

တက္ကသိုလ်ဝင်းမွန်
အမျိုးသားပညာဝန်ဦးဖိုးကျား
ဘဝနှင့် စာပေ

တက္ကသိုလ်ဝင်းမွန် [၁၉၃၉-၂၀၁၇]

ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး သနပ်ပင်မြို့နယ် (ယခု ကဝမြို့နယ်) ရစ်ကန်ကြီးကျေးရွာတွင် ၁ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၃၉ တွင် မွေးဖွားပြီး၊ လသားအရွယ်မှ စ၍ မိဘများနှင့်အတူ သနပ်ပင် မြို့နယ် ကမာစဲရွာတွင် ကြီးပြင်းသည်။ မိဘများမှာ လယ်သမား ဦးအောင်သန်းခင်နှင့် ဒေါ်သန်းကြည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ငယ်မည် နှစ်ငါး၊ တိုးမြင့်၊ ထို့နောက် ဝင်းဆွေ၊ အမည်ရင်း ဦးဝင်းမွန် ဖြစ်သည်။

ကမာစဲရွာ ဘုန်းကြီးကျောင်း၊ ကမာစဲရွာ ဦးပညာ အလွတ်ပညာသင်ကျောင်း၊ ရန်ကုန် မလ္လာကုန်း မြို့နယ်ပယ်ကျောင်း၊ ဦးဒေါ်ဆင် အလွတ်ပညာသင်ကျောင်းတို့တွင် မူလတန်းပညာ သင်ခဲ့ပြီး၊ ၁၉၅၆ တွင် ပဲခူးမြို့ အစိုးရ အထက်တန်းကျောင်းမှ တက္ကသိုလ်ဝင်တန်း အောင် ခဲ့သည်။ ထိုနှစ်မှာပင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၌ ဆက်လက် ပညာသင်သည်။ ၁၉၅၈ တွင် ဥပစာတန်း အပိုင်း (ခ) ၌ မြန်မာစာ အမှတ်အများဆုံး ပထမ ရသဖြင့် 'သာဒိုးအောင်ဆု' ကို ရရှိသည်။ ၁၉၆၀ တွင် ဝိဇ္ဇာ (မြန်မာစာအထွေထွေဂုဏ်ထူး) ဘွဲ့ရသည်။ ၁၉၇၀ တွင် 'အမျိုးသားပညာဝန်ဦးဖိုးကျား၏ ဘဝနှင့်စာပေ' ကျမ်းကို တင်သွင်းပြီး မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ (အရည်အချင်းလိုက် ပထမ) ကို ရရှိသည်။

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဇွန်လတွင် မော်လမြိုင်ကောလိပ် မြန်မာစာဌာန၌ နည်းပြဆရာအဖြစ် စတင် အမှုထမ်းသည်။ ၁၉၆၄ တွင် ရန်ကုန်ဆေးတက္ကသိုလ် (၂) ၌ မြန်မာစာ လက်ထောက်ကထိက နှင့် ဌာနမှူး၊ ၁၉၇၃ တွင် မြစ်ကြီးနားကောလိပ် မြန်မာစာဌာနမှူး၊ ၁၉၇၇ တွင် ရန်ကုန် ဆေးတက္ကသိုလ် (၂) မှာပင် မြန်မာစာဌာနမှူး၊ ၁၉၈၀-၈၂ တွင် တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ ပီကင်းမြို့ နိုင်ငံခြားသိပ္ပံကျောင်း၊ မြန်မာစာဌာန၌ မြန်မာစာကျမ်းကျင်ပညာရှင် (ဧည့်-ပါမောက္ခ)၊ ၁၉၈၆ တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် (လှိုင်နယ်မြေ) ၌ မြန်မာစာကထိကနှင့် ဌာနမှူး၊ ၁၉၉၂ တွင် အဝေးသင်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာနမှူး၊ ၁၉၉၃ တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာန၌ တွဲဖက်ပါမောက္ခ တာဝန်များကို ဆောင်ရွက်သည်။ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် တွဲဖက်ပါမောက္ခ၊ ဌာနမှူးတာဝန် ဆောင်ရွက်ပြီး အငြိမ်းစားယူသည်။ ထို့နောက် ရန်ကုန် တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာန ပါရဂူသင်တန်းကော်မတီ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်မှသည် ကွယ်လွန်သည်ထိ ပါရဂူဘွဲ့ကြိုသင်တန်း၌ သင်ကြားပို့ချ၊ ကြီးကြပ်အကြံပေးခဲ့သည်။

မြဝတီမဂ္ဂဇင်း (မေ ၁၉၅၉) တွင် 'တက္ကသိုလ်မောင်ဝင်းဆွေ' အမည်ဖြင့် 'ဝဏ္ဏပတာ လှကလျာ' ဆောင်းပါး စ ရေးသည်။ 'တက္ကသိုလ်ဝင်းမွန်' အမည်ကို ၁၉၆၁ ငွေတာရီမဂ္ဂဇင်း တွင် စ သုံးသည်။ ကလေးမျက်စု ပုံပြင်များ၊ တိုင်းညွန့်ပြည်စူး ပုံပြင်များ၊ အာရှပုံပြင်များ (မင်းယုဝေနှင့် တွဲဖက်၍) ကို ရေးခဲ့သည်။ ၁၉၆၈ ခုနှစ် အမျိုးသားစာပေ စာပဒေသာ တတိယဆုကို ခေတ်သစ်ကဗျာမိတ်စွဲ ဖြင့် ရရှိခဲ့သည်။

'အောင်ခန့်' ကလောင်အမည်ကွဲဖြင့် ၁၉၆၅ တွင် လူ့သဘော လူ့သဘာဝ စိတ်ပညာအဖိုးကျမ်း ကို စတင်ရေးသားသည်။ ၁၉၆၆ တွင် ဆာရိုက်ဒါဟက်ဂတ်၏ The World's Desire ကို ရုက္ခဏီအမည်ဖြင့် မြန်မာပြန်သည်။ ထို့နောက် ပညာရှင်သခင်စ၊ သူရိယကလျာ၊ အလန် နှင့် ရှေးဘဝ၊ သမားယသူစာ စသည်ဖြင့် ဆာရိုက်ဒါဟက်ဂတ်၏ စာအုပ်အမြောက်အမြားကို ဆက်လက် မြန်မာပြန်ခဲ့သည်။ ကမ္ဘာ့ဂန္ထဝင်ဝတ္ထုများ၊ စွန့်စားခန့်ဝတ္ထုများ ဖြစ်သည့် မီးလျှံနှင့် ကြာမြူး၊ စပါတာမြသို့ကြီး၊ လက်သုံးတော်စား၊ ဇရာအဘယမထီ၊ အနာဂတ်မျက်လုံးရှင်၊ လောကမီးလျှံ ဒေါသမီးလျှံ၊ နိုင်သူနှင့်ရှုံးသူ (၁၉၇၂) အစရှိသည်တို့ကိုလည်း မြန်မာပြန်ခဲ့ သည်။ ၁၉၆၈ ခုနှစ် အမျိုးသားစာပေဆု ဘာသာပြန်စာပေ တတိယဆုကို ရဲသွေးနီနီ (Quentin Durward by Sir Walter Scott) ဖြင့် ရရှိခဲ့သည်။ ဆရာဝန်တင်ရွှေ တစ်သက်တာ စာပေဆု (၂၀၀၄) နှင့် အမျိုးသားစာပေ တစ်သက်တာဆု (၂၀၁၅) တို့ ချီးမြှင့်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ၁၀ အောက်တိုဘာ ၂၀၁၇ တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

**၂၀၁၇-၂၀၂၀ ထုတ်
ရာပြည့်စာအုပ်များ**

- ၄၆၂။ ဦးအောင်မွန် (မြတ်ဆုမွန်) ၏ မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့၏ ခရီးဒေသစာ
 - ၄၆၃။ သင်္ခါ ၏ သူတော်ကောင်းကြီး
 - ၄၆၄။ တောင်သာမာဒင် ၏ ပန်းစိုးမှုနှင့် ကျေးရွာတရားရုံး စုံထောက်မှုများ
 - ၄၆၅။ ရွှေကိုင်းသား ၏ သမိုင်းထဲက စစ်ကိုင်း
 - ၄၆၆။ မောင်ခင်မင် (ခနဖြူ) ၏ ဘာသာစာပေ သုတေသန စာတမ်းများ
 - ၄၆၇။ စိန်စိန် ၏ ချစ်ငြိုးချစ်မာန်
 - ၄၆၈။ ထွန်းသစ် ၏ တိုက်ပွဲ ၁၀၀၊ အောင်ပွဲ ၁၀၀ [ဒုတိယအုပ်]
 - ၄၆၉။ ဆရာမာယာ ၏ နိဗ္ဗာန်ဝါဒသမိုင်း
 - ၄၇၀။ လယ်တီပုဏ္ဏိတ ဦးမောင်ကြီး ၏ သူရဿတီနီတီ [ပေါင်းချုပ်]
 - ၄၇၁။ မောင်ပေါထွန်း နှင့် ချစ်ဝင်းညွန့် (မြန်မာပြန်) ၏ ပါရီ မီးလောင်ပြီလား
 - ၄၇၂။ နော်ဘီဆရာသိန်း ၏ စကားပဒေသာ
 - ၁၀၉(ဒ)။ ကျော်အောင် (မြန်မာပြန်) ၏ အကောင်းမြင်သမား (Candide by Voltaire)
 - ၄၇၃။ သခင်ဘသောင်း (မြန်မာပြန်) ၏ ဗုဒ္ဓ၏ ခြေဝဋ္ဋတရား
 - ၄၇၄။ မောင်ရွှေကြည် ၏ ကျားဆိုသော ကျား
 - ၄၇၅။ ဇာတာတော်ပုံ ရာဇဝင်
 - ၄၇၆။ ပြည့်စုံ ၏ ပန်းရုံ
 - ၄၇၇။ ဦးမောင်မောင်တင် (မဟာဝိဇ္ဇာ) ၏ မြန်မာ ပြဇာတ်စာပေသမိုင်း
 - ၄၇၈။ နေဦးဝေ (မြန်မာပြန်) ၏ သမိုင်းကို ပြောင်းလဲစေသော ကမ္ဘာကျော် အများ ၁၀၀
 - ၄၇၉။ သင်္ခါဦးစင် (မြန်မာပြန်) ၏ မဟာကရုဏာသခင်၊ မီးအိမ်ရှင် ဇလောရန် နိဂါတင်ဂေးလ်
 - ၄၈၀။ ငွေလင်း ၏ ဝါးကြီးအိုင်သူပုန်
 - ၄၈၁။ ဒေါက်တာတိုးလှ ၏ ပင်းယ-အင်းဝမြေမှ သမိုင်းဝင် စေတီပုထိုးများ [၆၇၂-၁၂၄၇]
 - ၄၈၂။ ကျော်အောင် ၏ ဝတ္ထုတိုများ
 - ၄၈၃။ ဟန်ဝင်းအောင် ၏ မတီလ ၂၇
 - ၄၈၄။ အရှင်အာဒိစ္စဝံသမထေရ် (မြန်မာပြန်) ၏ အသောကမင်းတရားကြီး၏ ကျောက်စာတော်
 - ၄၈၅။ သိန်းသန်းထွန်း ၏ မိုးတစ္ဆေနှင့် မဂ္ဂစင်းဝတ္ထု ပေါင်းချုပ်
 - ၄၈၆။ တင်မောင်မြင့် ၏ သတို့သားနှင့် အခြား ဝတ္ထုတိုများ
- [The Bridegroom Stories by Ha Jin]
- ၄၈၇။ မောင်ခင်မင် (ခနဖြူ) ၏ ကလောင်တစ်ချောင်း၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ
 - ၄၈၈။ မာယာ ၏ မင်းမြတ်သာလွန် [အတ္ထုပ္ပတ္တိ]
 - ၄၈၉။ မောင်ရဲခိုင် ၏ ကောင်းကင်စားကျွက် [The Pastures of Heaven by John Steinbeck]
 - ၄၉၀။ သိပ္ပံမောင်ဝ ပြဇာတ်ပေါင်းချုပ်
 - ၄၉၁။ ညိုမြ ၏ နယ်နိမိတ်မဲ့ ကမ္ဘာ [World Without Borders by Lester R. Brown]
 - ၄၉၂။ ဆကာကြီးထိပ်တင် ၏ ပျို့ကရုဏာ
 - ၄၉၃။ သင်္ခါဦးစင် ၏ အပြောင်းအလဲ [Change by Mo Yan]
 - ၄၉၄။ ဇေယျ ၏ တောကြီးမာယာနှင့် သည်းထိတ်ရင်ဖို မဂ္ဂစင်း ဝတ္ထုရှည်များ
 - ၄၉၅။ မောင်စည်သူ ၏ လီဇာ [Liza of Lambeth by W. Somerset Maugham]

၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေမည့် စာအုပ်များ

- ၄၉၇။ တင်မောင်မြင့် ၏ အလံနီအောက်ဝယ် ဝတ္ထုတိုများ [Under the Red Flag Stories]
- ၄၉၈။ ဦးမောင်မောင်တင် (မဟာဝိဇ္ဇာ) ၏ ရှေးမြန်မာ့ရိုးရာ ဓလေ့ဆန်းများနှင့် အခြားစာတမ်းများ
- ၄၉၉။ တင့်ဇော် ၏ အာဖရိက ဝတ္ထုတိုများ [African Short Stories]
- ၅၀၀။ ရာပြည့်ဦးစိုးညွန့် ၏ ၂၀ ရာစု မြန်မာစာရေးဆရာ ၅၀၀
- ၅၀၁။ ငွေလင်း ၏ သည်မိုးနှင့်သည်မြေ အညာဓလေ့ ဝတ္ထုတိုများ

ရာပြည့်စာအုပ် ၄၉၆

တက္ကသိုလ်ဝင်းမွန်

အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား

၏

ဘဝ နှင့် စာပေ

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

www.yarpyae.com

တစ်ပြည်လုံးဖြန့်ချိရေး-ရာပြည့်စာအုပ်ဆိုင်

ပန်းဆိုးတန်း (ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းလမ်းနှင့် အနော်ရထာလမ်း အကြား)၊

ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ဖုန်း။ ၀၉၇၃ ၂၄၅ ၂၈၉ (ဆိုင်)၊ ၀၁-၃၇၉၅၂ (နယ်/ဖြန့်ချိရေး)

ပုံနှိပ်ခြင်း

ပထမအကြိမ် - (၂၀၂၀) ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်
(စွန် ၂၀၂၀)
အုပ်ရေ [၈၀၀]

ထုတ်ဝေသူ

ဒေါ်ခင်အေးမြင့်၊ ရာပြည့်စာပေ [၀၀၆၆၀]
၂၀၆၊ ဗိုလ်တထောင်ဘုရားလမ်း၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ပုံနှိပ်သူ

ဦးလပြည့်ဝေး၊ လပြည့်လင်းပုံနှိပ်တိုက် [၀၁၃၆၉]
အမှတ် ၁၁ အိပ်ချ်၊ ၅၅လမ်း၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

မျက်နှာပိုး ပန်းချီနှင့် ဒီဇိုင်း

စက်နေ (မန္တလေး) နှင့် လင်းဝဏ္ဏ

တန်ဖိုး

၃၅၀၀ ကျပ်

သတိပေးပါသည်

ဤစာအုပ် ထုတ်လုပ်ဖွဲ့စည်းမှု ပုံစံသည် ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်၏
မူပိုင် ဖြစ်သည်။ စာအုပ်အညွှန်း၊ စာအုပ်ဝေဖန်ချက် ရေးခြင်းမှ
လွဲ၍ ယခု ပုံစံအတိုင်း စာတစ်အုပ်လုံးကို ဖြစ်စေ၊ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို
ဖြစ်စေ အခြားသော မည်သည့်ပုံစံသို့မျှ ပြုပြင် ပြောင်းလဲ သုံးစွဲခွင့်
မပြု။

မာတိကာ

- စာဆိုဘဝနှင့် စာဆိုလက်ရာ ၁၃
[မောင်ခင်မင် (ခနဖြူ)၏ အမှာစာ]

အမျိုးသားပညာဝန် ဦးစိုးကျား၏ ဘဝ

ပထမပိုင်း

ကျောင်းသား မောင်စိုးကျား

၁။ မွေးဖွားခြင်း	၁၆
၂။ မွေးဖွားရာ အရပ်	၁၇
၃။ မိဘ မျိုးရိုး	၁၈
၄။ မိဘ အလုပ်အကိုင်	၁၉
၅။ သားချင်းများ	၁၉
၆။ ငရဲပြည် ရှာခြင်း	၂၀
၇။ ငယ်စဉ် အလေ့အကျင့်များ	၂၁
၈။ ကျောင်းသားဘဝ	၂၂
၉။ ကျွမ်းထိုး ပြိုင်ခြင်း	၂၃
၁၀။ ဦးသာသန၏ အစီအမံ	၂၃
၁၁။ ပထမနှစ် တပည့်ဆရာ	၂၄
၁၂။ ဒုတိယနှစ် တပည့်ဆရာ	၂၄
၁၃။ နွေရာသီသင်တန်း	၂၅
၁၄။ မောင်ဘစ် ပြဿနာပေါ်ခြင်း	၂၅

၁၅။ အသုတ်မြို့သို့	၂၆
၁၆။ ပညာဗဟုသုတ ရှာပုံ	၂၇
၁၇။ ပိုးကရင်ကျောင်းသို့	၂၈
၁၈။ တိုင်တစ်ရာ ကျောင်းသား	၂၉
၁၉။ ရုန်းကန် လှုပ်ရှားခဲ့ရပုံများ	၃၀

ဒုတိယပိုင်း

ကောလိပ်ကျောင်းသား ကိုစိုးကျား

၁။ ဗက်ပတစ် ကောလိပ်ကျောင်းသား	၃၃
၂။ မြန်မာစာပေနှင့် မြန်မာ့သမိုင်း၌ ပို၍ စူးစိုက်လာခြင်း	၃၄
၃။ စာ စတင် ရေးသားခြင်း	၃၅
၄။ မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာနှင့် ပညာ့အလင်း သတင်းစာ	၃၆
၅။ ကျားနှင့် ဟင်္သာတ တောက်တဲ့	၃၈
၆။ အဝေးရောက်မင်းထံ သွားရောက် ပညာဆည်းပူးခြင်း	၃၈
၇။ သပြေနုချိန်၊ ဖေ-ပု-ရှိန်	၄၀
၈။ ဆရာသင်၏ အသုဘ	၄၂
၉။ ပညာတိုး၍ ဆည်းပူးခြင်း	၄၃
၁၀။ ဖေ-ပု-ရှိန်နှင့် ကျား	၄၄
၁၁။ သတင်းစာနှင့် ကဗျာ	၄၆
၁၂။ ဦးထွန်းရှိန် ကွယ်လွန်ခြင်း	၄၉
၁၃။ ဦးထွန်းရှိန် တမ်းချင်း	၅၂

တတိယပိုင်း

၁၉၂၀ ပြည့် ကျောင်းသားသပိတ်နှင့် ကိုစိုးကျား

၁။ ရာဇဝင်ဂုဏ်ထူးနှင့် ကျား	၅၅
၂။ ယူနီဗာစတီ အက်ဥပဒေ	၅၆
၃။ ပြည်သူ့က ကန့်ကွက်ခြင်း	၅၆
၄။ ဗုဒ္ဓကလျာဏယုဝ အသင်း၏ ဆုံးဖြတ်တောင်းဆိုချက်	၅၈

၅။ ယုန်ဗာစတီ အက်ဥပဒေကို အတည်ပြုခြင်း	၅၉
၆။ ကျောင်းသားကြီးများ စည်းဝေးတိုင်ပင်ခြင်း	၆၀
၇။ ကျောင်းသားပေါင်းစုံ အစည်းအဝေး	၆၂
၈။ သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ အမှုဆောင်အဖွဲ့	၆၃
၉။ သပိတ်မှောက်ပြီ	၆၄
၁၀။ သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ စီမံဆောင်ရွက်ကြရပုံ	၆၆
၁၁။ ကိုယ်ကျိုးစွန့် အနစ်နာ ခံကြပုံ	၇၀
၁၂။ နေထိုင် စားသောက်ကြရပုံ	၇၁
၁၃။ ကိုဖိုးကျား၏ ပန်ကြားလွှာ	၇၃
၁၄။ ကျောင်းသားငယ်များ သပိတ်မှောက်ခြင်း	၇၅
၁၅။ ကျောင်းသားငယ်များ၏ အကြောင်းပြချက်	၇၇
၁၆။ ကာနယ် ဝတ်ဂျုဂနှင့် ကိုဖိုးကျား	၇၈
၁၇။ မစ္စတာ အဘတ်(စ်)ထရပ်ဂျီ၏ အကြံပေးချက်	၈၁
၁၈။ ဗဟန်း အမျိုးသားကျောင်း ဖွင့်ခြင်း	၈၁
၁၉။ အမျိုးသားကျောင်းများ၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်	၈၃
၂၀။ တက္ကသိုလ် အဓိပတိထံ အကြောင်းပြစာလွှာ တင်ခြင်း	၈၄
၂၁။ မြန်မာပြည်လုံးကျွတ် အစည်းအဝေးကြီး	၈၄
၂၂။ သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ ပြည်လုံးကျွတ် အစည်းအဝေးကြီး	၈၆
၂၃။ ရာသက်ပန် သပိတ်မှောက်ခြင်း	၈၈
၂၄။ အမျိုးသားကျောင်းများ တည်ထောင်ရန် ကြိုးပမ်းခြင်း	၉၀
၂၅။ တရားဟောဆရာ ကိုဖိုးကျား	၉၁
၂၆။ ကိုဖိုးကျား၏ အတွေ့အကြုံများ	၉၂
၂၇။ အမျိုးသားကျောင်းများ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း	၉၃
၂၈။ အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်	၉၅

စတုတ္ထပိုင်း

အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား

၁။ အမျိုးသား ပညာဝန်	၉၈
---------------------	----

၂။ အမျိုးသားကျောင်း အကျိုးကျေးဇူးများ	၉၉
၃။ ခွဲခွဲခြားခြားသော အမျိုးသားကျောင်း	၁၀၁
၄။ အမျိုးသား ပညာရေးစနစ်	၁၀၄
၅။ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ထူးခြားချက်များ	၁၀၅
၆။ အမျိုးသားကောလိပ် ဖွင့်ခြင်း	၁၀၈
၇။ ကျောင်းသားနှင့် ကျောင်းဆရာများ	၁၁၁
၈။ အမျိုးသားကောလိပ်နှင့် ဦးဖိုးကျား	၁၁၂
၉။ အမျိုးသားနေ့ သတ်မှတ်ခြင်း	၁၁၄
၁၀။ အမျိုးသားပညာရေးနှင့် အထောက်အပံ့	၁၁၆
၁၁။ ၂၁ ဦးနှင့် လှိုင်-ပု-ကျော်	၁၁၇
၁၂။ အမျိုးသားကောလိပ် ပျက်ခြင်း	၁၂၀
၁၃။ အထောက်အပံ့ ယူသင့်၊ မယူသင့် ပြဿနာ	၁၂၂
၁၄။ အစိုးရနှင့် ဆွေးနွေးခြင်း	၁၂၃
၁၅။ အထောက်အပံ့ ယူခြင်း	၁၂၄
၁၆။ အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်၏ ဆောင်ရွက်ချက်များ	၁၂၇
၁၇။ ဦးဖိုးကျား၏ ဆောင်ရွက်ချက်များ	၁၃၀
၁၈။ ဦးဖိုးကျား၏ ပညာရေးအမြင်	၁၃၂
၁၉။ ဦးဖိုးကျား၏ ရှေးဦးစာအုပ်များ	၁၃၃
၂၀။ ကျောင်းသုံး ပြဋ္ဌာန်းခံရခြင်း	၁၃၄
၂၁။ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် စာပုံနှိပ်တိုက် တည်ခြင်း	၁၃၄
၂၂။ အမျိုးသား ပညာရေးမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာ	၁၃၅
၂၃။ ဦးဖိုးကျား လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း	၁၃၉
၂၄။ တစ်ဦးတည်းသောသား ဇော်ဝင်းကျား	၁၄၀
၂၅။ ဦးဖိုးကျားနှင့် ဇော်ဝင်းကျား	၁၄၁
၂၆။ အလေ့နှင့် ဝါသနာ	၁၄၃
၂၇။ ဦးဖိုးကျား၏ တစ်နေ့တာခရီး	၁၄၄
၂၈။ စာပေရေးရာ ဆောင်ရွက်ချက်များ	၁၄၅
၂၉။ ထင်ရှားသော ဟောပြောပွဲ	၁၄၆
၃၀။ နယ်ချဲ့အစိုးရနှင့် အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်	၁၄၇

၃၁။ အမျိုးသားကျောင်းများ အကျပ်အတည်း	၁၄၈
၃၂။ အသံလွှင့် ဟောပြောခြင်း	၁၅၀
၃၃။ ဦးဖိုးကျား၏ အဟောအပြော	၁၅၁
၃၄။ အမျိုးသား တက္ကသိုလ်နှင့် ဦးဖိုးကျား	၁၅၄
၃၅။ ဇနီးသည် ကွယ်လွန်ခြင်း	၁၅၅
၃၆။ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ဒဏ်	၁၅၆
၃၇။ စစ်ဘေး တိမ်းရှောင်ခြင်း	၁၅၈
၃၈။ ဦးဖိုးကျား ကွယ်လွန်ခြင်း	၁၅၉
၃၉။ အသုဘ ပို့ကြခြင်း	၁၅၉
၄၀။ တာတေ၏ နောင်ကြီးကျား	၁၆၁
၄၁။ မြန်မာပြည် စာရေးဆရာများအသင်း၏ မှတ်တမ်း	၁၆၂
၄၂။ ဦးဖိုးကျား၏ အုတ်ဂူ	၁၆၃

အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား၏ စာပေ

ပဉ္စမပိုင်း

ရာဇဝင်ဆရာကြီး ဦးဖိုးကျား

၁။ ပြုစု ရေးသားခဲ့သော ရာဇဝင်စာအုပ်များ	၁၆၈
၂။ ပုသိမ် ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ	၁၆၈
၃။ ဦးဖိုးကျား၏ ရည်ရွယ်ချက်	၁၆၉
၄။ ပါဝင်သော အခန်းများ	၁၇၀
၅။ ရေးသား ပြုစုပုံ	၁၇၂
၆။ ထူးခြားချက်နှင့် ချို့တဲ့ချက်	၁၇၄
၇။ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်	၁၇၆
၈။ ရေးသား ပြုစုပုံ	၁၇၇
၉။ ဦးဖိုးကျား၏ ရည်ရွယ်ချက်	၁၇၇
၁၀။ ထပ်မံ ချဲ့ထွင် ပြုပြင်ခြင်း	၁၇၉
၁၁။ ထူးခြား ထင်ရှားချက်များ	၁၈၁

၁၂။ ပထမံရသေ့ ဦးအောင်နှင့် မဟာဆွေ ဝေဖန်ချက်	၁၈၄
၁၃။ မြိုင် သုံးသပ်ခြင်း	၁၈၆
၁၄။ သီပေါမင်း ပါတော်မူ အရေးတော်ပုံ	၁၈၇
၁၅။ ဦးဖိုးကျား၏ ဈေးပချက်	၁၈၉
၁၆။ ဦးဖိုးကျား၏ နိဂုံးစကား	၁၉၄
၁၇။ တိုးတက်ရေးမှ စာအုပ်ရည်ညွှန်းချက်	၁၉၅
၁၈။ ခေတ်မှီ မြန်မာရာဇဝင်အကျဉ်း	၁၉၆
၁၉။ ရေးသား ပြုစုပုံ	၁၉၇
၂၀။ ဦးဖိုးကျား၏ ရည်ရွယ်ချက်	၁၉၈
၂၁။ ထူးခြား ထင်ရှားချက်များ	၁၉၉

ဆဋ္ဌမပိုင်း

ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုဆရာ ဦးဖိုးကျား

၁။ ပြုစု ရေးသားခဲ့သော ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ	၂၀၂
၂။ ပါဝင်သော ဝတ္ထုများ	၂၀၂
၃။ ဦးဖိုးကျား၏ ရည်ရွယ်ချက်	၂၀၄
၄။ ဦးဖိုးကျား၏ ယုံကြည်ချက်	၂၀၅
၅။ ပြုပြင်ရေးနှင့် ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ။ နံပါတ် - ၁	၂၀၆
၆။ ပြုပြင်ရေးနှင့် ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ။ နံပါတ် - ၂	၂၀၈
၇။ ပြုပြင်ရေးနှင့် ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ။ နံပါတ် - ၃	၂၀၈
၈။ ပြုပြင်ရေးနှင့် ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ။ နံပါတ် - ၄	၂၀၉
၉။ ပြုပြင်ရေးနှင့် ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထု ကောက်နုတ်ချက်များ	၂၁၀
၁၀။ ပြုပြင်ရေးနှင့် ၃၇-မင်း	၂၁၁
၁၁။ အလောင်းတော် ကဿပနှင့် ဦးဖိုးကျား၏ ရည်ရွယ်ချက်	၂၁၄
၁၂။ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများနှင့် အမှီးပြဿနာ	၂၁၆

သတ္တမပိုင်း

ဦးဖိုးကျား၏ စာပေအတွေ့တွေ

၁။ ပြုစု ရေးသားခဲ့သော အခြားစာအုပ်များ	၂၁၈
---------------------------------------	-----

၂။ ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ	၂၁၈
၃။ ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရား အတ္ထုပ္ပတ္တိ	၂၂၀
၄။ စလေဦးပုည အတ္ထုပ္ပတ္တိ	၂၂၂
၅။ ရေသည်ပြဇာတ်နှင့် ဝိဇယပြဇာတ်	၂၂၄
၆။ ပေါရာဏ အဘိဓာန်	၂၂၅
၇။ ဦးဖိုးကျား၏ မှတ်စုများ	၂၂၈
၈။ ငါးရာငါးဆယ် ကောက်နုတ်ချက်များ	၂၃၀
၉။ မြောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ မဟာယာနဂိုဏ်း	၂၃၂
- ကျမ်းကိုး စာရင်း	၂၃၅
- နောက်ဆက်တွဲ (က)	၂၃၉
ဒဂုန်လွန်း၏ "အဆိပ်ပင်" ဝတ္ထု	

စာဆိုဘဝနှင့် စာဆိုလက်ရာ
[မောင်ခင်မင် (ခနဲဖြူ) ၏ အမှာစာ]

တက္ကသိုလ်ဝင်းမွန် (ဆရာဦးဝင်းမွန်) နှင့် ကျွန်တော်သည် မိခင်ဌာန တစ်ခု တည်းတွင် အတူတူ အမှုထမ်းခဲ့ကြသော လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များ ဖြစ်ပါသည်။ အတူတူ စာရေးခဲ့ကြသော ရေးဖော်ရေးဖက်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ အတွက် အတူတူ ကျမ်းပြုခဲ့ကြသော ကျမ်းပြုဖော်ပြဖက်လည်း ဖြစ်ပါသည်။

လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် ဆိုသော်လည်း ဆရာမွန်က ကျွန်တော့်ထက် ၃ နှစ် စောသည်။ (ဆရာဦးဝင်းမွန်ကို ကျွန်တော်က 'ဆရာမွန်' ဟု ခေါ်လေ့ရှိပါသည်။) ကျွန်တော့်ကို ဆရာသဖွယ်၊ အစ်ကိုသဖွယ် အကြံပေး ဆွေးနွေးခဲ့သော မိတ်ဆွေ ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာမွန်က 'တက္ကသိုလ်ဝင်းမွန်'၊ 'အောင်ခနဲ' ကလောင်အမည် များဖြင့် စာရေးနေစဉ် ကျွန်တော်လည်း စာနယ်ဇင်းများတွင် စာရေးနေပြီ ဖြစ် ပါသည်။ ၁၉၆၅ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန် ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာနမှ မဟာဝိဇ္ဇာတန်း တက်ခွင့်ရသူများတွင် ကျွန်တော်တို့ ၂ ယောက်လည်း ပါဝင် ပါသည်။ ၁၉၆၇ ခုနှစ်တွင် မဟာဝိဇ္ဇာ ရေးဖြေအောင်မြင်ပြီး ကျမ်းပြုကြတော့ ဆရာမွန်က 'အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား၏ ဘဝနှင့်စာပေ' ကျမ်းပြုသည်။ ကျွန်တော်က 'မြန်မာ့ ဓလေ့သုံး စကားများ' ကျမ်းပြုသည်။ အချိန်တန်တော့ ကျွန်တော်တို့ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ရကြသည်။ လုပ်သက်တစ်လျှောက် အမှုထမ်းပြီး ဆရာမွန် အငြိမ်းစား ယူခါနီးတွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှာ ကျွန်တော်တို့ ၂ ယောက် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်အဖြစ် ပြန်ဆုံခဲ့ကြသည်။

တက္ကသိုလ်ဝင်းမွန်၏ 'အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား၏ ဘဝနှင့်စာပေ' ကျမ်းကို ရာပြည့် စာအုပ်တိုက်က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရာတွင် အမှာစာ ရေးပေးဖို့ ကိုစိုးညွန့်က ကျွန်တော်ကို အပူကပ်သည့်အတွက် ဤအမှာစာ ရေးဖို့ တာစု နေစဉ် ဆရာမွန်အကြောင်း ပြန်သတိရစရာကလေးများ စိတ်ထဲမှာ ပေါ်လာ သည့် အတွက် ချရေးမိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဆရာမွန်က ကလောင်နာမည် ၂ ခုဖြင့် စာပေလောကမှာ စတင် ထင်ရှားလာသူ ဖြစ်သည်။ တက္ကသိုလ်ဝင်းမွန် နာမည်ဖြင့် ရေးသော 'ခေတ်သစ် ကဗျာမိတ်ဖွဲ့' သည် ကဗျာလေ့လာရေး၊ ကဗျာသင်ကြားရေးအတွက် ယခုတိုင် အကိုးအကား ပြုနေရသော သူ့လက်ရာ ဖြစ်သည်။ တစ်ချိန်က ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းတို့၊ ဆရာကြီး ဒဂုန်ရွှေမျှားတို့ ဘာသာပြန်ခဲ့သော စွန့်စားခန်း ဝတ္ထုမျိုးများကို ဆရာမွန်က ဆက်လက် ဘာသာပြန်သောအခါ 'အောင်ခန့်' နာမည်ကို အသုံးပြုသည်။ တက္ကသိုလ်ဝင်းမွန်၏ 'ခေတ်သစ် ကဗျာမိတ်ဖွဲ့' နှင့် အောင်ခန့်၏ 'ရဲသွေးနီနီ' တို့ ၁၉၆၈ ခုနှစ်မှာ အမျိုးသားစာပေဆု (စာပဒေသာ တတိယဆုနှင့် ဘာသာပြန် တတိယဆု) တစ်ပြိုင်တည်း ရသည်။ သူ့အတွက် ကျွန်တော်တို့ ဝမ်းသာ ဂုဏ်ယူကြသည်။ သူ့အိမ်မှာ အလှူလုပ်ပြီး မုန့်ဟင်းခါး ကျွေးတော့ ကျွန်တော်တို့ ဖျော်ဖျော်ပါးပါး သွားစားခဲ့ကြသည်။ သတိရစရာကလေးများပါ။

ဆရာမွန်၏ အခြားစာအုပ်များ ထွက်လာသော်လည်း မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့အတွက် ကျမ်းပြု တင်သွင်းသော 'အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား၏ ဘဝနှင့် စာပေ' မှာ ပုံနှိပ်စာအုပ် ဖြစ်မလာသေးပါ။ ထုတ်ဖို့ကောင်းကြောင်း ကျွန်တော်တို့ ပြောဖြစ်ကြသော်လည်း သူ ကွယ်လွန်သွားချိန်အထိ အကောင်အထည် မပေါ်ခဲ့ပါ။ သူ နေထိုင်မကောင်း ဖြစ်နေစဉ် အမျိုးသားစာပေ တစ်သက်တာဆု ချီးမြှင့်ခံရကြောင်း သတင်းကြားရတော့ ထိုစာအုပ် ပုံနှိပ်ဖြစ်ရင် ကောင်းမှာပဲဟု ပြောမိကြပါသေးသည်။

ယခု ရာပြည့်၏ ကျေးဇူးဖြင့် 'အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား၏ ဘဝနှင့် စာပေ' ပေါ်ထွက်လာပါပြီ။ ကိုယ်တိုင် သွားရောက် သုတေသနပြုချက်များ၊ တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်များ၊ စာတွေ့ လေ့လာချက်များကို အခြေပြု၍ စနစ်တကျ သုတေသနပြုထားသော ကျမ်းဖြစ်ပါသည်။ အများ သိကြသော 'ကိုယ်တွေ့ ဝတ္ထုများ' ၏ နောက်ခံအကြောင်း အချို့ကို ဖော်ထုတ်ပြထားသည်မှာလည်း စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းပါသည်။

စာဆိုတစ်ဦး၏ ဘဝနှင့် စာဆို ပြုစုသော စာပေများကို ဆက်စပ် လေ့လာနည်းဖြင့် ပြုစုထားသော မြန်မာစာပေ အဖွင့်ကျမ်း တစ်ကျမ်းအဖြစ် တန်ဖိုးရှိလှသော ဆောင်ရွက်ချက်တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ။

မောင်ခင်မင် (ခေဖြူ)
၁၄-၉-၁၉

အမျိုးသား ပညာဝန်
ဦးဖိုးကျား၏ ဘဝ

ဦးဖိုးကျားနှင့် ဇနီး မအေးကြည်

ပထမပိုင်း

ကျောင်းသား မောင်မိုးကျား

မွေးဖွားခြင်း

အမျိုးသား လှုပ်ရှားမှုတစ်ရပ် ဖြစ်သော ခရစ်နှစ် ၁၉၂၀ ပြည့် ကျောင်းသား သပိတ်ကြီးက စတင်ခဲ့သည့် အမျိုးသား ပညာရေးလောကတွင် ဦးဖိုးကျားသည် ကျော်ကြားသော ခေါင်းဆောင်ကြီး တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် မျိုးချစ်စိတ် အရင်းခံဖြင့် မြန်မာအမျိုးသားများ၏ အဆင့်အတန်း တိုးမြှင့်ရေးအတွက် ခေတ်ပြင် ဆောင်းပါး၊ စာအုပ် စာတမ်းများကို ရေးသားခဲ့သဖြင့် ဆိုခဲ့သော ကျောင်းသားသပိတ် ခေတ်မှ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ် မတိုင်မီ ခေတ်အတွင်း မြန်မာစာပေ လောက၌ ထင်ရှားသော ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား ဟူသော အမည်သည် နိုင်ငံနှင့်အဝန်း နှံ့ပျံ့ကျော်ကြားခဲ့လေသည်။^၁

ဟူ၍ လည်းကောင်း၊

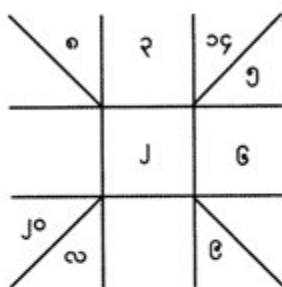
ယခုအခါ အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား ဆိုလျှင် အမောင် ကျောင်းသားတိုင်းနှင့်တကွ တိုင်းနေပြည်သူ ရှင်လူအများ သိကြကုန်၏။ x x x ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးသည် မြန်မာပြည်တွင် ထိပ်ဆုံးကလူများ အထဲတွင် တစ်ဦး အပါအဝင်တည်း။^၂ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊

လေးစား ချီးကျူးခံရသော အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားသည် ဦးဖေ-ဒေါ်ဒေါင်းတို့၏ စတုတ္ထမြောက် သားရတနာ ဖြစ်သည်။ မြန်မာသက္ကရာဇ်

၁။ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း။ အတွဲ-၇၊ မျက်-၂၉၂-၂၉၃။
၂။ မြို့မမောင်။ "ဆင်းရဲသားများ၏ဆရာ ဆိုလောက်သော အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား"၊ ဆယ်သန်းကျာနယ် (၁၉၃၅ ခု၊ ဇူလိုင်လ)၊ မျက်-၂၃။

၁၂၅၂ ခုနှစ်၊ နှောင်းတန်ခူးလပြည့် တနင်္လာနေ့ (ခရစ်သက္ကရာဇ် ၁၈၉၁၊ မတ်လ ၂၃ ရက်) ညနေစောင်း၊ နွားရိုင်းသွင်းချိန်တွင် ဖွားမြင်သည်။^၁

အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား၏ ဇာတာခွင်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်ဟု အမှတ်အသား ရှိသည်။

မွေးဖွားရာအရပ်

အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား မွေးဖွားသော အရပ်မှာ ဟင်္သာတ ခရိုင် ဟင်္သာတမြို့မှ ဆယ့်တစ်မိုင်ကွာသော နိဗ္ဗာန်ရွာ၊ ရွာမရပ်တွင် ဖြစ်သည်။ နိဗ္ဗာန် ရွာမရပ်တွင် ခရေပင်တိုက်ဟု ထင်ရှားသော ချစ်တီးတိုက် ရှိ၍၊ ထိုချစ်တီးတိုက်၏ မြောက်ဘက် ကပ်လျက်အိမ်တွင် ဦးဖိုးကျားကို ဖွားမြင်ခဲ့သည်။

ဦးဖိုးကျား မွေးဖွားရာ အိမ်မှာ လေးပင် သုံးခန်း အိမ်ဖြစ်သည်။ မြဲမှာ အလျား ပေ ၁၅၀၊ အနံ ပေ ၄၀ ခန့် ရှိသည်။ မြဲတွင်း၌ သရက်ပင် များ၊ အုန်းပင်များ စိမ်းစိမ်းစိုစို ပေါက်နေသည်။ ရေထွက်ကောင်းသော ရေတွင်းတစ်တွင်းလည်း ရှိသည်။^၂

၁။ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း။ (အတွဲ-၇၊ မျက်-၂၉၃) တွင် "၁၂၅၂ ခုနှစ် နှောင်းတန်ခူးလပြည့်၊ တနင်္လာနေ့" ဟု ဆိုသည်။ ဖွားချိန်နှင့် ဇာတာမှာ ဦးမောင်မောင်ကျော်၏ အမှတ်အသား ဖြစ်သည်။ "နှစ်တစ်ရာ ပြက္ခဒိန်" နှင့် တိုက်ဆိုင်ကြည့်သောအခါ ရက်နှင့်နေ့ ညီညွတ်သည်။ မောင်သုတ။ စာဆိုတော်များ အတ္ထုပ္ပတ္တိ (မျက်-၅၆၈) နှင့် လှသမိန်။ ဂန္ထဝင် ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်များ အတ္ထုပ္ပတ္တိပေါင်းစုံ (မျက်-၂၈၇) တွင် "၁၂၅၂ ခု တန်ခူးလဆန်း ၄ ရက်" ဟု ပြသည်။ ထိုနေ့သည် ကြာသပတေးနေ့ ဖြစ်နေသည်။

၂။ ဦးမောင်ဆိုင်၏ ကိုယ်တိုင် ပြသ၊ ပြောဆိုချက်။

(အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား မွေးဖွားရာ အိမ်ခြံနေရာ၌ ယခု အခါ နိဗ္ဗာန်ရွာသား ကိုမောင်စိန်-မခင်မြတို့ နေထိုင်လျက် ရှိသည်။ အိမ် နံပါတ် ၁၇၉ ဖြစ်သည်။ အိမ်မှာ ခန့်မိုး၊ ဝါးထရံကာ၊ ဝါးအိမ် ဖြစ်သည်။)

မိဘမျိုးရိုး

အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား၏ မိဘမျိုးရိုးကို စုံစမ်းကြည့်ရာ ဤသို့ သိရှိ မှတ်သားရပါသည်။

ဘကြီးတော်ဘုရား (၁၁၈၁-၁၁၉၉) လက်ထက် ရခိုင်ပြည် (ရမ်းဗြဲ ကျွန်း) က ရခိုင်အမျိုးသား လုလင်ပျို ဖိုးစံကျော် ဆိုသူသည် နွားကျောင်း ထွက်ခိုက် သူငယ်ချင်း နွားကျောင်းသား တစ်ဦးကို ကျီစယ်သောအားဖြင့် သူငယ်ချင်း၏ ခါးကို ကြိုးနှင့်ချည်ပြီး နွားအမြီးတွင် ကြိုးစတစ်ဖက်ကို ချည်သည်။ ထို့နောက် နွားကို လှန်လိုက်သည်။ နွားလည်း လန့်ပြီး ထွက် ပြေးရာ သူငယ်ချင်း နွားကျောင်းသားမှာ နွားပြေးရာနောက်သို့ တရွတ်တိုက် ပါသွားပြီး သေဆုံးသွားသည်။ ဖိုးစံကျော်လည်း ရာဇဝတ်ဘေးကို အထူး တွေးတော ထိတ်လန့်ကာ တစ်ရပ်တစ်ပါးသို့ တိမ်းရှောင်သည်။ ဤသို့ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်ရင်း ဟင်္သာတခရိုင်၊ နိဗ္ဗာန်ရွာ၏ ရွာနီးချုပ်စပ် ဖြစ်သော သန္တသနောရွာသို့ ရောက်ရှိလာသည်။ သန္တသနောရွာတွင် အခြေ တည်မိပြီး သန္တသနောရွာသူ “မပန်းဇံ” နှင့် အကြောင်းပါသည်။

ဖိုးစံကျော်-မပန်းဇံတို့မှ- (၁) ဖိုးကုလား၊ (၂) ဖိုးစို၊ (၃) ဖိုးမို့ ဟူသော သားသမီးများကို မွေးဖွားသည်။

ဖိုးစံကျော်-မပန်းဇံတို့၏ သားတစ်ယောက်ဖြစ်သော ဖိုးကုလား သည် သန္တသနောရွာမှ နိဗ္ဗာန်ရွာသို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်သည်။ ထိုစဉ် (ဟင်္သာတခရိုင်) ထန်းလေးပင် တိုက်သူကြီး၏ သမီး ဒေါ်ဘိုနှင့် အကြောင်း ပါသည်။

ဖိုးကုလား-ဒေါ်ဘိုမှ ဦးဖေ ဟူသော သားတစ်ယောက်၊ ဒေါ်ဖိုး ဟူသော သမီးတစ်ယောက် ထွန်းကားသည်။ “ဦးဖေ” ကား အမျိုးသား ပညာဝန် ဦးဖိုးကျား၏ ဖခင်ပေတည်း။^၁

၁။ ဦးဖိုးဆောင်၊ ဦးရွှေ၊ ဒေါ်တော့ တို့၏ ပြောကြားချက်။

(ဦးမောင်မောင်ကျော်က- အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားသည် ရခိုင်ပြည် စစ်တွေမြို့သို့ ကျောင်းစစ်သွားခိုက်တွင် မိမိ၏ ဆွေစဉ်မျိုးဆက်ကို ပိုမို သိရှိလိုသောကြောင့် အကျိုးအကြောင်း အစအန ဖော်ထုတ်ပြီး စာရွက်များ ပုံနှိပ်ပေးသည်။ ဝေသည် ဆိုသော စာရွက်ကိုကား မိမိ မမြင်ဖူးပါဟု ဆိုသည်။)

ဦးဖိုးကျား၏မိခင် “ဒေါ်ဒေါင်း” ကား လေးမျက်နှာရွာသူ ပေတည်း။ ဆွေစဉ် မျိုးဆက်ကိုကား စုံစမ်း၍ မရပေ။

မိဘ အလုပ်အကိုင်

ဦးဖိုးကျား၏ဖခင် ဦးဖေသည် လယ်သမားကြီးတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ လယ် ၂ တုံးထွန် လုပ်ကိုင်သည်။ ဒေါ်ဒေါင်းသည် လင်ယောက်ျား၏ အလုပ်ကို ဝိုင်းဝန်း ကူညီလုပ်ကိုင်သည်။ အားလပ်သော နွေရာသီတွင် အိုးများ လုပ်သည်။ အိုးများတွင် “ဒေါင်းတံဆိပ်” အမှတ်အသား ထည့်၍ လုပ်တတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဒေါ်ဒေါင်း၏ အိုးများသည် အခြား အိုးများထက် ထူးခြားစွာ ပေါ်ထင်နေသည်။^၁

သားချင်းများ

လယ်သမားကြီး ဦးဖေ-ဒေါ်ဒေါင်းမှ သားသမီး လေးယောက် ဖွားမြင်ရာ၊ ယင်းတို့မှာ- (၁) မပဲ၊ (၂) ကိုပုလဲ၊ (၃) မညို၊ (၄) ကိုဖိုးကျား-တို့ ဖြစ်သည်။

မပဲသည် (ရှားခဲရွာသူကြီး) ကိုတိုက်ဖြူနှင့် အကြောင်းပါရာ- (၁) မသီ၊ (၂) မငွေရီ၊ (၃) မအေးကြည်၊ (၄) မောင်ဒွေး၊ (၅) မောင်လေး၊ (၆) မောင်အေးမောင်၊ (၇) မမယ်ဒီ-တို့ကို ဖွားမြင်သည်။

ကိုပုလဲသည် (ထောင်တကာရွာသူ) မစိန်နှစ်နှင့် အကြောင်းပါရာ- (၁) မဖွားသင်၊ (၂) ကိုမောင်ဆိုင်၊ (၃) မအပု၊ (၄) မမြမေ-တို့ကို ဖွားမြင်သည်။

ဒေါ်ညိုသည် (ရှားခဲရွာသား) ကိုသက်နှင့် အကြောင်းပါရာ-(၁) မပုလေး၊ (၂) ကိုဟန်စိန်-တို့ကို ဖွားမြင်သည်။

၁။ ဦးဖိုးဆောင်၊ ဦးရွှေ၊ ဒေါ်ဖောနှင့် ဦးမောင်ဆိုင်တို့၏ ပြောကြားချက်။

ကိုဖိုးကျားကား နောင်အခါ အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားဟု ထင်ရှားလာသည်။ (ရန်ကုန်မြို့ ဦးမောင်ကလေး-ဒေါ်ဒေါ်သိန်းတို့၏သမီး) မအေးကြည်နှင့် အကြောင်းပါရာ တစ်ဦးတည်းသောသား “ဇော်ဝင်းကျား” ကို ဖွားမြင်သည်။

ငရဲပြည် ရှာခြင်း

မောင်ဖိုးကျား၏ ကလေးသူငယ် ဘဝတွင် ပြောစမှတ်တွင်သော အမှတ်ထင်ထင် အဖြစ်အပျက်တစ်ရပ် ရှိခဲ့သည်။ ထိုအမှတ်ထင်ထင် ဖြစ်ရပ်ကား ဤသို့ ဖြစ်သည်။

တစ်နေ့တွင် မောင်ဖိုးကျား၏ အိမ်သို့ ဘကြီး အလည်ရောက်သည်။ ထိုဘကြီးမှာ အတွေ့အကြုံ၊ ဗဟုသုတ များပြီး ပုံတိုပတ်စများ အပြောကောင်းသည်။ စာပေ ကျမ်းဂန်အကြောင်း အပြောကောင်းသည်။ ထိုဘကြီးသည် တစ်ညတွင် မောင်ဖိုးကျားအား နေမိဇာတ်ကို ပြောပြသည်။ ဤသို့ ပြောရာမှ မာတလိနတ်သားက နေမိမင်းကြီးကို ငရဲပြည်သို့ အနှံ့အစပ် ပြသခန်းကို ချဲ့ချဲ့ထွင်ထွင် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ရှင်းပြသည်။ မောင်ဖိုးကျားလည်း စိတ်အားထက်သန်စွာ ငေးငေးမောမော နားထောင်ရာမှ ‘ဘဘ ... ဘဘ၊ အဲဒီ ငရဲပြည်ဟာ ဘယ်မှာ ရှိသလဲ’ ဟု မေးသည်။ ထိုအခါ ဘကြီးက ‘ငရဲပြည်ဆိုတာ မြေကြီးထဲမှာ ရှိတာပေါ့ မောင်ကျားရယ်’ ဟု ရယ်ရယ်မောမော ဖြေသည်။

နောက်တစ်နေ့ နံနက်မိုးသောက်သောအခါတွင် မောင်ဖိုးကျား၏ ခြံတစ်ခြံလုံးတွင် တူးရာ ဆွရာများဖြင့် ပြည့်နှက်နေသည်။ မည်သူ၏ လက်ချက် ဖြစ်သနည်းဟု စုံစမ်းရာ၊ မောင်ဖိုးကျား၏ လက်ချက် ဖြစ်ကြောင်း သိရှိရသည်။ ထိုအခါ လူကြီးများက မည်သည့်အကြောင်းကြောင့် ဤသို့ တူးဆွရပါသနည်းဟု မေးမြန်းရာ၊ မောင်ဖိုးကျားက ‘ဘဘကြီးက ငရဲပြည်ဟာ မြေကြီးထဲမှာ ရှိတယ်ဆိုလို့ ကျွန်တော် ရှာကြည့်တာပါ’ ဟု အဖြေပေး၏။ မောင်ဖိုးကျား၏ အဖြေကို ကြားရသောအခါ လူကြီးများလည်း ဟက်ဟက်ပက်ပက် ရယ်မောကြ၏။ ထိုအခါကပင် အဖြေမှန်ကို သိရှိရအောင် ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ စူးစမ်းရှာဖွေလိုသော သဘော၊

အလေ့တို့သည် မောင်ဖိုးကျား၌ ကိန်းအောင်း အမြစ်တွယ်နေပြီဟု ယူသင့် လှပေသည်။^၁

ငယ်စဉ် အလေ့အကျင့်များ

ထိုသို့ ပြောစမှတ်တွင်သော၊ အမှတ်ထင်ထင်ဖြစ်ရပ် ရှိခဲ့သော မောင်ဖိုးကျားသည် ငယ်စဉ် ကလေးသူငယ် အရွယ်ကပင် ပညာကို ချစ်ခင် မြတ်နိုးသည်။ ရှေးဟောင်း ရာဇဝင် သမိုင်းဆိုင်ရာ အဖြစ်အပျက် အကြောင်း အရာများကို စိတ်ဝင်စားသည်။ မြန်မာ့စကားပုံ၊ မြန်မာ့ပုံပြင်များကို နှစ် သက်သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း မြန်မာစာ၊ မြန်မာမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြောဆို ဆွေးနွေးကြသော လူကြီးများ၏ စကားဝိုင်း၊ စာဝိုင်းများ အပါးသို့ မောင် ဖိုးကျားသည် အစဉ်အမြဲလို ရောက်ရှိနေတတ်သည်။ စိတ်ပါဝင်စားစွာ နားထောင် မှတ်သားနေတတ်သည်။

မောင်ဖိုးကျားသည် ကလေးသူငယ်ဘဝ ကစားရာ၌ ကျောက်ဒိုး ပစ် ကစားခြင်းကို အထူးနှစ်သက် ခဲ့မင်သည်။ အချိန်အဆကောင်း၍ လက်မှန်းလည်း တည့်သည်။ ထို့ကြောင့် ကျောက်ဒိုးပစ်တိုင်း မောင်ဖိုးကျား သည် အမြဲလိုလို အနိုင်ရတတ်သည်။ ကျောက်ဒိုးပစ်တမ်း ကစားခြင်း အပြင် မောင်ဖိုးကျားသည် ဆိတ်ကလေးများကို လှည်းတပ်ကာ လှည်း ပြိုင်တမ်း ကစားလေ့ရှိသည်။

ထိုသို့ ကလေးသူငယ်ဘဝ ကစားပျော်ရွှင်လေ့ ရှိသော်လည်း မြန်မာစာ၊ မြန်မာမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြောဆို ဆွေးနွေးကြသော လူကြီးများ ၏ စကားဝိုင်း၊ စာဝိုင်းများနှင့် ကြုံကြိုက်သော အခါများ၌ မောင်ဖိုးကျား သည် ကစားဝိုင်းကို စွန့်ကာ လူကြီးများ၏ စကားဝိုင်း၊ စာဝိုင်းများ အပါး သို့ ချဉ်းကပ်သည်သာ များသည်။

ထိုသို့သော ပညာလိုလား နှလုံးသား ရှိသောကြောင့် မောင်ဖိုးကျား သည် ရွယ်တူ အပေါင်းအသင်း ကလေးသူငယ်များကြားတွင် ထူးထူး ခြားခြား ထင်ပေါ်နေတော့သည်။ လူရွယ် လူကြီးတို့၏ ချစ်ခင် အရေးထား

၁။ ဦးဖိုးဆောင်၊ ဦးရွှေ၊ ဒေါ်ဖော့နှင့် ဦးမျစ်ဆွေ၊ ဇော်ဝင်းကျားတို့၏ ပြောကြားချက်။

မှုကို ခံယူရသည်။ 'ဦးဖေရဲ့သား မောင်ကျားက လူတော်လေးဟေ့' ဟု သော ချီးမွမ်းစကားသည် ပျံ့နှံ့ထင်ရှားလာသည်။^၁

ကျောင်းသားဘဝ

ပညာလိုလား နှလုံးသား ရှိသော မောင်ဖိုးကျားသည် အမိ အဖများ ဥပုသ်သီတင်းစောင့် ထွက်ရာ နိဗ္ဗာန်ကျောင်းကြီးသို့ လိုက်ပါလေ့ရှိသည်။

နိဗ္ဗာန်ကျောင်းကြီးမှာ အဆောင်ကိုးဆောင်ရှိသော သစ်သား ကျောင်းကြီး ဖြစ်သည်။ တိုင်လုံးများကို ရွှေချထားသည်။ အလွန် ကြီးကျယ် ခမ်းနားသည်။ ထိုကျောင်းကြီး၌ လောကဓာတ်ပညာကို သင်ကြားပေး နေပြီ ဖြစ်၍ စာသင်သားများလည်း အထိုက်အလျောက် ရှိနေသည်။

ကျောင်းသို့ လိုက်ပါလာသောမောင်ဖိုးကျားအား ဦးပဉ္စင်း၊ သာမဏေ တို့က စာနှင့်ပတ်သက်၍ မေးမြန်းရာ၊ မေးမြန်းသမျှကို မောင်ဖိုးကျားသည် ခိုးခိုးဒေါက်ဒေါက် သွက်သွက်လက်လက် ပြန်လည် ဖြေကြားနိုင်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် မောင်ဖိုးကျားကို ကျောင်းအပ်၍ လောကဓာတ်ပညာ သင်စေ ပါက ထွန်းပေါက်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဦးဖေ-ဒေါ်ဒေါင်းတို့အား တိုက်တွန်း ကြသည်။

ဦးဖေ-ဒေါ်ဒေါင်းတို့လည်း သဘောတူကြပြီးနောက် သားထွေး မောင်ဖိုးကျားအား နိဗ္ဗာန်ရွာ၊ ဦးသာသန၏ နိဗ္ဗာန်ကျောင်းသို့ အပ်နှံ၍ လောကဓာတ်ပညာ သင်ကြားစေသည်။

မောင်ဖိုးကျား နေသော နိဗ္ဗာန်ကျောင်းကြီး၏ ကျောင်းထိုင်ဆရာ တော်မှာ ဦးသာသန ဖြစ်သည်။ မောင်ဖိုးကျားကို စာပြပေးသော ဦးပဉ္စင်း များမှာ- (၁) ဦးပုည၊ (၂) ဦးသာဂရ၊ (၃) ဦးသောဘိတနှင့် အခြား ဦးပဉ္စင်းတို့ ဖြစ်ကြသည်။

မောင်ဖိုးကျားသည် စာကို ကြိုးကြိုးကုတ်ကုတ် သင်ကြားဆည်းပူး သည်။ မှတ်ဉာဏ်လည်း ကောင်းသည်။ ထို့ကြောင့် မောင်ဖိုးကျားသည် စာသင်သား ကျောင်းသားလူငယ်များ အကြားတွင် ထင်ရှားပေါ်လွင်နေ သည်။^၂

၁။ ဆရာကြီး ဦးစံဘော်၏ ဖြောကြားချက်။
၂။ ဆရာကြီး ဦးစံဘော်၏ ဖြောကြားချက်။

ကျွမ်းထိုးပြိုင်ခြင်း

ဤသို့ နိဗ္ဗာန် (လောကဓာတ်) ကျောင်း၌ ပညာသင်နေစဉ် ကျောင်း အားရက် တစ်နေ့တွင် မောင်ဖိုးကျားသည် မောင်သဲ၊ မောင်ရွဲ၊ မောင် ဖိုးဆောင် စသော သူငယ်ချင်းတစ်စုနှင့် နိဗ္ဗာန်ရွာမှ ၂ မိုင်ခန့်ကွာသော ကြိတ်ဆုံကွင်းရွာသို့ အလည်အပတ် အကစားထွက်ခဲ့သည်။ ကြိတ်ဆုံကွင်း ရွာသို့ သွားရောက်လည်ပတ်ပြီး နိဗ္ဗာန်ရွာသို့ အပြန်တွင် မောင်သဲနှင့် မောင်ဖိုးကျားသည် အချင်းချင်း စကားနိုင်လှရာမှ ကြိတ်ဆုံကွင်းရွာမှ နိဗ္ဗာန်ရွာအထိ ၂ မိုင် ခရီးကို လမ်းလျှောက်မပြန်ဘဲ ကျွမ်းထိုး၍ပြန်ရန် စိန်ခေါ်ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ ဆုံးဖြတ်သည့်အတိုင်း မောင်သဲနှင့် မောင်ဖိုးကျား သည် ၂ မိုင် ခရီးကို ကျွမ်းထိုးပြီး ပြန်လာခဲ့ကြသည်။ ဤအဖြစ်အပျက်ကို ကြားသိရသူ အပေါင်းသည် သူငယ်နှစ်ယောက်၏ မဖြစ်မနေ လုပ်တတ် သော ဇွဲသတ္တိကို ချီးကျူးရင်း ရယ်မောကြရသည်။^၁

ဦးသာသန၏ အစီအမံ

မောင်ဖိုးကျားတို့ ခေတ်အခါက စာမေးပွဲဖြေဆိုသော ကျောင်းသား များ၏ အောင်ချက်ဦးရေအလိုက် စာသင်ကြားပြသသော ဆရာတို့သည် ဆုငွေများ ရကြသည်။ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန် (လောကဓာတ်) ကျောင်း ဆရာ တော် ဦးသာသနသည် ပညာထူးချွန်သော မောင်ဖိုးကျားကို မောင်ဖိုးကျား ၏ ကျောင်းနေဖက် နိဗ္ဗာန်ရွာသား ကျောင်းသား မောင်ဘစ် နေရာတွင် မောင်ဘစ် အနေဖြင့် ၄ တန်း စာမေးပွဲကို ဝင်ရောက် ဖြေဆိုခိုင်းသည်။

လူကြီးသူမ ဆရာသမား၏ စကားကို မပယ်ရှားတတ်သော မောင် ဖိုးကျားလည်း ဆရာတော် ဦးသာသန၏ အမိန့်အတိုင်း မောင်ဘစ် အနေ ဖြင့် ၄ တန်း စာမေးပွဲကို ဝင်ရောက် ဖြေဆိုရသည်။ ဆရာတော် ဦးသာသန တွက်ဆသည့်အတိုင်း မောင်ဖိုးကျားသည် ၄ တန်း စာမေးပွဲကို ထူးချွန်စွာ ဖြေဆို အောင်မြင်လေသည်။

၄ တန်း စာမေးပွဲကို မောင်ဖိုးကျား ဖြေဆို အောင်မြင်ပြီးနောက် မကြာမီပင် ဆရာတော် ဦးသာသနသည် ရန်ကုန်မြို့သို့ ကြွသွားရာမှ

၁။ ဦးဖိုးဆောင်၊ ဦးရွဲ၊ ဒေါ်ဖော့နှင့် ဦးရုစံဆွေ၊ ဇော်ဝင်းကျားတို့၏ ပြောကြားချက်။

လူဝတ်လဲသွားသည်။ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကျောင်းကို ဦးခေမိန် (ဦးခေမိန္ဒ) သည် ဆရာတော်အဖြစ် ဆက်လက် ကျောင်းထိုင်ရသည်။^၁

ပထမနှစ် တပည့်ဆရာ

၄ တန်း စာမေးပွဲကို ထူးချွန်သော ကျောင်းသားသည် ၅ တန်း၌ ဆက်လက် ပညာသင်ယူရင်း အတန်းငယ်များကို စာပြရသော “ပထမနှစ် တပည့်ဆရာ” အလုပ်ကိုလည်း လုပ်ခွင့်ရသည်။ ထိုသို့ တပည့်ဆရာ လုပ်ခွင့်ရသော ကျောင်းသားသည် လခအနေဖြင့် တစ်လကို ၂ ကျပ် ရရှိသည်။ လစာငွေကို သုံးလလျှင် တစ်ကြိမ် ဟင်္သာတမြို့သို့ သွားရောက် ထုတ်ယူရသည်။

မောင်ဖိုးကျားသည် ၄ တန်းကို ထူးချွန်စွာ အောင်မြင်ခဲ့သူ ဖြစ်သောကြောင့် နိဗ္ဗာန် (လောကဓာတ်) ကျောင်းကြီးတွင် ၅ တန်း၌ ဆက်လက် ပညာသင်ယူရင်း အတန်းငယ်များကို စာပြရသော “ပထမနှစ် တပည့်ဆရာ” အလုပ်ကို လုပ်ခွင့်ရသည်။ ထိုသို့ ပထမနှစ် တပည့်ဆရာ လုပ်သော နှစ်၌ မောင်ဖိုးကျားသည် သင်္ကန်းဆီး၍ “ကိုရင်ကျား” ဖြစ်နေပေပြီ။ ထို့ကြောင့် ပထမနှစ် တပည့်ဆရာအဖြစ် ကိုရင်ကျား လုပ်၍ရသော လစာငွေများကို ဒုတိယနှစ် တပည့်ဆရာ ဖြစ်နေသော နိဗ္ဗာန်ရွာသား မောင်စံဘော်က ဟင်္သာတမြို့သို့ သုံးလတစ်ကြိမ် သွားရောက် ထုတ်ယူရပေသည်။^၂

ဒုတိယနှစ် တပည့်ဆရာ

ပထမနှစ် တပည့်ဆရာ မောင်ဖိုးကျားသည် နှစ်ကုန်သောအခါ၌ ၅ တန်း စာမေးပွဲကို ဖြေဆိုရာ ကောင်းစွာ အောင်မြင်သည်။

ပထမနှစ် တပည့်ဆရာသည် မိမိ ဖြေဆိုရမည့် ၅ တန်း စာမေးပွဲကို ကောင်းစွာ အောင်မြင်ရသည်။ ထိုသို့ အောင်မြင်ပါမှ ၆ တန်း၌ ဆက်လက် ပညာသင်ယူရင်း၊ အတန်းငယ်များကို စာပြရသော “ဒုတိယနှစ် တပည့်ဆရာ” အလုပ်ကို လုပ်ခွင့်ရသည်။ “ဒုတိယနှစ် တပည့်ဆရာ”

၁။ ဆရာဦးစံဘော်၊ ဦးဖိုးဆောင်၊ ဦးရွှေ၊ ဒေါ်ဖော့နှင့် ဦးဖိုးထွားတို့ ပြောကြားချက်။
၂။ ဆရာကြီး ဦးစံဘော်၏ ပြောကြားချက်။

သည် မိမိ ဖြေဆိုရမည့် ၆ တန်း စာမေးပွဲကို ကောင်းစွာ အောင်မြင်ရသည်။ ထိုသို့ အောင်မြင်ပါမှ ၇ တန်း၌ ဆက်လက် ပညာသင်ယူရင်း အတန်းငယ် များကို စာပြရသော “တတိယနှစ် တပည့်ဆရာ” အလုပ်ကို လုပ်ခွင့်ရသည်။

ပထမနှစ် တပည့်ဆရာ မောင်ဖိုးကျားသည် မိမိ ဖြေဆိုရမည့် ပဉ္စမတန်း စာမေးပွဲကို ကောင်းစွာ ဖြေဆို အောင်မြင်ရကား၊ ဒုတိယနှစ် တပည့်ဆရာ အလုပ်ကို လုပ်ခွင့်ရသွားတော့သည်။ ထိုနှစ်တွင် မောင် ဖိုးကျားသည် ကိုရင်ကျား အဖြစ်မှ လူဝတ်လဲသည်။^၁

နွေရာသီသင်တန်း

တပည့်ဆရာ အလုပ်ကို လုပ်ခွင့်ရသော ကျောင်းသားများသည် စာမေးပွဲဖြေအပြီး နွေရာသီ၌ တပည့်ဆရာ သင်တန်းကို တက်ရောက် သင်ကြားရသည်။

နိဗ္ဗာန် (လောကဓာတ်) ကျောင်းကြီးမှ တပည့်ဆရာများ ဖြစ်ကြ သော- (၁) မောင်ဖိုးကျား၊ (၂) မောင်စံဘော်၊ (၃) မောင်ဝိုင်းတို့သည် နွေရာသီ၌ ဟင်္သာတမြို့ ဗာရဲချောင်တိုက် ဦးဝိသုဒ္ဓ၏ ကျောင်း၌ ဖွင့်လှစ် သင်ကြားပေးသော တပည့်ဆရာ သင်တန်းကို တက်ရောက် သင်ကြား ရသည်။

နွေရာသီ တပည့်ဆရာ သင်တန်းကို ဦးဆောင် သင်ကြားပေးသူမှာ နယ်လှည့်ဆရာ ဦးဖိုးမင်း ဖြစ်သည်။ နယ်လှည့်ဆရာ ဦးဖိုးမင်းက-(၁) ကလေးသူငယ်များကို ပညာသင်ကြားပေးနည်း၊ (၂) ကျောင်းကို စနစ် တကျ စီမံခန့်ခွဲ အုပ်ချုပ်နည်း၊ (၃) သင်နည်း မှတ်ချက်များကို ရေးသားပုံ ရေးသားနည်း စသော အကြောင်းအရာများကို သင်ကြား ပို့ချပေးသည်။ ထိုနယ်လှည့်ဆရာ ဦးဖိုးမင်း၏ လစာငွေမှာ တစ်လ ၆၀ ကျပ် ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရသည်။^၂

မောင်တစ် ပြဿနာပေါ်ခြင်း

မောင်ဖိုးကျားသည် ဒုတိယနှစ် တပည့်ဆရာလုပ်ရင်း၊ ၆ တန်း

၁။ ဆရာကြီး ဦးစံဘော်၏ ပြောကြားချက်။

၂။ ဆရာကြီး ဦးစံဘော်၏ ပြောကြားချက်။

စာမေးပွဲကို ဖြေဆိုရာ ကောင်းစွာ အောင်မြင်သည်။ ထို့ကြောင့် နွေရာသီ တပည့်ဆရာသင်တန်း တက်ပြီး၊ တတိယနှစ် တပည့်ဆရာအလုပ် လုပ်ရင်း ၇ တန်း၌ ဆက်လက် ပညာဆည်းပူးသည်။ ထိုသို့ ဆည်းပူးနေခိုက်တွင် အစိုးရပညာဝန် ဦးအိစွတ်သည် နိဗ္ဗာန် (လောကဓာတ်) ကျောင်းသို့ ကျောင်းစစ်ရောက်လာသည်။ မောင်ဘစ် အနေဖြင့် ၄ တန်း၊ ၅ တန်း၊ ၆ တန်း တို့ကို အောင်မြင်ပြီး မောင်ဘစ် အမည်ဖြင့် ပထမနှစ် တပည့် ဆရာ၊ ဒုတိယနှစ် တပည့်ဆရာ၊ တတိယနှစ် တပည့်ဆရာ အလုပ်ကို လုပ်ကိုင်နေသော မောင်ဖိုးကျား၏ အကြောင်းကို စုံစမ်း သိရှိသွားသည်။

မောင်ဘစ် အနေဖြင့် လူစားဝင်ဖြေခြင်းမှာ ဦးသာသန၏ အစီအမံ သာ ဖြစ်၍ မောင်ဖိုးကျား၏ လော်ဗာကောက်ကျစ်ခြင်း မဟုတ်ပေ။ သို့ သော် မောင်ဖိုးကျား၌ အပြစ်ကား လုံးဝ မကင်းပေ။ ထို့ကြောင့် (မြန်အောင် ဇာတိ၊ မဟာမေဒင် ဘာသာဝင်) ပညာအုပ်ဦးအိစွတ်သည် မောင်ဖိုးကျား အား အလုပ်ဖြုတ်၊ ကျောင်းထုတ်ရုံမက မိမိ၏ ဟင်္သာတနယ်၌ ပညာ ဆက်လက်သင်ကြားခြင်း မပြုရန် တစ်ချက်လွှတ်အမိန့်တော် ချမှတ်လိုက် သည်။ မောင်ဖိုးကျားကား ပညာရေး နယ်နှင့်ဒဏ် ခံရလေပြီတကား။^၁

အသုတ်မြို့သို့

အာဏာပြင်းသော ပညာအုပ်မင်း ဦးအိစွတ်ကြောင့် ပညာရေး နယ် နှင့်ဒဏ် ခံရသော်လည်း ပညာလိုလားသော မောင်ဖိုးကျားသည် စိတ်ပျက် အားလျော့ခြင်း လုံးဝ မရှိပေ။ တိုး၍သာ ပညာသင်ယူ ဆည်းပူးလိုစိတ်များ တဖွားဖွား ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ထို့ကြောင့် မောင်ဖိုးကျားသည် မိဘ ဆွေမျိုးများကို ပန်ကြားကာ ပုသိမ်ခရိုင် အသုတ်မြို့သို့ သွားရောက်သည်။ အသုတ်မြို့တွင် ဆရာတော် ဦးစန္ဒော၏^၂ လောကဓာတ်ကျောင်း ရှိသည်။ မောင်ဖိုးကျားသည် ထိုကျောင်း၌ မောင်ဖိုးကျား အမည်ရင်းဖြင့် ၇ တန်း ပညာကို သင်ယူဆည်းပူးသည်။ အသုတ်ဆရာတော် ဦးစန္ဒော၏ ကျောင်း

၁။ ဆရာကြီး ဦးစံတော်၏ ဖြောကြားချက်။
 ၂။ အသုတ်ဆရာတော်၏ တွဲကို လှသမိန့်။ ဂန္ထဝင် ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်များ အတ္ထုပ္ပတ္တိ (ဗျက်-၂၈၇) တွင် ဦးစန္ဒောဟု ဆိုသည်။ မောင်သုတ။ ဓာဆိုတော်များ အတ္ထုပ္ပတ္တိ (ဗျက်-၅၆၈) တွင် ဦးစံလောဟု တင့်တင့်၏ မှတ်စုကို ကိုးကား၍ ဆိုသည်။

မှပင် မောင်ဖိုးကျားသည် ၇ တန်း စာမေးပွဲနှင့် မြန်မာဆရာဖြစ်သင်တန်း အောင်သည်။ မောင်ဖိုးကျားလည်း အသုတ်ဆရာတော် ဦးစန္ဒောကျောင်း၌ မြန်မာဆရာ အလုပ်ကို ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ရင်း ပညာဗဟုသုတများကို ရှာဖွေမှတ်သားနေသည်။^၁

ပညာဗဟုသုတ ရှာဖွေ

ပညာလိုလားသော မောင်ဖိုးကျားသည် ကျောင်းအားလပ်ရက်များတွင် ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုးကာ ရရာအလုပ်များကို လုပ်သကဲ့သို့၊ မိမိ ပညာဗဟုသုတ တိုးပွားရာ တိုးပွားကြောင်းကိုလည်း အမြဲ ရှာကြံဆည်းပူးသည်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ပြည့်သည်ထက်ပြည့်အောင် ကြိုးစားအားထုတ်သည်။

မောင်ဖိုးကျား၏ ဇာတိရပ်ရွာ နိဗ္ဗာန်မှ ၅ မိုင်ခန့် အကွာတွင် နတ်မော်ရွာ ရှိသည်။ နတ်မော်ရွာ ဒွါရဂိုဏ်း ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်တွင် သီတင်းသုံးသော ဆရာတော် “ဦးသာသန” မှာ ဗေဒင်နက္ခတ်များကို အထူး ကျွမ်းကျင်တော်မူသည်ဟု ကျော်စောသည်။ ထိုဆရာတော် ဦးသာသနမှာ ဟင်္သာတမြို့ ရန်ကုန်ကျောင်းတိုက် ဆရာတော် ဖြစ်သည်။ နတ်မော်ရွာတွင် ၁၉၀၉ ခုနှစ် (၁၂၇၁ ခုနှစ်) က စတင်၍ “တိလောက ဥသျှောင် ရှင်သာလျောင်းဘုရားကြီး” ကို ဦးဆောင်တည်ရင်း နတ်မော်ရွာ၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။ ပညာလိုလားသော မောင်ဖိုးကျားသည် ဆရာတော် ဦးသာသနထံမှ ဗေဒင် နက္ခတ်ပညာများ သင်ကြားသည်။^၂

၁။ တိုက်စိုးနှင့် မင်းယုဝေ။ ဦးဖိုးကျား၊ စာဆိုနှင့် သုတေသီ။ မျက်-၂၀၉။ ။ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း (အတွဲ ၇)၊ မျက်-၂၉၃ တွင်-

“ထိုနောက် ကိုးနှစ်သား အရွယ်တွင် လေးမျက်နှာမြို့နယ် ကံကုန်းရွာ ဆရာတော်၏ ကျောင်းတွင် ပညာဆက်လက် ဆည်းပူးရာ၊ ထိုကျောင်းက မြန်မာစုနှစ်တန်း စာမေးပွဲနှင့် ဆရာဖြစ် စာမေးပွဲကိုပါ အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ဆရာဖြစ် အောင်မြင်ခဲ့သဖြင့် ဝုသိမ်စရိုင်း အသုတ်မြို့တွင် ခုနစ်တန်းပြ ကျောင်းဆရာအလုပ်ကို ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်”

ဟု ဆိုသည်။ သို့သော် ထိုအဆိုအမိန့်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ စုံစမ်းမေးမြန်း၍ မရခဲ့ပါ။

၂။ “အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား အတ္ထုပ္ပတ္တိ”၊ စာဆိုတော်မဂ္ဂစင်း၊ အတွဲ-၁၊ အမှတ်-၂။ (၁၉၃၅ ခုနှစ်)၊ မျက်-၆။

ကျောင်းဆရာအဖြစ် မောင်ဖိုးကျား ဆောင်ရွက်နေသော အသုတ်
လောကဓာတ်ကျောင်း ဆရာတော် ဦးစန္ဒောမှာလည်း ပိဋကတ် စာပေ
ကျမ်းဂန် နှံ့စပ် ပေါက်မြောက်သည်ဟု ထင်ရှားသည်။ ပညာလိုလားသော
မောင်ဖိုးကျားသည် ထိုအသုတ်ဆရာတော် ဦးစန္ဒောထံမှ ပိဋကတ်စာပေ
များ သင်ယူဆည်းပူးလေသည်။^၁

ပိုးကရင်ကျောင်းသို့

ဤသို့ ပညာဗဟုသုတများကို တကုပ်ကုပ် ရှာဖွေမှတ်သား ဆည်းပူး
ကာ ပညာအရာ၌ မရောင့်ရဲနိုင်သော မောင်ဖိုးကျားသည် ခေတ်ပညာကို
တိုး၍ သင်ယူဆည်းပူးလိုသောကြောင့် အသုတ်ဆရာတော် ဦးစန္ဒော၏
လောကဓာတ်ကျောင်း ကျောင်းဆရာအဖြစ်မှ နုတ်ထွက်လိုက်သည်။ ထို့
နောက် ပုသိမ်မြို့ ပိုးကရင် အလယ်တန်းကျောင်းသို့ သွားရောက်၍ ပညာ
ဆည်းပူးသည်။

ပိုးကရင် အလယ်တန်းကျောင်းအုပ်ကြီးမှာ အမေရိကန်လူမျိုး
ဒေါက်တာခရန်းခိုက် ဖြစ်သည်။ ကလေးများကို ချစ်တတ်သည်။ မောင်
ဖိုးကျားကို တပည့်ရင်းချာ သားသမီးပမာ ချစ်ခင်စောင့်ရှောက်သည်။
ထိုအကြောင်းကို အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားသည် သာသနာဖြူ ကိုယ်
တော်လေး ၌ ဤသို့ ဖော်ပြခဲ့ဖူးသည်။

“တပည့်တော် ၇ တန်းအောင်တဲ့ အဲဒီ ပုသိမ်က တလိုင်းကရင်
ကျောင်း၊ သို့မဟုတ် ခေါင်စောက်ကျောင်းက ဆရာကြီး ဒေါက်တာ
ခရန်းခိုက် ဆိုတာ တပည့်တော်ကို တပည့်ရင်းချာ သားသမီးပမာ ကြည့်ရှု
စောင့်ရှောက်ထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးပဲ ဘုရား။ အဲဒီ အဘိုးကြီးကတော့
သူတော်ကောင်းကြီး သက်သက်ပဲ။ အမူအရာကလည်း အင်မတန် ယဉ်
ကျေး သိမ်မွေ့ပါတယ်။ အထူးကတော့ ကလေးတွေကို အင်မတန် ချစ်
တတ်တယ်။ သူ့အိမ် တစ်ခန်းဟာ ကလေးကစားစရာတွေ ပြည့်နေ
တာပဲ။ ကျောင်းလွှတ်ချိန်များမှာ အဲဒီတစ်ခန်းလုံးဟာ ကလေးတွေနဲ့

၁။ “အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား အတ္ထုပ္ပတ္တိ”၊ စာဆိုတော်မဂ္ဂဇင်း၊ အတွဲ-၁၊ အမှတ်-၂။
(၁၉၃၅ ခုနှစ်)၊ မျက်-၆။

ဆုနေတာပဲ။ အဲဒီကလေးတွေကို ကြည့်ပြီး အဘိုးကြီးက ပြုံးပြုံးကြီး ပီတိဖြစ်နေတာပဲ”^၁

ဆရာကြီး ဒေါက်တာခရမ်းခိုက် ကျောင်း၌ မောင်ဖိုးကျား ပညာ သင်ယူ ဆည်းပူးနေခိုက်တွင် ပုသိမ်မြို့၌ ပုလိပ်ရောဂါ ဟိုတစ်စ သည် တစ်စ ဖြစ်ပွား၍ ကျောင်းများကို ပိတ်လိုက်ရသည်။ ဆရာကြီး ဒေါက်တာ ခရမ်းခိုက်လည်း နာမကျန်း ဖြစ်သည်။ အခြား ကျောင်းသားများမှာ ကျောင်းပိတ်သည်နှင့် မိဘရပ်ရွာကို အသီးအသီး ပြန်သွားကြသည်။ သို့သော် မောင်ဖိုးကျားကား မိဘရပ်ရွာသို့ မပြန်ခဲ့။ မိမိ လေးစား ကြည်ညိုနေသော ဆရာကြီး ဒေါက်တာခရမ်းခိုက် အပါး၌နေကာ ဝေယျာ ဝစ္စများ ဆောင်ရွက်ပေးသည်။ တတ်စွမ်းသမျှ ပြုစုလုပ်ကျွေးသည်။ ထို အကြောင်းကြောင့် ဆရာကြီး ဒေါက်တာခရမ်းခိုက်နှင့် မောင်ဖိုးကျားသည် အထူးခင်မင် ရင်းနှီးသွားသည်။ သံယောဇဉ် တွယ်သွားကြသည်။ မောင် ဖိုးကျား၏ တိုးလမ်း တက်လမ်းအတွက် အစွမ်းကုန် အကူအညီပေးအံ့ ဟူ၍လည်း ဆရာကြီး ဒေါက်တာခရမ်းခိုက်သည် ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။^၂

မောင်ဖိုးကျားသည် ဆရာကြီး ဒေါက်တာခရမ်းခိုက်၏ ပိုးကရင် အလယ်တန်းကျောင်း၌ အင်္ဂလိပ် ၇ တန်း စာမေးပွဲကို ဝင်ရောက်ဖြေဆိုရာ ကောင်းစွာ ပေါက်မြောက် အောင်မြင်ခဲ့သည်။

တိုင်တစ်ရာ ကျောင်းသား

ပုသိမ်မြို့ ပိုးကရင် အလယ်တန်းကျောင်းမှ အင်္ဂလိပ် ၇ တန်း အောင်မြင်ပြီးသောအခါ မောင်ဖိုးကျားသည် ပုသိမ်မြို့ တိုင်တစ်ရာ (စကော ကရင်) အထက်တန်းကျောင်း၌ အထက်တန်း ပညာများကို ဆက်လက် သင်ယူဆည်းပူးသည်။

ထိုစဉ်က တိုင်တစ်ရာ အထက်တန်းကျောင်း အုပ်ချုပ်ရေးမှူးမှာ အမေရိကန်လူမျိုး ဒေါက်တာနီကောလပ် (Dr. Nicholas) ဖြစ်၍ ကျောင်း အုပ်ကြီးမှာ ကရင်လူမျိုး ဆရာကြီးချူးဖိုး ဖြစ်သည်။ စာသင်ပြသော ကျောင်းဆရာ (၁၅) ယောက်ခန့် ရှိသည်။

၁။ ဦးဖိုးကျား။ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ၊ အမှတ် ၂။ မျက်-၁၁၃။
၂။ ဆရာကြီး ဦးစံဘော်၏ ပြောကြားချက်။

မောင်ဖိုးကျားသည် စိတ်ရင်းကောင်းသည်။ လူပေါင်းသူပေါင်း ဆုံသည်။ ထို့ကြောင့် မိတ်ဆွေသင်္ဂဟများ ပေါများသည်။ ဆရာသမား များ၏ ချစ်ခင်အလေးပေးခြင်းကို ခံရသည်။ တိုင်တစ်ရာကျောင်း၌ မောင် ဖိုးကျားသည် (၁) စောပေသာ၊ (၂) စောမိသာ- စသော ကရင်ကျောင်းသား များနှင့် အထူး ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ခဲ့သည်။^၁

မောင်ဖိုးကျားသည် ထိုတိုင်တစ်ရာကျောင်းတွင် အင်္ဂလိပ် ၁၀ တန်း စာမေးပွဲကို ၁၉၁၇ ခုနှစ်၊ အသက် ၂၇ နှစ် အရွယ်တွင် ဖြေဆို အောင်မြင် ခဲ့သည်။^၂ ပညာထူးချွန်သောသူ ဖြစ်သောကြောင့် ရန်ကုန်မြို့ ဗက်ပတစ် ကောလိပ်၌ ပညာဆက်လက် ဆည်းပူးခွင့် ရရှိသွားသည်။

ရုန်းကန်လှုပ်ရှားခဲ့ရပုံများ

မောင်ဖိုးကျားသည် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ၁၀ တန်း စာမေးပွဲကို အသက် ၂၇ နှစ် အရွယ်တွင်မှ အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ပညာထက်မြက်ထူးချွန်သော သူတစ်ဦး အနေဖြင့် ဤအတန်းနှင့် ဤအသက်အရွယ်သည် မလိုက်ဖက် မဆီလျော်သကဲ့သို့ ရှိ၏။ အသက်ကြီး၍ အတန်းငယ်သကဲ့သို့ ရှိ၏။ မောင်ဖိုးကျား၏ ဘဝကို ဆန်းစစ်သောအခါ၌ မောင်ဖိုးကျားသည် ပညာ ထက်မြက်ထူးချွန်သည် မှန်လင့်ကစား ပညာကို ချောချောမောမော သင် ရရှာသည် မဟုတ်။ တောက်လျှောက် သင်ရရှာသည် မဟုတ်။ အခက်အခဲ ပြဿနာများကို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရပြီး ခက်ခက်ခဲခဲ ကြိုးကြိုးကုတ်ကုတ် သင်ရရှာသည်။ သာမန် ဇွဲ ဝီရိယ ရှိသူသာ ဆိုပါက ထိုခေတ်အခါက ဤအတန်းထိ အောင်မြင်ရန် လမ်းမရှိပါဟု ဆိုနိုင်လောက်၏။

မောင်ဖိုးကျား၏ ပညာသင်ကြားရေး၌ ကြုံတွေ့ရသော အနှောင့် အယှက် အခက်အခဲများ၌ ငွေရေးကြေးရေး မပြည့်စုံမှု အခက်အခဲသည် အတန်ပင် အရေးပါခဲ့၏။ ငွေရေးကြေးရေး မပြည့်စုံသောကြောင့် မောင် ဖိုးကျားသည် ကျောင်းနေစဉ် ကလေးဘဝ၌လည်း ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုးကာ အလုပ်လုပ်၍ ငွေကြေးရှာခဲ့ရ၏။ ၁၀ တန်း အောင်ပြီး နှစ်ခြင်းခရစ်ယာန် ကောလိပ် (ဂျက်ဆင်ကောလိပ်) ၌ ပညာဆက်လက် သင်ယူဆည်းပူးစဉ်

၁။ မန်းတထွန်းတင်၏ ပြောကြားချက်။

၂။ ဦးဖိုးကျား။ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ၊ နံပါတ်-၂။ မျက်-၁၁၂။

၌လည်း ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုးကာ အလုပ်လုပ်၍ ငွေကြေးရှာခဲ့ရ၏။ ဤသို့ ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုးကာ အလုပ်လုပ်၍ ငွေကြေးရှာရခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော မောင်ဖိုးကျား၏ အမြင်နှင့် ခံယူချက် သဘောထားကို ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကိုယ်အားကိုးပါ ဆောင်းပါးတွင် ဤသို့ တွေ့မြင်ရသည်။

“ဆယ်သန်းစာအုပ်တွင် ကြီးပွားရန်နည်းလမ်းများ များပြားစွာ ပါသည်။ ၎င်းတို့ကို သေချာစွာ ဖတ်ကြည့်လျှင် ဖော်နည်းကားမျှသာ မဟုတ်ချေ။ ကိုယ်တွေ့ လက်တွေ့ အကယ်စင်စစ် ဖြစ်နိုင်သော နည်းလမ်းများ ဖြစ်သည်။

ကျွန်ုပ် ကိုယ်တိုင်သည်လည်း ကိုယ်တွေ့ကို ယုံကြည်သူ ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် ကျောင်းနေစဉ်ကပင် အလုပ်လုပ်လာသူ ဖြစ်သည်။

ကျောင်းများ ထုံးစံအတိုင်း နွေရာသီ၌ ၂ လ၊ ၂ လ မျှ ပိတ်ရာ၊ ထို ၂ လ ပိတ်အတွင်း ကျွန်ုပ်သည် အလကား မနေဘဲ အလုပ် တစ်မျိုးမျိုးကို ရှာကြံလုပ်ခဲ့သည်။ ၅ တန်း၊ ၆ တန်း၊ ၇ တန်းတို့တွင် ထင်းပိုခြင်းအလုပ်၊ ကျောင်းသုံးပရိဘောဂတို့ကို ဆေးသုတ်ခြင်း အလုပ်တို့ကို လုပ်သည်။ ၈ တန်းနှင့် ၉ တန်း များတွင် သွားစိုက်ဆရာ တစ်ဦးထံ၌ စာရေးအကူအညီ လုပ်သည်။ ၁၀ တန်းတွင် (ကျွန်ုပ်၏ ကိုယ်တွေ့ ဝတ္ထု၌ ပါသော) တာလီကလပ်ခေါ် ဂရီချိုးသော စာရေးအဖြစ် လည်းကောင်း၊ ပွဲစားတစ်ဦးထံ၌ အကူအညီအဖြစ် လည်းကောင်း အလုပ်လုပ်ခဲ့သည်။ အိုင်-အေ အတန်း၊ ဘီ-အေ အတန်းတို့တွင် အင်္ဂလိပ်လူမျိုး တစ်ဦး၊ နှစ်ဦးကို မြန်မာစာ စကား သင်ပေးခြင်း အလုပ်ကို လုပ်သည်။

အထက်ပါကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ငယ်စွာသော ကျောင်းသားဘဝကပင် အလုပ်လုပ်ချင်လျှင် အလုပ်ရခဲ့ကြောင်းကို သိသာသည်။ ထို့ထက်အလွန် အလုပ်ရသည်ထက် ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုးတတ်သော စိတ်တစ်ခုကို ရခဲ့ခြင်းက သာလွန် အဖိုးတန်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ တစ်ဖန်တုန် ထိုသို့ အလုပ်မျိုးစုံ ဆိုသလို တွေ့ကြုံ လုပ်ကိုင်ခဲ့ရသဖြင့် နောင်အခါ မည်သည့်အလုပ်မဆို နားလည်လွယ်သည့်အပြင်

လောကအကြောင်းကိုလည်း အတန်ပင် နားလည်ပါးလည် ရှိသွားလေသည်။

ထိုသို့ အလုပ်ကို မရှောင် လုပ်ခဲ့သူဖြစ်၍ ယခု အလုပ်ရှားသော ခေတ်ကြီးတွင် ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင်အတွက် အလုပ်တွေ အလွန်များပြား ပိုမိုလျက်ပင် ရှိရပါသည်။

ထို့ကြောင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကိုယ်အားကိုးပါ။ အလုပ်ကို လိုချင်သူမှာ အလုပ်မရှားပါ။ အလုပ်ရနိုင်ပါကြောင်း ကျွန်ုပ်က ကိုယ်တွေ့အဖြစ်အပျက်နှင့် သက်သေခံပါသည်။”^၁

ဤသို့သောအမြင်၊ ဤသို့သောခံယူချက် သဘောထားရှိကာ ပညာလိုလား ကြိုးစားခဲ့သောကြောင့် မောင်ဖိုးကျားသည် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ၁၀ တန်း စာမေးပွဲကို အောင်မြင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်မြို့ ဗက်ပတစ်ကောလိပ်၌ ပညာဆက်လက်ဆည်းပူးခွင့် ရသွားခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤသို့ ရန်ကုန်မြို့ ဗက်ပတစ်ကောလိပ်၌ ပညာဆက်လက် ဆည်းပူးခွင့် ရခြင်းသည် မောင်ဖိုးကျားအဖို့ ရှေ့သို့ တစ်လှမ်းတိုးကာ တစ်ဆင့် မြင့်သွားရန် လမ်းစဖြစ်သည် တကား။

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ ဆယ်သန်းကျာနယ် (၁၉၃၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ)။ မျက်- ၂၄-၂၅။

ဒုတိယပိုင်း

ကောလိပ်ကျောင်းသား ကိုဖိုးကျား

ဗက်ပတစ် ကောလိပ်ကျောင်းသား

ရန်ကုန်မြို့ ဗက်ပတစ်ကောလိပ်၌ ပညာဆက်လက် ဆည်းပူးရခြင်း သည် ကိုဖိုးကျားအဖို့ ရှေ့သို့ တစ်လှမ်းတိုးကာ တစ်ဆင့်မြင့်ရန် လမ်းစ ဖြစ်၏။ ပညာလိုလားကာ စာကိုကြိုးစားသော ကိုဖိုးကျားသည် အခြား ကောလိပ်ကျောင်းသား လူပေါ်ကြော့များ နည်းတူ ပပလွှားလွှား၊ ကြွားကြွား ဝါဝါ မနေ။ ရိုးရိုးသားသား သေသေဝပ်ဝပ် နေကာ ပညာကို ဆက်လက် ဆည်းပူးသည်။ ပညာ ပွားရာပွားကြောင်း၊ ဗဟုသုတ ကြွယ်ဝရာ ကြွယ်ဝ ကြောင်းကို အမြဲ ရှာကြံ ပြုဆောင်သည်။

ထိုစဉ်က ဗက်ပတစ်ကောလိပ် ကျောင်းအုပ်ကြီးမှာ အမေရိကန် လူမျိုး ဒေါက်တာဒေးဗစ်ချန်ဒရာဂီမိုး (Dr. David Chandra S. Gilmore) ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်စာပြ ဆရာများမှာ ဒေါက်တာဒေးဗစ်ချန်ဒရာဂီမိုး၏ သမက်၊ မစ္စတာကရောဖို့ (Mr. Crawford)၊ မစ္စတာကာရီယာ (Mr. Curierr)၊ မစ္စတာဘရော့ဘင် (Mrs. Broadebend) တို့ ဖြစ်သည်။ ရာဇဝင်ပြဆရာမှာ အမေရိကန်လူမျိုး မစ္စတာစတက်ဖို့ (Mr. Stafford) ဖြစ်သည်။ ဓာတုဗေဒပြဆရာမှာ အမေရိကန်လူမျိုး မစ္စတာဝှစ်နာ (Mr. Whitna) ဖြစ်သည်။ သင်္ချာပြဆရာမှာ အိန္ဒိယလူမျိုး မစ္စတာမွိုင်တရ (Mr. Moitra) ဖြစ်သည်။ တက္ကဋ္ဌဗေဒပြဆရာမှာ တရုတ်လူမျိုး မစ္စတာ ချန်ဖောင် (Mr. Choonfong) ဖြစ်သည်။ ပါဠိဘာသာပြ ဆရာမှာ အိန္ဒိယ လူမျိုး မစ္စတာကုနန်ကို (Mr. Kunnango) ဖြစ်သည်။ မြန်မာစာပြဆရာ

မှာ ရခိုင်လူမျိုး ဦးအောင်သိန်း ဖြစ်သည်။ မြန်မာစာပြဆရာ ဦးအောင်သိန်း မှာ ဦးပုည မေတ္တာစာ သင်ပြရာ၌ ကျော်ကြားသည်။^၁

ဗက်ပတစ်ကောလိပ်ကျောင်းသား မောင်ဖိုးကျားသည် ထိုစဉ်အခါ က စကားပြောဆို သုံးနှုန်းရာ၌ နဘော ကာရန်များနှင့် စပ်ဟပ်ပြောဆိုရန် အလွန်ဝါသနာပါသည်။ ခရစ်ယာန် ဓမ္မသစ်၊ ဓမ္မဟောင်းတို့ကိုလည်း နှုတ်တက်ရွံ့ ရွတ်ပြနိုင်သည်။^၂ မောင်ဖိုးကျားသည် ပုသိမ်နယ်မှ သူငယ်ချင်းဟောင်း ကရင်များနှင့်သာမက ဗက်ပတစ်ကောလိပ် ရောက်မှ ခင်မင်ကျွမ်းနှီးကြသော ကရင်များနှင့် အထူး ကျွမ်းနှီး ခင်မင်သည်။ ဗက်ပတစ်ကောလိပ် ရောက်မှ ခင်မင်ကျွမ်းနှီးကြသော ကရင်များတွင် မန်းဘထွန်းတင်လည်း တစ်ယောက်အပါအဝင် ဖြစ်သည်။

ဤသို့ မိတ်ဆွေ ကရင်များနှင့် ရင်းရင်းနှီးနှီး ပေါင်းသင်းခိုက်၌ မောင်ဖိုးကျား၏ ထူးခြားသော သဘောစရိုက် တစ်ရပ်ကို မိတ်ဆွေများ ပင် သတိပြုမိကြသည်။ ထိုထူးခြားသော သဘောစရိုက်ကား အခြားမဟုတ်။ သူတစ်ဖက်သား အကြောင်းကို မကောင်း မပြောတတ်ခြင်း၊ အထူးသဖြင့် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများ အကြောင်းကို မကောင်း မပြောတတ်ခြင်း၊ နှိမ်ပြောခြင်း၊ ရွတ်ချပြောခြင်း၊ သရော်ပြောင်လှောင်ခြင်းတို့ကို လုံးဝ မပြုမူခြင်းတို့ပင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်လည်း မောင်ဖိုးကျား၏ မိတ်ဆွေ ကရင်များသည် မောင်ဖိုးကျားကို အထူး ချစ်ခင်ကြသည်။ အထင်ကြီးလေးစားကြသည်။^၃

မြန်မာစာပေနှင့် မြန်မာသမိုင်း၌ ပို၍ စူးစိုက်လာခြင်း

အမေရိကန် နှစ်ခြင်းသာသနာအဖွဲ့က ၁၈၇၂ ခုနှစ်တွင် ကူရှင်ကျောင်းကို တည်ထောင်သည်။ ဤကျောင်း၌ ၁၈၉၄ ခုနှစ်တွင် ကာလကတ္တား တက္ကသိုလ် ဥပစာတန်း စာမေးပွဲအတွက် စတင် သင်ကြားပေးခဲ့

၁။ မန်းဘထွန်းတင်၏ ပြောကြားချက်။
၂။ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း။ အတွဲ-၇၊ မျက်-၂၉၃။
၃။ မန်းဘထွန်းတင်၏ ပြောကြားချက်။ ။ “ဒီလူကြီးဟာ အလွန် စိတ်သဘောထား ကြီးမားရင့်ကျက်တယ်။ ဒီလူကြီးလို လူမျိုးတွေသာ များရင် မြန်မာပြည် ညီညွတ်မယ်” ဟုလည်း မန်းဘထွန်းတင်က မှတ်ချက်ချသည်။

သည်။ ထိုသို့ သင်ကြားပေးရာမှ အမေရိကန် ဗက်ပတစ်ကောလိပ် ပေါက်ဖွားလာခြင်း ဖြစ်သည်။ ကိုဖိုးကျားသည် ဗက်ပတစ်ကောလိပ်ကို ၁၉၁၇ ခုနှစ်တွင် ရောက်၍၊ အိုင်အေ အောက်တန်း၌ စတင် ပညာသင်ကြားခြင်း ဖြစ်၏။ ကိုဖိုးကျား အိုင်အေ အထက်တန်းသို့ ရောက်သော ၁၉၁၈ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန် သာသနာပြုဆရာကြီး “ဒေါက်တာဂျက်ဆင်” ကို ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် ဗက်ပတစ်ကောလိပ် ဟူသော အမည်မှ ဂျက်ဆင်ကောလိပ် ဟူသောအ မည်သို့ ပြောင်းလိုက်သည်။^၁

ထိုနှစ်တွင် ကိုဖိုးကျားသည် (နောင်အခါ ယဉ်ကျေးမှုဌာန ညွှန်ကြားရေးဝန် ဦးဖိုးလတ် ဖြစ်လာမည့်) ကိုဖိုးလတ်၊ (နေရှင်နယ် ဦးမြင့် ဖြစ်လာမည့်) ကိုမြင့်တို့နှင့် ခင်မင်ရင်းနှီးလာသည်။ ထိုလူများနှင့် စာအကြောင်း ပေအကြောင်း ဆွေးနွေးရာမှ မြန်မာစာပေနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်းတို့ကို ပို၍ စိတ်ဝင်စားလာသည်။ ပို၍ စူးစိုက်လာသည်။ ပို၍ အလေးထားလာသည်။ မြန်မာမှုဆိုင်ရာ ပညာရပ်များကို လိုလိုလားလား ဖြစ်လာသော ကိုဖိုးကျားသည် ကိုဖိုးလတ်၊ ကိုမြင့်တို့၏ ညွှန်ကြားချက်အရ-

- (၁) ပါဠိဆရာစော၊
- (၂) လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး၊

(၃) ဆရာလွန်း (သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း) တို့ထံ တပည့်ခံ၍ ပညာများကို လေ့လာဆည်းပူးသည်။ ထိုဆရာကြီးများ အံ့ဩလောက်အောင်ပင် တစ်နှစ်အတွင်း၌ ကိုဖိုးကျားသည် မြန်မာစာပေနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်းတို့ ဘက်တွင် ထွန်းထွန်းပေါက်ပေါက် ဖြစ်လာသည်။

ကိုဖိုးကျားသည် မြန်မာစာပေနှင့် မြန်မာ့သမိုင်းတို့ကို အထူး လေ့လာလိုက်စားသည်။ မြန်မာမှုတို့ကို အထူး အရေးတယူ ပြုလာသည်။ ထို့ကြောင့် ကိုဖိုးလတ်၊ ကိုမြင့်တို့နှင့်အတူ ဂျက်ဆင်ကောလိပ်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာ အသင်း ကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။^၂

စာ စတင် ရေးသားခြင်း

အိုင်အေ အထက်တန်းသို့ ရောက်သော ၁၉၁၈-၁၉၁၉ ခုနှစ်တွင်

၁။ ဒေါက်တာဦးညီညီ၊ “မြန်မာနိုင်ငံ ပညာရေးဇနစ်”၊ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း။ အတွဲ-၁၀၊ မျက်-၁၅၀။

၂။ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း။ အတွဲ-၇၊ မျက်-၂၉၃။

မောင်ဖိုးကျားသည် သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်းများ၌ ဆောင်းပါး အတိုအထွာ များကို စတင် ရေးသားစပြုသည်။ ထိုအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အမျိုး သား ပညာဝန် ဦးဖိုးကျားသည် “ရွှေဘိုမဂ္ဂဇင်းခင်” တွင် ဤသို့ ဖော်ပြခဲ့ဖူး သည်။

“ကျွန်ုပ်သည် အိုင်-အေ အတန်း၌ ပညာသင်ကြားနေစဉ် သတင်းစာ များ၌ “မြန်မာမိန်းမများ နောက်ပိတ် စီးသင့် မစီးသင့်” များစွာ ရေး ကြ၏။ စီးသင့်သည်ဟု စ သူကား ရွှေဘိုက မဂ္ဂဇင်းခင် ဆိုသူ ဖြစ်သည်။ မစီးသင့်ဟု ပြန်၍ ရေးကြသောသူတို့တွင် ကျွန်ုပ်လည်း တစ်ယောက် အပါအဝင် ဖြစ်၏။”

ကိုဖိုးကျား ဆောင်းပါးများ ရေးသော သတင်းစာကား မြန်မာ့ အလင်း သတင်းစာ ဖြစ်၏။ ထိုမြန်မာ့အလင်း သတင်းစာမှာ ကိုဖိုးကျား ၏ ဘဝဇာတ်လမ်းတွင် အရေးပါလှသော သတင်းစာတစ်စောင် ဖြစ်၏။ ထိုမြန်မာ့အလင်း သတင်းစာကို အကြောင်းပြု၍ ကိုဖိုးကျား၏ အမည်ကို တိုင်းပြည်က အရေးထား ဂရုပြုမိကြ၏။

မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာနှင့် ပညာ့အလင်း သတင်းစာ

မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာမှာ မြန်မာ့အလင်း မဂ္ဂဇင်းမှ ပေါက်ဖွား လာခြင်း ဖြစ်၏။ ရွှေကြူး အဘိဓာန် ခေါ် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ အဘိဓာန်ကို ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေဖူးသူ ရွှေကြူး ကုမ္ပဏီပိုင်ရှင် ဦးရွှေကြူးက ၁၉၁၂ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် မြန်မာ့အလင်း မဂ္ဂဇင်းကို စတင် ထုတ်ဝေသည်။ ပထမကမ္ဘာ စစ် ဖြစ်သောအခါ မြန်မာ့အလင်း မဂ္ဂဇင်းသည် သတင်းဓာတ်ပုံများ၊ စစ်ကြေးနန်းသတင်းများ၊ စစ်မြေပြင်ကို တိုက်ခိုက်ပုံများဖြင့် ဝေဆာ မြိုင် ဆိုင်စွာ စီစဉ်ထုတ်ဝေရာ၊ အတော်ပင် လူကြိုက်များလာသည်။ ထို့ကြောင့် မဂ္ဂဇင်းသာမက သတင်းစာကိုပါ ထုတ်ဝေရသည့်အထိ အောင်မြင်လေ သည်။

ရွှေကြူး ကုမ္ပဏီက မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာကို ၁၉၁၄ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် စတင် ထုတ်ဝေသည်။ အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ် လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီးက ဆောင်ရွက်၍၊ တာဝန်ခံအယ်ဒီတာအဖြစ်

၁။ ဦးဖိုးကျား။ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ၊ အမှတ်-၂။ မျက်-၅၆။

ဆရာသင်က ဆောင်ရွက်သည်။ ၁၉၁၆ ခုနှစ်တွင် တိုက်ပိုင်ရှင် ဦးရွှေကြူးသည် ဂျပန်နိုင်ငံသို့ ကျောက်ပုံနှိပ်ပညာသင်ရန် သွားသည်။ ထိုခဏ၌ မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာကို ခေတ္တ ရပ်ဆိုင်းထားသည်။

ထိုစဉ် လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီးက အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ်နှင့် ဦးတင် (ဆရာသင် သတ်မှတ် ထင်ရှားသူ) က တိုက်အုပ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ကာ “ပညာ့အလင်း မဂ္ဂဇင်း” ကို ထုတ်ကြသည်။ နောက် မကြာမီ ၁၉၁၈ ခုနှစ်တွင် ပညာ့အလင်း မဂ္ဂဇင်းမှာ ပညာ့အလင်း သတင်းစာသို့ ပြောင်း၍ ထုတ်ဝေပြန်သည်။ ထိုအချိန်က တူ-သာ-သင်း (ဦးဘတူ၊ ဦးဘိုးသာ၊ ဦးသင်း) ခေါင်းဆောင်သော လူကြီးဂိုဏ်းနှင့် ဦးမေအောင်၊ ဦးဘဘေ၊ ဦးစုတို့ ခေါင်းဆောင်သော လူငယ်ဂိုဏ်းတို့ သဘောကွဲပြားနေရာ၊ ပညာ့အလင်း သတင်းစာသည် ဘုရင်ခံ၏ အတိုင်ပင်ခံ မင်းတိုင်ပင်အမတ်ကြီးများ ဖြစ်သော ပွဲစားကြီး ဦးဘိုးသာ-ဦးဘတူ အစရှိသော လူကြီးဂိုဏ်းကို ကူညီထောက်ခံ ရေးသားသည်။

ဂျပန်နိုင်ငံသို့ သွားသော မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာတိုက်ပိုင်ရှင် ဦးရွှေကြူးသည် ဂျပန်နိုင်ငံမှအပြန် စင်ကာပူမြို့သို့ ဝင်ရာ၊ ရက်ကန်းနှင့် ဆေးပညာသင် ဦးကိုကိုကြီးထံမှ ကျပ်ငွေ ၃,၀၀၀ အထောက်အပံ့ ရရှိခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဦးရွှေကြူးသည် ကျေးဇူးတုံ့ပြန်သော သဘောဖြင့် မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာကို ဆက်လက်လုပ်ကိုင်လိုက လုပ်ကိုင်နိုင်ရန် ဦးကိုကိုကြီးအား လွှဲစာတစ်စောင် ရေးပေးလိုက်သည်။ ဦးကိုကိုကြီးသည် မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာ ရပ်စဲနေသဖြင့် မန္တလေးတိုင်း သတင်းစာနှင့် မန္တလေး အသူရိန် သတင်းစာတွင် အယ်ဒီတာ လုပ်နေသူ ဆရာသင်နှင့် တိုင်ပင်၍ နယူးလိုက်အော့ဘားမား ခေါ် မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာသစ်ကို ၁၉၁၉ ခုနှစ် မေလ ၁ ရက်နေ့တွင် စတင်၍ တစ်ပတ် ၃ ကြိမ် ပြန်လည် ထုတ်ဝေလေသည်။ ၁၉၁၉ ခု ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့မှ စ၍ နေ့စဉ် ထုတ်ဝေသည်။ မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာသစ်၏ အယ်ဒီတာချုပ်မှာ ဦးစိန်း (အရီးစိန်း) ဖြစ်၍၊ ဦးစိန်း၏ “စကားတောင်စား” အခန်းမှာ အထူး လူကြိုက်များလှသည်။ ခေါင်းကြီးပိုင်း၌မူ ဆရာသင်နှင့် ဦးစိန်းတို့ တစ်လှည့်စီ ရေးကြသည်။^၁

၁။ “မြန်မာစာနယ်စပ်”၊ နှစ်ငါးဆယ် ယဉ်ကျေးမှုရေးရာ၊ ဒုတိယတွဲ။ မျက် ၁၇၇-၁၇၉။

မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာမှာ အမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာသနာနှင့် ပညာ ရေးကို အဓိကထားသည်။ အမျိုးသားရေး ကိစ္စတွင် ဦးမေအောင်၊ ဦးဘဘေ၊ ဦးစုတို့ ခေါင်းဆောင်သော လူငယ်ပိုင်းကို ကူညီထောက်ခံ ရေးသားသည်။

ကျားနှင့် ဟင်္သာတ တောက်တဲ့

အနောက်ဩစတြေးလီးယား ဗိုလ်ဆန်လှသော ကောလိပ်ကျောင်းသား များ ကြားတွင် ပညာသင်ယူ ဆည်းပူးရသော်လည်း သျှောင်ကို မစွန့်ဘဲ တည်ကြည် ခံ့ညားစွာ နေတတ်သော၊ မျိုးချစ်စိတ် ပြင်းထန်တက်ကြွသော ကိုဖိုးကျားသည် မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာတွင် အမြဲလိုလို ဆောင်းပါး များ ရေးသားသည်။ ကိုဖိုးကျားကဲ့သို့ အမြဲလိုလို ဆောင်းပါးများ ရေးသား သူမှာ ဟင်္သာတတောက်တဲ့ အမည်ခံ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို ဖြစ်သည်။

ကိုဖိုးကျားတို့၏ ဆောင်းပါးများကို စာဖတ်ပရိသတ်သည် နှစ်နှစ် သက်သက် စောင့်ဖတ်ကြသည်။ ထိုအကြောင်းကို မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာ အယ်ဒီတာ ဦးမောင်မောင်ခင်က အရေးကြီးတဲ့ ၁၉၂၀ ခုနှစ် ဆောင်းပါးတွင် ဤသို့ ဖော်ပြထားသည်။

“အမျိုးဘာသာ သာသနာ ပညာရေးကို အဓိကထားသည် ဖြစ်၍၊ မြန်မာ့အလင်း၏ ပြင်ပ ကလောင်များတွင် (ကျား) အမည်ခံ ကွယ်လွန် သူ ဦးဖိုးကျားနှင့် ဟင်္သာတောက်တဲ့ အမည်ခံ ကွယ်လွန်သူ ဒီးဒုတ် ဦးဘချိုတို့ ကဲ့သို့သော ဝါသနာအိုးများ ရှိကြပါသေးသည်။ မြန်မာ့ အလင်း သတင်းစာသစ်၏ စာဖတ်ပရိသတ်များက ထိုကလောင်ရှင်များ အချင်းချင်း ကလောင်နှင့် ကလိကြပုံကို ပို၍ နှစ်သက် သဘောကျကြ ပါသည်။ မော်တော်ကား တိုက်မှုတို့၊ ခိုးမှုတို့ ဆိုသော သတင်းမျိုးထက် ဆောင်းပါးများကို ပိုမို စိတ်ဝင်စားကြသောခေတ် ဖြစ်ပါသည်။”^၁

အဝေးရောက်မင်းထံ သွားရောက် ပညာဆည်းပူးခြင်း

မြန်မာ့အလင်း အစရှိသော သတင်းစာများတွင် ဆောင်းပါး ရေး ရာမှ မောင်ဖိုးကျား၏ အမည်ကို တိုင်းပြည်က ဂရုပြုမိကာ စိတ်ဝင်စား

၁။ မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာ၊ ၁၉၆၉ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၅ ရက်။ မျက်-၆။

သော အချိန်၌ ကိုဖိုးကျားသည် မိမိ၏ နာမည်သတင်းကြီးသည်နှင့် လိုက်လျော ညီညွတ်အောင်၊ မိမိကိုယ်ကို ပြည့်သည်ထက် ပြည့်အောင် အစွမ်းကုန် ကြိုးပမ်း အားထုတ်ရဦးမည် ဟူသော အချက်ကို သဘောပေါက် နှလုံးသွင်းမိခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် မောင်ဖိုးကျားသည်-

(၁) ရတု၊ ရကန်၊ အဲ၊ အန်၊ လူးတား စသည်တို့ကို ရွတ်ပုံ ဆိုပုံ တတ်ကျွမ်းနားလည်သော ရွှေဘိုမြို့ရှိ အဝေးရောက်မင်းထံသို့ ချဉ်းကပ်၍ ပညာယူရန် တစ်ကြောင်း၊

(၂) အလောင်းဘုရား ဦးအောင်ဇေယျ၏ ဖွားတော်မူရာ အောင်မြေအရပ် ဖြစ်သော ရွှေဘိုမြို့ကို ရောက်ချင်၊ ကြည့်ချင်၊ သိချင်စိတ်ကြောင့် တစ်ကြောင်း၊

(၃) သတင်းစာများ၌ မိမိနှင့် အပြန်အလှန် ဆောင်းပါးရေးဖက် ဖြစ်သော ရွှေဘိုသူ မဂျမ်းခင်ကို တွေ့ရန် တစ်ကြောင်း၊

(၄) အညာဆီ၌ ရတတ်သမျှသော ဗဟုသုတတို့ကို စုဆောင်းရန် တစ်ကြောင်း။ ။ ဤအကြောင်းတို့ကို အခြေပြုကာ မောင်ဖိုးကျားသည် ရွှေဘိုမြို့သို့ ရထားဖြင့် ဆန်တက်သွားသည်။

ရွှေဘိုမြို့သို့ ရောက်သောအခါ အဝေးရောက်မင်း ဦးအောင်ကြီး ထံမှ ရတု၊ ရကန်၊ အဲ၊ အန်၊ လေးချိုး ဆိုပုံတို့ကို သင်ယူ မှတ်သားသည်။ အဝေးရောက်မင်းကြီးကလည်း ပညာလိုလားသော မောင်ဖိုးကျားအား မိမိ တတ်သိသမျှသော ပညာကို ဆရာစား မချန်ဘဲ သင်ကြားပေးလိုက်သည်။^၁

ထို့ကြောင့် မောင်ဖိုးကျားသည် အဝေးရောက်မင်းအား အထူး လေးစား ကြည်ညိုသည်။ မြန်မာစာ မြန်မာမှုကို စိတ်ပါဝင်စားလာသော စာသမား မှန်ပါက အဝေးရောက်မင်းကို သွားရောက် တွေ့ဆုံသင့်သည်။ အဝေးရောက်မင်းထံမှ ပညာဆည်းပူးသင့်သည်ဟု စွဲမှတ်ယုံကြည်သည်။

ဤအချက်သည် သိပ္ပံမောင်ဝ၏ စာတွင် အထင်အရှား ပေါ်လွင်နေသည်။ သိပ္ပံမောင်ဝသည် ၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင် ရွှေဘိုမြို့သို့ တာဝန်အရ သွားရောက် အမှုထမ်းရသည်။ ရွှေဘိုမြို့သို့ သိပ္ပံမောင်ဝ ရောက်၍ ၄ လခန့် အကြာတွင် အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားသည် သိပ္ပံမောင်ဝအား

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ "ရွှေဘိုမဂျမ်းခင်"၊ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ၊ နံပါတ်-၃။ မူတ်-၅၇-၇၄။
ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

အဝေးရောက်မင်းနှင့် တွေ့ဆုံဖြစ်အောင် တွေ့ဆုံရန် တိုက်တွန်းသော စာတစ်စောင် ရေးသည်။

ထို့ကြောင့် သိပ္ပံမောင်ဝသည် တနင်္ဂနွေနေ့ တစ်နေ့တွင် အဝေးရောက်မင်းအား အပင့်လွှတ်လိုက်သည်။ သိပ္ပံမောင်ဝ အိမ်သို့ အဝေးရောက်မင်း ရောက်လာသည်။ ဤအကြောင်းကို သိပ္ပံမောင်ဝက “အဝေးရောက်မင်း ဦးအောင်ကြီး” ဆောင်းပါးတွင် ဤသို့ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။

“အဝေးရောက်မင်း မောင်လူအေး၏ အိမ်သို့ ရောက်လာလေပြီ။ ခေါင်းပေါင်း ဖော့လုံး၊ ပုဆိုးတောင်ရှည်၊ ရင်ဖုံးအင်္ကျီ တို့ကို ဝတ်စားထား၏။ အရပ်မှာ မမြင့်၊ မပူ။ ကိုယ်မှာ မဝ၊ မပိန်။ အရွယ်တော်ပင် ဖြစ်လေသည်။ အသက်ကြီးလှပြီ ဖြစ်သောကြောင့် ခါးအနည်းငယ် ကိုင်းနေသဖြင့် တောင်ဝှေးကို ကိုင်စွဲရပြီ။

အသားမှာ ညို၏။ ပါးရည်၊ နဖူးရည်များ တွန့်နေလေပြီ။ မျက်နှာတွင် မှဲ့အနည်းငယ်ရှိ၏။ ရှေ့သွားများ မကျိုးသေး၊ အံသွားအချို့ ကျိုးပြီ။ မျက်စိအနည်းငယ် မှန်သောကြောင့် မျက်မှန်ကို တပ်ထားရ၏။ နှုတ်ခမ်းမွေး ဖြူပြီး စကားပြောရာတွင် ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင် ပြောတတ်၏။ ကြည်ညိုဖွယ် ကောင်းလှပေသည်”။^၁

ဤသို့အားဖြင့် သိပ္ပံမောင်ဝသည် အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား တိုက်တွန်းသောကြောင့် အဝေးရောက်မင်းနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ တွေ့ဆုံခဲ့သည့်အတွက် ရရှိ မှတ်သားရသော ဗဟုသုတ အကြောင်းအရာများကို လည်း မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။ ထိုစာများကား (၁) အဝေးရောက်မင်း ဦးအောင်ကြီး၊ (၂) နန်းတွင်းရေးများ-၁၊ (၃) နန်းတွင်းရေးများ-၂ တို့ ဖြစ်ကြသည်။

သပြေနုချိန် ဖေ-၃-ရိုက်

ဤသို့ဖြင့် မြန်မာ့အလင်း အစရှိသော သတင်းစာများ၌ ဆောင်းပါးများ ရေးရင်း ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပြည့်သည်ထက် ပြည့်အောင် ကိုဖိုးကျား ပညာဆည်းပူးနေခိုက်တွင် ၁၉၀၆ ခုနှစ် ကတည်းက တည်ထောင်လာခဲ့သော

၁။ သိပ္ပံမောင်ဝ၊ စေတီခမ်း ရာဇဝင်ရေးများ။ မျက်-၁၀-၁၁။

ဝိုင်အမ်ဘီအေ (ဗုဒ္ဓကလျာဏယုဝ) အသင်းကြီး၏ ဦးဆောင်လှုံ့ဆော်မှုကြောင့် မြန်မာပြည် တစ်ဝန်းလုံးပင် ဝံသာနု စိတ်ဓာတ်များ တက်ကြွနိုးကြားနေကြသည်။ မြန်မာယောက်ျား၊ မိန်းမတို့သည် ပင်နီဝတ်၊ ယောလုံချည် ဆင်ကာ အိမ်၌ရော၊ ဈေး၌ပါ ဒေါင်းအလံ တလူလူလွင့်လျက် စည်းလုံးညီညွတ်မှု သဘောကို ပြနေကြသည်။

၁၉၁၉ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ (၇) ရက်နေ့တွင် ဝိုင်၊ အမ်၊ ဘီ၊ အေသည် ပြည်သူ့လူထု၏ အကူအပံ့ဖြင့် ဦးဘဖေ၊ ဦးပု၊ ဦးထွန်းရှိန်တို့ ပါသော မြန်မာကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့တစ်ခုကို ဗျူရိုကရက် အုပ်ချုပ်ရေး မဟုတ်သော၊ တစ်စိတ်တစ်ဒေသအားဖြင့် ပြည်သူ့ကိုယ်စားပြုသော အုပ်ချုပ်ရေး ဟုမူရူး ပေးရေးအတွက် အင်္ဂလိပ် အာဏာပိုင်များထံ တောင်းဆို အရေးဆိုရန် ဘီလပ်သို့ စေလွှတ်လိုက်သည်။

တစ်တိုင်းပြည်လုံးပင် ထို ဟုမူရူး အရေးတော်ပုံ အောင်မြင်စေကြောင်း ဆုမွန်တောင်းကြသည်။ မစ္စတာမောင်မှိုင်း (ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း) ကလည်း-

“ဪ-ပြေအမှုပေမို့၊ ငွေခရငယ်နှင့်၊ စေယျတုပါကွဲ့၊ သပြေ နုချိန် တင်ရန်ပန်းတွေကလဲ များပါဘိသနဲ့၊ ဖေ ပု ရှိန် အင်္ဂလန် နန်းမြေ သွား တို့မှာဖြင့်၊ အားမြောက်ဖွယ် ကြံလွယ် ဖန်လွယ်နှင့်၊ အန္တရာယ် ရန်စွယ်စောင်းတဲ့ပြင်၊ မြန်နယ်ကို ပြန်လွယ်ကြောင်းတွေနှင့်၊ ဆုတောင်းကာ ပတ္တနာဆင်တဲ့ပြင်၊ ဆရာအရှင် မင်းရီ ကိုရင်မှိုင်းမှာဖြင့်၊ လယ်ကိုင်း သူ အရွယ်သင့်တွေနဲ့၊ မယ်မြင့်ခေါ် ကေသာဝတီရဲ့ပြင်၊ ခေမာထေရီ၊ မေရီကြောကြောရွှန်းတို့နှင့်၊ မဟာအလုံ အညာမုံရွာဝန်းငဲ့ပြင်၊ ဟံသာ ဒဂုန်ပါ စံရာ သထုံကွန်းဆီက၊ လွမ်းရက်မမေ့သူတွေမှာနော်ကွယ်၊ ဆွမ်းသက်စေလှူ”^၁

ဟူ၍ ဆုတောင်းပတ္တနာ ပြုသည်။

ဤသို့ ဖေ-ပု-ရှိန် တို့၏ ဟုမူရူး အရေးတော်ပုံကို တစ်တိုင်းပြည်လုံးက စိတ်အားထက်သန်စွာ ထောက်ခံလှင့်ကစား၊ အင်္ဂလိပ် အစိုးရ အလိုတော်ရိုဂိုဏ်း၏ အဘော် ဖြစ်သော ပညာ့အလင်း သတင်းစာကမူ မထောက်ခံရုံမျှမက ရှုတ်ချသည်။

၁။ မစ္စတာမောင်မှိုင်း၊ ဒေါင်းဦးကာသစ်။ မျက်-၁၂၅-၁၂၆။

“ဗီးလတ်သွား ကိုယ်စားလှယ်တွေအတွက် ငွေကြေး ကောက်ခံ
နေကြသဗျ။ ပိုက်ဆံကြီးလဲ စေတနာ သဒ္ဓါ ထက်သန်တာနဲ့ ကွမ်းယာ
ငါးမူးဖိုး ဝယ်စားခဲ့တယ်”

စသည်ဖြင့် သတင်းစာကော်လံမှနေ၍ ပြက်ရယ်ပြုသည်။^၁

ဆရာသင်၏ အသုဘ

ဤသို့ဖြင့် အယ်ဒီတာချုပ် ဦးစိန်းနှင့် အယ်ဒီတာ ဆရာသင်တို့
ကြီးမှူးသော “မြန်မာ့အလင်း” သတင်းစာနှင့် လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး၊
တိုက်အုပ် ဦးတင် ကြီးမှူးသော “ပညာ့အလင်း” သတင်းစာတို့သည်
ပဋိပက္ခ ဖြစ်လျက်ရှိ၏။ အယူအဆရေးရာသာမက ပုဂ္ဂိုလ်ရေးရာ အဖု
အထစ် အကျိတ်အခဲများ ရှိသောကြောင့် တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် စောင်း
မြောင်း ထေ့ငေါ့ ရေးသားကြ၏။

ဤသို့ တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် စောင်းမြောင်း ထေ့ငေါ့ ရေးသား
နေရာမှ ဆရာသင်သည် “မုံရွေးပဏ္ဍိတဦးမောင်ငယ်နှင့် ပျဉ်းမနား မိမိကြီး”
ဝတ္ထုကို မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာတွင် ရေးသားသည်။ ထိုဝတ္ထုမှာ လယ်တီ
ပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး၏ ငယ်ကျိုးငယ်နာတို့ကို ထုတ်ဖော်ကာ စောင်း
မြောင်း ရေးသားသော ဝတ္ထု ဖြစ်သည်ဟု လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး၏
တပည့်ဖြစ်သူ ပညာ့အလင်း သတင်းစာ တိုက်အုပ် ဦးတင်သည် အသည်း
ခိုက်အောင် နာသည်။ ထို့ကြောင့် ဦးတင်သည် မိမိ၏ ကျေးဇူးမကင်း
သော လူဆိုး ငမိုးအား ဆရာသင်ကို ဆုံးမခိုင်းသည်။ လူဆိုး ငမိုးလည်း
ဆရာသင်ကို ချောင်းမြောင်း လုပ်ကြံ ဆုံးမရာ၊ လက်လွန်သွားသောကြောင့်
မြန်မာ့အလင်း အယ်ဒီတာ ဆရာသင်သည် ၁၉၁၉ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ
၁၁ ရက်၊ ည ၉ နာရီတွင် အသက်ဆုံးရှုံးသွားသည်။^၂

(ပညာ့အလင်း သတင်းစာ တိုက်အုပ် ဦးတင်မှာ ဆရာသင် လူသတ်
မှုဖြင့် ၁၉၂၄ ခုနှစ်တွင် အဖမ်းခံရသည်။ တိုက်အုပ် ဦးတင် အဖမ်းခံရပြီး

၁။ တိုက်ခိုး၊ မင်းယုဝေ၊ “ဦးဖိုးကျား”၊ စာဆိုနှင့်သုတေသီ။ မျက်-၂၀၅-၂၀၆။
၂။ (က) “မြန်မာ့စာနယ်ဇင်း”၊ နှစ်ငါးဆယ် ယဉ်ကျေးမှုရေးရာ၊ ဒုတိယတွဲ။ မျက်-၁၇၉။
(ခ) ဦးပုကလေး၊ “ဗမာပြည် သတင်းစာလောက”၊ ကိုယ်တွေ့ သတင်းစာပညာ။
မျက်-၃၀၉။

နောက် မကြာမီပင် ပညာအလင်း သတင်းစာတိုက်မှာ အခြေပျက်ကာ ရပ်စဲသွားရသည်။)°

“မြန်မာ့အလင်း အယ်ဒီတာ ဆရာသင်ကို လူဆိုး ငမိုးက သတ်သည်” ဟူသော သတင်းကို ကြားရသောအခါ၊ ကြားရသူတိုင်းပင် ဆွေ့ဆွေ့ ခုန်အောင် နာကြည်းကြသည်။ ဆရာသင်ကို ဖြူသည် မည်းသည်၊ တော်သည် ရှော်သည် ဟူ၍ မသိသူများပင် ဒေါပွကြသည်။ စိတ်မကောင်း ဖြစ်ကြသည်။^၂

ဆရာသင် သတ်မှုတွင် ဦးတင်၏ ပယောဂ စင်သည်ပင် ထား။ မြန်မာ့အလင်းနှင့် ပညာအလင်းတို့၏ ပဋိပက္ခ အခံက ရှိနေသောကြောင့် ပြည်သူလူထုက နိုင်ငံရေးလုပ်ကြံမှုဟု မြင်ခဲ့ကြသည်။ လူဆိုး သူဆိုး၏ လက်ချက်ဖြင့် စာပေသမားတစ်ယောက် အသုတ်သင်ခံခဲ့ရသည်ဟု စာပေသမားချင်းက နာခဲ့ကြသည်။ ထိုအထဲတွင် အမျိုးစိတ်ဓာတ် အခံရှိ၍ မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာ၌ ဆောင်းပါးများ ဝင်ရောက် ရေးခဲ့ဖူးသော ဂျက်ဆင်ကောလိပ်ကျောင်းသား မောင်ဖိုးကျားလည်း ပါသည်။^၃

မြန်မာ့အလင်း ဆရာသင်၏ အသုဘတွင် ဆရာသင်၏ အလောင်းကို သူရိယ (သတင်းစာ ထုတ်ဝေသူ) ဦးလှဖေနှင့်တကွ သတင်းစာသမားများက ဦးဆောင် ထမ်းကြသည်။ သုသာန်တွင် မြန်မာ့အလင်း ဆရာသင်၏ ဂုဏ်ပုဒ်ကို ကိုဖိုးကျားသည် ချီးကျူးပြောကြားသည်။ အပြောကောင်း လှသောကြောင့် မောင်ဖိုးကျားသည် ရုတ်ခြည်း နာမည်ကြီးသွားတော့သည်။^၄

ပညာတိုး၍ ဆည်းပူးခြင်း

ဤသို့ဖြင့် ဂျက်ဆင်ကျောင်းသား ကိုဖိုးကျား၏ အမည်ကို တိုင်းပြည်က တစ်စ တစ်စ တိုး၍ တိုး၍ သိလာသည်။

ထို့အတူ ဂျက်ဆင်ကျောင်းသား ကိုဖိုးကျားသည်လည်း မိမိကိုယ်

၁။ မြန်မာနိုင်ငံ သတင်းစာများ၊ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း၊ အတွဲ-၁၀။ မူကွဲ- ၂၃၄။
၂။ ညာထ၊ “ကျွန်ုပ်နှင့် နိုင်ငံရေး”၊ မြဝတီမဂ္ဂဇင်း၊ (၁၉၅၇၊ အောက်တိုဘာ)။ မူကွဲ-၄၂။
၃။ တိုက်စိုးနှင့် မင်းယုဝေ၊ “ဦးဖိုးကျား”၊ စာဆိုနှင့်သုတေသီ။ မူကွဲ- ၂၀၆- ၂၀၇။
၄။ ရွှေဥဒေါင်း၊ တစ်သက်တာမှတ်တမ်းနှင့် အတွေးအခေါ်များ၊ ပထမတွဲ။ မူကွဲ-၁၃၀-၁၃၁။

ကို ပြည့်သည်ထက် ပြည့်အောင် တိုး၍ တိုး၍ ပညာဆည်းပူးသည်။ ထို့ကြောင့် ဘီ-အေ (ဝိဇ္ဇာ) အောက်တန်းသို့ ရောက်နေသော မောင်မိုးကျား မှာ မြန်မာစာပေဘက်၌ ပိုမိုနဲ့စပ် တတ်သိ ကျွမ်းကျင်လာသည်။^၁

သို့သော်လည်း ကိုမိုးကျားသည် ရောင့်ရဲတင်းတိမ်ခြင်း မရှိပေ။ ထို့ကြောင့် ကိုမိုးကျားသည် ဗဟန်း၊ ဓမ္မသုခ ကျောင်းတိုက်၊ ကြောင်လိမ် ကျောင်း ဆရာတော် “ဦးကဿပ” ထံမှ လောကီ လောကုတ္တရာ စာပေ များကို ဆည်းပူး သင်ကြားပြန်သည်။ ထိုဆရာတော်ထံမှ မြန်မာစာပေ၊ ပုရပိုက်များလည်း ရရှိခဲ့သည်။^၂

ဖေ-ပု-ရှိန်နှင့် ကျား

၁၉၁၉ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ (၇) ရက်၊ တနင်္လာနေ့က အင်္ဂလန်ပြည်သို့ ဟုမ္မရူး အရေးဆိုရန် ထွက်ခွာသွားခဲ့ကြသော၊ မြန်မာကိုယ်စားလှယ်တော် သုံးဦး ဖြစ်သော ဖေ၊ ပု၊ ရှိန် (သူရိယ နေ့စဉ်သတင်းစာ အယ်ဒီတာ ဦး ဘဖေ၊ ဝတ်လုံတော်ရမင်း ရွှေကျင်ဦးပုနှင့် မန္တလေးမြို့ ဗုဒ္ဓဘာသာ ကျောင်း ဆရာကြီး ဦးထွန်းရှိန်) တို့သည် ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၆ ရက်၊ သောကြာနေ့တွင် မြန်မာပြည်သို့ ပြန်လည် ရောက်ရှိခဲ့သည်။

ဖေ-ပု-ရှိန် တို့သည် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ၌ နေထိုင်စဉ် မြန်မာပြည် ဟုမ္မရူး ရရှိရာ ရရှိကြောင်း အစွမ်းကုန် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်အခါ အင်္ဂလန်နိုင်ငံ၌ (၁) အိုင်ယာလန်ပြည်၊ (၂) အိန္ဒိယပြည်နှင့် (၃) အီဂျစ် ပြည်တို့အတွက် “ဟုမ္မရူး” ပေးရေး ပြဿနာကြီး ပေါ်လျက်ရှိ၏။ သို့သော် ဖေ-ပု-ရှိန် သည် မြန်မာပြည်၌ အမှုထမ်းခဲ့သော မစ္စတာ ဘီ-ဟော့ကံတန် ၏ အကူအညီဖြင့် ပြုဆောင်သင့်သည်တို့ကို ပြုဆောင်ခဲ့သည်။ ဗြိတိသျှ ပါလီမန် တွဲဖက်ကော်မတီထံ မြန်မာများ၏ လိုလားချက်များကို ဖော်ထုတ် ခဲ့သည်။

(၁) မြန်မာပြည်အတွက် တောင်းပန်ချက်၊

(၂) မြန်မာပြည်အတွက် အုပ်ချုပ်ရေး ပြုပြင်ရန် စာတမ်း - ဟူသော စာတမ်း ၂ စောင်ကိုလည်း တင်သွင်းခဲ့သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိ ပြည်နယ်

၁။ “မြန်မာနိုင်ငံ သတင်းစာများ”၊ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း၊ အတွဲ-၁၀။ မူတ်-၂၃၄။

၂။ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း၊ အတွဲ-၇၊ မူတ်-၂၉၃။

များနှင့် အလားတူ မြန်မာပြည်ကို တစ်ပါတည်း အုပ်ချုပ်ရေး ပြုပြင်ပေးရန် တောင်းဆိုကြသည်။

ဗြိတိသျှ ပါလီမန် တွဲဖက်ကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌ လော့ဒ်ဆယ်လဘုန်းထံ ဝတ်လုံတော်ရမင်း ရွှေကျင်ဦးပု ဝင်ရောက်တွေ့ဆုံပြီး ပြောခွင့်ရှိသမျှကို ပြောဆိုခဲ့သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံဆိုင်ရာ အတွင်းဝန်ကြီး မစ္စတာ မွန်တေဂူ ထံသို့ ၂ ကြိမ်တိုင် တိုက်ရိုက် ဝင်ရောက်တွေ့ဆုံကာ အကျိုးအကြောင်း စုံလင်စွာ ပြောပြကြသည်။ ဖေ-ပု-ရှိန် တို့သည် အင်္ဂလန်နိုင်ငံတွင် လုပ်ဆောင် သင့်သမျှကို မလစ်ဟင်းရအောင် အမျိုးမျိုး ကြိုးစား လုပ်ကိုင်ကြသည်။^၁

နောက်ဆုံး၌ မစ္စတာမွန်တေဂူက “၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ပါလီမန် လွှတ်တော် အစည်းအဝေး ဆက်လက် စည်းဝေးကြသည့်အခါ၊ မြန်မာနိုင်ငံ အတွက် သီးခြားဥပဒေ တင်သွင်းပြီးလျှင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လိုလားချက်များ ပြီးမြောက်အောင် ကြိုးစားဆောင်ရွက်ပါမည်” ဟု ကတိစကား ပြောကြားလိုက်သည်။ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် မေလထက် စော၍ မြန်မာပြည်အတွက် စီမံနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ကြောင်းကိုလည်း သိရှိရသည်။^၂ ထို့ကြောင့် ဖေ-ပု-ရှိန် တို့သည် မိမိတို့ တွေ့ကြုံ ဆောင်ရွက်ခဲ့သမျှ အကျိုးအကြောင်း အပြည့်အစုံကို လှည့်လည်ဟောပြောခြင်း၊ ပြည်သူတို့၏ သဘောဆန္ဒကို စုံစမ်းခြင်းများ ပြုဆောင်ရန် မြန်မာပြည်သို့ ပြန်လာခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ဖေ-ပု-ရှိန်တို့ နိုင်ငံအတွက် တတ်စွမ်းသမျှ ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည့် အကြောင်းတို့ကို သူရိယ သတင်းစာ၊ ဟံသာဝတီ သတင်းစာတို့တွင် အဆက်မပြတ် ပါရှိနေခြင်း၊ ဝိုင်အမ်ဘီအေ (ဗုဒ္ဓကလျာဏယုဝ) အဖွဲ့ချုပ်နှင့် အလားတူ အသင်းများက “မြန်မာပြည်ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့”^၃ အမည်ဖြင့် ဖေ-ပု-ရှိန် တို့ နိုင်ငံအတွက် ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်ကြပုံတို့ကို

၁။ ဦးထွန်းသန်း၊ နိုင်ငံရေးရှင်းတမ်း။ မျက်-၁၁၉-၁၃၁။
၂။ “အင်္ဂလန်ပြည် လန်ဒန်မြို့ရှိ မြန်မာကိုယ်စားလှယ်ကြီးများထံမှ ၁၉၁၉ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၆ ရက် နေ့စွဲနှင့် ပေးပို့လိုက်သော စာ”၊ William S. Cornyn, *Burmese Chrestomathy*, pp. 292.
၃။ “မြန်မာပြည် ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့” စာတမ်းအပြည့်အစုံကို စစ်ကိုင်းဟန်တင်၊ မြန်မာနိုင်ငံတော်မှတ်တမ်း၊ အမှတ်-၁။ မျက်-၃၀၂-၄၀၃ တွင် ရှုပါ။

ဖော်ပြထားသော စာတမ်းများ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိ၍ တိုင်းသူပြည်သားများကို အသိပေး လှုံ့ဆော်ထားခြင်းကြောင့် တစ်တိုင်းပြည်လုံးပင် ဖေပုရိန်ကို လေးစားချစ်ခင် ကြည်ညိုလျက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဖေ-ပု-ရိန် မြန်မာ ပြည်သို့ ပြန်လည် ဆိုက်ရောက်သည့်အခါ၊ တစ်တိုင်းပြည်လုံးက ကြီးကျယ် ခမ်းနားစွာ သောင်းသောင်းဖြဖြ ကြိုဆိုကြသည်။

မျိုးချစ်စိတ် ပြင်းထန် တက်ကြွသော ကိုဖိုးကျားသည်-

- (က) ပြောပျံ့ပျံ့စည်၊ မြန်တို့ပြည်ဝယ်
- (ခ) သောသံသံမြည်၊ နှုတ်ခွန်းကြည်ဖြင့်
- (ဂ) အောအံအံလည်၊ အာဇာနည်ဟု

-အစချီထားသော ဩဘာပိုဒ်စုံရတုကို အင်္ဂလန်သွား ကိုယ်စားလှယ်ကြီး များ ဖြစ်သော ဖေ-ပု-ရိန် တို့အား ခရီးရောက်မဆိုက် ဆက်သည်။ ထို့ပြင်-

(၁) မင်္ဂလာထွေ၊ သရေမွန်းပြည့်၊ ထွန်းပြောင်မှည့်သည်-အစ ချီသော ဘိလပ်သွား ကိုယ်စားလှယ်ကြီးများ အကြောင်း ရကန်။

(၂) မြန်တိုင်းမှ ဌာနီလေ။ ။ ဗုဒ္ဓဘဂဝါ၊ စက်ဓမ္မာနှင့်၊ သံဃာ ထွတ်ထား-အစချီသော ဘိလပ်သွား ကိုယ်စားလှယ်ကြီးများ အကြောင်း အဲချင်း။

(၃) အချင်းတို့လေ။ ။ မင်းပေါင်းသုံးသွယ်၊ တို့ပြည်နယ်သို့၊ နှစ်ဝယ်ကောဇာ၊ ထောင့်နှစ်ရာမှ-အစချီသော ဘိလပ်သွား ကိုယ်စားလှယ် ကြီးများ အကြောင်း အန်ချင်း။

(၄) ချစ်တဲ့သူငယ်လေ။ မြန်မာပြည်သား လူအများတို့လေ။ ။ အစချီသော ဘိလပ်သွား ကိုယ်စားလှယ်ကြီးများအကြောင်း အိုင်ချင်း။ တို့ကို ရေးသားကာ ချီးကျူး ဂုဏ်ပြုသည်။^၁

သတင်းစာနှင့် ကဗျာ

ဦးဘဖေ၊ ဦးပု၊ ဦးထွန်းရှိန် ဟူသော ဘိလပ်သွား ကိုယ်စားလှယ် ကြီး သုံးဦးတို့ ဆိုက်ရောက်လာသည့်အခါ၌ တစ်တိုင်းပြည်လုံးက ကြီး ကျယ် ခမ်းနားစွာ သောင်းသောင်းဖြဖြ ကြိုဆိုကြပုံကို သူရိယသတင်းစာ၊ ဟံသာဝတီ သတင်းစာများ၌ “အင်္ဂလန်သွား ကိုယ်စားလှယ်ကြီးများ ဆိုက်

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ။ မူကုံး-၁၇၁-၁၇၆။

ရောက်ခြင်း အကြောင်း” ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဤသို့ မှတ်တမ်းတင်ထားပါသည်။

“ကိုယ်စားလှယ်ကြီးများ စီးနင်း လိုက်ပါလာသော လန်ကယ် ရှိုင်းယား ခေါ် မီးသင်္ဘောကြီးသည် ဆူးလေဘုရားလမ်း နံပါတ်-၂ တံတားသို့ ၉ နာရီခွဲ အချိန်တွင် ဆိုက်ရောက်လာလေသည်။ ထိုအခါ ကိုယ်စားလှယ်ကြီး ဦးပု-ဦးဘဘော-ဦးထွန်းရှိန် တို့ကို ပေ (၅၀) လောက် တံတားနှင့်အကွာ မြင်ရသောအခါ ဆိပ်ကမ်းတွင်ရှိ လူအပေါင်း ၆၀၀၀ ကျော်လောက်တို့သည် လက်ခုပ်တီး၍ ကြွေးကြော် အော်မြူးကြလေသည်။ ၎င်းပြင် သင်္ဘောကြီး ဆိုက်လျှင်ဆိုက်ခြင်း သူရိယ သတင်းစာ တိုက်မှ ဦးလှဖေနှင့် ဦးဘိုးစန်းတို့သည် ပဌမ ရှေးဦးစွာ သင်္ဘောပေါ်သို့ တက်၍ ကိုယ်စားလှယ်ကြီးများကို နှုတ်ခွန်းဆက်သပြီးလျှင် အောက်သို့ ခေါ်ဆောင်လာရာ ပရိသတ်များသည် အတောမသတ် ကြွေးကြော် အော်မြူးကြလေသည်။ ၎င်းနောက် ကိုယ်စားလှယ်ကြီးများ စီးနင်းဘို့ရာ ပက်လက်ရထားကြီးအနီးသို့ ရောက်သောအခါ ဘားမင်းနီးယား ပုံပမာ ကဲ့သို့ ဝတ်ဆင်ထားသော သမီးကညာကလေးများက သပြေပန်းများကို ဆက်သကြလေသည်။ ၎င်းပြင် ပက်လက် ရထားကြီးပေါ်သို့ ဦးပု-ဦးဘဘော-ဦးထွန်းရှိန်နှင့် မင်းတိုင်ပင် အမတ်ဟောင်း ဦးဖေတို့ကို တင်ဆောင်ပြီးလျှင် မော်တော်ကားကို စီတန်း၍ ဆိပ်ကမ်း တံတား ဝင်းမှ ထွက်လိုက်သောအခါ ကမ်းနားလမ်းကြီး တလျှောက်တွင် ကြိုဆိုကြသော မော်တော်ကားပေါင်း ၂၀၀ ကျော်တို့နှင့် မြန်မာလူမျိုး ပေါင်း ငါးသောင်းကျော်လောက်တို့သည် လက်ခုပ်တီး၍ ကောင်းကြီး ဩဘာ ပေးလျှက် ကြွေးကြော်ကြလေသည်။ ကိုယ်စားလှယ်ကြီးများ စီးနင်း လိုက်ပါလာသော ရထားကြီးကို အသင်းများမှ လူပေါင်း ၅၀ လောက် ဆွဲယူသွားကြလေသည်။

၎င်းနောက် ထိုမော်တော်ကားများနှင့် ကိုယ်စားလှယ်ကြီးများ စီးနင်းသော ရထားများသည် ကမ်းနားဈေး ဒါနသုခ မိန်းမအသင်းမှ ဧည့်ခံခြင်းများမှာ ခေတ္တ ရပ်တန့်ပြီးလျှင်၊ သိမ်ကြီးဈေး အသင်းများမှ လည်း ဧည့်ခံ၍ ပန်းများ ဆက်သကြလေသည်။ ၎င်းနောက် ဘုရား ခြေရင်း စတုဒီသာ ဧရပ်ကြီးသို့ ရောက်သောအခါ မြန်မာမိန်းမများ

အသင်းမှ ပန်းများ ဆက်သပြန်၍ စည်တော်ရွန်းပြီးလျှင် သြဘာပေးကြလေသည်။ ၎င်းနောက် ဘုရားပေါ် ရောက်သောအခါ အနောက်ဘက်အရပ် တန်ဆောင်းမှ ဒါနသုခ မိန်းမအသင်းသူများက အားလုံး ပရိသတ်များကို ကျွေးမွေး ဧည့်ခံကြလေသည်။ ၎င်းနောက် တနင်္ဂနွေထောင့်အရပ် တန်ဆောင်းမှ ဟင်္သာတမြို့ ဆန်စက်သူဌေး ဦးဘိုးဆင်က စရိတ် အကုန်အကျခံ၍ ပွဲစားကြီး ဦးဘိုးစုတို့နှင့် ကြည့်မြင်တိုင်မြို့ မိန်းမအသင်းသူတို့က ခမ်းနားစွာ ဧည့်ခံ ကျွေးမွေးကြလေသည်။

ယခုအခါကဲ့သို့ များပြားသော မြန်မာလူမျိုး အစုအဝေးများကို မြန်မာပြည်တွင် တခါမှ မမြင်မတွေ့ မကြားဘူး ဖြစ်ရလေကြောင်း။ ညနေ ၃ နာရီလောက်က စ၍ ကြိုဆိုနေကြခြင်းသည် ည ၉ နာရီမှ အိမ်သို့ ပြန်ကြရလေသည်။ အကျိုးအကြောင်း အစုံအလင်တို့ကို နောက်သတင်းစာ အပတ်တွင် ထည့်သွင်း ဖော်ပြပါလိမ့်ဦးမည်။^၁

ဤသို့ သတင်းစာများက မှတ်တမ်းတင်သကဲ့သို့ နိုင်ငံအရေးလည်း မိမိအရေး၊ မိမိအရေးလည်း နိုင်ငံအရေး ဖြစ်သည်ဟူသော သဘောကို ပိုက်စပြုလာကြသော ရဟန်းရှင်လူတို့ စိတ်ဓာတ်တက်ကြွစွာ အင်္ဂလန်သွား ကိုယ်စားလှယ်ကြီးများကို ကြိုဆိုကြပုံ အခြေအနေ အဖြစ်အပျက်တို့ကို ကိုဖိုးကျားကလည်း အိုင်ချင်းကဗျာဖွဲ့၍ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။

“ချစ်တဲ့သူငယ်လေ၊ မြန်မာပြည်သား လူအများတို့လေ။ ။ ကိုယ်စားလှယ် သုံးဖြာ၊ ရောက်သည့်ခါက၊ ဧရာမြစ်ဆိပ်၊ ကမ်းနားထိပ်မှာ၊ ပရိသတ်နှင့် ရထားနှင့်။ ။ မြေ၌စီစဉ်၊ ရထားယဉ်မှာ၊ မိန်းမများနှင့်၊ ယောက်ျားနှင့်။ ။ လမ်းစဉ်တလျှောက်၊ ဘုရားရောက်အောင်၊ လူအပြည့်နှင့်၊ အကျွေးနှင့်။ ။ ဘုရားကပ်ချဉ်း၊ ခြေတော်ရင်းမှာ၊ လူတင်းကြမ်းနှင့်၊ အတီးနှင့်။ ။ အကြောင်းငယ်မှမျိုးစုံ၊ အဖုံဖုံကို၊ အကုန် ပြောတတ်ချေဘူး။ လတ်တလောပင်၊ ကိုယ်စားလှယ်များ ဝင်သောအခါ၊ ဖြူစင်လန်းလန်း၊ ပန်းနှင့်ပေါက်ပေါက်ကြံတော့တယ်။ ။ ရထားတွင်းက၊ ခရသင်း ကျည်ကျည်မှုတ်တော့တယ်။ ။ ကညာပျိုစွာ၊ ဆင်းရူပတို့၊ ကြိုင်လှပန်းစည်း ဆက်တော့တယ်။ ။ တမြို့လုံးမှာ၊ အုန်းအုန်း ကြွက်

၁။ William S. Cornyn. Burmese Chrestomathy. pp. 295-6.

ကြွက် ဖြစ်တော့တယ်။ ။ လမ်းတလျှောက်မှာ၊ စားသောက်ဘွယ်ရာ ကျင်းတော့တယ်။ ။ တီဂုံဆံတွင်း၊ ခြေတော်ရင်းမှာ၊ သံညှင်း စည်တော် ရွမ်းတော့တယ်။ ။ မိန်းမတသင်း၊ လူခပင်းတို့၊ ဆိုခြင်းနှုတ်ခွန်း ဆက် တော့တယ်။ ။ ကိုယ်စားလယ်များ၊ မင်းတပါးက၊ စကားကျေးဇူး၊ အထူးတလည် တင်တော့တယ်။ ။ မြန်မာများ “မည့်” ပုံကို၊ အားကုန် စိတ်နှင့် ပြောတော့တယ်။ ။ မြန်မာပြည်သူ၊ မိန်းမမူကို၊ နည်းယူ အင်္ဂလိပ် က ခိုးရတယ်။ ။ စကားအပြီး၊ စည်အတီးမှာ၊ လူကြီး လူငယ် ကတော့ တယ်။ ။ ပြီးလျှင်တချက်၊ ရင်ပြင်ထက်မှာ၊ လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ၊ သြဘာ စာကို၊ ဆက်ကာတင်သွင်း ဘတ်တော့တယ်။ ။ ဤကိစ္စကို၊ မိန်းမ များက ဆောင်ကြတယ်။ ။ ပူဇော်နုနာ၊ ပြီးသောခါ၊ ပြန်လာကြတော့ တယ်။ ။ ကြုံလဲ ကြုံရတယ်။ တွေ့လဲ တွေ့ရတယ်။ တို့ဘိုးအေနှင့် ဘွားအေငယ်မှ ရှေ့သွား၊ လူကြီးများကို၊ အားပါးတရ၊ ပြချင်စမ်းလှ တယ်။ ။ မြန်မာတွေ တိုးတက်ပုံ၊ အလုံးစုံကို၊ အကုန်ကြည့်လှည့်ကြပ လား၊ အကျွန်ရှေ့က သွားတဲ့ လူကြီးများလေ။”

သတင်းစာနှင့် ကဗျာ နှစ်မျိုးစလုံးပင် အင်္ဂလန်သွား ကိုယ်စား လှယ်ကြီးများ ဆိုက်ရောက်ခြင်း အကြောင်းကို ဖော်ပြကြသည်ချည်း ဖြစ် ၏။ သို့သော် အဖြစ်အပျက် အရှိအတိုင်း ဖော်ပြသော သာမန် သတင်း ရိုးရိုးနှင့် အဖြစ်အပျက် အရှိပေါ်တွင် စေတနာ အရောင်ဟပ်ကာ ခံစားချက် အသိပါသော ရသကဗျာတို့၏ ခြားနားပုံမှာ အထင်းသား ပေါ်လျက်ရှိ၏။

မြန်မာတိုင်းသူပြည်သားများ စည်းလုံးညီညွတ်ကြပုံ၊ တိုင်းပြည် အတွက် စိတ်ရောကိုယ်ပါ တက်တက်ကြွကြွ ဖြစ်ကြပုံ၊ မြန်မာတို့ အရည် အသွေး မညံ့ပုံ၊ မြန်မာ့ရှေ့ရေးကို တွေးတော ဝမ်းမြောက်မိပုံတို့မှာ အထင်း သား ပေါ်လျက်ရှိ၏။ ထို့အတူ ကောလိပ်ကျောင်းသား ကိုဖိုးကျား၏ ပြင်းထန် တက်ကြွသော မျိုးချစ်စိတ်၊ ဇာတိမာန်နှင့် စေတနာတို့သည် အထင်းသား ပေါ်လျက်ရှိသည် တကား။

ဦးထွန်းရှိန် ကွယ်လွန်ခြင်း

တိုင်းပြည်က ချစ်ခင်အားထားသော ဖေ-ပု-ရှိန် တို့သည် တိုင်း ပြည်က ချစ်ခင်အားထားထိုက်အောင် တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအကျိုးကို

အစွမ်းကုန် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိ၏။ ဤသို့ တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုး အကျိုးကို ဆောင်ရွက်သော မန္တလေး ဗုဒ္ဓဘာသာ ကျောင်းအုပ်ကြီး ဦးထွန်းရှိန်မှာ ပညာဝန်ကြီး မတ်ဟန်တား၏ သတိပေးခြင်း ခံရရုံမက အလုပ်မှ နုတ်ထွက် လိုက်ရသည့် အခြေသို့ပင် ရောက်ခဲ့၏။

မျိုးချစ်စိတ် ထက်သန်ပြင်းပြသော ဦးထွန်းရှိန်မှာ အလုပ်မှ နုတ်ထွက် ရသော်လည်း မည်သို့မျှ အမှုမထားပေ။ (ဂျီ၊ စီ၊ ဘီ၊ အေ) မြန်မာ အသင်းချုပ်ကြီးက ပေးသော လခငွေ တစ်လ ၃၀၀ ကျပ်ဖြင့် ရောင့်ရဲလျက် အမြို့မြို့ အရွာရွာသို့ လှည့်လည်ကာ မြန်မာပြည် ဟုမ္မဋ္ဌ ရရှိရန် ဆောင်ရွက်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ တရားဟောသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာကျောင်းများ တိုးချဲ့ တည်ထောင်ရေးအတွက် တရားဟောသည်။ တိုင်းပြည် တိုးတက်ရာ တိုးတက်ကြောင်း အတွက် ဆောင်ရွက်သည်။ ဤသို့ဖြင့် ဦးထွန်းရှိန်သည်-

(၁) ညောင်လေးပင် (၂) ရွှေကျင် (၃) တောင်ငူ (၄) ပျဉ်းမနား (၅) ရမည်းသင်း (၆) ပျော်ဘွယ် (၇) သာစည် (၈) မိတ္ထီလာ (၉) မြင်းခြံ (၁၀) ပခုက္ကူ (၁၁) မြင်းခြံ (၁၂) မန္တလေး (၁၃) စစ်ကိုင်း (၁၄) မုံရွာ (၁၅) မန္တလေး (၁၆) ရန်ကုန် (၁၇) လက်ပံတန်း (၁၈) ပေါင်းတည် (၁၉) လက်ပံတန်း (၂၀) ဇီးကုန်း (၂၁) ရန်ကုန် (၂၂) ပဲခူး (၂၃) ရန်ကုန် (၂၄) လက်ပံတန်း (၂၅) အုတ်ဖို (၂၆) ပြည် (၂၇) ရွှေတောင် (၂၈) သရက် (၂၉) အာလံ (၃၀) ဆင်ပေါင်ဝဲ (၃၁) မင်းဘူး (၃၂) မကွေး (၃၃) ရေနံချောင်း (၃၄) မင်းလှ (၃၅) မိချောင်းရဲ (၃၆) ပြည် (၃၇) လက်ပံတန်း (၃၈) ဟင်္သာတ (၃၉) ပုသိမ် (၄၀) မြောင်းမြ (၄၁) ဝါးခယ်မ (၄၂) မအူပင် (၄၃) ဖျာပုံ (၄၄) ကျိုက်လတ် (၄၅) ဒေးဒရဲ (၄၆) ရန်ကုန် (၄၇) ဒလ (၄၈) ကျောက်ဆည် (၄၉) မန္တလေး (၅၀) မေမြို့ (၅၁) မန္တလေး (၅၂) ရန်ကုန် (၅၃) ပဲခူး (၅၄) ဒိုက်ဦး (၅၅) ဖြူး (၅၆) သာစည် (၅၇) တောင်သာ (၅၈) မြင်းခြံ (၅၉) ညောင်ဦး (၆၀) ပခုက္ကူ (၆၁) မန္တလေး။ ။ အစရှိသော မြို့ရွာ အသီးသီးသို့ မနားမနေ သွားရောက်ကာ တရားဟောခြင်း၊ မြန်မာအသင်းချုပ်ကြီးအမှု ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို ပြုဆောင်သည်။

ဤသို့ဖြင့် တိုင်းပြည်အကျိုးကို မနားမနေ မခိုမကတ် ဆောင်ရွက်ရာမှ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် မေလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ကောင်းစွာ မမာဘဲနှင့်

ကညတ်ကွင်းမြို့သို့ သွားရောက်၍ တရားဟောပြောသည်။ မေလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် အဖျားပြင်းလာပြီး မသက်သာသောကြောင့် ဆရာဝန် ဆုဇကီး ဆေးတိုက်သို့ ရွှေ့ပြီး ကုမကြသည်။ သို့သော် သက်သာ၍မလာဘဲ ဦးထွန်းရှိန် ကွယ်လွန်သွားသည်။^၁

တိုင်းပြည် အုံကြွန်းကြားမှု၊ ပြည်သူ့စည်းလုံးမှုတို့ကို သယ်ပိုး ဆောင်ရွက်ရင်း ဦးထွန်းရှိန် ကွယ်လွန်သွားသည့်အတွက် တစ်တိုင်းပြည် လုံး ကြေကွဲ ဝမ်းနည်းကြသည်။ ယူကျုံးမရ နှမြော တ သ ကြသည်။ တက်သစ်စ မြန်မာပြည်အတွက် အထူးနွမ်းနယ် စိတ်အားငယ်လိုက်ရှာ သည်။ ဆရာလွန်း (သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း) ကလည်း အမိမြန်မာပြည် အနေနှင့် အောက်ပါ လေးချိုးကို ကြေကွဲဖွယ် ဖွဲ့ဆိုလိုက်သည်။

“ဒေါင်းအမေ ဆွေတမိမှာဖြင့်၊ မကောင်းစေ ဖြေမချိနိုင်ဘု၊ နေ မထိ ထိုင်မသာ။ ။ သားတယောက်ကယ်နှင့်၊ တအားမြောက်ပြီလို့၊ ခါးထောက်ကာ ဟန်ပန်ယူသမို့၊ မြန်စေမှု အမေဘက်တော်သားတွေနှင့်၊ အလျှံတလူလူ အရှေ့ဘက်မနေော် ကြွားမဟဲ့လို့၊ ထားမိ စိတ်မှာ။ ။ ဗြဟ္မာစိုရ်တကယ် ရွယ်ရည်ဟိတ်တွေကြောင့်၊ ကိုယ်စားလှယ် “ဒယ်လီ ဂိတ်” ကယ်လို့၊ နယ်ပြည်မိတ်တကွ ကြည့်သာတယ်၊ သမတ တည် ပါတဲ့ ဇာနည်ဘွား။ ။ တွေးကြည့်လျှင်၊ မွေးမိခင် ငါအမေမှာဖြင့်၊ ကြာလေလေ စိတ်မကောင်းအောင်လို့၊ ခပ်မြန်မြန် နတ်ဌာန် ပြောင်း ရောသလော့၊ သေမင့်တမန်ကို အမေ ခွင့်ပန်လို့ တောင်းချင်ရဲ့၊ ဒေါင်းမြေ ပြေဘွားပေပါ၊ ကောင်းပေ မေ့သား။ ။”^၂

ဦးထွန်းရှိန်၏ ဈာပန အခမ်းအနားကို ဂျီ၊ စီ၊ ဘီ၊ အေ မြန်မာ အသင်းချုပ်ကြီးက ကမကထပြုကာ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ဇွန်လ ၅ ရက် စနေနေ့တွင် သင်္ဂြိုဟ်သည်။ ဘီးတပ်ထားသော ရထားပေါ်၌ ငွေသလွန် ဖြင့် တင်၍ စန္ဒား ယမြား တပ်လျက်၊ ငါးမိုင်ခန့် ခရီးကို ယောက်ျား မိန်းမတို့ အားတက်သရော ဆွဲဆောင်ကြသည်။ အရပ်ရပ်မှ အသုဘ ပို့ လာကြသောကြောင့် အလွန် စည်ကားလှသည်။ ပရိသတ်မှာ မိုင်ဝက်

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ။ မျက်-၁၇၇-၁၈၃၊ ၁၈၇-၁၈၈။
၂။ ဇော်ဂျီ၊ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း ဋီကာ။ မျက်-၉၃။

ကျော်ကျော် ရှည်သည်။ ဤမျှ စည်ကားသော အသုဘ အခမ်းအနားသည် ရန်ကုန်မြို့၌ မကြုံဖူးသေးပါ ပြောစမှတ် တွင်သည်။^၁

ဦးထွန်းရှိန် တမ်းချင်း

သုသာန်၌ ကောလိပ်ကျောင်းသား ကိုဖိုးကျားသည် ထိုအခါ နိုင်ငံရေးကို ရှေ့တန်းမှ ဆောင်ရွက်နေကြသောသူများ ဖြစ်သည့် (၁) အရှင်ဦးနာဂိန္ဒ (၂) သာယာဝတီ ဦးပု (၃) မန္တလေး ဦးစိန်ဘ တို့နှင့်အတူ ပါဝင်လျက် ဦးထွန်းရှိန်၏ ဂုဏ်ပုဒ်ကို ဟောပြောသည်။ ထို့ပြင် ကိုယ်တိုင်ရေးဖွဲ့သော အောက်ပါ တမ်းချင်းကဗျာကိုလည်း ရွတ်လေသည်။

(၁) အနိစ္စာဝတ သင်္ခါရာ၊ ဥပ္ပါဒါ ဝယ မဓိနော။ ဥပ္ပဇ္ဈိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တေသံ ဝုပသမောသုခေါ။ ။ ကျမ်းဟောအလာ၊ ဒေသနာဖြင့်၊ သုံးဖြာလောက၊ သုံးဘဝ၌၊ ဖြစ်ကပျက်မြဲ၊ မလွဲစသော၊ မဓတာလျှင်၊ ရှေ့သွားနှင့်သော်၊ မြားဖြင်သစ်သစ်၊ တိုင်းလုံးချစ်သည်၊ မျက်ရစ်ရတနာ၊ သတင်းဖြာလျက်၊ မကြာသေးမှီ၊ ချိန်ခါယီက၊ တိုင်းဆီအင်္ဂလံ၊ ပါလီမန်၌၊ နိုင်ငံရေးတွက်၊ ကိုယ့်အသက်ကို၊ ငဲ့ကွက်မညှာ၊ အားကြီးစွာဖြင့်၊ မချာမလပ်၊ စဉ်မပြတ်လျှင်၊ ထပ်ထပ်လည်လည်၊ တည်တည် သွယ်သွယ်၊ အမယ်မယ်ကို၊ အကယ်မပျက်၊ ထမ်းရွက်မရှောင်၊ မြန့်ကျိုးဆောင်ဟု၊ ဂုဏ်ရောင်မမှိန်၊ ဦးထွန်းရှိန်မှာ၊ ဇီဝိန်ချုပ်လောက်၊ ဓာတ်ပျက် ဖောက်၍၊ စွဲရောက်ရောဂါ၊ ထွေတရာလျှင်၊ ဝင်လာကပ်ငြိ၊ ဤသို့ရှိသော်၊ များဘိသောင်းသောင်း၊ ဆရာကောင်းတို့၊ စုပေါင်းကြီးစား၊ ကုကြငြားလည်း၊ အဖျားရောဂါ၊ မသက်သာဘဲ၊ မြန်မာပြည်ကြီး၊ တက်တိုးပြီး၍၊ ပွားစီးစိမ့်မှာ၊ စေတနာဖြင့်၊ ပြင်းစွာဥဿဟ၊ ဝိရိယနှင့်၊ ကောင်းစွာမယုတ်၊ ပတ်တကုတ်လျှင်၊ အားထုတ်ကြီးဆဲ၊ ဓန္ဒာဆဲသည်။ ။ အသံမချီရာ တည့်လေ။ ။ မြန့်တိုင်း ကိုယ်စားလယ်တည့်လေး။

(၂) မြန့်တိုင်းကိုယ်စားလယ်၊ ဆက်အနွယ်ကား၊ မြို့ဝယ်ကုသိမ၊ ထင်ပတန်ခိုး၊ (နေမျိုးသီရိဇေယနော်ရထာ) ဘွဲ့မည်သာလျက်၊ အရာနှိုင်းပေး၊ မြို့စာရေးဟု၊ နီးဝေးကျော်သိ၊ ဦးရွဲ၏လျှင်၊ ကြည်ဘိသားရင်း၊

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ။ မျက်-၁၈၈-၁၈၉။

မယွင်းကျောင်းဆရာ၊ ကြေငြာဦးဦး၊ ဦးမောင်ကြီးကား၊ အပြီးမကွာ၊
 ဘခင်သာတည်း။ သဒ္ဒါသီလ၊ စသည့်ချင်းရာ၊ ကောင်းစွာပြည့်အင်၊
 သူတော်စင်ဟု၊ ဒေါ်ခင်မှာကား၊ မွေးဘွားအမိ၊ ဖြစ်လေဘိ၏။ သီရိ
 ထက်လင်း၊ သားရင်းသည်းချာ၊ ဆုံးလေရာ၌၊ များစွာပြည့်သား၊ လူ
 အများနှင့်၊ မယ်ဘွားမိခင်၊ သွန်သင်ယုယ၊ အစ်မညီရင်း၊ ချစ်ပြင်း ဘရိယာ၊
 သူဇာသက်နှင့်၊ ပေါင်းတသင်းတို့၊ မြစ်မင်းအဏ္ဏဝါ၊ ပြင်ကျယ်စွာ၌၊
 လှေနာဝါမြော၊ သင်္ဘောပျက်နစ်၊ ကြံ့ရဖြစ်သို့၊ တွေးလှစ်ပြန်လှန်၊
 ဆွေးပွဲဖန်သော်၊ ပူပန်နွဲ့ချုံး၊ ကျိန်မီးအုံးမျှ၊ နှလုံးညှိုးစွာ၊ ဖြစ်ကြရာ၍၊
 ဘယ်မှာမကြည့်၊ ရော်ရမ်းရည်လျက်၊ ဆောက်တည်မဲ့ပျက်၊ ကိုယ်လက်
 စိတ်ဝမ်း၊ ပင်တပန်းမျှ၊ လွမ်းယောင်တမ်းယောင်၊ ကျွမ်းလေယောင်သည်
 ။ ။ ပူလောင်သနားတွယ်တည့်လေ။ ။ မွေးမိသားချင်း ဇနီးလေး။

(၃) မွေးမိသားချင်း၊ ဇနီးရင်းတို့၊ ထန်ပြင်းသည်းစွာ၊ ဖြစ်ချင်း
 ရာကို၊ တန့်ခါတသီး၊ ထားလေပြီးမှ၊ ပြည်ကြီးကိုယ်စားလယ်၊ မင်း
 လူငယ်၏၊ သွယ်သွယ်ဂုဏ်ပေါင်း၊ စုခါလောင်းသော်၊ ကျောင်းမှထွက်စ၊
 ဘီ၊အေ၊ရလျက်၊ မန္တလဇေယျ၊ ပြည်ရွှေဘုံ၌၊ လုံးစုံပြည့်ဝ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ၊
 ကျောင်းကြီးစွာတွင်၊ ဆရာမှူးအုပ်၊ ပြုလုပ်သည်မှာ၊ ရှစ်နှစ်ကြာမှ၊
 မြန်မာပြည်ကျိုး၊ ဆောင်းပိုးသည်မည်၊ စိတ်ကရည်၍၊ တည်တည် သွယ်
 သွယ်၊ တာတွယ်သမျှ၊ စွန့်ပစ်ချလျက်၊ တိုင်းမအင်္ဂလံ၊ တနိုင်ငံသို့၊ ပဌမံ
 ဦးစွာ၊ သွားရောက်ခါဖြင့်၊ မြန်မာပြည်လှ၊ သမတန်းနည်း၊ ရစ်မှိတ်တည်းဟု၊
 ထန်သည်းပြင်းစွာ၊ ကြီးစားပါလျက်၊ တခါတဖန်၊ တိုနိုင်ငံသို့၊ ပြန်လည်
 ချဉ်းကပ်၊ ရပ်ရပ်နယ်နယ်၊ ဖွယ်ဖွယ်ရာရာ၊ ပြောဟောခါဖြင့်၊ ပန်းစွာ
 မချို၊ ဤသို့ရှိမှ၊ ဒုတိယမြောက်၊ သွားမည့်ခေါက်ဝယ်၊ ယောက်ျားစာနည်၊
 နှလုံးရည်နှင့်၊ လိုက်မည်လျှောက်မည်၊ ကျိုးဆောင်မည်ဟု၊ ကြံစည်စိတ်ထံ၊
 အားတင်းဆဲ၌၊ ပြတ်စဲပျက်တုံး၊ ဓန္ဒာဆုံးသည်။ ။ ပြည်လုံးနှစ်နာတွယ်
 တည့်လေ။ ။ မြန်တိုင်းနိုင်ငံ သာတည့်လေး။^၁

ကောလိပ်ကျောင်းသား ကိုဖိုးကျား၏ တမ်းချင်းသည် ပြောင်မြောက်
 သော ကဗျာတစ်ပုဒ်ကား မဟုတ်ပေ။ သို့သော် ဤတမ်းချင်းတွင် ဦးထွန်းရှိန်

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ ဝုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ။ မျက်-၁၉၉-၁၉၁။

၏ ဘဝအကျဉ်းနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်တို့သည် ပေါ်ထင်လျက်ရှိသည်။ တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအပေါ် ထားရှိသော ဦးထွန်းရှိန်၏ စိတ်စေတနာတို့သည် တောက်ပလျက်ရှိသည်။ တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအတွက် အားကြီးမာန်တက် ဆောင်ရွက်ရန် စိတ်ရည်သန်ဆဲတွင် ဦးထွန်းရှိန် ကွယ်လွန်ရသည်မှာ နှမြောတမ်းတဖွယ် ကောင်းလှသည်။ ရင်ထုမနာ ကရုဏာသက်စရာ ကောင်းလှသည်။

ထို့ပြင် အဝေးရောက်မင်း ဦးအောင်ကြီးထံမှ ရတု ရကန် အဲအန် အိုင်ချင်း တမ်းချင်း အထွေထွေတို့ကို စနစ်တကျ သင်ကြား တတ်မြောက်ပြီး ဖြစ်သော၊ အသံဩဇာ ကောင်း၍ အဟောအပြောတို့၌ ပွဲတိုးပြီး ဖြစ်သော ကောလိပ်ကျောင်းသား ကိုဖိုးကျားက ဦးထွန်းရှိန်ကို ကြည်ညိုစိတ်၊ လေးစားစိတ်၊ နှမြော တ သ တမ်းတစိတ်တို့ဖြင့် လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ ရွတ်ဖတ် လိုက်သောအခါ ကြားရသူတို့၏ ရင်ထဲ၌ တလှိုက်လှဲလှဲ၊ တရှိုက်ငင်ငင် လှိုင်းဘောင်ဘင် ထ သွားတော့သည်။

ကောလိပ်ကျောင်းသား ကိုဖိုးကျား၏ စေတနာနှင့် အစွမ်းအစကို တိုင်းပြည်က သိရှိ သတိပြုမိသွားတော့သည်။

ကောလိပ်ကျောင်းသား ကိုဖိုးကျား၏ စိတ်စေတနာနှင့် အစွမ်းအစကို တိုင်းပြည်က ပြည့်ပြည့်ဝဝ သိခွင့်ရအောင် ဖန်တီးလိုက်သော အခြေအနေကြီးကား ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ကျောင်းသားသပိတ်ကြီး ဖြစ်သည်တကား။

တတိယပိုင်း

၁၉၂၀ ပြည့် ကျောင်းသားသပိတ်နှင့် ကိုဖိုးကျား

ရာစဝင်ဂုဏ်ထူးနှင့် ကျား

ကောလိပ်ကျောင်းသား ကိုဖိုးကျား၏ စေတနာနှင့် အစွမ်းအစကို တိုင်းသူပြည်သားတို့ ပြည့်ပြည့်ဝဝ သိခွင့်ရအောင် ဖန်တီးပေးလိုက်သော အခြေအနေကြီး ဖြစ်သည်။ ၁၉၂၀ ပြည့် ကျောင်းသားသပိတ် ပေါ်ပေါက်စဉ် အခါက ကောလိပ်ကျောင်းသား ကိုဖိုးကျားသည် ဂျက်ဆင်ကောလိပ် ဘီ-အေ အောက်တန်း၌ ပညာသင်ကြား ဆည်းပူးလျက် ရှိသည်။

ကိုဖိုးကျားမှာ ပညာလိုလားကာ ကြိုးစားသော ကျောင်းသား ဖြစ်၍ ဆိုင်အေ အထက်တန်းကို ထူးချွန် ပေါက်မြောက်စွာ အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဘီအေ အထက်တန်းသို့ ကိုဖိုးကျား သင်ကြား ဆည်းပူးနေ ခိုက်တွင် ကိုဖိုးကျားသည် အင်္ဂလိပ်ဘာသာနှင့် သမိုင်းဘာသာ နှစ်ရပ်ကို ဂုဏ်ထူးယူလိုစိတ် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဂျက်ဆင်ကောလိပ် ကျောင်းအုပ်ကြီး ဒေါက်တာဒေးဗစ် ချန်ဒရာဂီမိုး (Dr. David Chandra Gilmore) ထံ သွား၍ မိမိ၏ ဆန္ဒကို တင်ပြသည်။ ထိုအခါ ကျောင်းအုပ် ကြီးက အင်္ဂလိပ်ဘာသာထက် သမိုင်းဘာသာ၌ ပိုမိုထူးချွန်သည်ဟု မိမိ ထင်ကြောင်း၊ သမိုင်းဘာသာကို ယူသင့်ကြောင်း တိုက်တွန်း အကြံပေး လိုက်သည်။ ကိုဖိုးကျား၏ သူငယ်ချင်းဖြစ်သူ မန်းဘထွန်းတင်ကိုမူ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ဂုဏ်ထူးယူရန် အကြံပေး တိုက်တွန်းသည်။ ထို့ကြောင့် ကိုဖိုးကျားနှင့် မန်းဘထွန်းတင်တို့သည် ဘီအေ အောက်တန်း၌ အများ ကျောင်းသားများနည်းတူ ရိုးရိုးအတန်းများကို တက်ရောက် သင်ယူရသည်

သာမက၊ ဂုဏ်ထူးတန်းအတွက် အချိန်ပို အတန်းများကိုပါ တက်ရောက် သင်ယူ ဆည်းပူးရလေသည်။^၁

ယူနီဗာစတီအက်ဥပဒေ

ဤသို့ ဘီအေ အောက်တန်း၌ ကိုဖိုးကျား ပညာသင်ကြား ဆည်းပူး စဉ် အခါက မြန်မာနိုင်ငံတွင် “တက္ကသိုလ်” ဟူ၍ တသီးတခြား မရှိသေး ချေ။ ရန်ကုန်ကောလိပ်နှင့် ဂျက်ဆင်ကောလိပ်တို့သာ ရှိ၍ ထိုကောလိပ် တို့မှာ ကာလကတ္တား တက္ကသိုလ်၏ လက်အောက်ခံများ ဖြစ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ရန်ကုန်ကောလိပ်နှင့် ဂျက်ဆင်ကောလိပ်တို့က ကျောင်းသား များသည် ကာလကတ္တား တက္ကသိုလ်က စိတ်တိုင်းကျ ပြဋ္ဌာန်းထားသော စာအုပ်များကို သင်ယူ ဆည်းပူးကြရသည်။ ကာလကတ္တား တက္ကသိုလ်က စစ်သည့် စာမေးပွဲများကို ဖြေဆိုကြရသည်။

ဤသို့ အဖိအနှိပ် အချိုးအနှိမ်ကို ခံကြရသောကြောင့် ပြည်သူလူထု သည် အံ့ကြ တောင်းဆိုလာကြသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာပြည် လက်ထောက် ဘုရင်ခံ ဆာရယ်ဂျီနယ် ကရက်ဒေါက် (Sir Reginald Craddock) နှင့် ပညာမင်းကြီး မစ္စတာ မတ်ဟန်းတား (Mr. Mark Hunter) တို့သည် ရန်ကုန်ကောလိပ်နှင့် ဂျက်ဆင်ကောလိပ်တို့ကို “တက္ကသိုလ်” အဆင့်သို့ မြှင့်တင်ရန် စီမံရသည်။ ဤတွင် ယူနီဗာစတီ အက်ဥပဒေကြမ်း (The University Act of 1920) ကိုလည်း ရေးဆွဲသည်။^၂

ပြည်သူလူထုက ကန့်ကွက်ခြင်း

ထို ယူနီဗာစတီအက်ဥပဒေကြမ်းကို ဘုရင်ခံ၏ အတိုင်ပင်ခံဥပဒေပြု အဖွဲ့၌ ၁၉၂၀ ပြည့် ဇွန်လ ၁၂ ရက် တနင်္လာနေ့တွင် ပညာမင်းကြီး မတ်ဟန်းတားက တင်သွင်းသည်။ ဤသို့ မတင်သွင်းမီ ဇွန်လအတွင်း တိုင်းပြည်က ဝေဖန်နိုင်ရန် အစိုးရဂေဇက်တွင် ထည့်သွင်းကြေညာသည်။

၁။ မန်းဘထွန်းတင်၏ ပြောကြားချက်။
၂။ (က) ဗိုလ်မှူးဘသောင်း၊ ဗမာ့ တော်လှန်ရေးသမိုင်း။ မျက်-၁၈။
(ခ) ဗိုလ်ဥက္ကဋ္ဌမကျော်၊ “အမျိုးသားနေ့” ရှေ့သို့စာစောင်။ (၁-၁၂-၆၈)။ မျက်-၂၂။

ထိုယူနီဗာစတီ အက်ဥပဒေကြမ်းတွင် အောက်ပါအချက်များ ပါဝင်သည်။

(၁) တက္ကသိုလ်ကို ရန်ကုန်တစ်မြို့တည်း၌သာ ဖွင့်လှစ်ထားမည်။ အခြား မြို့များတွင် တက္ကသိုလ် မဖွင့်။

(၂) တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား ဦးရေကို ကန့်သတ်ထားမည်။ နေသမျှ ကျောင်းသားများသည် ကျောင်းအိပ်ကျောင်းစား ဖြစ်ရမည်။

(၃) တက္ကသိုလ်သို့ တက်ခွင့်ရသည့် ကျောင်းသားများမှာ အင်္ဂလိပ်ပညာတွင် ထူးချွန် တတ်မြောက်ရမည်။

(၄) တက္ကသိုလ်သို့ ရောက်စ ကျောင်းသားများသည် ဝှတန်းခေါ် ကြားတန်း၊ ပြင်ဆင်မှုအတန်း (Preliminary Class) တွင် တစ်နှစ်လုံး နေကာ၊ အင်္ဂလိပ်စာကို ကျေညက်အောင် သင်ကြားကြရမည်။

(၅) တက္ကသိုလ် စာမေးပွဲများ၌ နှုတ်ဖြင့် မေးမြန်းသော စာမေးပွဲလည်း ထားရှိမည်။

(၆) ရိုးရိုးဘွဲ့ (ဘီအေ ဖြစ်စေ၊ ဘီအက်စီ ဖြစ်စေ) ရသော သူသည် အမ်အေ၊ အမ်အက်စီတွင် သင်ခွင့်မပေးရ။

(၇) ဂုဏ်ထူးယူသူ တစ်ဦးသည် တစ်ကြိမ်သာ စာမေးပွဲ ဝင်ရမည်။ ကျလျှင် နောက်ထပ် ဝင်ခွင့်မပြု။

(၈) အိုင်အေ အောင်မြင်ပြီးသည့်နောက် ဂုဏ်ထူးကို ဖြေရန် သုံးနှစ် စောင့်ဆိုင်းရမည်။

(၉) သိပ္ပံ ဂုဏ်ထူးတန်းတွင် အင်္ဂလိပ်စာ၊ စာစီစာကုံး သင်ကြားအောင်မြင်ရမည်။

(၁၀) ယူနီဗာစတီ ကောင်စီနှင့် ဆီနိတ်တွင် အရာရှိ မဟုတ်သော ဗမာလူကြီးအများ ပါရမည်။

(၁၁) ဒုတိယ အဓိပတိနှင့် တက္ကသိုလ် ပါမောက္ခများကို အဓိပတိ (မြန်မာနိုင်ငံ ဘုရင်ခံ) က တိုက်ရိုက် ခန့်ထားရမည်။

(၁၂) တက္ကသိုလ် စာမေးပွဲများတွင် အလွတ် ပညာသင်များ ဝင်ရောက် ဖြေဆိုခြင်း မပြုရ။^၁

၁။ (က) သိန်းစေမြင့်၊ ဆရာလွန်း။ မျက်-၅၆-၅၉။
(ခ) ဗိုလ်ကြီးဘသောင်း၊ ဗမာတော်လှန်ရေးသမိုင်း။ မျက်-၁၅၅-၁၅၆။

ဤအချက်များ ပါဝင်သောကြောင့် ယူနီဗာစတီ အက်ဥပဒေကြမ်းသည် “မြန်မာလူမျိုးကို လက်ပြန်ကြီးဖြင့် ကျပ်တည်းစွာ ချည်မည့် ဥပဒေ ဖြစ်သည်။ မြန်မာလူငယ်များ၏ အညွန့်အခက်များကို ဖျက်ဆီး ချေမှုန်းမည့် ဥပဒေ ဖြစ်သည်။ တက္ကသိုလ်ပညာ သင်ကြားရေး၏ ကြီးစွာသော အနှောင့်အယှက် ဖြစ်သည်သာမက၊ မြန်မာတစ်မျိုးလုံး၏ ဂုဏ်အတန်းအစားကို နှိမ့်ချသော ဥပဒေ ဖြစ်သည်” ဟု ယူဆကြသည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်သူလူထုသည် အစည်းအဝေးကြီးများ ကျင်းပလျက် ယူနီဗာစတီ အက်ဥပဒေကြမ်းကို ပြင်းထန်စွာ ကန့်ကွက်ကြသည်။ သတင်းစာများကလည်း ဥပဒေ၏ အပြစ်အနာများကို ဖော်ပြလျက် ပြုပြင်ရန် ရေးသားကြသည်။ မြန်မာပြည် ဥပဒေပြု ကောင်စီတွင်းကလည်း ဆူဆူပူပူ ကန့်ကွက် ခဲ့ကြသည်။^၁

ဗုဒ္ဓကလျာဏယုဝ အသင်း၏ ဆုံးဖြတ်တောင်းဆိုချက်

ဤသို့ ပြည်သူလူထုက အမျိုးမျိုး ဆူပူကန့်ကွက်သော်လည်း ဘုရင်ခံက ရက်ဒေါက်နှင့် အပေါင်းပါ အင်္ဂလိပ် ဗျူရိုကရက်တို့သည် လုံးဝ အရေးမစိုက်ဘဲ လျစ်လျူရှုနေကြသည်။

ထို့ကြောင့် ယူနီဗာစတီ အက်ဥပဒေကြမ်းကို ကန့်ကွက်ရန် “ဂျီစီဘီအေ အဖွဲ့ချုပ်ကြီး” ၏ လက်အောက်ခံ ဗုဒ္ဓကလျာဏယုဝအသင်း (ဝိုင်အမ်ဘီအေ) က ကြီးမှူး၍ ရန်ကုန်မြို့၊ ဂျူဗလီဟောရုံကြီးတွင် ဇူလိုင်လ ၃၁ ရက်၊ စနေနေ့တွင် ပြည်သူလူထု အစည်းအဝေးကြီး ခေါ်ဆိုကျင်းပလေသည်။ ထိုအစည်းအဝေးကြီးတွင် အစည်းအဝေး နာယက အဖြစ် ဦးဘောက ဆောင်ရွက်သည်။

(၁) ရန်ကုန်မြို့ရှိ ကောလိပ်ကျောင်းကိုသာ အခြေခံသော ယူနီဗာစတီ ကျောင်းကို တည်ထောင်ခြင်း မပြုဘဲ၊ အရပ်ရပ်တွင်လည်း ကောလိပ်ကျောင်းများကို အခြေခံသည့် ယူနီဗာစတီကျောင်း ဖွင့်ရန်။

(၂) ယူနီဗာစတီကျောင်း ဆီနိတ်အဖွဲ့တွင် မြန်မာလူမျိုးများကို တိုးချဲ့ ပါဝင်ခွင့်ပြုရန်။

၁။ သိန်းစေမြင့်၊ ဆရာလွန်း။ မျက်-၅၅။

(၃) ယူနီဗာစတီ ဆီနိတ်ကျောင်းသို့ ဆယ်တန်း အောင်မြင်ပြီးသူ များကို တိုက်ရိုက် ဝင်ခွင့်ပြုရန်။

(၄) အမ်အေ၊ အမ်အက်စီ ဝင်ခွင့် စည်းကမ်းများကို လျှော့ပေါ့ ပြီးလျှင် ဘီအေ၊ ဘီအက်စီ အတန်းများသို့ ဝင်ရောက်၊ ဂုဏ်ထူးဖြင့် အောင်မှ ဝင်ခွင့်ရမည် ဟူသော အချက်တို့ကို ပယ်ဖျက်ပေးရန်။

(၅) ပညာမင်းကြီး မတ်ဟန်းတားကို ရာထူးမှ ဖယ်ရှား ရပ်စဲ ပေးရန်။

-စသော အချက်များကို အများသဘောတူ ဆုံးဖြတ် တောင်းဆိုပြီးနောက်၊ ဗုဒ္ဓကလျာဏယုဝ အသင်းကြီးသည် ထိုဆုံးဖြတ် တောင်းဆိုချက်များကို ဆိုင်ရာ အစိုးရအဖွဲ့သို့ ပေးပို့ခဲ့သည်။ မြန်မာပြည် မြို့ပေါင်းများစွာတို့ တွင်လည်း လူထု အစည်းအဝေးကြီးများ ခေါ်ဆို ကျင်းပပြီးလျှင် ယူနီ ဗာစတီ အက်ဥပဒေကြမ်းကို ကန့်ကွက်ကြသည်။

ယူနီဗာစတီ အက်ဥပဒေကို အတည်ပြုခြင်း

ဤသို့ မြန်မာပြည် တစ်ဝန်းလုံး အုန်းအုန်းကျွက်ကျွက် ဆူပွက် ကန့်ကွက်နေစဉ်၊ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် စက်တင်ဘာလ ၆ ရက် တနင်္လာနေ့ တွင် မြန်မာပြည် လက်ထောက်ဘုရင်ခံ၏ အတိုင်ပင်ခံ ဥပဒေပြုအဖွဲ့က ယူနီဗာစတီ အက်ဥပဒေကြမ်းကို အတည်ပြုလိုက်ကြသည်။

အိန္ဒိယ ဘုရင်ခံချုပ်ထံ တင်ပြရာ၊ ဘုရင်ခံချုပ်ကလည်း အောက် တိုဘာလ ၂၄ ရက် နေ့စွဲဖြင့် လက်မှတ်ရေးထိုး အတည်ပြုလိုက်သည်။ ဤနည်းဖြင့် အဆိုပါ ယူနီဗာစတီ အက်ဥပဒေအတိုင်း မြန်မာပြည် အစိုးရ က ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့ နေ့စွဲ ပါရှိသော (ရန်ကုန် ကောလိပ်၊ ဂျက်ဆင်ကောလိပ် နှစ်ကျောင်းကို မှုတည်သည့်) ယူနီဗာစတီ ကျောင်းကို စတင် တည်ထောင်ကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းကြေညာလိုက်သည်။^၁

ထို့ပြင် ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၇ ရက် အင်္ဂါနေ့တွင် မြန်မာ ပြည် ဒုတိယဘုရင်ခံ၊ တက္ကသိုလ် အဓိပတိ ဆာရယ်ဂျိနယ် ကရက်ဒေါက်

၁။ ဝိလ်ဥတ္တမကျော်၊ "အမျိုးသားနေ့"၊ ရှေ့သို့စာစောင်၊ (၁-၁၂-၆၈)။ မူက်-၂၂။

ကိုယ်တိုင် လာ၍ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းကို ကြီးကျယ် ခမ်းနားစွာ ဖွင့်လှစ်မည်ဟုလည်း ကြေညာလိုက်သည်။^၁

ထိုအခါ တိုင်းပြည် ခေါင်းဆောင်ကြီးများနှင့် သတင်းစာအပေါင်း တို့က မိမိတို့ ဆောင်ရွက်၍ကား အထမမြောက်။ ကျောင်းသားများ ကိုယ် တိုင်က ဆောင်ရွက်မှသာ အထမြောက်တော့မည်ဟု ပြောကြား ရေးသား ကြလေသည်။ ထိုအခါက ကောလိပ်ကျောင်းသားများ စိတ်တွင် တိုင်းရေး ပြည်ရေး စိတ်ထားများ ကိန်းအောင်းနေစဉ် ဖြစ်သောကြောင့် သတင်းစာ များက ရေးသားချက်တို့ကို အထူး အရေးယူကာ စဉ်းစားကြလေသည်။

ကျောင်းသားကြီးများ စည်းဝေး တိုင်ပင်ခြင်း

ယူတီဗာစတီ အက်ဥပဒေသည် မြန်မာလူမျိုးများ အထက်တန်း ပညာ တတ်မြောက်ရေးကို များစွာ ချုပ်ချယ်ထားကြောင်းနှင့် ထိုဥပဒေကို တိုင်းပြည်က ကန့်ကွက်ခဲ့ခြင်းတို့ကို ကောလိပ်ကျောင်းသားကြီးများ သိနှင့် ပြီးလေပြီ။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် တိုင်းပြည်က ကန့်ကွက်၍ မရသော ယူနီ ဗာစတီ အက်ဥပဒေကို တစ်နည်းနည်းဖြင့် တိုက်ဖျက်ရန် ကျောင်းသား ကြီး (၁၁) ဦးတို့သည် ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာ ၂ ရက် ကြာသပတေး နေ့တွင် ရွှေတိဂုံဘုရား စေတီတော်၏ စနေထောင့်ရှိ ဧရပ်တစ်ဆောင်ပေါ်၌ အစည်းအဝေးတစ်ရပ် ကျင်းပ တိုင်ပင်ကြသည်။ အစည်းအဝေးမှာ နှစ်နာရီ ကျော် သုံးနာရီ နီးပါး ကြာမြင့်သည်။^၂

(၁) တက္ကသိုလ်ပင် ရှိလင့်ကစား ကျောင်းသား မရှိလျှင် အချည်း နီးတည်းဟု ယူဆကာ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် အက်ဥပဒေကို ကန့်ကွက် သည့် အနေနှင့် ကောလိပ်ကျောင်း ၂ ကျောင်းကို သပိတ်မှောက်ကြ ရန်နှင့်၊

(၂) ဒီဇင်ဘာလ ၄ ရက် စနေနေ့၌ ကောလိပ်ကျောင်း ၂ ကျောင်း မှ ကျောင်းသားပေါင်းစုံ အစည်းအဝေးတစ်ခု ခေါ်၍ သပိတ်မှောက် မည့် အကြောင်း တင်ပြဆုံးဖြတ်ရန်၊

၁။ (က) စစ်ကိုင်းဟန်တင်၊ မြန်မာနိုင်ငံတော် မှတ်တမ်း။ မျက်-၄၄၄။
(ခ) ဝိုလ်ဖျူးဘသောင်း၊ ဓမ္မာတော်လှန်ရေးသမိုင်း။ မျက်- ?
၂။ သိပ္ပံမောင်ဝ၊ "ယူနီဗာစတီ တိုက်ခိုက်မှု"၊ စေတီစမ်းစာပေ အထွေထွေ။ မျက်-၃၀-၃၁။

-တို့ကို အတည်ပြု ဆုံးဖြတ်သည်။ ဤသို့ ယူနီဗာစတီ အက်ဥပဒေကို ထုချေ တိုက်ဖျက်ကြသောအခါ၌ တွေ့ကြုံရမည် ဖြစ်သော အခက်အခဲ ဘေးအန္တရာယ်များအတွက် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး တစ်စိတ်တစ်ဝမ်းတည်း အသက်ကဲ့သို့ ကူညီ စောင့်ရှောက်ကြရန် ရွှေတိဂုံ စေတီတော်ကြီး၏ အရှေ့ဘက်၊ ဗဟန်း လိပ်ကန်အနီး တစ်နေရာ၌ သစ္စာအဓိဋ္ဌာန်ပြုကြသည်။

ဤသို့ ဝန်ခံရေ သောက်ကြသော ကျောင်းသား (၁၁) ဦး တို့မှာ အောက်ပါတို့ ဖြစ်ကြသည်။

၁။ ကိုဘရှင်၊ ဘီအက်စီ၊ အထက်တန်း (ယခု အင်ဂျင်နီယာ၊ ရန်ကုန်)။

၂။ ကိုညီပိုက်၊ ဘီအက်စီ၊ အထက်တန်း (ယခု အငြိမ်းစား စက်ရှင် တရားသူကြီး)။

၃။ ကိုဘိုးထွန်း၊ ဘီအက်စီ၊ အထက်တန်း (ယခု ရုရှားပြည် သံ အမတ်ကြီး)။

၄။ ကိုစ၊ ဘီအေ၊ အထက်တန်း (ယခု အငြိမ်းစား ယစ်မျိုးမင်းကြီး)။

၅။ ကိုလှတင်၊ ဘီအေ၊ အထက်တန်း (ယခု လွှတ်တော်ရှေ့နေ)။

၆။ ကိုဖေသိန်း၊ အိုင်အေ၊ အထက်တန်း (ယခု ကွယ်လွန်ပြီ)။

၇။ ကိုထွန်းဝင်း၊ အိုင်အေ၊ အထက်တန်း။

၈။ ကိုဘရှင် (ထားဝယ်)၊ အိုင်အေ၊ အထက်တန်း။

၉။ ကိုဘခင်၊ အိုင်အေ၊ အထက်တန်း (ယခု ကျောင်းအုပ်ကြီး၊ မန္တလေး)။

၁၀။ ကိုအောင်ဒင်၊ အိုင်အေ၊ အထက်တန်း (အငြိမ်းစား ရုံးအုပ်၊ ရန်ကုန်)။

၁၁။ ကိုဘဦး၊ ဘီအေ၊ အထက်တန်း (အမျိုးသား ပညာဝန်နှင့် ကျောင်းအုပ်ကြီးဟောင်း)။

၁။ (က) ဦးဘဦး၊ ၁၂၈၂ ခုနှစ် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဥပဒေ သပိတ်မှောက်ခြင်းနှင့် မြန်မာအမျိုးသား နေ့ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ ရာစဝင်အကျဉ်းချုပ်။ မျက်-၄-၅။
(ခ) ဗိုလ်ဥက္ကဋ္ဌမကျော်၊ "အမျိုးသားနေ့"၊ ရှေ့သို့စာစောင်၊ (၁-၁၂-၆၈)။ မျက်-၂၃။
(ဂ) စစ်ကိုင်းဟန်တင်၊ မြန်မာနိုင်ငံတော်မှတ်တမ်း၊ အမှတ်-၁။ မျက်-၄၈၂-၄၈၃။

ကျောင်းသားပေါင်းစုံ အစည်းအဝေး

ကျောင်းသားကြီးများ ဆုံးဖြတ် သတ်မှတ်ထားသည့် ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၄ ရက် စနေနေ့၊ နေ့လယ် ၁ နာရီ အချိန်တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ ဗဟန်းရပ်၊ ရွှေကျင်တိုက်၊ ဆရာတော် ဦးအရိယ ကျောင်းတွင် ရန်ကုန်ကောလိပ်၊ ဂျပန်ဆင်ကောလိပ် ၂ ကျောင်းမှ ကျောင်းသားပေါင်းစုံ အစည်းအဝေး ကျင်းပသည်။ ထိုအစည်းအဝေးတွင် ကျောင်းသား ၄၀၀၀ ခန့် တက်ရောက်ကြသည်။^၁

ထိုအစည်းအဝေးပွဲတွင် သပိတ်မှောက်ရန် အားလုံး သဘောတူညီကြသည်။ သို့ရာတွင် အချို့က ချက်ချင်း သပိတ်မှောက်ချင်ကြသည်။ သပိတ်မှောက်ပြီးမှ မိမိတို့ လိုသော အချက်များကို တောင်းယူလိုကြသည်။ ခေါင်းဆောင်ကား သပိတ်မှောက် ခေါင်းဆောင် ဦးဘဦး ဖြစ်သည်။ အချို့သော ကျောင်းသားတို့ကမူ မိမိတို့ လိုသော အချက်ကို လက်ဦး တောင်းမည်။ ဤသို့ တောင်းဆို၍ ဆိုင်ရာက မပေးမှ သပိတ်မှောက်လိုကြသည်။ ထိုလူစု၏ ခေါင်းဆောင်ကား ဂျပန်ဆင်ကောလိပ် ကျောင်းသား ကိုဖိုးကျား ဖြစ်သည်။ အစည်းအဝေးတွင် ထိုလူစုတို့မှာ တစ်ဖက်နှင့် တစ်ဖက် အတန်ကြာအောင် အငြင်းအခုံ ဖြစ်ကြသည်။ မည်သည့်ဘက်ကမှ လျှော့၍ မပေးကြချေ။ ဂျပန်ဆင်ကောလိပ်ကျောင်းသား ကိုဖိုးကျားက “ရွှေခါချဉ် မာန်ကြီး တောင်ကြီး ဖြိုမယ်ကြံ ခါးက မသန်” ဆိုသော စကားပုံကို ရွတ်ဆိုလျက် ဆင်ခြေပေးသည်။ ကိုဖိုးကျား၏ ဆင်ခြေတက်ပုံ၊ စကားပြောပုံတို့မှာ အလွန် ကောင်းမွန်လှကား ကျောင်းသားများ၏ စိတ်ထဲ၌ အထူး စွဲငြိသွားကြသည်။ သို့သော် နောက်ဆုံး မဲဆန္ဒယူသောအခါ ဦးဘဦးတို့ဘက်မှ အနည်းငယ်နှင့် အနိုင်ရသွားသည်။ ထိုအစည်းအဝေးကြီးမှာ မိုးချုပ်မှ ပြီးစီးသည်။^၂

ထိုအစည်းအဝေးကြီးက အောက်ပါတို့ကို အားလုံး သဘောတူ ဆုံးဖြတ်ကြသည်။

- (၁) ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၇ ရက် အင်္ဂါနေ့၌ မြန်မာပြည်

၁။ ဦးဘဦး၊ ၁၂၈၂ ခုနှစ် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ၂၀၈၈ သပိတ်မှောက်ခြင်းနှင့် မြန်မာအမျိုးသားနေ့ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ ရာဇဝင် အကျဉ်းချုပ်။ မျက်-၆။
၂။ သိပ္ပံမောင်ဝ၊ "ယူနီဇာဇတီ ဘွိုင်းကောက်"၊ ဇေတီစမ်းစာပေ အထွေထွေ။ မျက်-၃၁-၃၂။

လက်ထောက် ဘုရင်ခံ ရန်ကုန်ကောလိပ်ကျောင်းသို့ လာရောက်
ပြီး မြန်မာပြည်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဖွင့်ပြီးကြောင်း ကြေညာ
သောအခါ၊ ကောလိပ်ကျောင်း ၂ ကျောင်းရှိ ကျောင်းသားကြီး
များတို့သည် မိမိတို့ စာအုပ်များကို ပိုက်၍ “ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်
ကို သပိတ်မှောက်ပြီ” ဟု အော်ဟစ်ကာ ကျောင်းများမှ ထွက်လာ
ကြရန်။

- (၂) ဤသို့ သပိတ်မှောက်ပြီးမှ ထိုရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဥပဒေတွင်
မြန်မာများ အထက်တန်းပညာ သင်ကြားရေးအတွက် နစ်နာ
ချုပ်ချယ်သည် ဆိုသော အချက်များကို ပြုပြင်ရန် အင်္ဂလိပ်
ဗျူရိုကရက် အစိုးရသို့ အရေးဆိုရန်နှင့်၊
- (၃) ပြုပြင်ပေးရန် တောင်းဆိုသော အချက်များကို ပြုပြင်ရန် မပေး
သမျှ ကာလပတ်လုံး ကျောင်းပြန်၍ မတက်ရန်။^၁

သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ အမှုဆောင်အဖွဲ့

တောင်းဆို ဆုံးဖြတ်ချက်များကို အကောင်အထည် ဖော်နိုင်ရန် ရန်ကုန်
ကောလိပ်ကျောင်းသား (၂၀)၊ ဂျက်ဆင်ကောလိပ်ကျောင်းသား (၆) ယောက်၊
ပေါင်း (၂၆) ယောက် ပါဝင်သည့် သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ အမှု
ဆောင် အဖွဲ့ကို ရွေးချယ်ဖွဲ့စည်းကာ တာဝန်များ လွှဲအပ်လိုက်သည်။

တက္ကသိုလ် သပိတ်မှောက် အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်တို့မှာ အောက်ပါ
တို့ ဖြစ်ကြသည်။

- ၁။ ကိုဘဦး ဦးစီးခေါင်းဆောင်
- ၂။ ကိုဘတင် လက်ထောက်ဦးစီး ခေါင်းဆောင်
- ၃။ ကိုအေး အတွင်းရေးမှူး
- ၄။ ကိုဘိုးကွန်း အဖွဲ့ဝင်
- ၅။ ကိုမြင့် ။
- ၆။ ကိုအောင်ဒင် ။
- ၇။ ကိုဘရှင် ။

၁။ ဦးဘဦး၊ ၁၂၈၂ ခုနှစ် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဥပဒေ သပိတ်မှောက်ခြင်းနှင့် မြန်မာအမျိုးသားနေ့
ဖြစ်ပေါ်လာပုံ ရာဇဝင် အကျဉ်းချုပ်။ မျက်-၆-၇။

၈။	ကိုသာညွန့်	အဖွဲ့ဝင်
၉။	ကိုကြံစု	။
၁၀။	ကိုဖေသိန်း	။
၁၁။	ကိုထွန်းဝင်း	။
၁၂။	ကိုလူဖေဝင်း	။
၁၃။	ကိုဘခင် (မန္တလေး)	။
၁၄။	ကိုလှတင် (ပြည်)	။
၁၅။	ကိုထွန်းဖေ	။
၁၆။	ကိုဘိုးလတ်	။
၁၇။	ကိုဘိုးကျား	။
၁၈။	ကိုခင်မောင်	။
၁၉။	ကိုဘကျော်	။
၂၀။	ကိုစိုးဝင်း	။
၂၁။	ကိုလှဖိုး	။
၂၂။	ကိုမြ (သာယာဝတီ)	။
၂၃။	ကိုကျော်မြ	။
၂၄။	ကိုလှစိန်	။
၂၅။	ကိုစောလွင်	။
၂၆။	မစ္စတာအင်န်ဆင်း ^၁	။

သပိတ်မှောက်ပြီ

ကောလိပ်ကျောင်းသားပေါင်းစုံ အစည်းအဝေး ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ရန်ကုန်ကောလိပ် ကျောင်းအုပ်ကြီးသည် ကြိုတင်သတင်း ရရှိသွားသည်။ ထို့ကြောင့် ကောလိပ်ကျောင်းသားများ ဆုံးဖြတ်ချက် အကောင်အထည် မဖော်နိုင်ရန် လက်ထောက် ဘုရင်ခံ ဆာရက်ဂျီနယ် ကရက်ဒေါက်နှင့် ရန်ကုန်ကောလိပ် ကျောင်းအုပ်ကြီး မစ္စတာ မက်သရူး ဟန်တားတို့က ကျောင်းသားများ အကြံပျက်အောင် အမျိုးမျိုး ကြိုးစားပြီး လိုက်လံ ခြေထိုးဖျက်ဆီးကြမည်ဟု သတင်းရလာသည်။ ထိုသတင်းကို ဒီဇင်ဘာလ ၅ ရက်

၁။ စစ်ကိုင်းဟနီတင်၊ မြန်မာနိုင်ငံတော် မှတ်တမ်း။ မျက်-၄၈၄-၄၈၅။

တနင်္ဂနွေနေ့ နံနက်စောစောတွင် တက္ကသိုလ် သပိတ်မှောက် အမှုဆောင် အဖွဲ့ဝင် ကိုလူဖေဝင်းက အမှုဆောင်အဖွဲ့ကို အကြောင်းကြားသည်။^၁

ထို့ကြောင့် တက္ကသိုလ် သပိတ်မှောက် အမှုဆောင် ၂၆ ယောက် တို့သည် နေ့လယ် ၂ နာရီ အချိန်တွင် စည်းဝေး တိုင်ပင်ကြသည်။^၂ ထို အစည်းအဝေးတွင် “မူလက ဒီဇင်ဘာလ ၇ ရက်၊ အင်္ဂါနေ့မှ သပိတ်မှောက် မည်ဟု ဆုံးဖြတ်ထားသော်လည်း ထိုနေ့အထိ မစောင့်ဆိုင်းတော့ဘဲ၊ ထိုနေ့ (ဒီဇင်ဘာလ ၅ ရက်) ညနေတွင်ပင် ကျောင်းကို သပိတ်မှောက်၍ ထွက် ကြရန်” ဆုံးဖြတ်ကြသည်။

ထို့နောက် တက္ကသိုလ် သပိတ်မှောက် အမှုဆောင်များသည် “သပိတ် မှောက်ပြီ” ဖြစ်ကြောင်း ကြေညာသည်။

“အမျိုးကို ချစ်ကြပါ”

“မျိုးချစ်စိတ်များ မွေးကြပါ”

“လူမျိုးခြားများ၏ နင်းပြားများ မဖြစ်ကြပါစေနှင့်”-ဟူသော ဆောင် ပုဒ်များကို ကြွေးကြော် အော်ဟစ်လျက်၊ ရန်ကုန်ကောလိပ်နှင့် ဂျက်ဆင် ကောလိပ်ကျောင်း ၂ ကျောင်းမှ ကျောင်းအိပ် ကျောင်းစားများကို လိုက်လံ နှိုးဆော် စုရုံးပြီး ဗဟန်းရပ်၊ ရွှေကျင်တိုက် အတွင်းရှိ ကျောင်းကန် ဧရပ် များ၌ သွားရောက် စတည်းချစေသည်။

ထိုညတွင်းချင်းပင် ရန်ကုန်မြို့၊ မြို့မိမြို့ဖ အပေါင်းနှင့် အိမ်ပြန် အိမ်စား ကျောင်းသားတို့ သပိတ်မှောက်ကြောင်း သိစေရန် မော်တော်ကား နှင့် တစ်မြို့လုံး လှည့်လည် ကြေညာသည်။^၃

- ၁။ (က) စစ်ကိုင်းဟန်တင်၊ မြန်မာနိုင်ငံတော် မှတ်တမ်း။ မျက်-၄၈၅။
- (ခ) ဦးဘိုးကွန်း၊ “ရန်ကုန်ယူနီဗာဇတီ သပိတ်မှောက် အတ္ထုပ္ပတ္တိ”၊ အမျိုးသားပညာရေး မဂ္ဂဇင်း (၁၉၂၉ ခု နိုဝင်ဘာလ)။ မျက်-၂၁၈။
- ၂။ ဧည့်ဝေ၊ သည့် ဓနုရာကို ဦးဘိုးကွန်းက “အလုံသစ်စက်ဝင်း အတွင်းရှိ အိမ်ငယ်တစ်ခုတွင်” ဟု ဆိုသည်။ ဦးဘဦးကမူ “ဆော်ဩသူ (ဦးဘဦး) အိမ်၌” ဟု ဆိုသည်။
- ၃။ (က) စစ်ကိုင်းဟန်တင်၊ မြန်မာနိုင်ငံတော် မှတ်တမ်း။ မျက်-၄၈၅။
- (ခ) ဦးဘဦး၊ ၁၂၈၂ ခုနှစ် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ၂၀၁၁ သပိတ်မှောက်ခြင်းနှင့် မြန်မာအမျိုးသား ဓနု ဖြစ်ပေါ်လာပုံ ရာဇဝင် အကျဉ်းချုပ်။ မျက်-၈။

သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ စီမံဆောင်ရွက်ကြရပုံ

တက္ကသိုလ် သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများအဖွဲ့မှ “သပိတ်မှောက် ပြီ” ဟု ကြေညာကာ လိုက်လံနှိုးဆော် စုရုံးပြီးနောက်၊ မကြာမီပင် သပိတ် စခန်းချရာ ဗဟန်းရုံ ဧရိယာမှာ သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများနှင့် ပြည့်လျှံ သွားတော့သည်။

သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ၏ စိတ်တွင်း၌ ဖြစ်ပေါ်နေသော အခြေအနေ၊ ဂျက်ဆင်ကောလိပ်ကျောင်းသား ကိုဖိုးကျား အပါအဝင် သပိတ်မှောက် ခေါင်းဆောင်များ စီမံဆောင်ရွက်ကြရပုံ၊ ရန်ကုန်ကောလိပ် ကျောင်းအုပ်ကြီး မစ္စတာ မက်သရူး ဟန်းတားနှင့် ဆရာများ လာရောက်၍ သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများကို ချော့မော့ သွေးဆောင်ပုံ၊ သပိတ်မှောက် ခေါင်းဆောင်များ စီမံတိုင်ပင်ရပုံ၊ သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားငယ်များ ကျရာ တာဝန်ကို မခိုမကတ် ဆောင်ရွက်ကြရပုံတို့ကို ရန်ကုန်ကောလိပ် သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားငယ် ဖြစ်သော သိပ္ပံမောင်ဝသည် “ယူနီဗာစတီ ဘွဲ့ရင်းကောက်” ဆောင်းပါးတွင် အသေးစိတ် မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပေသည်။

သိပ္ပံမောင်ဝ မှတ်တမ်းတင်ထားသည်ကို ထုတ်နုတ် တင်ပြရသော် ဤသို့ ဖြစ်ပါသည်။

“(ဗဟန်း ကြားတောရတိုက်သို့ သိပ္ပံမောင်ဝ) ရောက်၍ များမကြာမီ အတွင်းမှာပင် ကောလိပ်ကျောင်းသားများ တစတစ များ၍ များ၍ လာခဲ့၏။ ကျောင်းသားများ အလားကို စောင့်စားရင်း အချိန်ကို အလဟဿ မကုန်စေလိုသောကြောင့် သီချင်းဆိုသူဆို၊ လက်ခုပတ်သူတီး၊ က သူ က နှင့် နေကြကုန်၏။ ဂျော်လီကြွေ အမည်ခံ ကိုဘိုးကြွေကား ကွေးနေအောင် က သော ဟူ၏။ မုံရွာသား ဇော်ဂျီမောင်ကလေး ဆိုသူလည်း က သူများတွင် တစ်ယောက်အပါအဝင် ဖြစ်၏။

ကျောင်းသားများ အရောက်ညီကြသောအခါ အစည်းအဝေးပွဲကြီး စလေတော့၏။ ထိုအစည်းအဝေးပွဲတွင် ဦးဘဦးမှာ အတော် စိတ် ထက်သန်စွာ စကားပြောကြားလေသည်။ ကျောင်းသား အားလုံး၏ စိတ်ကို ထိခိုက်စေ၏။ ကျောင်းသားအများ၏ စိတ်တွင် ကျောင်း ပြန်မတက်ချင်သော စိတ်များ ပေါ်ပေါက်၍လာ၏။ ဦးဘဦး ပြောပြီးနောက် ယုဒသန်

ကောလိပ်ကျောင်းသား ဦးဘိုးလတ်၊ ထိုနောက် အခြား ကျောင်းသားများ ဆက်လက်၍ ပြောကြားကြပြန်၏။

ဤသို့ အစည်းအဝေးကြီး ကျင်းပပြီးနောက် ကျောင်းသား အားလုံး ကို ၁၀ ယောက် တသင်း၊ ၁၀ ယောက် တသင်း ဖွဲ့စည်းလေသည်။ ၎င်း အသင်း တသင်းလျှင် ဗိုလ်တယောက်စီ အုပ်ချုပ်ရန် ခန့်ထားလေသည်။ အချို့ အသင်းသားများကား နောက်တနေ့ နံနက်တွင် ကျောင်းတက်မည့် သူတို့အား မတက်ရန် တားဆီးပြောရမည်ဟု အမိန့်ရ၏။ အချို့ အသင်းသားတို့ကား ကျားတောရကျောင်း ပရဂုဏ် အဝင်ဝတွင် စောင့်ရှောက်ရပေမည်။ သပိတ်မှောက် ကျောင်းသား မဟုတ်လျှင် မည်သူမျှ ကျောင်းအတွင်းသို့ မဝင်ရ။ အချို့ အသင်းသားတို့ကား အချက်အပြတ် အကျွေးအမွေးဖက်တွင် ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ကျလေသည်။

ဤသို့ စီမံနေခိုက် ဆရာဦးဘ ရောက်လာလေသည်။ ကျောင်းသား အားလုံးပင် မတ်တတ်ရပ်ကာ အရိုအသေ ပြုကြကုန်၏။ ကျောင်းပြန်တက်ရန် ပြော၏။ မရချေ။ ပြန်၍သွားရရှာလေသည်။ ကျွန်တော့်မှာ ညနေစောင်းသော် ကျောင်းသို့ ပြန်လာပြီးလျှင် ပစ္စည်းများကို သိမ်းဆည်းပြီးနောက် ရန်ကုန်မြို့ အသိအိမ် တအိမ်တွင် သွား၍ အပ်ထားခဲ့လေသည်။ ပြီးလျှင် ဗဟန်းကျောင်းတိုက်သို့ ပြန်ခဲ့၏။ ကျောင်းတိုက်သို့ ပြန်ရောက်သောအခါ ကျောင်းအုပ်ကြီး မစ္စတာဟန်းတား ရောက်နေကြောင်းကို သိရှိရလေသည်။ ဆရာဟန်းတား ကလည်း ကျောင်းသားများ ကျောင်းပြန်တက်ရန် ဖြောင်းဖြောင်းဖြဖြ တောင်းပန်ရှာ၏။ မရချေ။ ကျောင်းသားများကား သပိတ်မှောက်ရန် စိတ်အသန်ကြီး သန်နေကြလေသည်။

ကျောင်းဆရာကြီး ပြန်သွားသောအခါ ဦးဘဦး၊ ဦးဘိုးလတ်၊ ဦးစိုးဝင်း အစရှိသော ခေါင်းဆောင်တို့မှာ အမျိုးမျိုး တိုင်ပင် စီမံနေကြကုန်၏။ ထိုညတွင်ပင် ဆန်အိတ်များ၊ ငါးခြောက်များ၊ စားသောက်စရာများ ရောက်၍ လာကြကုန်၏။ အကြောင်းကို မေးသောအခါ ရန်ကုန်မြို့နေ ပွဲစားကြီး၊ သူဌေးကြီးများက ထောက်ပံ့လိုက်သော ပစ္စည်းများဟူ၍ သိရလေသည်။

နောက်တနေ့ နံနက်တွင် အလုပ် စ၍ လုပ်ကိုင်ကြရတော့၏။ အချို့ လူစုက ကျောင်းပရဂုဏ် အဝင်ဝတွင် စောင့်ကြပ်နေကြ၏။

လူတိုင်း ပရဂုဏ် အတွင်းသို့ မဝင်ရ။ သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ နှင့် တိုင်းပြည်ခေါင်းဆောင်တို့သာ ဝင်ကြရလေသည်။ အချို့ ကျောင်းသား များက သိမ်ကြီးဈေး၊ ကမ်းနားဈေးများသို့ သွားကာ ဟင်းသီး ဟင်းရွက်၊ သားငါးများကို အလှူခံကြရလေသည်။ အချို့ကား ဘုရားလမ်း မီးရထား ဘူတာရုံမှ ၎င်း၊ လမ်းမတော် ဘူတာရုံမှ ၎င်း၊ ဆေးရုံကြီး ထောင့်မှ ၎င်း စောင့်ကာ ကျောင်းသားများ ကျောင်းမတက်ရန် တောင်းပန်ကြလေသည်။ အချို့ကလည်း သတင်းစာတိုက်သို့ သတင်းပေးခြင်း၊ ဆောင်းပါးရေးပြီး ကြေညာခြင်းတို့ကို ပြုရ၏။ အချို့ကမူကား စာရွက်ကြီးများပေါ်တွင် စာလုံးကြီးကြီးတို့ဖြင့် “ကျောင်းသားများ ကျောင်းမတက်ရန်၊ ညီညွတ်ကြရန်” ရေးသားကြပြီးလျှင် မြို့အတွင်း လိုက်၍ ဝေလိုဝေ၊ လူအများ မြင်ရာ နေရာတို့တွင် ကပ်လိုက်ပုံနှင့် နေကြကုန်၏။ မည်သူ တစ်စုံတယောက်မျှ အအား မနေရ။ သူ့အလုပ်နှင့်သူ စေ့၍ သွားတော့သည်။

ကျွန်တော်ကား ဆေးရုံကြီး ထောင့်မှ စောင့်ရသော လူစုတွင် ပါဝင်လေသည်။ လာသမျှ ကျောင်းသားတို့အား ကျောင်းမတက်ရန် ဆီးကြို၍ ပြောရ၏။ နေပူထဲတွင် ချွေးတလုံးလုံးနှင့် နေလေတော့သည်။ သို့သော်လည်း မိမိတို့ ဆောင်ရွက်သော ကိစ္စကြီး အထမြောက်လိုကြသောကြောင့် နေပူမှန်းမသိ၊ ဆာလောင်ရမှန်း မသိကြပေ။ မွန်းလွဲခါနီးမှ ဗဟန်းသို့ ပြန်သွားကြကုန်၏။

နံနက်စာ စားသောက်ပြီးလျှင် ကျောင်းပရဂုဏ်အတွင်း မြေပြောင်ပြောင်တွင် အစည်းအဝေးကြီးကို ကျင်းပပြန်၏။ ယူနီဗာစီတီ ကျောင်းတွင် ကျောင်းသား ဟူ၍ မရှိသလောက် နည်း၏။ ဗဟန်းအစည်းအဝေးပွဲသို့သာ ရောက်နေကြလေသည်။ ထိုအစည်းအဝေးပွဲတွင် ပြောကြသော စကားတို့ကား ညီညွတ်ရန်အကြောင်း၊ ကျောင်းသားများ ကျောင်းပြန်မတက်ရန် အကြောင်းတို့သာ ဖြစ်လေသည်။ အတိုက်အခံ ပြောသော သူတို့ကား မရှိသလောက်ပင် နည်း၏။

အစည်းအဝေးပွဲကြီး ပြီးသောအခါ နောက်တနေ့တွင် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ရန် ကိစ္စများကို ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ကြပြန်၏။ ညနေ ရေမိုးချိုးပြီးကြလျှင် ကန်တော်ကြီးစောင်းသို့ သွားကာ လှည့်ပတ် လမ်းလျှောက်ကြကုန်၏။ ညစာ စားသောက်ပြီးကြလျှင် သီချင်း ဝါသနာ

ပါသူတို့က သီချင်းဆိုကြ၊ အတီးအမှုတ် ဝါသနာပါသူတို့က တီးမှုတ်ကြ၊ အက ဝါသနာပါသူတို့ကလည်း ကခုန်ကြလေသည်။ အချို့လည်း ကူရှင် သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ နေထိုင်ရာ ဧရပ်တွင် အငြိမ့်သွားရောက် ကြည့်ရှုကြကုန်၏။

အထက်ပါ နည်းအတိုင်း ဆောင်ရွက်လာကြသည်မှာ ၃-၄ ရက်ခန့် ကြာ၍လာလေသည်။ သပိတ်မှောက်ခြင်း အကြောင်းမှာ တနိုင်ငံလုံး ပျံ့နှံ့၍ သွားတော့၏။ ယူနီဗာစီတီ ကျောင်းမှာလည်း ခြောက်သွေ့သွေ့ကြီး ဖြစ်နေတော့၏။ အစိုးရကလည်း အရေးယူစ ပြုလာတော့၏။ တိုင်းပြည်ခေါင်းဆောင်များနှင့် ဆွေးနွေး တိုင်ပင်စ ပြုလာ၏။ တိုင်းပြည်ခေါင်းဆောင်အချို့က ကျောင်း ပြန်၍ အတက်ခိုင်းလေသည်။ ကျောင်းသားများက ငြင်းပယ်ကြကုန်၏။ သပိတ်မှောက်ကျောင်းသားတို့၏ အာဏာရှင်ကား ဦးဘဦး ဖြစ်လေသည်။ ဦးဘဦးက သေဆိုသေ၊ ရှင်ဆိုရှင်။ မည်သူမျှ သူ့အား ခုခံ၍ မပြောဝံ့ကြချေ။ သူ၏ စိုက်ကြည့်ခြင်းကိုပင် ခံနိုင်သူ ရှားလေသည်။

ယူနီဗာစီတီကို သပိတ်မှောက်၍ များမကြာမီ အတွင်းမှာပင် သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားတို့၏ အမှုဆောင် ကော်မတီ တခုကို ဖွဲ့စည်းလိုက်လေသည်။ ဥက္ကဋ္ဌကား ဦးဘဦး ပင်တည်း။ ငွေထိန်းကား အမျိုးသား ဦးမြင့် ဖြစ်လေသည်။ အခြား ကော်မတီလူကြီးတို့ကား ဦးဘိုးကျား၊ ဦးစိုးဝင်း၊ ဦးဘိုးကွန်း၊ ဦးအေး၊ ဦးလူဖေဝင်း၊ ဦးဘိုးလတ်၊ ဦးထွန်းဖေ၊ ဦးခင်မောင်နှင့် အခြား ကျောင်းသားကြီး ၄-၅ ယောက် ဖြစ်လေသည်။ ဦးဘိုးကျားကား တရားဟော ပုဂ္ဂိုလ်ကျော် ဖြစ်၏။ ဦးအေးနှင့် ဦးဘိုးလတ် တို့ကား အင်္ဂလိပ်စာ အရေးကောင်းများ ဖြစ်ကြလေသည်။ အင်္ဂလိပ် သတင်းစာများတွင် သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားတို့အား ထိပါး ပုတ်ခတ်လာလျှင် ပြန်လှန် ချေပကြလေသည်။ ဦးခင်မောင်နှင့် ဦးထွန်းဖေ တို့ကား မြန်မာစာ အရေးကောင်းသူများ ဖြစ်ကြလေသည်။ သူတို့၏ သပိတ်မှောက် အကြောင်း ဆောင်းပါးတို့ကို သူရိယနှင့် မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာများတွင် မကြာ မကြာ ဖတ်ကြရလေသည်။”^၁

၁။ သိပ္ပံမောင်ဝ၊ “ယူနီဗာစီတီ တိုင်းကောက်”၊ ဇေတ်ဓမ္မစာပေ အထွေထွေ၊ မျက်-၃၄-၃၉။

ကိုယ်ကျိုးစွန့် အနစ်နာခံကြပုံ

“မြန်မာလူမျိုးကို လက်ပြန်ကြီးဖြင့် ကျပ်တည်းစွာ ချည်မည့် ဥပဒေ၊ မြန်မာလူငယ်များ၏ အညွန့်အခက်များကို ဖျက်ဆီး ချေမှုန်းမည့် ဥပဒေ၊ တက္ကသိုလ်ပညာ သင်ကြားရေး၏ ကြီးစွာသော အနှောင့်အယှက် ဖြစ်သည် သာမက မြန်မာတစ်မျိုးလုံး၏ ဂုဏ်အတန်းအစားကို နှိမ်ချသော ဥပဒေ” ဖြစ်သည့် ယူနီဗာစတီ အက်ဥပဒေကို ထုချေ ဖျက်ဆီးရန်အတွက် ကောလိပ် ကျောင်းများမှ ကောလိပ်ကျောင်းသားများ သပိတ်မှောက် ထွက်ခဲ့ကြ၏။ ဤသို့ သပိတ်မှောက် ထွက်ခဲ့ခြင်းမှာ ကိုယ်ကျိုးစွန့်ကာ၊ အနစ်နာခံ၍ ထွက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေ၏။

သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ ကိုယ်ကျိုးစွန့်၍ အနစ်နာခံကြပုံ ကိုယ်တွေ့တို့ကို သပိတ်မှောက် ကျောင်းသား ခေါင်းဆောင် အမျိုးသား ပညာဝန် ဦးဖိုးကျားသည် “အမျိုးသားနေ့” ဆောင်းပါးတွင် ဤသို့ ထုတ်ဖော် တင်ပြခဲ့လေသည်။

“သပိတ်မှောက်ရင်း လူ-ကောလိပ်ကျောင်းသား ၅၀၀ ကျော်၊ ၆၀၀ တို့မှာ အမျိုးသားတို့၏ အညွန့် တက်လူများ ဖြစ်ကြ၏။ ခေတ် အလျောက် ဆိုရသော် မြို့အုပ် မြို့ရွာပုံ စသော အာဏာရှင်၊ သူဌေးသူကြွယ် စသော ဓနရှင်တို့ ဖြစ်၏။ ထိုသို့သော အာဏာရှင်၊ ဓနရှင် အဖြစ်သို့ ရောက်တော့မည့်ဆဲဆဲ၊ အနှစ်နှစ်က ကြိုးစားခဲ့မှုတို့ကို မင့်ဘဲ တိုင်းပြည် အတွက် ဟူ၍ စွန့်စားထွက်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်၏။ မိဘဆွေမျိုး တော်စပ်သူတို့ သည် ကျွန်ုပ်တို့လူစု ရှိရာသို့ လာရောက်၍ ရင်ထုကာ ငိုယိုကြသည်ကို ယခုတိုင် မြင်ယောင်သေး၏။ အချို့ သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားတို့မှာ အရေးပိုင်၊ ဝန်ထောက် စသော အစိုးရ အရာရှိတို့၏ သားသမီးများ ဖြစ်ကြရာ၊ အစိုးရက မိမိတို့ နိုင်ရာ၊ ၎င်းတို့၏ မိဘတို့ အပေါ်၌ ဖိနှိပ်လေသဖြင့် ၎င်း အရာရှိတို့က မိမိတို့၏ သားသမီးတို့ကို သေခန်း ရှင်ခန်း ဖြတ်ကြရလေသည်။ ထိုသို့သော အားကိုးရာမဲ့ ကျောင်းသား ကျောင်းသူတို့ကို သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ အဖွဲ့က တာဝန်ယူ၍ ကြည့်ရှု စောင့်ရှောက်ထားရ၏။

ကျွန်ုပ် မှတ်မိသေး၏။ ကျွန်ုပ်နှင့် တခန်းတည်း နေရသူ ကောလိပ် ကျောင်းသား တယောက်သည် ထိုနှစ်တွင် စာမေးပွဲကို မြေကြီး လက်ခတ်

မလွဲ အောင်မည့်သူ ဖြစ်၏။ မအောင်ဘဲ နေပါရိုးလား။ တနှစ်လုံးလုံး နေ့ရော ညဉ့်ပါ အလွန်အမင်း စာကျက်၏။ အဘယ့်ကြောင့် ဤမျှ ကြိုးစားပါသနည်း။ အကြောင်း ရှိပါသည်။ ထိုနှစ် ဘီအေ စာမေးပွဲ အောင်လျှင် မြန်မာအရေးပိုင် တဦးက မိမိ၏ သမီးနှင့် ပေးစား၍ မြို့အုပ်အရာကို ကျောင်းထွက်ထွက်ချင်း ရနိုင်ရန် စီမံ စေ့စပ်ထားသော ကြောင့် ဖြစ်ပါ၏။

ဤသို့ ပြုံးတုံးတုံး၊ ဒူးတနန့်နန့်နှင့် ပျော်ရွှင်စွာ နေလျက်ရှိရာ၊ ထိုတုန်လှုပ် ကြောက်လန့်ဘွယ်ရာ ကောင်းသော သပိတ်မှောက် ကိစ္စကို ကျောင်းသားတို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြသောအခါ၊ ထိုခမြာမှာ ချုံးချုံးချ၍ ငိုလေသည်။ ကျွန်ုပ်မှာလည်း ရယ်ချင်သလိုလို၊ သူနှင့် ရော၍ ငိုချင်သလိုလို၊ များစွာ စိတ်ချောက်ချားခြင်း ဖြစ်ရ၏။ အသို့နည်း၊ စာဖတ်သူ မိတ်ဆွေ၊ မိတ်ဆွေလည်း ရယ်ချင်သလိုလို ရှိပေလိမ့်မည်။ ဟုတ်ပါသေးရိုးလား။ သူ့နေရာက ဝင်ကြည့်စမ်းပါ။ အရေးပိုင်သမီး၊ မြို့အုပ်၊ ပိုက်ဆံကြေးငွေ၊ ဒါတွေ နည်းသလား။ သာမည လောကီသား ပုဂ္ဂိုလ်တို့အဘို့ အဘယ်မှာ မတုန်လှုပ်ဘဲ ရှိအံ့နည်း။ တုန်လှုပ် ချောက်ချားမည် စင်းစင်းတည်း။”

နေထိုင် စားသောက်ကြရပုံ

ဤသို့ ကိုယ်ကျိုးစွန့်ကာ အနစ်နာခံပြီး သပိတ်မှောက် ထွက်လာ ခဲ့ကြသော သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများသည် အစားအသောက်၊ အနေ အထိုင်၌ များစွာ ဆင်းရဲပင်ပန်းကြရ၏။ သို့သော် သပိတ်မှောက် ကျောင်း သားများသည် အစားဆင်းရဲ၊ အနေဆင်းရဲတို့ကို အမှုမထားခဲ့။ မိမိတို့၏ မြင့်မြတ်သော ရည်မှန်းချက် ပြည့်ဝအောင်၊ တရားမျှတသော တိုက်ပွဲ အောင် မြင်အောင် တစ်ချောင်းတည်းသော စိတ်ဓွဲဖြင့် စည်းစည်းလုံးလုံး ညီညီ ညွတ်ညွတ် ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် နေထိုင်ကြ၏။

သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ နေထိုင်စားသောက်ကြရပုံ ကိုယ် တွေ့ကို သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် အမျိုးသား ပညာဝန် ဦးဖိုးကျားက “အမျိုးသားနေ့” ဆောင်းပါးတွင် ဤသို့ မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

“ကောလိပ်ကျောင်းသားတို့မှာ အထက်တန်းစား နေကြ၊ စားရ

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ “အမျိုးသားနေ့” တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်း၊ ၁၉၃၅ခု ဇန်နဝါရီလ။ မျက်- ၂၄-၂၅။

၏။ မွေ့ရာ ထူထူပေါ်တွင် သက္ကလတ် ကတ္တီပါ၊ စောင်တို့ကို ခြုံ၍ စာ
 ခြင်ထောင် အတွင်း၌ အိပ်လေ့ရှိကြရာ၊ သပိတ်မှောက် လာကြသောအခါ
 ဗဟန်းရပ်ရှိ ဘုန်းကြီးကျောင်း၊ ဧရပ်တန်ဆောင်းတို့၌ နေကြရကုန်
 ၏။ အခင်းမှာ ကြမ်းသက်သက်၊ အချို့နေရာ၌ သစ်သားအခင်း မဟုတ်၊
 အင်္ဂတေ ဖြစ်၏။ နီးကြော့ဖျာ၊ ဖျာကြမ်း များ၏။ သင်ဖြူးဖျာ အနည်း
 ငယ်သာ ရှိ၏။ ခေါင်းအုံးမှာ အများအားဖြင့် ဝါးပိုး ခေါင်းအုံး၊ သစ်သား
 ခုံ၊ အုတ်ခဲတို့ ဖြစ်ကြ၏။ အချို့ ဧရပ်၊ တန်ဆောင်းတို့မှာ အကာ လုံခြုံ
 စွာ မရှိ။ စောင်လည်း လုံလောက်စွာ မရှိ။ အခါကလည်း ဆောင်းတွင်း
 ဖြစ်၏။ ခြင်ကိုက်လည်း မသက်သာချေ။

အစားအသောက်ဘက်က ကြည့်ပါဦး။ ကောလိပ်တွင် စားပွဲပေါ်
 ၌ အဝတ်ဖြူ ခင်း၍ ဇွန်း ခရင်းတို့နှင့် ဝက်သား၊ ကြက်သား စသော
 ဟင်းကောင်းများနှင့် အခန့်စားရ၏။ ခိုင်းစရာ ဘိုင်နှင့်တကွ ဟန်ကြီး
 ပန်ကြီး စားသောက်ကြရ၏။ ဗဟန်းတွင်သော်ကား ငံပြာရည်ချက်၊
 ဆလပ်ရွက်ကို တို့၍ ဗူးသီး၊ ခရမ်းသီး ရေလုံပြုတ် ဟင်းချိုတို့ကို
 အကောင်းဆုံး ထား၍ စားကြရ၏။ သို့ရာတွင် ငတ်ကြ၊ ဆာကြသည်
 လည်း တကြောင်း၊ စွန့်စား၍ အဆင်းရဲခံရကြမည်ဟု စိတ်ထား ရှိလေ
 သဖြင့် တကြောင်း၊ တနည်းအားဖြင့် လူစုလူဝေးနှင့် ပျော်ပွဲစား ထွက်
 ခြင်း တမျိုးဟု စိတ်ထားလေသဖြင့် တကြောင်း၊ အလွန် စား၍ သောက်
 ၍ ကောင်းကြ၏။ က သေးရိုးလား၊ ထိုအခါကလောက် တခါမျှ
 မြိန်ရေရှက်ရေ မစားရဘူးကြချေ။

စားရာ သောက်ရာမှာ ပန်းကန် မပြည့်စုံ၍ သစ်ရွက်၊ စက္ကူတို့
 ကိုပင် ထမင်းထည့်၍ စားခဲ့ကြရ၏။

ပုံတစ်ပုံ ကြားရဖူးသည်ကား- အင်းဝ ကောင်းစားစဉ်က ငလျင်
 ကြီး လှုပ်ရာ စစ်ကိုင်းဘက်က စေတီများစွာတို့ ပြိုပျက်ကျကြ၏။ ထို
 အခါ အင်းဝဘက်ရှိ ရုပ်တုတော်များလည်း မသက်သာချေ။ ထိုအင်းဝ
 ဘက်ရှိ ရုပ်တုတော် နှစ်ဆူ စကားဆိုဟန်ကား-

ပထမ တဆူ။ ။ ရှင်ပင်၊ စစ်ကိုင်းဘက်က ပွတ်စူးဘုရားတွေ
 ပြိုလိုက်ကြတာ ဖြာကနဲ ဖြာကနဲ နေတာဘဲ။

ဒုတိယ တဆူ။ ။ စစ်ကိုင်းဘက်က စေတီတွေကတော့ ဟုတ်ပါ
 ပြီ။ ရှင်ပင်ကော ဘယ့်နယ်နေသလဲ။

ပထမတစ်ဆူ။ ။ အင်း၊ ကျုပ်လဲ ရင်ထဲမှာ အောင့်သွားတာပဲ။
ဟု မိန့်ဆိုသော ဟူ၏။

အထက်ပါ ပုံအတိုင်း ကောလိပ် ကျောင်းသားကြီးတွေသာ မဟုတ်၊
ကျောင်းသားငယ် ခမြာတို့မှာလည်း ရင်အောင့်ကြရ၏။ အကျွန်ုပ် အထူး
မှတ်မိသည်ကား ကျွန်ုပ် ကြည့်ရသော ကျောင်းသားငယ် ၃၀ လောက်
ရှိ၏။ ၎င်းတို့မှာ စောင် လုံလောက်စွာ မရှိချေ။ ရှိသော စောင် အရေ
အတွက်နှင့် ကျောင်းသား အရေအတွက်ကို ဂဏန်းဖြင့် တွက်ကြည့်သော်
တညလုံးမှာ တယောက်ကို ၄ နာရီသာ ခြုံခွင့်ရကြသည်။ သို့အား
လျော်စွာ သူငယ်တို့ကို ည ၉ နာရီတွင် အိပ်စေ၍ ပထမ တစ်ခုကို ၄
နာရီ ကြာအောင် ခြုံစေရ၏။ ၄ နာရီ ပြည့်လျှင် စောင်တို့ကို စွာယူ၍
ဒုတိယ တစ်ခုကို ခြုံပေးရ၏။ ဤသို့ လှည့်လည်၍ အစောင့်လူကြီးတို့က
ခြုံပေးရပါသည်။

အစားအသောက်မှာလည်း ဆင်းရဲကြရရှာ၏။ သို့ပါသော်လည်း
ခုခေတ် သူ့ကိန်း ကြုံလာ၍လား မသိရ။ အလွန် စိတ်ပျော်ရွှင်ကြရ၏။
မိဘတို့က လာရောက် ခေါ်ငင်သည်ကို မလိုက်လို၍ ပုန်း၍ပင် နေကြ
၏။^၁

ကိုဖိုးကျား၏ ပန်ကြားလွှာ

မြန်မာပြည်ရှိ တက်လူ အပေါင်းတို့၏ ပညာရေး အညွန့်ကို ချိုးနှိမ်
ထားသော ယူနီဗာစတီ အက်ဥပဒေကို ကန့်ကွက်သောအားဖြင့် သပိတ်
မှောက် လာခဲ့ကြသော တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားကြီးများသည် သပိတ်
မမှောက်ခင် ကတည်းက အစစ အရာရာ ကြိုတင် စဉ်းစားထားခဲ့ကြ၏။
မိမိတို့ တောင်းဆိုချက်ကို အစိုးရက မလိုက်လျောခဲ့သော် မည်သို့ ပြုဆောင်
ကြရမည်ကို တွေးတောထားခဲ့ကြ၏။ မြန်မာပြည် ပညာရေးနှင့် ပတ်သက်
၍ ကြိုတင် တွက်ဆ ထားခဲ့၏။

တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားကြီးများ၏ ကြိုတင် တွေးတော တွက်ဆ
ချက်ကား အခြား မဟုတ်။ မိမိတို့ တောင်းဆိုချက် မရပါက ကျောင်းမှ
ထွက်ပြီး အမျိုးသားကျောင်း၊ အမျိုးသား ကောလိပ်များ တည်ထောင်ရန်။

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ "အမျိုးသားနေ့"၊ တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်း၊ ၁၉၃၅ ခု ဇန်နဝါရီလ၊ မျက်-၂၅။
ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

မိမိတို့ တောင်းဆိုချက် အောင်သည် တိုင်အောင် အမျိုးသားကျောင်း၊ အမျိုးသား ကောလိပ်များ တည်ထောင်ရန် လိုအပ်နေပြီ ဖြစ်ကြောင်း ကြိုတင် တွေးတော တွက်ဆခြင်း၊ သဘောပေါက် သိမြင်ခြင်းပင် ဖြစ်၏။ ထိုအချက်သည် သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ ကောင်စီ (University Boycotters Council) မှ ထုတ်ပြန်သော သပိတ်မှောက် ကျောင်းသား ခေါင်းဆောင် ကိုဖိုးကျား၏ ပန်ကြားလွှာ ဖြစ်သော “ကောလိပ် ကျောင်းကို သပိတ်မှောက်ခြင်း ကိစ္စ” ကြေညာချက်တွင် ထင်ရှားပေါ်ထင် နေသည်။ ထိုကြေညာချက်ကို ထုတ်နုတ်ဖော်ပြရသော် ဤသို့ ဖြစ်ပါသည်။

“ယခုမှာ ကောလိပ် သိပ္ပံကျောင်းသားတို့မှ စ၍ ကျောင်းသားတို့သည် သိပ္ပံကျောင်းကို သဘောမကျ၍ သပိတ်မှောက်ကြသည်။ ဤအရေးတွင် မြန်မာပြည်ရှိ လူကြီးအပေါင်းတို့က လျစ်လျူရှု၍ မနေအပ်ပေ။ ကြည့်ရှု စောင့်မ ကြရပေတော့မည်။ အကယ်၍ မနစ်သက်သူ လူကြီးများ ရှိလျှင်လည်း အမှုမှာ ဖြစ်ပြီး ဖြစ်၍ ပစ်ထားအပ်။ တတ်နိုင်သမျှ ကောင်းရာသို့ ရောက်အောင် ကြည့်ရှုကြရာသည်။ စင်စစ်သော်ကား မိမိတို့၏ သား၊ မြေး၊ တူ စသည်များပင် ဖြစ်သည်။ ‘အရေးကြီးက သွေးနီးရာ’ ဆိုသကဲ့သို့ မိမိတို့၏ ကလေးများကို တတ်နိုင်သမျှ ကြည့်ရှုရန် အချိန်ရောက်ပြီ။

စောင့်မရန် နည်းကား ယခုအမှုမှာ မည်သို့ဖြစ်မည် မသိရသေး။ တောင်းသည်ကို ရက ကျောင်းသို့ ပြန်ရန်ပင် ရှိသည်။ ဤနေရာ၌လည်း လူကြီးတို့ အရေး ပါဝင်သည်။ အကယ်၍ မရကလည်း ကျောင်းမှ ထွက်ကြဘို့သာ ရှိတော့သည်။ သို့ ကျောင်းက ထွက်ကြလျှင်လည်း မြန်မာတို့ တည်ထောင်သော ဟိုက်စကူး ကောလိပ်ကျောင်းများ လိုအပ်တော့သည်။ ဤအရေးကား သာ၍ အရေးကြီး၏။ အမှုအောင်သည် ဖြစ်စေ၊ မအောင်သည် ဖြစ်စေ မြန်မာတို့ တည်ထောင်သော ကျောင်း၊ ကောလိပ်တို့ စင်စစ် လိုအပ်ကြောင်း ယခု ထင်ရှားပြီ။

လူကြီးမင်းတို့ စဉ်းစားအပ်သည်ကား အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ကျောင်းသားများ ထွက်အောင်၊ ခေါင်းဆောင်လူကြီးတို့ ငွေကုန်လူပန်း ခံ၍ ဟောသည် တိုင်အောင် အနည်းငယ်သာ ရသေးသည်။ ယခု မြန်မာပြည်

ဦးကား လူကြီးများက တား၍ပင် မရချေ။ လူငယ်တွေက စည်းလုံးညီညွတ်၍ တပြိုင်တည်း ထွက်ကြပြီ။ ဤအချက်မျိုး နောင် ဘယ်အခါမှာ ရဦးမည်လဲ။

သို့ကြောင့်ရကား တတ်နိုင်သလောက် စောင့်မ ကြည့်ရှု၍၊ ကျောင်းအမျိုးမျိုး တည်ထောင်ပေးကြပါမည့် အကြောင်း ကျောင်းသားတို့ ကိုယ်စား ရိုသေစွာ ညွှတ်တွား၍ ရှိခိုး အသနားတော်မြတ် ခံပါသည်။ မြန်မာပြည်ရှိ လူကြီးလူကောင်း အပေါင်းတို့ ခင်ဗျား။”^၁

ကျောင်းသားငယ်များ သပိတ်မှောက်ခြင်း

ရန်ကုန်ကောလိပ်နှင့် ဂျက်ဆင်ကောလိပ်တို့မှ ကျောင်းသားများသည် ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၅ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့တွင် သပိတ်မှောက် ထွက်လာခဲ့သည်။ ဤသို့ သပိတ်မှောက်၍ ထွက်ပြီး မကြာမီပင် ရန်ကုန် ဟိုက်စကူး ကျောင်းသားများသည် မိမိတို့ ကျောင်းကို သပိတ်မှောက်ကာ ဗဟန်းသို့ ထွက်လာခဲ့ကြသည်။ အစိုးရ ဟိုက်စကူးကျောင်းများ သပိတ်မှောက်လာသည်ကို ကြားသောအခါ စိန်ပေါကျောင်းသားများ၊ မက်သဒစ် ကျောင်းသားများ၊ စိန်ဂျွန်း ကျောင်းသားများကလည်း မိမိတို့ ကျောင်းအသီးသီးကို သပိတ်မှောက်ကာ ဗဟန်းသို့ ထွက်လာခဲ့ကြပြန်သည်။

ရန်ကုန်မြို့ရှိ အထက်တန်း ကျောင်းများ သပိတ်မှောက်သည်ကို ကြားရသောအခါ၊ မြန်မာပြည် တစ်ဝန်းလုံးတွင် ရှိသော ကျောင်းတိုင်းသို့ ပင် သပိတ်မှောက်ခြင်း ကူးစက်၍ သွားသည်။ တစ်နိုင်ငံလုံး ဆူပူ၍ သွားသည်။ ကျောင်းသားများသာ မဟုတ်၊ ကျောင်းသူများပင် မိမိတို့ ကျောင်းများကို သပိတ်မှောက်ကြသည်။^၂

(၁၉၂၀ ပြည့် ဒီဇင်ဘာလ ၆ ရက် မွန်းတည့် ၁၂ နာရီ အထိ သပိတ်မှောက်ကြသော ကျောင်းပေါင်းမှာ ၄၂ ကျောင်း ဖြစ်သည်။ ထိုကျောင်းများမှာ အောက်ပါတို့ ဖြစ်သည်။

ရန်ကုန်မြို့။ ။ (၁) စိန်ပေါကျောင်း (၂) စိန်ဂျွန်း (၃) မက်သဒစ် (၄) အစိုးရ ဟိုက်စကူး (၅) ရေဒီးယား (၆) မူဆလမန် (၇) အေ-ဘီ-အမ်

၁။ မစ္စတာမောင်မှိုင်း၊ သို့ဦးကောလိပ်ကကြီး။ မျက်-၂၇၀-၂၇၁။
၂။ သိပ္ပံမောင်ဝ၊ “ယူနိုဗာဇတီ သို့ဦးကောက်”၊ ဇေတ်စမ်းစာပေ အထွေထွေ။ မျက်-၃၄-၃၉။

မိန်းကလေးကျောင်း (ကျောင်းတင်ယာဉ် ပိတ်ထားသည်)။ (၈) စိန်မိုက်ကယ်
ကျောင်း (၉) စိန်ဘန်နဲဘတ် (၁၀) ကူးရှင်းဟိုက်စကူး (ဘာသာရေးအတွက်)။

မန္တလေးမြို့။ ။ (၁၁) ဗုဒ္ဓဘာသာ ဟိုက်စကူး (၁၂) ဝက်စလီယန် (၁၃)
စိန်ပီတာ (၁၄) အေ-ဘီ-အမ် (၁၅) အစိုးရ နော်မန် (၁၆) အက်ပီဂျီကျောင်း
(၁၇) မိန်းကလေးကျောင်း။

မော်လမြိုင်မြို့။ ။ (၁၈) စိန်ပက်ထရစ် ဟိုက်စကူး (၁၉) အစိုးရ ဟိုက်
စကူး (၂၀) ယုဒသန် ဟိုက်စကူး (၂၁) အစိုးရ ဟိုက်စကူး (၂၂) အက်ပီဂျီ
ကျောင်း။

ပြည်မြို့။ ။ (၂၃) အစိုးရ ဟိုက်စကူး။

ပုသိမ်မြို့။ ။ (၂၄) အစိုးရကျောင်း (၂၅) အေ-ဘီ-အမ်။

ပဲခူးမြို့။ ။ (၂၆) အစိုးရ ဟိုက်စကူး (၂၇) ဝိုင်-အမ်-ဘီ-အေ ကျောင်း။

လက်ပံတန်း။ ။ (၂၈) အစိုးရ ဟိုက်စကူး။

သာယာဝတီ။ ။ (၂၉) အေ-ဘီ-အမ် ဟိုက်စကူး (၃၀) ဗုဒ္ဓဘာသာကျောင်း။

ညောင်တုန်း။ ။ (၃၁) အစိုးရ ဟိုက်စကူး။

သထုံ။ ။ (၃၂) အစိုးရ ဟိုက်စကူး။

ပျဉ်းမနား။ ။ (၃၃) အေ-ဘီ-အမ် ဟိုက်စကူး (၃၄) ဗုဒ္ဓဘာသာကျောင်း။

စစ်ကိုင်း။ ။ (၃၅) အစိုးရ ဟိုက်စကူး။

ရွှေတောင်။ ။ (၃၆) အစိုးရ ကျောင်း။

မြင်းခြံ။ ။ (၃၇) အေ-ဘီ-အမ် ဟိုက်စကူး။

ဟင်္သာတ။ ။ (၃၈) အစိုးရ ဟိုက်စကူး (၃၉) အေ-ဘီ-အမ်

သုံးခွ။ ။ (၄၀) မက်သဒစ် ကျောင်း။

မင်းဘူး။ ။ (၄၁) အစိုးရ ဟိုက်စကူး။

မြန်အောင်။ ။ (၄၂) အစိုးရ ဟိုက်စကူး။^၁

ကျောင်းသားငယ်များ၏ အကြောင်းပြချက်

ဤသို့ မြန်မာပြည် အရပ်ရပ်ရှိ အထက်တန်းကျောင်းနှင့် အလယ်တန်း ကျောင်းသားများ သပိတ်မှောက်ကြရာ၌ အကြောင်းပြချက်မှာ-

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် အက်ဥပဒေသည် ကောလိပ်ကျောင်းများသို့ ရောက်ပြီး၊ ကျောင်းသားကြီးများကို မည်သို့မျှ ထိခိုက်စရာ မရှိ။ ကောလိပ်ကျောင်းသားကြီးများတို့ သပိတ်မှောက်ခြင်းသည် သူတို့ ကျောင်းသားငယ်များနှင့်တကွ နောင်လာနောင်သား မြန်မာများ အဖို့သာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့ ကျောင်းသားငယ်များသည် ကောလိပ် ကျောင်းသားကြီးများကို ဝင်ရောက်ကူညီရန် ဝတ္တရားရှိသည်ဟု ဖြစ်၏။

ထိုအချက်ကို သပိတ်မှောက် ကျောင်းသား ခေါင်းဆောင် ဦးဘဦးက (နောင်အခါ) ဟုတ်မှန်ကြောင်း ဤသို့ အကျယ်တဝင့် ရှင်းပြ ထောက်ခံသည်။

“မှန်ပါသည်။ ထိုအခါက ရန်ကုန်ကောလိပ်နှင့် ယုဒသန် ကောလိပ် ကျောင်းသားကြီးများ အဖို့ဆိုလျှင် ထို ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဥပဒေသည် များစွာ ထိခိုက်စရာ မရှိ။ ဘီ-အေ၊ ဘီ-အက်စီ ခေါ် ဝိဇ္ဇာတန်း၊ အထက်တန်း ကျောင်းသားကြီးများအတွက် စာမေးပွဲ ကျင်းပရန် ၃ လသာ လိုတော့၏။ စာမေးပွဲ ပြီး၍ အောင်မြင်လျှင် သူတို့၏ ပညာသင်ကြားရေး ပြီးတော့၏။ အခြား ကျောင်းသားကြီးများ အတွက်လည်း ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဥပဒေ အတည်ဖြစ်သော်လည်း ၎င်း တက္ကသိုလ် ဥပဒေတွင် ပါဝင်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ရုတ်တရက် တကယ်တမ်း မဆောင်ရွက်နိုင်သေး။ ကောလိပ်ကျောင်း တစ်ကျောင်းတည်း ရှိမည် ဆိုရာတွင် ယုဒသန် ကောလိပ်ကျောင်းကို ဖျက်ပစ်ရန်နှင့် အားလုံးသော ကောလိပ်ကျောင်းသားများ ကျောင်းအိပ် ကျောင်းစား အဖြစ် နေနိုင်ရန်၊ အဆောက်အဦများ ဆောက်လုပ်နိုင်ရန်တို့မှာ အလွယ်တကူနှင့် မပြီးနိုင်။ အနည်း

၁။ မစ္စတာမောင်မိုင်း၊ ဘွဲ့ငါးကောက်ဦးကကြီး။ မျက်-၃၃၁-၃၃၃။

ဆုံး ၅ နှစ်လောက် ကြာဦးမည်။ ထိုအခါက ကောလိပ်ကျောင်းများတွင် အောက်ဆုံးတန်း ဖြစ်သည့် သိပ္ပံ အောက်တန်း ကျောင်းသားများမှာ ၃ နှစ် ကြာသောအခါ ဝိဇ္ဇာတန်းကို အောင်ကြတော့မည်။ ဟိုက်စကူး ဝိုင်နယ်ခေါ် ၁၀ တန်း အောင်၍ အင်္ဂလိပ်ဘာသာနှင့် အခြား ဘာသာ တရပ်တွင် ထူးချွန်စွာ အောင်မြင်ရမည် ဆိုသော ပြဋ္ဌာန်းချက်၊ ၁၀ တန်း အောင်ပြီး ကောလိပ်တွင် ပြင်ဆင်မှု အတန်း၌ တနှစ်နေရမည် ဆိုသော ပြဋ္ဌာန်းချက် အစရှိသည်တို့သည် သူတို့ကို လုံးဝ မထိခိုက်။ ထို့ကြောင့် ထိုကောလိပ် ကျောင်းသားကြီးများတို့၏ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ကို ကန့်ကွက်သည့် အနေနှင့် သူတို့၏ ကျောင်းများကို သပိတ်မှောက်၍ ထွက်လာကြခြင်းမှာ တကယ်အစစ် မျိုးချစ်စိတ်နှင့် တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုး ကောင်းစားရေးအတွက် သူတို့၏ ပညာသင်ကြားရေးနှင့်တကွ နောင်ရေး ကိုပါ စွန့်ပစ် အနစ်နာခံကြသည်ကို ယုံမှားစရာ မရှိ။ သူတို့ သပိတ်မှောက်လိုက်သည့်အတွက် မြန်မာများ စိတ်ထဲတွင် ကိန်းအောင်း၍ နေသော မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်သည်လည်း ဆုံကြွပြီး ပေါက်ကွဲ၍ လာလေရာ တတိုင်း တပြည်လုံး နိုင်ငံရေး နိုးကြားမှု ဖြစ်လာပြီးလျှင် အင်္ဂလိပ် အစိုးရ လုပ်သမျှကို ခေါင်းငုံ့၍ မခံတော့ချေ။”^၁

ကာနယ်ဝက်ဂျုနှင့် ကိုဖိုးကျား

၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ကျောင်းသား သပိတ်ကား တဖြည်းဖြည်း ပျံ့နှံ့ကြီးကျယ်လာသည်။ အဟုန်ပြင်းထန်လာသည်။ ထို့အတူ ကိုဖိုးကျား အပါအဝင် သပိတ်မှောက် ခေါင်းဆောင်များ၊ ကျောင်းသားကြီးများ၏ တာဝန်မှာ ကြီးကျယ်လာသည်။

ထိုအခိုက်တွင် အင်္ဂလန်ပြည် အလုပ်သမားပါတီ ခေါင်းဆောင် ပါလီမန်လူကြီး ကာနယ်ဝက်ဂျု (Col. Wedgwood) ဇနီးမောင်နှံနှင့် အိန္ဒိယပြည် ကွန်ဂရက်ပါတီ ခေါင်းဆောင် မစ္စတာအဘတ်(စ)ထရပ်ဂျီတို့သည် ရန်ကုန်မြို့သို့ ရောက်ရှိလာကြသည်။

၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၂ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ပါလီမန်

၁။ ဦးဘဦး။ ၁၂၈၂ ခုနှစ် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် သပိတ်မှောက်ခြင်းနှင့် မြန်မာအမျိုးသားနေ့ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ရာစေ့ အကျဉ်းချုပ်။ မျက်-၁၅-၁၇။

လူကြီး ကာနယ်ဝက်ဂျုဂသည် သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများနှင့် ရွှေတိဂုံ ဘုရား ရင်ပြင်ပေါ်တွင် တွေ့ဆုံသည်။ ထိုသို့ တွေ့ဆုံရာ၌ ကာနယ် ဝက်ဂျုဂက သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများအား မိမိတို့ အကြံအစည် အထမြောက် အောင်မြင်ရန် လက်မလျှော့ဘဲ ညီညာစွာ ဆောင်ရွက်ရန် အကြံဉာဏ်ပေး စကား ဟောကြားသည်။^၁

ထို့ပြင် ကာနယ်ဝက်ဂျုဂသည် သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများနှင့် တကွ ကြီးစွာသော ပရိသတ်ရှေ့တွင် အောက်ပါစကားကို အကျယ်တဝင့် မိန့်ကြားသည်။

“မြန်မာပြည်တွင် ပညာသင်ကြားရေး နည်းစနစ်သည် မတရားသဖြင့် စီမံချက် ဖြစ်လေသည်။ ပညာသင်ကြားရေး စနစ်သည် ၂ မျိုး ၂ စား ရှိ၍ တမျိုးမှာ ကျွန်ဖြစ်စေသော ပညာနှင့် နောက်တမျိုးမှာ သခင် ဖြစ်စေသော ပညာဖြစ်ကြောင်း။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် (European Code) ခေါ် အင်္ဂလိပ်ကလေးများ သင်ရသော စနစ်သည် သခင် ဖြစ်စေသော စနစ်ဖြစ်ကြောင်း။ (Anglo Vernacular Code) ခေါ် မြန်မာကလေးများ သင်ကြားရသော စနစ်သည် ကျွန်ဖြစ်စေသော စနစ် ဖြစ်ကြောင်း။ ဗြိတိသျှ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျွန်ဖြစ်စေသော ပညာစနစ်မျိုး မဟုတ်ရုံမျှမက မိမိတို့ အင်ပိုင်ယာ နိုင်ငံတော်ကြီးအတွင်း နေထိုင်ကြသူ မည်သည့်လူမျိုး၊ မည်သည့် ဘာသာဝင် ဖြစ်စေ အရာရာတိုင်းတွင် တူမျှသော အကျိုးကို ခံစားကြစေရန် ဖြစ်၍ သခင်ဖြစ်စေသော ပညာစနစ်ကို မြန်မာပြည်တွင် ညီတူညီမျှ အတူတူ တမျိုးတစားတည်း ထားသင့်ကြောင်း။ မြန်မာလူမျိုးတို့သည် အုပ်ချုပ်ရေး ပြုပြင်ခြင်း စနစ်ကို ရကြသောအခါ မိမိတို့ အလိုရှိသလို ပြုပြင်စီမံနိုင်ကြကြောင်း။ ၎င်းကာလ မတိုင် မရောက်မီ ပညာရေးဌာနတွင် အုပ်ချုပ်စီမံ ဆောင်ရွက်လျက် ရှိကြသူ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ အရာရှိတို့သည် အထက်က ဖော်ပြချက်အတိုင်း ပြုပြင်စီမံပေးသင့်ကြောင်း။

ဤမြန်မာပြည်၌သာလျှင် မဟုတ်၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ စ၍ အာရှတိုက်

၁။ ဦးဘိုးကွန်။ “ရန်ကုန်ယူနီဇာဇတီ သပိတ်မှောက် အတ္ထုပ္ပတ္တိ”၊ အမျိုးသားပညာရေး မဂ္ဂဇင်း။ (၁၉၂၉ ခု နိုဝင်ဘာလ)။ မူကဲ-၂၂၁။

တပိုင်းလုံးရှိ ကျောင်းသား သူငယ်တို့သည် တိုင်းရေးပြည်မှု ကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ များစွာ ထက်မျက်သော သူများ ဖြစ်ကြောင်း။ ကျောင်းသား များသည် နောင်အခါ၌ တိုင်းကျိုးပြည်ကျိုးကို ဆောင်ရွက်ကြမည့်သူ များ ဖြစ်၍ ၎င်းကျောင်းသားများသည်သာလျှင် ဤအရှေ့ဘက် တိုင်း နိုင်ငံများတွင် တိုင်းရေးပြည်မှုကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ဟုတ်ဟုတ်ညားညား ဆောင်ရွက်မည့်သူများ ဖြစ်ကြောင်း။ ကျောင်းသား သူငယ်များကို အတတ် ပညာ သင်ပေးခြင်း မည်သည်မှာ ထိုသူငယ်များ၏ စိတ်တွင်းရှိ ဉာဏ် များကို သိရအောင် ဆွဲယူ၍ ထိုသူငယ်များသည် နောင် လူလား မြောက် လာသော အခါ၌ အခြားသူများကို အားမကိုးဘဲ၊ အခြားသူများ၏ သဘောအတိုင်း မလိုက်နာဘဲ မိမိတို့၏ ကိုယ်ကိုသာလျှင် မိမိတို့ ရိုသေ၍၊ မိမိတို့၏ ကိုယ်ကိုသာလျှင် မိမိတို့ အားထားသော သဘော ထား ရှိစေရန် ငယ်စဉ်အခါကပင် ထိုသူငယ်များ၏ အကျင့်စာရိတ္တ များကို ပြုပြင်ပေးရမည် ဖြစ်ကြောင်း။ ထိုသို့ စီမံပြုလုပ်မှသာလျှင် မှန်သော ပညာ သင်ကြားပေးခြင်း မည်ကြောင်း။ သို့ရာတွင် မြန်မာ ပြည်၌မူ ထိုဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပညာမျိုးကို ရရှိကြမည် ဟူ၍ မိမိ မထင် မြင်ချေ။

အင်္ဂလန်ပြည်မှာလည်း ထိုနည်းတူစွာ ဖြစ်ဖူးကြောင်း။ အင်္ဂလန် ပြည် အစိုးရတို့သည် များစွာသော ဆင်းရဲသား အပေါင်းကို လူများ၏ အစေခံ အလုပ်သမားများ ဖြစ်စေသော အတတ်ပညာကိုသာလျှင် သင်ကြားပေးလိုကြကြောင်း။ သို့ရာတွင် သူတထူး၏ ကျွန်အစေခံ ဖြစ် ရမည်ထက် သေရသည်က သာ၍ ကောင်းမည် ဖြစ်ကြောင်း။ ကျောင်း သား သူငယ်များကို နောင် လူလားမြောက်လာသည့်အခါ၌ ရှေ့နေများ နှင့် အစိုးရ အစေခံများ မဖြစ်စေဘဲ၊ မိမိတို့ကိုယ်ကို မိမိတို့ ဦးဆောင် ပြုလုပ်၍ ကမ္ဘာတဝှမ်းလုံးနှင့် ကုန်သွယ်ခြင်း လုပ်ငန်း၌ ခေါင်းဆောင် လူကြီးများ ဖြစ်စေနိုင်သည့် ပညာရပ်များကိုသာလျှင် သင်ကြားပေးသင့် ကြောင်း။”^၁

ကာနယ်ဝက်ဂျုရ မိန့်ကြားသည်မှာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ဖြစ်လေ ရာ၊ ကျောင်းသားငယ်များ နားလည်သဘောပေါက်ရန်အတွက် ကာနယ်

၁။ မစ္စတာမောင်စိုင်း၊ ဝိဂြိုဟ်ကောက်ငူက။ မူတ်-၃၂၆-၃၂၇။

ဝက်ဂျာဇာ၏ မိန့်ခွန်း အပြည့်အစုံကို သပိတ်မှောက် ကျောင်းသား ခေါင်းဆောင် ကိုဖိုးကျားက အသေးစိတ် ပြန်လည် ပြောကြားပေးရသည်။

ကာနယ်ဝက်ဂျာဇာ၏ စကားတွင် မြန်မာပြည် ပညာရေးစနစ်၏ မတရားမှုသည် ထင်ရှားနေသည်။ မြန်မာ ကျောင်းသားသူငယ်များ ပြုဆောင်ရမည့် လမ်းစသည် ပေါ်ထင်နေသည်။ သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားတို့ ပြုဆောင်သော အမှုသည် မှန်ကန်ကြောင်း ထင်ရှားပေပြီ။ အင်္ဂလန်ပြည် အလုပ်သမား ပါတီ၏ ပါလီမန်လူကြီးကပင် ထောက်ခံနေပေပြီ။ ထို့ကြောင့် သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားတို့ တအား တက်ရပြန်ချေပြီ တကား။

မစ္စတာ အဘတ်(စ်) ထရပ်ဂျီ၏ အကြံပေးချက်

သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများနှင့် ကာနယ်ဝက်ဂျာဇာ တွေ့ဆုံ၍ အားပေးစကားကို ပြောကြားခဲ့၏။ ထို့အတူ အိန္ဒိယပြည် ကွန်ဂရက်ပါတီ ခေါင်းဆောင် မစ္စတာ အဘတ်(စ်) ထရပ်ဂျီသည်လည်း သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ၏ သပိတ်စခန်းသို့ လာရောက်ကြည့်ရှုခဲ့သည်။ ထိုသို့ လာရောက် ကြည့်ရှုရင်း မစ္စတာ အဘတ်(စ်) ထရပ်ဂျီက ကျောင်းသားများ အချိန်အလဟဿ မကုန်ရအောင် အမျိုးသား ကျောင်းများ တည်ထောင်ရန် သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားကောင်စီသို့ အကြံပေးစကား ပြောကြားသည်။

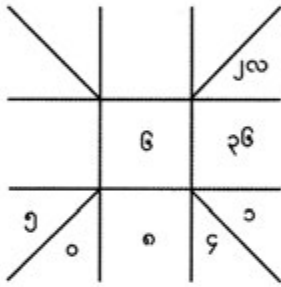
ဗဟန်း အမျိုးသားကျောင်း ဖွင့်ခြင်း

မူလကပင် အမျိုးသားကျောင်းများ တည်ထောင်ရန် အကြံအစည် ရှိပြီး ဖြစ်သော သပိတ်မှောက် ကျောင်းသား ကောင်စီသည် “ကျောင်းသား အပေါင်းတို့၏ မိဘများနှင့် မြို့မိမြို့ဖများထံ အသနားခံစာ” တစ်စောင် ထုတ်ပြန်သည်။

မြို့မိမြို့ဖ လူကြီးလူကောင်း သူဌေးသူကြွယ် ဝိုင်အမ်ဘီအေ (ဗုဒ္ဓကလျာဏယုဝ) အသင်းကြီးနှင့် အလားတူ အသင်းများ၊ ကုမ္ပာရီ အသင်း သူ၊ မြန်မာအမျိုးသားတို့အား ကြီးပွားရာ ကြီးပွားကြောင်းအတွက် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိကြသော အသင်းသူ အသင်းသား အပေါင်းတို့က အဆောဘလျင် အမျိုးသားတို့၏ ကျောင်းတော်ကြီး အထမြောက်အောင် ဆောင်ရွက်တော် မူပါရန် ပန်ကြားသည်။

ထိုအမျိုးသားကျောင်းကြီး အထမမြောက်မီ အကြား၊ သပိတ်မှောက် ထွက်လာကြသော ၁ တန်းမှ ၁၀ တန်း အထိ ကျောင်းအိပ် ကျောင်းစား ကျောင်းသားများနှင့်တကွ မြို့ပေါ်ရှိ အိမ်ပြန် အိမ်စား ကျောင်းသားများပါ စာသင်ကြားကြရန် ဗဟန်းအရပ် ကျောင်းဧရိယာတို့တွင် ကျောင်းဖွင့်လှစ်မည် ဖြစ်ကြောင်း ကြေညာသည်။

ထို့ပြင် ကျောင်းဖွင့်မည့်အချိန်အခါ၊ သင်ယူမည့် ကျောင်းသားဦးရေ၊ သင်ကြားပို့ချမည့် ဆရာဦးရေနှင့် သင်ကြားမည့် ဘာသာရပ်များ အကြောင်း ကိုလည်း ကြေညာသည်။ သပိတ်မှောက် ကျောင်းသား ကောင်စီ၏ ထို ကြေညာချက်မှ ထုတ်နုတ် တင်ပြရသော် ဤသို့ ဖြစ်ပါသည်။

“မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၈၂ ခု၊ နတ်တော်လဆန်း ၇ ရက်၊ သောကြာ နေ့။ နံနက် စက်နာရီ ၁၁ နာရီအချိန်။ တိတိ ၅၊ ၅။ နက္ခတ် ၂၃။ ၂၂။ ကုံလက်။ ကုံစန်း။ ထိရလက်။ ထိရစန်း။ နက္ခတ် ၂ ဘက်မြင်။ ရာသီအားဖြင့် ဝရစုဒ်။ နေ့အားဖြင့် အမြို့တ္တစုဒ်။

ပြအပ်သော အခါမြတ်တွင် ကျောင်းကို စ၍ဘွင့်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ယခု ခန့်မှန်းချက်အရမှာ လူပေါင်း ၄၀ ကျော် ပါဝင်သော အတန်းပေါင်း ၃၀ ကျော် ဖြစ်ပါသည်။ ကောလိပ် ကျောင်းသား အိုင်အေ၊ ဘီအေ များက ဆရာပြုလုပ် သင်ကြားမည်ဖြစ်သဖြင့် ယခု ဆရာ ၇၀ ကျော် ရရှိလေပြီ။ သင်ကြားရန် မှန်းထားသော ပညာရပ်တို့မှာ မြန်မာ၊ ပါဠိ၊ အင်္ဂလိပ်၊ ဂဏန်း၊ ပထဝီဝင်၊ ရာဇဝင်၊ ကျန်းမာရေး ဘာသာများမှ စ၍ ဖြစ်ပါသည်။

ယခုမှကား အချိန်အခါရ၍ ကျောင်းကို ဆောလျင်စွာ ဖွင့်လိုက်

ရပါသည်။ နောင်များ မကြာမီ အသေအချာ ဥပဒေအရပ်ရပ်၊ ပညာရပ် အမျိုးမျိုး၊ နည်းစနစ် စသည်တို့ကို အကျယ်တဝင့် ကြော်ငြာလိုက်ပါမည်။ ဤအတောအတွင်း၌ တိုင်းပြည်က ကျောင်းဖြစ်အောင် ကြိုးစားကြပါမည် အကြောင်း တောင်းပန်လိုက်ပါသည်။”^၁

အမျိုးသားကျောင်းများ၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်

ဤသို့ ဗဟန်း၌ အမျိုးသားကျောင်းများ တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်ရခြင်း၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်ကို သပိတ်မှောက် ကျောင်းသား ကောင်စီသည် ပြည်သူလူထုအား အတိအလင်း ထုတ်ဖော် ကြေညာခဲ့သည်။

၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၄ ရက် သောကြာနေ့၌ “ဗဟန်းရှိ အမျိုးသား ပညာရေး” (National Education in Bahan) ဟု ခေါင်းစဉ် တပ်ကာ-

“အမြန်မာပြည်ကို ချစ်ရန်၊ လူမျိုး၏ ပိုမိုအရာရောက်သော အရေးကိစ္စများတွင် ကိုယ်ကျိုးကို ဖြုတ်ပစ်နိုင်ရန်နှင့် သေသော်လည်း မိမိအမျိုးကို ချစ်သောစိတ်နှင့် သေနိုင်ရန်တို့သည် ဗဟန်းရှိ အမျိုးသားကျောင်းများ၏ ဟုန်းဟုန်းတောက်သော ရည်ရွယ်ချက်များ ဖြစ်သည်”

ဟု ကြေညာခဲ့သည်။

၁၉၂၀ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာ ၁၁ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့၌ “ကျွန်ုပ်တို့သည် မျိုးစေ့ချသောသူများ ဖြစ်သည်” (We are the Sowers) ဟု ခေါင်းစဉ် တပ်ကာ-

“အမျိုးသား ပညာရေး၏ နောက်ဆုံး ရည်ရွယ်ချက်သည် အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး (၀၁) မြန်မာလူမျိုးတို့ အင်္ဂလိပ်လက်အောက်မှ လွတ်မြောက်ရေးပင်တည်း။”

ဟု ကြေညာခဲ့သည်။^၂

၁။ အမျိုးသားပညာရေး မဂ္ဂဇင်း၊ ၁၉၂၉ ခု ဒီဇင်ဘာလ။ မူကွဲ- ၂၅၅-၂၅၆။

၂။ (က) The Voice of Young Burma. pp. 171.

(ခ) ဦးဘဦး၊ ၁၂၈၂ ခုနှစ် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဥပဒေ သပိတ်မှောက်ခြင်းနှင့် မြန်မာအမျိုးသားနေ့ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ ရာဇဝင်အကျဉ်းချုပ်။ မူကွဲ- ၂၀-၂၁။

ဗဟန်းရှိ အမျိုးသား ကျောင်းများ၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်သည် နောင်အခါ၌ မြန်မာပြည် တစ်ဝန်းလုံး၌ ဖွင့်လှစ်သင်ကြားခဲ့သော ကျောင်း သားပေါင်း (၁၉၀၀၀) ကျော် ရှိသည့် အမျိုးသား ကျောင်း (၉၃) ကျောင်း ၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်များ ဖြစ်လာခဲ့သည်။

တက္ကသိုလ် အဓိပတိထံ အကြောင်းပြစာလွှာ တင်ခြင်း

ဤသို့ ဗဟန်းအရပ်၌ အမျိုးသားကျောင်းများ ဖွင့်လှစ် တည်ထောင် ပြီး ၂ ရက်အကြာ၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် သပိတ်မှောက် ကျောင်း သားများ ခေါင်းဆောင် ကိုဘဦးသည် (သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားကြီး များ၏ ဒီဇင်ဘာ ၄ ရက်နေ့ အစည်းအဝေး ဆုံးဖြတ်ချက်အရ) “ယူနီဗာစတီ အက်ဥပဒေတွင် ပါဝင်သော နစ်နာချက်များကို ပြုပြင်ပေးရန်” ရုံးဝန်ထောက် မှ တစ်ဆင့် တက္ကသိုလ် အဓိပတိဖြစ်သော လက်ထောက်ဘုရင်ခံ ဆာ- ရက်ဂျီနယ်-ကရက်ဒေါက်ထံသို့ အချက် (၁၆) ချက် ပါသော အကြောင်းပြ တင်လွှာ စာတစ်စောင်^၁ ပေးပို့လိုက်သည်။

သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ ကိုယ်စား၊ သပိတ်မှောက် ကျောင်း သားများ ခေါင်းဆောင် ကိုဘဦးက ဤသို့ စာတင်သွင်းသည်ကို မြန်မာများ ကို အထင်သေးသော လက်ထောက်ဘုရင်ခံ ဆာ-ရက်ဂျီနယ် ကရက်ဒေါက် က “တာဝန်မဲ့ ကျောင်းသား တစ်ဦးတစ်ယောက် လက်မှတ်ထိုး၍ တင် သွင်းသော စာလွှာကို လက်ခံ၍ မစဉ်းစားနိုင်” ဟု ငြင်းဆိုလိုက်သည်။ ဤနည်းဖြင့် ယူနီဗာစတီ အက်ဥပဒေကို ပြင်မပေးနိုင်ကြောင်း တင်းမာ လိုက်သည်။

မြန်မာပြည်လုံးကျွတ် အစည်းအဝေးကြီး

(တက္ကသိုလ် သပိတ်မှောက်ကျောင်းသား ခေါင်းဆောင် ကိုဘဦး က တက္ကသိုလ် အဓိပတိထံ အကြောင်းပြ စာလွှာ တင်သွင်းသည့်) ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၉ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့ ညနေ ၄ နာရီအချိန်တွင် ရွှေတိဂုံဘုရား ကုန်းတော်ပေါ်၌ အမျိုးသား ပညာရေး ကိစ္စကို ဆွေးနွေး

၁။ ထိုစာ အသေးစိတ်ကို မစ္စတာမောင်မိုင်း၊ သျှိုင်းကောက်ဦးကား။ မျက်-၂၃၂-၂၃၆ တွင် ရှိပါ။

ရန် မြန်မာပြည်လုံးကျွတ် အစည်းအဝေးကြီး တစ်ခုကို ကျင်းပရာ၊ ပရိသတ် ပေါင်း ၃၅၀၀ ခန့် ကြွရောက်ကြသည်။ ရွှေတိဂုံဘုရား ဘဏ္ဍာထိန်း လူကြီး ဦးဘိုးတာသည် အကြောင်း မညီညွတ်သောကြောင့် အစည်းအဝေးကို မတက်နိုင်သည့်အတွက် ဝတ်လုံတော်ရ ဦးချစ်လှိုင်ကို အစည်းအဝေး၏ သဘာပတိအဖြစ် တင်မြှောက်ကြသည်။

ထိုအစည်းအဝေးကြီးမှ အောက်ပါ အရေးကြီးသော ဆုံးဖြတ်ချက် များကို ချမှတ်ခဲ့သည်။

(၁) မြန်မာပြည်တွင် ပညာရေးနှင့် ပတ်သက်၍ တိုးတက်ကြီးပွား ထွန်းကားလာရန်၊ စရိတ်ကြေးငွေ အကုန်အကျ မများဘဲ အကောင်းဆုံး ပညာရပ်များကို အမြန်ဆုံး နည်းဖြင့် တတ်မြောက်စေသော အမျိုးသား ကျောင်းများကို တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်ရန်အတွက် မြန်မာပြည်သူပြည်သား တို့က စည်းလုံး ညီညွတ်စွာ ကြိုးစားအားထုတ်ရန် လိုအပ်သည့် အတိုင်း အမျိုးသား ပညာရေးဆိုင်ရာ ရန်ပုံငွေ တစ်ခုကို အမြန်ဖွင့်လှစ် ရန် ၎င်း၊ မြန်မာပြည် အမျိုးသား ယူနီဗာစတီ ကျောင်းတော်ကြီးနှင့် တကွ လက်အောက်ခံ ကောလိပ်ကျောင်းများနှင့် အောက်တန်း ကျောင်း များကို တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်ရန်အတွက် အရေးယူ စီမံရန် ၎င်း ဤ မြန်မာ ပြည်လုံးကျွတ် အစည်းအဝေးကြီးက ပြဋ္ဌာန်း ဆုံးဖြတ်သည် ဖြစ် ကြောင်းကို (မြန်မာ့အလင်း) ဦးစိန်းက အဆိုသွင်း၍ ပွဲစား ဦးမိုးခေါင်၊ ဦးဘိုးမြိုင်နှင့် ဦးအုန်းတို့က ထောက်ခံကြသဖြင့် အများသဘောတူ အတည်ပြုလိုက်သည်။

(၂) အထက်ဖော်ပြရာပါ ပြဋ္ဌာန်းဆုံးဖြတ်ချက်အတိုင်း ထမြောက် အောင် စီမံဆောင်ရွက်ရန်အတွက် စီရင်စု နယ်ပယ် မြို့ရွာအသီးသီး တို့မှ ရွေးချယ်တင်မြှောက်သော ကော်မတီ လူကြီးပေါင်း ၁၅၀ ထက် မနည်း ပါဝင်သည့် အမျိုးသား ပညာရေးဆိုင်ရာ ကော်မတီ တစ်ခုကို ခန့်ထားရန် ၎င်း၊ မည်သည့် အရပ်ဒေသအတွက် မဆို ကိုယ်စားလှယ် လူကြီးများ မရှိသေးသည် ဖြစ်စေ၊ ၎င်းအရပ်ဒေသမှ လူကြီးများကို အဆိုပါ ကော်မတီတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်ပြုနိုင်ရန် ၎င်း၊ ထို ကော်မတီ လူကြီးတို့သည် ဘဏ္ဍာရေး ဆိုင်ရာ ဆပ်ကော်မတီ စသည် ဖြင့် အမှုဆောင် ဆပ်ကော်မတီ အမျိုးမျိုးတို့ကို အချင်းချင်း တာဝန်

ခွဲ၍ တဆင့် ခန့်ထားခွင့်ပြုရန် ၎င်း။ ။ ဤအစည်းအဝေးကြီးက ပြဋ္ဌာန်းဆုံးဖြတ်ကြောင်းကို ရန်ကုန်မြို့ သမဝါယမ မြို့မဘဏ်တိုက်မှ ဦးထွန်းအောင်ကျော်က အဆိုသွင်း၍၊ သမာဓိမြို့ဝန် ဦးကြည်နှင့် ကုန်သည် ဦးဘကျော်တို့က ထောက်ခံကြပြီးနောက် အများသဘောတူ အတည်ပြုလိုက်ပါသည်။

ထိုအစည်းအဝေးကြီးတွင် ယာယီ အမျိုးသား ပညာရေး ကော်မတီ တစ်ခုကို ဖွဲ့စည်းပြီး၊ အမျိုးသား ပညာရေးစနစ် တည်ထောင်ရေးအတွက် ရန်ပုံငွေ ကောက်ခံသည်။ အမျိုးသား ပညာရေး ရန်ပုံငွေတွင် အလှူပါဝင် ရန် နှုတ်ကတိထားကြရာ၊ စုစုပေါင်း ငွေသုံးသိန်းခန့် ရရှိသည်။ အမျိုးသား ပညာရေးဆိုင်ရာ ယာယီ ကော်မတီတွင် လူကြီး ၂၀ ခန့်ကို ရွေးကောက် တင်မြှောက် ဖွဲ့စည်းကြသည်။ ထိုယာယီ ကော်မတီသည် အခြား သင့်လျော်သော လူကြီးများကို ယာယီ ကော်မတီဝင်များ အဖြစ် ရွေးချယ်တင်မြှောက် နိုင်ခွင့် အာဏာကိုလည်း ပြည်သူလူထု၏ အစည်းအဝေးကြီးက ပေးအပ် လိုက်သည်။^၁

သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ ပြည်လုံးကျွတ် အစည်းအဝေးကြီး

သပိတ်မှောက် ကျောင်းသား ဥက္ကဋ္ဌ ကိုဘဦးက တက္ကသိုလ် အဓိပတိ ထံ အကြောင်းပြစာလွှာ တင်သွင်းသည့်ရက်။ မြန်မာတစ်ပြည်လုံးကျွတ် အစည်းအဝေးကြီး ကျင်းပသည့် ရက်ဖြစ်သော ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၉ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့ လွန်မြောက်၍ ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက် တနင်္လာနေ့ သို့ ရောက်သောအခါ၌ ဗဟန်း ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင်တိုက် အတွင်း၌ သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ ပြည်လုံးကျွတ် အစည်းအဝေးကြီး ကျင်းပ သည်။

ထိုအစည်းအဝေးကြီး၌ ကျက်သရေဆောင် ရွှေစလွယ်ရမင်း ဦးဘေ ကို သဘာပတိအဖြစ် တင်မြှောက်ပြီး၊ ကောင်းချီး ဩဘာ ထောမနာ ပြုကြ သည်။ ထို့နောက် သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ ဥက္ကဋ္ဌ ကိုဘဦးက မိန့်ခွန်းစကား ပြောကြားသည်။ ထိုမိန့်ခွန်းတွင်-

၁။ ဦးကျော်၊ မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားပညာရေး လှုပ်ရှားမှုသမိုင်း။

“ကျွန်တော်တို့၏ ဘ။ိုင်းကောက် လုပ်ခြင်းသည် အိပ်ပျော်နေကြသော မြန်မာလူမျိုးတို့၏ နိုးကြားခြင်းဖြင့် တိုင်းပြည်ကို ချစ်ခင်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ကျွန်တော်တို့၏ အပေါ်တွင် အတင်းအဓမ္မ အပ်နှံ၍၊ ကျွန်တော်တို့ မကြိုက် မနှစ်သက်သည့် ရန်ကုန် ယူနီဗာစတီသည် ကျွန်တော်တို့ စိတ်ကို အလွန် နာကြည်းစေ၍၊ တိုင်းပြည်ကို မတရားခြင်း ပြုလုပ်၍ နှိုးဆော်ပေသည်။ ထိုမျှလည်း မကသေး။ တိုင်းပြည်၏ တိုးတက်ခြင်းကို နှောင့်နှေး ဖင့်နွဲစေခြင်းကြောင့် ရာဇဝတ်သင့်ရာ ရောက်ချေသည်။ တိုင်းပြည်ကို မီးဖွားကလေးလောက် ချစ်ခင်စိတ် ရှိသော မည်သည့်လူမဆို ထိုမတရားခြင်းမျိုးကို မတိုက်ခိုက်၊ မတွန်းလှန်၊ မဖြိုဖျက်ဘဲ နေကြလိမ့်မည် မဟုတ်”

ဟူသော သွေးနှိုး စကားများ။

“ပြုရိုက်ရေစီ အစိုးရတို့သည် မြန်မာလူမျိုးများ လိုတာကို ဘယ်အခါက ပေးဘူးပါသလဲ။ မပေးပါ။ ဘယ်သောအခါကမျှ မပေးခဲ့ပါ။ ဘယ်နံရော အခါမျှလည်း ပေးလိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။ ကျွန်တော်တို့ကို ပူဆူသော လူရူး တစ်စုဟု အယူရှိကြသည်။ သူတို့သည် ကျွန်တော်တို့အား အသက် မရှိ၊ ဘာမှ မနာတတ်သော သစ်တုံးများလို အောက်မေ့ကြ၏။ သူတို့ကို ကျွန်တော်တို့ ဘယ်လို လူစားလဲ ဆိုတာ ပြကြပါ။ အခြား တိုင်းပြည်များကဲ့သို့ မြင့်မြတ်သော စိတ်ရှိသော လူများ ဖြစ်ကြောင်း ပြကြပါ”

ဟူသော လှုံ့ဆော် တိုက်တွန်းချက်များ ပါရှိသည်။

“ယခုအခါ တတိုင်းတပြည်လုံးက ကျွန်တော်တို့၏ အရေးကို လေးလေးစားစား ဆောင်ရွက်ပါပြီ။ အဘယ်သို့ ဆောင်ရွက်ပါသနည်း ဟူမူ သူတို့သည် မနေ့က ရွှေတိဂုံ ကုန်းတော်ပေါ်မှာ အစည်းအဝေး လုပ်တုံးက အမျိုးသားကောလိပ် သိပ္ပံကျောင်းတော်ကြီး ဖွင့်လှစ်ဘို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြလေပြီ။ တနေရာထဲတွင်ပင် ငွေခြောက်သိန်းကျော်လောက်ကို ကတိထားကြလေသည်။ တိုး၍ တိုး၍သာ လာဆဲ လာလတ္တံ့ ဖြစ်နေရကား ကျွန်တော်တို့သည် အမျိုးသားကောလိပ် သိပ္ပံကျောင်းကြီးကို ဖွင့်လှစ်လိမ့်မည်ဟု ပြောလျှင် ပိုမို ကြွားဝင့်သည် မဟုတ်။ ဤ

အမျိုးသားကောလိပ် သိပ္ပံကျောင်းကြီး တည်ထောင်ခြင်းသည် ကျွန်တော် တို့၏ အရေးတော်ပုံ အောင်မြင်သောနည်း ၂ နည်းအနက် တနည်း ဖြစ်ပေသည်”

ဟူသော အခြေအနေ အဖြစ်အပျက်ကို တင်ပြအားပေးချက်များ ပါရှိ သည်။^၁

ထိုသပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ အစည်းအဝေးတွင် သပိတ် မှောက် ကျောင်းသား ဥက္ကဋ္ဌ ကိုဘဦး မိန့်ခွန်းပြောပြီးသောအခါ၊ “ဗျူရို ကရေစီ အစိုးရသည် ကျောင်းသားများ တောင်းဆိုချက်ကို လျစ်လျူရှုရုံ မက၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ကျောင်းပြန်စတင်သော ကျောင်းသား တို့ကို ကျောင်းမှ နှင်ထုတ်ခံရမည်ဟု ခြိမ်းခြောက်ထားကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် အစိုးရကို စိတ်ခုကြောင်း ပြရန် ကောလိပ်ကျောင်း နာမည်စာရင်းမှ အမည် များကို တစ်ခါတည်း နုတ်ယူ (ကျောင်းထွက်) သင့်ကြောင်း” အဆိုသွင်း ကြ၊ ထောက်ခံ အတည်ပြုကြသည်။

ရာသက်ပန် သပိတ်မှောက်ခြင်း

ထို့နောက် ရန်ကုန်ကောလိပ်နှင့် ဂျက်ဆင်ကောလိပ်မှ ကျောင်းသား အများစုသည် ကျောင်းမှ လုံးဝ နုတ်ထွက်လိုက်ကြသည်။ (Unconditional Boycolt) ရာသက်ပန် သပိတ်မှောက်ကြောင်း ကြေညာချက် ထုတ် ပြန်ကြသည်။

ထိုသို့ ရာသက်ပန် ကျောင်းထွက်ကြသော ကျောင်းသားများမှာ-

ရန်ကုန်ကောလိပ်

ဘီအေ အထက်တန်း:	၈၄ ယောက်
ဘီအက်စီ အထက်တန်း:	၃၃ ယောက်
ဘီအေ အောက်တန်း:	၂၈ ယောက်
ဘီအက်စီ အောက်တန်း:	၁၃ ယောက်

၁။ (က) The Voice of Young Burma.

(ခ) မစ္စတာမောင်မိုင်း၊ ဘွဲ့ငါးကောက်ဦးကား၊ မျက်-၂၈၂-၂၈၅။

အိုင်အေ အထက်တန်း:	၇၀ ယောက်
အိုင်အက်စီ အထက်တန်း:	၈၆ ယောက်
အိုင်အေ အောက်တန်း:	၃၇ ယောက်
အိုင်အက်စီ အောက်တန်း:	၁၀၃ ယောက်
<hr/>	
	၄၅၄ ယောက်

ဂျက်ဆင်ကောလိပ်

ဘီအေ အထက်တန်း:	၈ ယောက်
ဘီအေ အောက်တန်း:	၅ ယောက်
အိုင်အေ အထက်တန်း:	၁၇ ယောက်
အိုင်အေ အောက်တန်း:	၁၁ ယောက်
အိုင်အက်စီ အောက်တန်း:	၈ ယောက်
<hr/>	
	၄၉ ယောက်

ထို့ကြောင့် ဒီဇင်ဘာလ ၂၀ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့က ရန်ကုန်ကောလိပ် နှင့် ဂျက်ဆင်ကောလိပ်တို့မှ ရာသက်ပန် သပိတ်မှောက်ကြောင်း ကြေညာ သော ကျောင်းသားများမှ စုစုပေါင်း ၅၀၃ ယောက် ဖြစ်သည်။^၁

ထိုရာသက်ပန် သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ နောက် ထပ်မံ၍ ကျောင်းမှ နုတ်ထွက်ကာ ရာသက်ပန် သပိတ်မှောက်သော ကျောင်းသား များလည်း ရှိသေး၏။ သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ ကောင်စီမှ ထုတ် ပြန်ချက်အရ နောက်ထပ် ရာသက်ပန် သပိတ်မှောက်သော ကျောင်းသား များမှာ ၄၂ ယောက် ဖြစ်သည်။^၂

၁။ ထိုကျောင်းသားများ၏ အမည်အသေးစိတ်ကို-

(က) The Voice of Young Burma: မျက်-၃၄-၃၉ နှင့်

(ခ) မစ္စတာမောင်မှိုင်း၊ တွင်းကောက်ဦးကား။ မျက်-၂၉၀-၂၉၄ တွင် ရှိပါ။

၂။ ထိုကျောင်းသားများ၏ အမည်အသေးစိတ်ကို The Voice of Young Burma : မျက်-၄၇-၄၈ တွင် ရှိပါ။

ဘီအေ အထက်တန်း:	၃ ယောက်
ဘီအက်စီ အထက်တန်း:	၁ ယောက်
ဘီအေ အောက်တန်း:	၂ ယောက်
အိုင်အေ အထက်တန်း:	၁၀ ယောက်
အိုင်အက်စီ အထက်တန်း:	၁၄ ယောက်
အိုင်အေ အောက်တန်း:	၃ ယောက်
အိုင်အက်စီ အောက်တန်း:	၉ ယောက်

၄၂ ယောက်

၁၉၂၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၄ ရက်နေ့တွင် တက္ကသိုလ် သပိတ်မှောက် ကျောင်းသား ကောင်စီက မိမိတို့၏ တောင်းဆိုချက်များကို အစိုးရ ပြုပြင်ပေးသည် ဖြစ်စေ၊ မပေးသည် ဖြစ်စေ ရန်ကုန်ယူနီဗာစတီ လက်အောက်ခံ ကောလိပ်ကျောင်းများသို့ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ကျောင်းပြန် မတက်တော့ပြီ ဟူသော ဆုံးဖြတ်ချက်ကို တိုင်းပြည်သို့ ကြေညာလိုက်သည်။

ဤသို့ ကြေညာပြီး မကြာမီ အတွင်း၌ မြန်မာပြည်အရပ်ရပ်ရှိ ၇ တန်း၊ ၁၀ တန်း ကျောင်းများက ကျောင်းသားများကလည်း အစိုးရနှင့် အစိုးရအထောက်အပံ့ခံ ကျောင်းများကို ရာသက်ပန် သပိတ်မှောက်ကြောင်း ကြေညာကြသည်။^၁

အမျိုးသား ကျောင်းများ တည်ထောင်ရန် ကြိုးပမ်းခြင်း

၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၉ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့က ရွှေတိဂုံ ကုန်းတော်ပေါ်၌ ကျင်းပခဲ့သော မြန်မာပြည်လုံးကျွတ် အစည်းအဝေးကြီးက အမျိုးသား ပညာရေးစနစ် ထူထောင်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဂျီ၊ စီ၊ အီ၊ အေ (မြန်မာအသင်းချုပ်ကြီး) က သဘောတူ လက်ခံပြီးနောက် မြန်မာအသင်းချုပ်ကြီး၏ လက်အောက်ရှိ အသင်းခွဲ

၁။ နတ်မောက်ဘုန်းကျော်၊ "ကိုလိုနီခေတ် အမျိုးသားကျောင်းများ"၊ ရွှေသို့စာစောင်၊ (၁-၁၁-၆၈)။ မူက်-၂၀-၂၁။

များနှင့် အလားတူ အသင်းများသို့ ညွှန်ကြားစာများ ပေးပို့သည်။ ထို ညွှန်ကြားစာတွင်-

- (၁) အသင်းများက တည်ထောင်သော ကျောင်းများအား အစိုးရက ထောက်ပံ့သည့် ငွေကြေးများကို လက်မခံဘဲ ငြင်းပယ်ရန်။
- (၂) ထိုကျောင်းများကို အမျိုးသား ကျောင်းများ အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲ ရန်နှင့်
- (၃) တည်ထောင်ထားသော ကျောင်းများ မရှိသေးပါက အမျိုးသား ကျောင်းများ တည်ထောင်ရန်

ဟူသော အချက်များ ပါရှိသည်။

ဂျီစီဘီအေ (မြန်မာအသင်းချုပ်ကြီး) ၏ ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း ဦးအမ်ဘီအေ (ဗုဒ္ဓကလျာဏယုဝ) အသင်းများနှင့် အလားတူ အသင်းများ သည် အနယ်နယ် အရပ်ရပ်တွင် အမျိုးသားကျောင်းများ တည်ထောင်နိုင်ရန် အစွမ်းကုန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ကြသည်။^၁

တရားဟောဆရာ ကိုဖိုးကျား

ဤသို့ အမျိုးသားကျောင်းများ တည်ထောင်နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းကြရာ တွင် သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ကိုဖိုးကျားလည်း တစ်ယောက် အပါအဝင် ဖြစ်သည်။

အမျိုးသားကျောင်းများ တည်ထောင်ရန် သပိတ်မှောက် ကျောင်း သားကြီးများ၊ အမျိုးသား ပညာရေး ကောင်စီဝင်များ၊ ဂျီစီဘီအေ (မြန်မာ အသင်းချုပ်ကြီး) က မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်များသည် အနယ်နယ် အရပ်ရပ်သို့ လှည့်လည်သွားကာ လှုံ့ဆော်ရေး တရားများ ဟောကြသည်။

အပြောအဟောကောင်းသော သပိတ်မှောက်ကျောင်းသား ကိုဖိုးကျား သည် အနယ်နယ် အရပ်ရပ်သို့ လှည့်ကာ တရားဟောရသည်။ သပိတ် မှောက် အရေးအခင်းကို ရှင်းပြရသည်။ အမျိုးသားကျောင်းများ တည် ထောင်ရန် လှုံ့ဆော်ရသည်။ ဤသို့ တရားဟောရာက အစိုးရဥပဒေနှင့် ဦးစွန်းသည်ဆိုကာ သုံးခွမြို့၌ ဒဏ်ငွေ ၁၀၀ ကျပ်ပင် အတပ်ခံရသည်။^၂

၁။ ဦးကျော်၊ မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားပညာရေး လှုပ်ရှားမှုသမိုင်း။

၂။ တိုက်ရိုက်နှင့်မင်းယုဝေ၊ "ဦးဖိုးကျား"၊ စာဆိုနှင့်သုတေသီ၊ မျက်- ၂၁၀

ကိုဖိုးကျား၏ အတွေ့အကြုံများ

သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ကိုဖိုးကျားသည် အရပ်ရပ် အနယ်နယ်သို့ လှည့်ကာ တရားဟောခြင်း၊ အမျိုးသားကျောင်းများ တည်ထောင်ရေးအတွက် ရန်ပုံငွေ ကောက်ခံခြင်းတို့ကို မနားမနေ ပြုဆောင်ခဲ့သည်။ ဤသို့ ပြုဆောင်ရာ၌ ကိုဖိုးကျားသည် အခက်အခဲ အမျိုးမျိုးနှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။ လူအမျိုးမျိုးနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ရသည်။

ထိုအတွေ့အကြုံ၊ အခက်အခဲတို့ကို “အမျိုးသားနေ့” ဆောင်းပါးတွင် အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားသည် ဤသို့ ဖော်ပြထားသည်။

ဤသို့ အမျိုးသား ကျောင်းများ တည်ထောင်ရာ၌ အလှူငွေများစွာလိုသည် ဖြစ်ရာ၊ ကျွန်ုပ်တို့သည် သူတောင်းစား အကြီးစား အလုပ်ကို အတန်ပင် လုပ်ခဲ့ရ၏။ အချို့သောသူတို့မှာ အမျိုးသားကျောင်းသားတို့ကို ၎င်း၊ ဝံသာနုတို့ကို ၎င်း အလွန် မျက်မှန်းကျိုးကြ၏။ မှတ်မိသည်ကား-

တစ်ခါသော်- မြစ်ဝကျွန်းပေါ်အရပ်ရှိ မြို့တစ်မြို့၌ ၎င်းမြို့ရှိ အမျိုးသား ကျောင်းအတွက် အလှူငွေခံရန်၊ ရပ်ခံ- ကျောင်းကော်မတီ အချို့နှင့် တကွ အတန်ငှာပြည့်စုံသော လူကြီးတစ်ဦးထံသို့ သွားကြ၏။

ရောက်ကြ၍ အကျိုးအကြောင်း ပြောပြ၊ အလှူငွေ ခံရာ၊ ထိုလူကြီးသည် မျက်နှာ ခပ်တင်းတင်း ထားကာ သူ၏ မိန်းမဘက်သို့ လှည့်၍ ‘ဟဲ့ မယ်ခင်၊ ငွေတစ်ရာ ထည့်လိုက်’- ကျွန်ုပ်တို့ဘက်သို့ လှည့်၍ ‘အဲဒါဟာ စေတနာ သဒ္ဓါရှိလို့ မဟုတ်ဘူး၊ နားငြီးလို့ ထည့်တာ’ ဟု မိန့်ဆိုလေသည်။

ထိုအခါ ကျွန်ုပ်တို့နှင့် ပါလာသော ရပ်ခံလူကြီး တစ်ဦးက ကျွန်ုပ်တို့ကို အားနာ၍ စကားဖာသည့် အနေဖြင့်- ‘ဦးရယ်၊ ဦးဆီက ဒီတစ်ရာလောက်များ မှန်းထားလို့ဖြင့် ကျွန်တော်တို့ မလာခဲ့ပါဘူး။ အနည်းဆုံး တစ်ထောင်တော့ မှန်းထားပါတယ်။ ငွေမလွယ်သေးရင်လဲ ကတိထားရင် ပြီးတာပါပဲ ဦးရဲ့’

‘အောင်မယ် မင်းက ငါ့ကို ငွေမလွယ်ဘူးများ ထင်နေသလား ကွယ့်၊ ဟဲ့ မယ်ခင်၊ ဟိုသံသေတ္တာ ဖွင့်ပြလိုက်စမ်းကွယ်။ ငွေတွေ ငါ့ဆီ

မှာ မင်းတို့ကိုတောင် ဖို့လောက်သေးတယ်။ စေတနာကို မရှိလို့ မထည့် တာကွယ့်' ဟု ခပ်ရှင်းရှင်း ပြောလိုက်လေသတည်း။

ကျွန်ုပ်တို့မှာ ထိုငွေတစ်ရာလည်း မခါးဘူး ဟူသော အနေဖြင့် ရှက်ရှက်နှင့် ယူခဲ့ရလေသတည်း။

တစ်ခါ တွေ့ရပုံမှာလည်း အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်၏။ မြို့ငယ် တစ်ခုတွင် ထိုသို့ အမျိုးသားကျောင်း ရန်ပုံငွေ အလှူခံသွားရာ၊ ကျွန်ုပ် တို့ ရောက်သွားသော ခနရှင် တစ်ဦးကား အသက် ၆၀ နီးပါးရှိ အဘိုး ကြီး ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် မယားငယ်ငယ် ၁၈ နှစ်ရွယ်ကို ယူထားလေ ရာ၊ ၎င်းမယားနှင့်တကွ အနီးအနား တစ်ဝိုက်က "အစ်ကို" ဟု ခေါ်ကြ ၏။ ထိုအဘိုးကြီး အနုကြိုက်နေကြောင်းကို ကျွန်ုပ်တို့ မသိချေ။ ကျွန်ုပ် တို့လည်း လူကဲခတ် များစွာ လိုသွား၏။

သို့နှင့် ကျွန်ုပ်တို့ အထဲက တစ်ယောက်က စ၍ နှုတ်ဆက်လိုက် သည်။ 'ဘယ့်နှယ်လဲ ဘကြီး၊ မာတော် မူပါရဲ့လား' ဟု ဖြစ်လေသတည်း။

ထိုအခါ အနုကြိုက် အဘိုးကြီးသည် များစွာ စိတ်ဆိုးသော လက္ခဏာ ဖြင့်- 'ဟေ့-ငါ့ကို ဘကြီး ခေါ်ရအောင် မင်းတို့ ဘယ်က အကောင် တွေလဲ။ တယ်လေ ... သွား သွား၊ ငါ့တိုက်ကို မလာကြနဲ့' ဟု မောင်း နှင်၍ ချသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့မှာ မရွံမလှ ဆင်းခဲ့ကြရဖူး၏။^၁

အမျိုးသားကျောင်းများ ပေါ်ပေါက်လာခြင်း

သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ကိုဖိုးကျား အပါအဝင် မြန်မာမျိုးချစ် ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများတို့ ဇွဲကောင်း ကောင်း၊ စိတ်ရှည်ရှည်ဖြင့် အနစ်နာခံကာ အမျိုးမျိုး ကြိုးစား ဆောင်ရွက် မှုကြောင့် ၁၉၂၁ ခုနှစ်ဦးတွင် မြန်မာပြည် အရပ်ရပ်တွင် အမျိုးသား ကျောင်းများ မှီပေါက်သလို ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။

အမျိုးသား ကျောင်းများကို ဘုန်းကြီးကျောင်းများ၌ လည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂလိကပိုင် အဆောက်အဦများ၌ လည်းကောင်း၊ အဆောက်အဦအသစ် တည်ဆောက်၍ လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဟိုက်စကူး ကျောင်းများကို အမျိုးသား ကျောင်းများသို့ ပြောင်းလဲ၍ လည်းကောင်း တည်ထောင်ခဲ့

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ "အမျိုးသားရေး"၊ တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်း၊ ၁၉၃၅ ခု ဇန်နဝါရီလ။ မူက်-၂၆။
ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

ကြသည်။ စတင် တည်ထောင်စဉ်က အမျိုးသား ကျောင်းပေါင်း ၉၃ ကျောင်း ရှိပြီးလျှင်၊ ကျောင်းသားပေါင်း ၁၉၀၀၀ ကျော် ရှိသည်။

အမျိုးသား ကျောင်းများ မပေါ်ပေါက်မီက မြန်မာပြည်တွင် အင်္ဂလိပ် ကျောင်းပေါင်း ၂၂၅ ကျောင်း ရှိရာ၊ ကျောင်း အမျိုးအစားအလိုက် အောက်ပါ အတိုင်း ဖြစ်သည်။

ခရစ်ယာန် သာသနာပြုကျောင်း	၁၂၆ ကျောင်း
အစိုးရကျောင်း	၄၈ ကျောင်း
အခြား သီးခြားကျောင်း	၃၁ ကျောင်း
ဗုဒ္ဓဘာသာက ဖွင့်သောကျောင်း	၂၀ ကျောင်း

အမျိုးသားကျောင်းများ ပေါ်ပေါက်လာသောအခါ ကျောင်းပေါင်း ၃၁၆ ကျောင်း ရှိလာလေရာ၊ ကျောင်းအမျိုးအစားအလိုက် ဆိုသော် အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

ခရစ်ယာန်ကျောင်း	၁၂၆ ကျောင်း
အမျိုးသားကျောင်း	၉၃ ကျောင်း
အစိုးရကျောင်း	၄၈ ကျောင်း
အခြားကျောင်း	၃၁ ကျောင်း
ဗုဒ္ဓဘာသာကျောင်း	၁၈ ကျောင်း

ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် တိုင်းပြည်၏ ကျောင်းဟု ဆိုရသော အမျိုးသား ကျောင်းများနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ ကျောင်းများသည် ကျောင်းအားလုံး၏ ၃ ပုံ ၁ ပုံ၊ (၃၃ % ခန့်) မျှသာရှိ၍၊ ခရစ်ယာန်ကျောင်းများမှာ ကျောင်း အားလုံး၏ တစ်ဝက်ကျော် ရှိလေသည်။ ဤအနေအခြေကို ထောက်စာ သော် အမျိုးသားကျောင်းများ လှုပ်ရှား ရုန်းကန်ရသည့် အခက်အခဲများ ကို မှန်းဆ သိမြင်နိုင်ပေသည်။^၁

• (အမျိုးသားကျောင်းများ မပေါ်မီက ဗုဒ္ဓဘာသာကျောင်း ၂၀ ရှိပြီး၊ အမျိုးသားကျောင်းများ ပေါ်ပြီးနောက် ဗုဒ္ဓဘာသာကျောင်း ၁၈ ကျောင်း ရှိရခြင်းမှာ ထိုကျောင်းများကို အမျိုးသား ကျောင်း အဖြစ် ပြောင်းလွှဲ ဖွင့်လိုက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။)

၁။ နတ်မောက်ဘုန်းကျော်၊ "ကိုလိုနီခေတ် အမျိုးသားကျောင်းများ"၊ ရွှေသို့စာစောင်၊ (၁-၁၁-၆၈)။ မူတ်-၂၁။

ဤသို့ အနယ်နယ် အရပ်ရပ်တွင် အမျိုးသား ကျောင်းများ ဖွင့်လှစ်
သောအခါ၊ ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီးများအဖြစ် ကိုယ်ကျိုးစွန့်ကာ ဝင်ရောက်
အမှုထမ်းဆောင်ကြသည်။ ထိုသို့ အမှုထမ်းကြသူများမှာ-

ဦးဘလွင် (ရန်ကုန်မြို့မ)၊ ဦးကြင်စော (စစ်ကိုင်းမြို့)၊ ဦးဘညွန့်
(ဟင်္သာတ)၊ မစ္စတာရာဇတ် (မန္တလေးမြို့)၊ ဦးရွှေကျော် (ပုသိမ်)၊ ဦးဘယဉ်
(မိတ္ထီလာ)၊ ဦးဘဦး (ရေနံချောင်း)၊ ဦးသာဒင် (ပဲခူး)၊ ဦးဝင်း (ဖျာပုံ)၊
ဒေါ်တင်စိန် (ရန်ကုန်မြို့မ) တို့ ဖြစ်သည်။^၁

အမျိုးသား ပညာရေးအဖွဲ့ချုပ်

ဤသို့ဖြင့် အမျိုးသားကျောင်းများကို ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလ
နှင့် ၁၉၂၁ ခုနှစ်ဦးတို့တွင် အနယ်နယ် အရပ်ရပ်တွင် တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်
နိုင်ခဲ့ကြသည်။ ဤသို့ တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်သော အမျိုးသားကျောင်းများ
ကို ကြည့်ရှုအုပ်ချုပ်ရန် အမျိုးသား ပညာရေးအဖွဲ့ချုပ် (Council of
National Education) ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။

အမျိုးသား ပညာရေးအဖွဲ့ချုပ် (စီအင်အီး) တွင် အဖွဲ့ဝင်လူကြီး
ပေါင်း ၅၀ ပါဝင်ပြီးလျှင်၊ အဆိုပါ လူကြီး ၅၀ ထဲမှ အမှုဆောင်အဖွဲ့ကို
တစ်ဖန် ရွေးကောက်ခဲ့ပြန်သည်။ ပထမဆုံး အမှုဆောင်အဖွဲ့မှာ အောက်ပါ
အတိုင်း ဖြစ်၏။

- ၁။ အမ်အေ ဦးမောင်ကြီး ဥက္ကဋ္ဌ
- ၂။ ဦးမောင်မောင်အုန်းခိုင် အတွင်းရေးမှူး။
- ၃။ ဦးကွန်း တွဲဖက်အတွင်းရေးမှူး
- ၄။ ဦးဘဘေ
- ၅။ ဦးပု (ရွှေကျင်)
- ၆။ ဦးထွန်းအောင်
- ၇။ ကိုဖိုးကျား
- ၈။ ကိုဖိုးခိုင်
- ၉။ ကိုအောင်ကြီး

၁။ ဦးကျော်၊ မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားပညာရေး လှုပ်ရှားမှုသမိုင်း။

- ၁၀။ ဒေါက်တာဘရင်
- ၁၁။ ကိုလှစိုး
- ၁၂။ ကိုကြင်ပု
- ၁၃။ ကိုဖိုးလတ်
- ၁၄။ မောင်ကိုကို (သထုံ)
- ၁၅။ ဒေါက်တာသိန်းမောင်
- ၁၆။ ကိုမြင့်
- ၁၇။ ကိုထွန်းညို
- ၁၈။ ကိုဘဝင်း
- ၁၉။ ကိုစိုးဝင်း
- ၂၀။ ကိုကျော်မြင့်
- ၂၁။ ကိုမြ (ပျော်ဘွယ်)
- ၂၂။ ကိုဘဦး
- ၂၃။ ကိုဘကလေး
- ၂၄။ ကိုဘခင်
- ၂၅။ ကိုဘိုးတက်
- ၂၆။ ကိုဘလှိုင် (နယူးဘားမား)
- ၂၇။ ကိုစိန်ဘ
- ၂၈။ ကိုသာရွှေ (ပုသိမ်)
- ၂၉။ ကိုပု (သာယာဝတီ)
- ၃၀။ ကိုမြ (သာယာဝတီ)
- ၃၁။ မစ္စတာ အိပ်စီခူး
- ၃၂။ မစ္စတာ ထရပ်ဂျီ

(အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ လူကြီးများကို မူလပထမ ဖွဲ့စည်းပုံ၌ ၂ နှစ်လျှင် တစ်ကြိမ်၊ အမှုဆောင် ၁၅ ယောက်ကို တစ်နှစ်လျှင် တစ်ကြိမ် ရွေးကောက် တင်မြှောက်ရန် ရေးဆွဲ ဆောင်ရွက်ခဲ့သော်လည်း ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် ကွန်ဖရင့်မှ စ၍ အဆိုပါ လူကြီးများ၏ သက်တမ်းကို သုံးနှစ်အထိ တိုးမြှင့်လိုက်သည်။ “သုံးနှစ်တစ်ကြိမ် ရွေးကောက်ရမည်” ဟု ပြင်ဆင် ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည်။)

ထိုအမျိုးသား ပညာရေးအဖွဲ့ချုပ်ကြီးသည် အမျိုးသား ပညာရေး ကြီးပွားရာ ကြီးပွားကြောင်းကို အစွမ်းကုန် ကြိုးစား ဆောင်ရွက်သည်။^၁

ထိုသို့ ကြိုးစားဆောင်ရွက်ရာ၌ သပိတ်မှောက် ကျောင်းသား ကို ဖိုးကျားသည် ဘဝတစ်ခုလုံးကို ပုံကာ၊ စိတ်ရောကိုယ်ပါ တစ်တပ်တစ်အား အားကြိုးမာန်တက် ပါဝင် ဆောင်ရွက်ခဲ့လေသည်။ ဤသို့ ပါဝင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းကြောင့်လည်း သပိတ်မှောက် ကျောင်းသား ကိုဖိုးကျားသည် မြန်မာလွတ်လပ်ရေး ကြိုးပမ်းမှုသမိုင်း၊ မြန်မာပညာရေးသမိုင်းနှင့် မြန်မာ စာပေသမိုင်းတို့၌ ထင်ရှား တောက်ပြောင်လှသော “အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား” ဟူသော သမိုင်းမှတ်တိုင်ကြီးကို မြဲခိုင်တည်တံ့စွာ စိုက်ထူနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည် တကား။

၁။ နတ်မောက်ဘုန်းကျော်၊ “ကိုလိုနီခေတ် အမျိုးသားကျောင်းများ”၊ ရွှေသို့စာစောင်၊ (၁-၁၁-၆၈)။ မူတ်-၂၁။

စတုတ္ထပိုင်း

အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား

အမျိုးသားပညာဝန်

ဂျက်ဆင်ကောလိပ်ကျောင်းသား ကိုဖိုးကျားသည် ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ကျောင်းသားသပိတ်တွင် စိတ်အားတက်ကြွစွာ ပါဝင်ဆင်နွှဲခဲ့သည်။ သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ အမှုဆောင်အဖွဲ့တွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ အနယ်နယ် အရပ်ရပ်သို့ လှည့်လည်ကာ တရားဟောခဲ့သည်။ စည်းရုံးရေး ဆင်းခဲ့သည်။ အမျိုးသားကျောင်းများ တည်ဆောက်ရေးအတွက် ရန်ပုံငွေ ကောက်ခံခဲ့သည်။ ထိုသို့ တက်ကြွစွာ ပါဝင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သောကြောင့် ၁၉၂၁ ခုနှစ်ဦးတွင် အမျိုးသား ပညာရေးအဖွဲ့ချုပ်ကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်သော အခါ၌ ကိုဖိုးကျားသည် အမှုဆောင်လူကြီးတစ်ဦး ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ထို့ပြင် အမျိုးသား ပညာရေးအဖွဲ့ချုပ်၏ ခန့်အပ်ချက်အရ အမျိုးသား ပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်၏ လက်အောက်ရှိ အမျိုးသားကျောင်းများကို စစ်ဆေး ကြည့်ရှုရသော အမျိုးသားပညာဝန် (တိုင်းရင်းသား ပညာဝန်) တာဝန်ကို ယူခဲ့ရသည်။

ထို့ကြောင့်ပင် “မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း” ၌-

“ထိုစဉ်က ကျောင်းသားသပိတ် အရေးကား တနိုင်ငံလုံး သိမ်သိမ် တုန်ခဲသည်။ ပြည်သူလူထု၏ အကူအညီကိုလည်း ရက်ရက် ရောရော ရရှိခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဗြိတိသျှအစိုးရတို့၏ ပညာရေးနှင့် စင်ပြိုင်၊ အမျိုးသား ပညာရေး ဟူ၍ တစင် ထောင်နိုင်ခဲ့ပြီးလျှင် အမျိုးသား တက္ကသိုလ်၊ အမျိုးသားကျောင်းများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ထိုအမျိုးသား

ပညာရေး လောကတွင် ကိုဖိုးကျားသည် အရေးပါစွာ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ခရစ်နှစ် ၁၉၂၁ ခုနှစ်တွင် “အမျိုးသား ပညာရေးကောင်စီ (စီအင်အီး)” ၌ ဦးစိုးဝင်း၊ မစ္စတာ အိုင်ယားတို့နှင့်အတူ အမျိုးသား ပညာရေးကို အားကြီးမာန်တက် ဆောင်ရွက်၍ အမျိုးသားပညာဝန်အဖြစ် တာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။”^၁

ဟူ၍ မှတ်တမ်းတင် ချီးကျူးထားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

အမျိုးသားကျောင်း အကျိုးကျေးဇူးများ

အမျိုးသားပညာဝန် အနေဖြင့် ဦးဖိုးကျား စစ်ဆေးရသော အမျိုးသား ကျောင်းများသည် (အင်္ဂလိပ်) အစိုးရကျောင်းများနှင့် ခြားနားကာ အမျိုးသားစိတ်၊ အမျိုးသားမာန်များ အပြည့်အဝ ရှိသည်။ ထို့ပြင် ထူးခြားသော အကျိုးကျေးဇူးများကို ပေးစွမ်းနိုင်ခဲ့သည်။

အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်က ပထမဆုံးအကြိမ် ထုတ်ဝေသော “အမျိုးသား ပညာရေးမဂ္ဂဇင်း”၊ သတင်းစာဆရာ၏ ထင်မြင်ချက်များ (Editorial Notes and Comments) တွင် မြန်မာအယ်ဒီတာ (အမျိုးသား ပညာဝန် ဦးဖိုးကျား) က အမျိုးသား ကျောင်းများ၏ အကျိုးကျေးဇူးများကို ဤသို့ တင်ပြဖူးသည်။

“၂၀။ ။ အမျိုးသား ကျောင်းများ မပေါ်မီက အင်္ဂလိပ် ကျောင်းများတွင် ၇ တန်းကို ၇ နှစ် သင်ရန် အစီအစဉ်ထားသည်။ ယခု အမျိုးသား ကျောင်းများ ပေါ်လာသောအခါ သုံးနှစ်ခွဲသာ အစီအစဉ်ထားသည်။ သုံးနှစ်ခွဲနှင့် အောင်မြင်သူများလည်း ရှိလေပြီ။ ရှေးက ၁၀ တန်းကို ၁၀ နှစ် သင်ရန် အစီအစဉ်ထားသည်။ ယခု အမျိုးသားကျောင်းများ ပေါ်လာမှ ၅ နှစ်ခွဲသာ စီစဉ်ထားသည်။ ၅ နှစ်ခွဲနှင့် အောင်မြင်သူများလည်း ရှိကြလေပြီ။

၂၁။ ။ ရှေးက အင်္ဂလိပ် ကျောင်းများတွင် ၇ တန်းအတွက် မြန်မာဘာသာမှ တစ်ပါး အခြား အင်္ဂလိပ်၊ ဂဏန်း၊ မြေပုံ၊ အက္ခရာ သင်္ချာ၊ အတိုင်းအထွာပညာ တည်းဟူသော ပညာရပ်တို့ကို အင်္ဂလိပ်

၁။ ဦးဖိုးကျား။ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း၊ အတွဲ-၇။ မူက- ၂၉၃-၄။

ဘာသာဖြင့် သင်ကြားရသည်။ ယခု ကျွန်ုပ်တို့ ဆောင်ရွက်၍ အင်္ဂလိပ် ဘာသာမှတစ်ပါး အခြားဘာသာတို့ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် သင်ခွင့် ရသည်။ ဤအချက်၌ မြန်မာဘာသာကို အရေးပေးခြင်း၊ အတတ်ပညာ အရပ်ရပ်တို့ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် သင်ပေးရန် ကျွန်ုပ်တို့ ရည်ရွယ်ချက် ထားကြောင်းကို သတိပြုပါလေ။ ဤအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ နောက် ၁၀ နှစ်ကျော်လောက်က တင်သွင်းသော ဆင်ဒလား အစီရင်ခံစာ (Saddler's Report) တွင် အတတ်ပညာတို့ကို ကောင်းစွာ နားလည် အကျိုးရှိအောင် မိမိတို့ ဘာသာစကားဖြင့် သင်ကြားရသည်ဟု ထည့် သွင်း အစီရင်ခံသည်ကိုလည်း သတိပြုရာသည်။

၂၂။ ။ အထက်တန်းတွင် ကျွန်ုပ်တို့ ဆောင်ရွက်သဖြင့် မြန်မာ ရာဇဝင်ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် သင်ကြား ဖြေဆိုခွင့်ရသည်။

၂၃။ ။ အထက်တန်းများတွင် ရှေးက ပါဠိဘာသာကို အင်္ဂလိပ် အက္ခရာစာလုံး အရေးအသားဖြင့် သင်ကြား ဖြေဆိုရသည်။ ယခုမူ ကျွန်ုပ်တို့ ဆောင်ရွက်သဖြင့် ၎င်းဘာသာကို မြန်မာအက္ခရာ စာလုံးဖြင့် သင်ကြား ဖြေဆိုခွင့်ရသည်။”^၁

အမျိုးသား ကျောင်း၏ ထူးခြားချက်များကို ပန်းတနော်မြို့ အမျိုး သား ကျောင်းအုပ်ကြီး ဦးသန့် (ယခင် ကုလသမဂ္ဂ အတွင်းဝန်ချုပ်) က ဤသို့ ဖော်ပြဖူးသည်။

“++ ဆယ် ရာ ထောင်မက ကြီးမားသောအကျိုးကား အမျိုးသား ကျောင်းများသည် အမျိုးသား စိတ်ဓာတ် ပေးသော စက်ရုံကြီးများလည်း ဖြစ်ပေသည်။ အမျိုးသား ကျောင်းထွက်များသည် အခြား ကျောင်းထွက် များထက် သာသော အရာကား မျိုးချစ်စိတ် ရှိခြင်းပင်တည်း။ ဤကား အမှတ်မဲ့ မသိနိုင်သော အကျိုးထူးကြီး ဖြစ်၏။

ဝါတာလူး စစ်ပွဲကို အင်္ဂလိပ်တို့သည် အီတန် ကျောင်းကစားကွင်း ကြီး၌ နိုင်သည်ဟု ဆိုရိုးရှိ၏။ မြန်မာပြည်၏ လွတ်လပ်ရေးကိုလည်း အမျိုးသားကျောင်းများမှ အနိုင်ယူမည်ဟု ပြောစမှတ် ပြုကြရလေ သည်။”^၂

၁။ အမျိုးသားပညာရေး မဂ္ဂဇင်း၊ ၁၉၂၉ ခု မေလ။ မျက်-၇-၈။
 ၂။ ပန်းတနော် ဦးသန့်၊ “အမျိုးသားပညာရေး”၊ ကြီးပွားရေး မဂ္ဂဇင်း၊ ၁၉၄၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ။

ခွဲခွဲခြားခြားသော အမျိုးသားကျောင်း

အမျိုးသား ပညာရေးအဖွဲ့ချုပ်က အုပ်ချုပ်သော အမျိုးသား ကျောင်းများသည် အစိုးရကျောင်းများနှင့် မတူ၊ ခြားနားရုံမက တိုးတက်သော သွင်ပြင်လက္ခဏာများ ရှိသည်။

အငြိမ်းစား ပညာအုပ် ဦးစံရှိန်က အစိုးရကျောင်း စသော အခြားကျောင်းများ၌ သင်ကြားသော ပညာရပ်များနှင့် အမျိုးသားကျောင်း ပညာရပ်များမှ ထူးခြား ကွဲလွဲမှုမရှိကြောင်း ရေးသားရာ၊ အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားက ထူးခြား ကွဲပြားသည့်နေရာ များစွာ ရှိကြောင်း အကျိုးသင့်အကြောင်းသင့် ချေပခဲ့သည်။ ထိုချေပချက်တွင် အမျိုးသားကျောင်းများ၏ ထူးခြား ကွဲပြားချက်ကို တွေ့မြင်ရသည်။ အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား၏ ချေပချက်မှာ ဤသို့ ဖြစ်ပါသည်။

“ခေတ်မီပညာ ၃ မျိုး ရှိ၏။ လက်ရုံးရည်၊ ပညာရည်၊ နှလုံးရည်။ ဤအရည် ၃ ပါးကို အသီးသီး ပေးစွမ်းနိုင်သော ပညာများကို ဆိုသည်။

အစိုးရကျောင်း စသည်တို့က လက်ရုံးရည်၊ ပညာရည်ကိုလည်း လုံလောက်အောင် မပေး။ နှလုံးရည်ကိုကား မပေးရုံမက ဖျက်ဆီးနေရာ ရောက်၏။ (နှလုံးရည်ကား အကျင့်စာရိတ္တ ပြည့်စုံရေး၊ စာတိမာန် တက်ကြွရေးတို့ကို ဆိုသည်။)

အမျိုးသား ကျောင်းက လက်ရုံးရည်နှင့် နှလုံးရည်ကို အများကြီး အားကြီး ပေးသည်။ သက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု ပညာကို အများအပြား မပေးနိုင်သေး။ အစကား ပြုပြီး ရှိ၏။

‘ကျွန်ုပ်ပညာ’ နှင့် ‘သခင်ပညာ’ အတွက်မှာ အမျိုးသား ကျောင်းထွက်များ ကျွန်ုပ်အလုပ်တွင် များစွာ မပျော်မွေ့ဘဲ၊ သခင်အလုပ်တို့ကို စထွင်လုပ်ကိုင်နေကြသည်ကို သတိပြုကြည့်လျှင် သိနိုင်ပါ၏။ အကြောင်းတစ်စုံတစ်ရာနှင့် ‘ကျွန်’ အလုပ်ထဲ ရောက်နေသော်လည်း၊ အခြားကျောင်းထွက်ကဲ့သို့ ခါးကျိုး-ခေါင်းငိုက် မနေဘဲ၊ ရင်ကော့ ခေါင်းထောင်နေသည်ကို တွေ့ရလိမ့်မည်။ အမျိုးသား၏ အကျိုးကိုလည်း တနည်းနည်းဖြင့် ဆောင်ရွက်နေသည်ကို တွေ့ရလိမ့်မည်။

အမျိုးသား ကျောင်းက သာသနာရေး သင်ကြားခြင်းကို စ လိုက်

သဖြင့် မြန်မာပြည်ရှိ ကျောင်းများပါ လိုက်၍ မသင်မနေရ ဖြစ်လာသည်ကို သတိပြုပါ။

အမျိုးသား ကျောင်းအတွက်ကြောင့် အခြား သာသနာပြု ကျောင်းများ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ ကလေးသူငယ်တို့ မိမိတို့ ဘာသာရေးအတွက် အချုပ်အချယ် များစွာ လွတ်ကင်းကြလေပြီ။

ရှေးက ၇ တန်းတွင် မြန်မာဘာသာက လွဲ၍ ဂဏန်း၊ မြေပုံ၊ အက္ခရာသင်္ချာ၊ ဂျော်မက်ထရီ ပညာရပ်တို့ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် သင်ရ၏။ ယခု ပြောင်းပြန်ဖြစ်၍ ၎င်းတို့ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် သင်ရ၏။ အမျိုးသားကျောင်း၏ စ ထွင်ချက်၊ ကြိုးစားချက်ပင်တည်း။

အထက်တန်းများတွင် ပါဠိကို မြန်မာအက္ခရာဖြင့် သင်ရခြင်း၊ မြန်မာရာဇဝင်၊ အင်္ဂလိပ်ရာဇဝင်တို့ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် သင်ရခြင်း၊ မြန်မာအပိုဘာသာ သင်ရခြင်းတို့မှာ အမျိုးသားကျောင်း၏ ကျေးဇူးများ ဖြစ်၏။

အခြားကျောင်းများတွင် အစော်မှ မန့်ရသော တိုင်းရေးပြည်ရေး ပညာ (civils) ကို အမျိုးသားကျောင်းတွင်သာ သင်ရ၏။

အခြားကျောင်းတွင် တစ်နှစ် သင်ရသော ပညာကို အမျိုးသားကျောင်းက ၆ လနှင့် စီစဉ်ပေး၏။ ဤသို့အားဖြင့် တစ်နှစ် ငွေတစ်ရာကို ၆ လ ငွေ ၅၀ နှင့် အကျိုးပြီး၏။

သင်ခန်းစာ အစီအစဉ် အရပ်ရပ်ကို သေချာစွာ စစ်ဆေးကြည့်လျှင် ကွဲပြားခြားနားချက်များ ထွက်၍ လာလိမ့်မည်။”^၁

အမျိုးသား ကျောင်းနှင့် အစိုးရကျောင်း ခြားနားချက်ကို သမိုင်းသုတေသီ ဦးဇကျော် (မဟာဝိဇ္ဇာ) က ဤသို့ လေ့လာတင်ပြခဲ့သည်။

(၁) အစိုးရကျောင်းများတွင် သူငယ်တန်း ကျောင်းသားများသည် မြန်မာဗျည်းအက္ခရာများကို နေ့စဉ်အောင် မသင်ကြားရပေ။ (ဃ၊ ၆၊ ၃၊ ပ၊ ၈၊ ၉) စသော အက္ခရာ ခြောက်လုံးကို (နိုင်ငံခြားသား) ကလေးများ သင်အံ့ရွတ်ဖတ်ရန် ခက်ခဲသည်ဆိုကာ နုတ်ပယ်ထားသည်။ အမျိုး

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ “ခွဲခွဲခြားခြားသော အမျိုးသားကျောင်း”၊ တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်း၊ ၁၉၃၄ ခု ဇူလိုင်လ။ မူကွဲ-၁၁၉-၁၂၁။

သား ကျောင်းများ အပျံ့အနံ့ ပေါ်လာသောအခါမှသာ နုတ်ပယ်ထားသော ဗျည်းအက္ခရာများကို အစိုးရက သင်ကြားခွင့်ပြုသည်။ အမျိုးသားကျောင်းများတွင်မူ စတင်ပေါ်ပေါက်လာသည့် အချိန်မှပင် ဗျည်းအက္ခရာအစုံအလင် သင်ကြားပေးသည်။

(၂) အစိုးရကျောင်းများတွင် ရှူးဖိနပ်များကိုသာ စီးခွင့်ပြုပြီး၊ မြန်မာဖိနပ်များ ဖြစ်သော ပိန်းတန်းဖိနပ်၊ ရှေ့ထိုးဖိနပ် တို့ကို စီးခွင့်မပြုပေ။ အမျိုးသား ကျောင်းများတွင်မူ မည်သည့် ဖိနပ်မျိုးကို မဆို စီးခွင့်ပြုသည်။

(၃) အစိုးရကျောင်းများတွင် ကျောင်းသားများ သတင်းစာ ဖတ်ခွင့် မရပေ။ အမျိုးသား ကျောင်းများတွင် မည်သည့် သတင်းစာမျိုးကို မဆို ဖတ်ခွင့်ရသည်။

(၄) အစိုးရကျောင်းများကို ဗြိတိသျှအင်ပါယာနေ့ (မေလ ၂၄ ရက်)၊ ဘုရင့်မွေးနေ့၊ စနေနေ့၊ တနင်္ဂနွေနေ့များတွင် ကျောင်းပိတ်သည်။ အမျိုးသား ကျောင်းများကို အဖိတ်နေ့၊ ဥပုသ်နေ့နှင့် သပိတ်မှောက်သည့်နေ့များတွင် ကျောင်းပိတ်သည်။

(၅) အစိုးရကျောင်းများတွင် ဗြိတိသျှဘုရင်အတွက် ဆုတောင်းပတ္တနာ သီချင်းကို သီဆို၍ ကျောင်းတက်ရသည်။ အမျိုးသား ကျောင်းများတွင် ငါးပါးသီလကို ခံယူ၍ ကျောင်းတက်ရသည်။”^၁

အစိုးရကျောင်းများတွင် သီဆိုရသော ဗြိတိသျှဘုရင်အတွက် ဆုတောင်း ပတ္တနာသီချင်းမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

“အောင်ဆုဩဘာ၊ မင်္ဂလာဖြင့်
ဆယ်ဖြာလက်မြှောက်၊ ဆယ်ခါလျှောက်ပိမ့်
စိုက်ဆောက် အောင်လံ၊ ဂြိတ်မြိတ်မှ
နိုင်ငံအိန္ဒိယ၊ အစိုးရသည်
ဘဝသခင်၊ ဂျောဘုရင်နှင့်
အရှင်မိဖုရား၊ မြတ်နှစ်ပါးတို့
ပိုင်ကား စိုးစံ၊ ပြည်နိုင်ငံဝယ်

၁။ ဦးစကျော်၊ မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားပညာရေး လှုပ်ရှားမှုသမိုင်း။

ရန်မာန်ကင်းပြီး၊ ဘုန်းတော်ကြီးလျက်
 သက်တော်ရှည်စွာ၊ ဆယ်ဖြာဓမ္မ
 သင်္ဂဟနှင့်၊ နာယကဂုဏ်
 ကိုယ်လုံးခြုံလျက်၊ တိမ်မွန်မသန်း
 လပြည့်ဝန်းသို့၊ ရွှေနန်းပေါ်ထက်
 နှစ်သက်မြတ်နိုး၊ အုပ်ခါစိုး၍
 တန်ခိုးနေသို့၊ ထွန်းစေသော်။^၂

အမျိုးသား ပညာရေးစနစ်

ဤသို့ အမျိုးသားကျောင်းများ တိုးတက်သော အသွင်လက္ခဏာများ ရှိခြင်း၊ ထူးခြားသော အကျိုးကျေးဇူးများ ဆောင်နိုင်ခြင်းမှာ အမျိုးသား ကျောင်းများကို အုပ်ချုပ်စီမံသော အမျိုးသား ပညာရေးအဖွဲ့ချုပ်၏ ကြိုးစား လုံ့လကြောင့် ဖြစ်သည်။ အမျိုးသား ပညာရေးအဖွဲ့က ချမှတ်ထားသော အမျိုးသား ပညာရေးစနစ် ကောင်းမွန်မှု၊ ထူးခြား တိုးတက်မှု တို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။

အမျိုးသား ပညာရေးစနစ်ကို (အမျိုးသား ပညာရေးအဖွဲ့ချုပ်၏ တာဝန်ပေးချက်အရ) ဦးမောင်မောင်အုန်းခိုင်နှင့် ဝတ်လုံတော်ရ ဦးကိုကိုတို့ ပါဝင်သော ကော်မတီက ရေးဆွဲသည်။ ဦးမောင်မောင်အုန်းခိုင်နှင့် ဝတ်လုံတော်ရ ဦးကိုကိုတို့မှာ အရှေ့တိုင်း၊ အနောက်တိုင်းများတွင် ကျင့်သုံးနေသော ပညာရေး နည်းစနစ်များကို အထူးကျွမ်းကျင် နားလည်သော သူများ ဖြစ်ကြသည်။ တိုတောင်းသော အချိန်ကာလအတွင်း အမျိုးသား ပညာရေးစနစ်ကို အပြီး ရေးဆွဲတင်သွင်းရာ၌ အင်္ဂလန်ရှိ အစိုးရကျောင်းများ၌ လိုက်နာကျင့်သုံးနေသော နည်းစနစ်များကို အတုယူကာ၊ မြန်မာနိုင်ငံ အခြေအနေနှင့် ဆီလျော်ဟပ်စပ်အောင် ချင့်ချိန်ဝေဖန်ပြီး စနစ်တကျ ရေးဆွဲကြသည်။

ထို့ကြောင့်လည်း အမျိုးသား ပညာရေးအဖွဲ့ချုပ်က “မြန်မာ့အကျိုးကို လိုလားပြီး၊ ကိုယ်ကျိုးကို လုံးဝ မငဲ့ကွက်ဘဲ မဆုတ်မနစ်သော လုံ့လကြောင့် အမျိုးသား ပညာရေးစနစ်ကို တိုတောင်းလှသော အချိန်ကာလ

၁။ ဦးစကော့၊ မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားပညာရေး လှုပ်ရှားမှုသမိုင်း။

အတွင်း ပြီးအောင် ရေးဆွဲနိုင်ခဲ့သော” ဦးမောင်မောင်အုန်းခိုင်နှင့် ဝတ်လုံတော်ရ ဦးကိုကိုတို့ကို ဥပကာရ တင်ရှိကြောင်း (၁၉၂၁ ခု နှစ်ပတ်လည် အစီရင်ခံစာတွင်) မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။^၁

ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ထူးခြားချက်များ

ဦးမောင်မောင်အုန်းခိုင်နှင့် ဝတ်လုံတော်ရ ဦးကိုကိုတို့ ပါဝင်သော ကော်မတီက ရေးဆွဲကာ၊ အမျိုးသား ပညာရေးအဖွဲ့ချုပ် လက်ခံ အကောင်အထည်ဖော်သော အမျိုးသား ပညာရေးစနစ်သည် ထူးခြား ကောင်းမွန်ကာ၊ တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးတို့၏ လိုအပ်ချက်ကို ပြည့်ဝအောင် ဖြည့်တင်းနိုင်ခဲ့သည်။ ရည်ရွယ်ချက် မှန်ကန်မွန်မြတ်ပြီး၊ ထူးခြား တိုးတက်သော သွင်ပြင်လက္ခဏာများနှင့် ပြည့်စုံသည်။

အမျိုးသား ပညာရေးကို လေ့လာသော သမိုင်းသုတေသီ ဦးဧကျော် (မဟာဝိဇ္ဇာ) က အမျိုးသား ပညာရေးစနစ် အကြောင်းကို ဤသို့ လေ့လာတင်ပြထားသည်။

“ကောလိပ်ကျောင်းသားများသည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဥပဒေကို ကန့်ကွက်ပြီး သပိတ်မှောက်ကြသော်လည်း၊ ကျောင်းသားသပိတ်မှ ထွက်ပေါ်လာသော အမျိုးသား ပညာရေးစနစ်သည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် အက်ဥပဒေလောက်ကိုသာ တော်လှန်သည် မဟုတ်ဘဲ၊ ကိုလိုနီ ပညာရေးစနစ်၏ အခြေခံအုတ်မြစ်ကိုပါ တော်လှန်ခဲ့ပေသည်။ အမျိုးသား ပညာရေးစနစ်သည် ကျောင်းသားများ၏ နဂိုရိက္ခဏ်ရည်ကို တိုးတက် ရှင်သန် ဖွံ့ဖြိုးစေရန် ၎င်း၊ ကျောင်းမှာ ပျော်၍ စာတော်လာအောင် ၎င်း၊ ကျွန်တွင်းမှ လွတ်ကင်းသော အခြေအနေသို့ ပို့ဆောင်ရေးအတွက် ၎င်း ရည်ရွယ်ပါသည်။ ထို့ပြင် သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ ကောင်စီက အမျိုးသား ပညာရေးကိစ္စနှင့် ထုတ်ပြန်ရာတွင် ‘အမိမြန်မာပြည်ကို ချစ်ရန်၊ လူမျိုး၏ ပိုမိုအရာရောက်သော အရေးကိစ္စများတွင် ကိုယ်ကျိုးကို ဖြုတ်ပစ်နိုင်ရန်နှင့် သေသော်လည်း မိမိအမျိုးကို ချစ်သောစိတ်နှင့်

၁။ ၁၉၂၁ ခု အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်၏ အစီရင်ခံစာ၊ သူရိယသတင်းစာ၊ ၁၉၂၁ ခု ဇွန်လ ၁၈ ရက်။

သေနိုင်ရန် ဟုန်းဟုန်းတောက် ရည်ရွယ်ချက်များ ဖြစ်သည်' ဟု ပါရှိရာ၊ ဤထုတ်ပြန်ချက်များကို ကြည့်ရှု၍ အမျိုးသား ပညာရေး၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို သိနိုင်ပါသည်။

အမျိုးသား ပညာရေးစနစ်သည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပညာရပ်များကို အခြေခံသည်။ ကိုလိုနီ ပညာရေးစနစ်သည် မြန်မာတိုင်းရင်းသားတို့အား ဗျူရိုကရေစီ အုပ်ချုပ်ရေး စက်ယန္တရားတွင် ပါဝင်နိုင်ရန် အရေးအတွက်အားဖြင့် အနည်းငယ်မျှသော စာရေးစာချိနှင့် မြို့အုပ်ကလေးများ ရရှိရေးအတွက်သာ ရည်ရွယ်ပါသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုသော် ကိုလိုနီ ပညာရေးစနစ်သည် အရာမထင်သော လခစား ကလေး ဖြစ်လောက်ရုံသာ ရည်ရွယ်သည်။ အမျိုးသား ပညာရေးစနစ်သည် နိုင်ငံခြားသားများ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လုပ်ကိုင်ကြီးပွားနေသည့် အလုပ်အကိုင်ကြီးများ၊ သတ္တုတွင်း လုပ်ငန်းများ၊ သစ်လုပ်ငန်းများ၊ စက်မှုလုပ်ငန်းကြီးများ တို့ကို မြန်မာတိုင်းရင်းသားများကိုယ်တိုင် စီမံနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

အမျိုးသား ပညာရေးစနစ်အရ အလွန် အသုံးဝင် အဖိုးတန်သော ပညာရပ်များကို အစိုးရ၏ ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်ခြင်း မရှိဘဲ လွတ်လပ်စွာ သင်ကြားနိုင်ခွင့်၊ ငွေကုန်နည်းပြီး ပညာကို ပို၍ သင်ကြားခွင့်ကို ကျောင်းသား ကျောင်းသူများ ရရှိနိုင်ပေသည်။

အမျိုးသား ပညာရေးစနစ်သည် ကျောင်းသူ ကျောင်းသားတို့အား အချိန်တိုနှင့် လိုရင်းရောက်အောင် သင်ကြားပေးနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ အမျိုးသား ပညာရေးစနစ်အရ အိုင်အေခေါ် ၁၂ တန်းတွင် သင်ကြားပြသသော ပညာရပ်မျိုးကို ၆ နှစ်ခွဲ သို့မဟုတ် ၅ နှစ်မျှပင် ဖြစ်နိုင်အောင် စီမံထား၏။ အစိုးရ စီမံထားသော ပညာရေး ဥပဒေအရ ထိုပညာရပ်မျိုးကို အနည်းဆုံး ၁၁ နှစ် သို့မဟုတ် ၁၂ နှစ် သင်ကြားရပေသည်။

ကျောင်းသူ ကျောင်းသားများ၏ နဂိုဉာဏ်ရည်အလျောက် တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးနိုင်ရန် တနှစ်လျှင် စာမေးပွဲ နှစ်ကြိမ်ကျ ကျင်းပ၍ စီမံထားပါသည်။

ဤအချက်သည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် အက်ဥပဒေတွင် အစိုးရတို့

စီမံထားသော စ တန်း (Preliminary Class) စနစ်ကို တိုက်ရိုက် တော်လှန်လိုက်သည် သာမက၊ အကန့်လိုက် အကန့်လိုက် ပညာရေး တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုကို နှေးကွေးအောင် ပြုလုပ်ထားသော စည်းကမ်းဥပဒေ များကို မြေလှန် တော်လှန်လိုက်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ပြင် အမျိုးသား ကျောင်းများတွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာမှလွဲ၍ အခြားဘာသာရပ်များ အားလုံး ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် သင်ကြားခွင့်ပြု၏။ အစိုးရကျောင်းများတွင် မည်သည့်အခါမျှ မသင်ကြားရဖူးသော နိုင်ငံရေး ပညာနှင့် ပြည်သူ့နိတိ ပညာရပ်များကို အမျိုးသားကျောင်းတွင် သင်ကြားပေးပါသည်။

ထို့ပြင် ရွံ့ရပ်ရွံ့ပုံလုပ်နည်း အတတ်၊ လက်သမား အတတ်၊ ကြိမ်ယက်အတတ်၊ စာအုပ်ချုပ်ခြင်း အတတ်များကိုလည်း သင်ပေးပါ သည်။

အမျိုးသား ပညာရေးစနစ်တွင် အမျိုးသမီးများအတွက် အိမ် တွင်းမှု သိပ္ပံပညာရပ်များကို အလေးပေး စီမံထားပါသည်။ အိမ်တွင်းမှု ပညာရပ်များ ဖြစ်သော စာထိုး ပန်းထိုးပညာ၊ အပ်ချုပ်ပညာ တို့ကို လည်း အမျိုးသားကျောင်းတွင် သင်စေပါသည်။

ထို့ပြင် အမျိုးသမီးများအတွက် ဗိုင်းငင့်၊ ဝါဖတ် အတတ်ပညာ ကို တတ်မြောက်စေရန် စီမံထားပါသည်။

ဤသို့ အိမ်တွင်းမှုသိပ္ပံကို အလေးပေးသည်မှာ နိုင်ငံခြားဖြစ် အဝတ်အထည်များကို ရှောင်ကြဉ်၍၊ ပြည်တွင်းဖြစ် အဝတ်အထည်များ ကို ဝတ်ဆင်စေရန်နှင့် တစ်နှစ်လျှင် မြန်မာနိုင်ငံမှ ယိုထွက်ငွေ သိန်း ပေါင်း ၅၅၀ ကျော်ကို ပိတ်ပင်ရန်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

အမျိုးသား ပညာရေးစနစ်ကို ခြုံ၍ကြည့်ပါက အမျိုးသား ပညာ ရေး စနစ်သည် မြန်မာနိုင်ငံကို ကျွန်သက်ရှည်အောင် စီမံလုပ်ထားသော ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် အက်ဥပဒေကို ၎င်း၊ မြန်မာတိုင်းရင်းသားတို့ အညွန့်မထူနိုင်အောင် ရေခွေးပူ လောင်းထားသော ပညာရေးကိုဓ ဥပဒေ ကို ၎င်း၊ သခင်ပညာနှင့် ကျွန်ပညာဟု ခွဲခြားထားသော ပညာရေးကိုဓ ဥပဒေကို ၎င်း မြေလှန်၍၊ အောက်ခြေမျှမကျန် တော်လှန်ထားသော ပညာရေးစနစ် ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာတိုင်းရင်းသားတို့၏ အညွန့်အတက် အသီးအပွင့်များ

စည်ကား ပြီးဝေစေရန် မြန်မာ့နည်း မြန်မာ့ဟန်၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုကို အခြေခံထားသော မြန်မာတိုင်းရင်းသားတို့ အလိုဆန္ဒနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ အခြေအနေနှင့် ဆီလျော်အပ်စပ်သော ပညာရေးစနစ် ဖြစ်ပါသည်။

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပညာရပ်များကို အခြေခံကာ အိမ်တွင်းမှ သိပ္ပံပညာကို ဦးစားပေး၍ မိမိနိုင်ငံကို ချစ်ခင်မြတ်နိုးလိုသော စိတ်၊ လွတ်လပ်မှုကို မြတ်နိုးလိုသော စိတ်၊ မိမိကိုယ်ကို မိမိ လေးစားလိုသော စိတ်၊ တိုင်းပြည်အတွက် အတ္တကို စွန့်ရဲသောစိတ်၊ မိမိကိုယ်ကို မိမိ အားကိုးလိုသောစိတ် တဖွားဖွား တိုးပွားလာအောင် စီမံထားသော ပညာ ရေး စနစ် ဖြစ်ပါသည်။ အချုပ်အားဖြင့်ဆိုသော် အမျိုးသား ပညာရေး ၏ နောက်ဆုံးရည်ရွယ်ချက်သည် အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး (၀၁) မြန်မာလူမျိုးတို့ အင်္ဂလိပ်လက်ထဲမှ လွတ်မြောက်ရေးပင်တည်း။”^၁

အမျိုးသား ကောလိပ် ဖွင့်ခြင်း

အမျိုးသား ပညာရေးအဖွဲ့ချုပ်သည် အမျိုးသား ပညာရေးစနစ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ကာ မြန်မာပြည် အရပ်ရပ်တွင် အမျိုးသား ကျောင်း များ ပေါ်ပေါက်အောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထို့အတူ ၁၀ တန်း အောင် ပြီးသော သူများအတွက် ကျောင်းဆက်လက် နေနိုင်ရန် အမျိုးသား ကောလိပ် ကို ထူထောင်ရန် ကြိုးပမ်းသည်။ သို့သော် အမျိုးသား ပညာရေးအဖွဲ့ချုပ် သည် အမျိုးသား ကျောင်းများကို တည်ထောင်နေခြင်း၊ အမျိုးသား ကျောင်း ဆရာများ ခန့်ထားရေးကို စီစဉ်နေခြင်း၊ အမျိုးသား ကျောင်းများ၏ စာမေးပွဲ ကို ကျင်းပ စစ်ဆေးနေခြင်း စသော အကြောင်းများကြောင့် အမျိုးသား ကောလိပ်ကို ရုတ်တရက် မဖွင့်နိုင်ခဲ့ပေ။ ၁၉၂၁ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၅ ရက်နေ့ တွင် ဖွင့်လှစ်ရန် စီမံသော်လည်း အမျိုးသား ပညာရေးအဖွဲ့ချုပ်က ကျင်းပ သော စာမေးပွဲ အောင်စာရင်းများကို စောင့်ဆိုင်းနေရသောကြောင့် ဖွင့်လှစ် ရန် စီမံထားသော နေ့တွင် မဖွင့်နိုင်ခဲ့ပေ။

၁၉၂၁ ခု ဩဂုတ်လ ၁၄ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့၊ နံနက် ၉ နာရီတွင်မှ အမျိုးသားကောလိပ်ကို ဖွင့်လှစ်နိုင်ခဲ့သည်။ အမျိုးသားကောလိပ် ဖွင့်လှစ်

၁။ ဦးစကျော်၊ မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားပညာရေး လှုပ်ရှားမှုသမိုင်း။

ပွဲသို့ ပွဲစားကြီး ဦးဘိုးခိုင်၊ ဦးအောင်ကြီး၊ ဦးဘိုးကက်၊ ဝတ်လုံတော်ရ ဦးချစ်လှိုင်၊ ဦးပု၊ ဦးမောင်ကြီး၊ ဦးကွန်း၊ ဦးကိုကို၊ ဆရာဝန်ကြီး ဦးဘရင်၊ ဦးမောင်မောင်အုန်းခိုင်၊ ပုသိမ် ဦးတာရွှေ၊ သာယာဝတီ ဦးပု၊ ဦးဘစိန် စသော မြို့ရော နယ်ပါ ပရိသတ် တစ်ထောင်ကျော် တက်ရောက်ကြသည်။

အမျိုးသားကောလိပ် ဖွင့်ပွဲကို ဗုဒ္ဓဘာသာဆန်ဆန် ပြုလုပ်ကျင်းပ သည်။ ကောလိပ်ဖွင့်ပွဲတွင် ပထမဆုံး အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော် ဦး ကောသလ္လက တက်ရောက်လာသူတို့အား ငါးပါးသီလ ပေး၍၊ အခြား ဆရာတော်များဟာ မဟာပရိတ်တော်ကို ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်ကြသည်။

ထို့နောက် ဆရာတော် ဦးကောသလ္လက အမျိုးသား ပညာရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အကျယ်တဝင့် ရှင်းလင်း ဟောပြောပြီး၊ အမျိုးသား ကောလိပ် ကြီးသည် နောက်ဆုံး နိဗ္ဗာန်မဂ်ဖိုလ် ရောက်ရာ ရောက်ကြောင်းကဲ့သို့ ကြိုးစားအားထုတ်ရန် တိုက်တွန်း ဟောကြားသည်။

ထို့နောက် အမျိုးသား ပညာရေးအဖွဲ့ချုပ် ဥက္ကဋ္ဌ အမ်အေ ဦးမောင်ကြီး က တက်ရောက်လာကြသော ပရိသတ်အား နှုတ်ခွန်းဆက် မိန့်ခွန်း ပြော ကြားသည်။

ထို့နောက် အမျိုးသားကောလိပ် ကျောင်းအုပ်ကြီး ဦးပုက အမျိုးသား ကောလိပ် အကြောင်းကို အကျယ်တဝင့် ပြောကြားသည်။ ဤသို့ ပြော ကြားရာ၌ အမျိုးသားကောလိပ်တွင် သင်ကြားပေးမည့် ဘာသာရပ်များ အကြောင်းကို ဤသို့ သိမြင်ရသည်။

“အမျိုးသား ကောလိပ်ကျောင်းတွင် သင်ကြားမည့် ဘာသာရပ် များမှာ မြန်မာစာ၊ အင်္ဂလိပ်စာ၊ ရာဇဝင်၊ မဟာဝင်၊ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မှု ဆိုင်ရာ ပေါ်လစီတစ် အတတ်ပညာ၊ ဥစ္စာပစ္စည်းအဝင်၊ အရေ၊ အဝေ၊ အခြမ်းနှင့် ဆိုင်သော အတတ်၊ လောကဓာတ်ပညာ၊ ပထဝီ၊ ဓာတုဗေဒ၊ ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ် အတတ်၊ လက်မှုပညာ၊ လယ်ယာကိုင်းကျွန်း လုပ်ငန်းဆိုင်ရာပညာ၊ သင်္ချာ၊ ပါဠိ၊ သတ္တု တူးဖော်ရေးပညာ၊ အင်ဂျင် နီယာ ပညာနှင့် အသက်ရှိသည့်အရာများကို ပြုပြင်ပုံ အတတ်ပညာတို့ ဖြစ်သည်။

ကျောင်းသားများ ပညာအရည်အချင်းအလိုက် စာမေးပွဲ ဖြေဆိုမှု

များကို မူတည်ကာ ဘီအေ၊ အမ်အေ၊ ဘီအက်စီ၊ အမ်အက်စီ စသည့် ဘွဲ့လက်မှတ်များကို ပေးမည်။ ထိုဘွဲ့ထူးများကို ရရန် ၃ နှစ် ကန့်သတ် ထား၏။ ပထမနှစ်၌ အိုင်အေ သို့မဟုတ် အိုင်အက်စီ၊ ဒုတိယနှစ်၌ ဘီအေ သို့မဟုတ် ဘီအက်စီ၊ သို့မဟုတ် အမ်အက်စီ တို့ဖြစ်သည်။”

အမျိုးသားကောလိပ် ကျောင်းအုပ်ကြီး ဦးပု မိန့်ခွန်းပြောကြားပြီး နောက်၊ ဆရာဝန်ကြီး ဦးဘရင်က အမျိုးသားကောလိပ် တည်တံ့ခိုင်မြဲရန် အလှူငွေများ ပါဝင်ရေးအတွက် တိုက်တွန်း နှိုးဆော်သည်။

ထို့နောက် သူရိယသတင်းစာ ဦးဘဖေက အမျိုးသား ပညာရေး နှင့် ပတ်သက်၍ မေးခွန်းများကို ပြန်လည် ဖြေကြားသည်။

ထို့နောက် အမျိုးသား ပညာရေးကောင်စီက ပြုလုပ်ကျင်းပခဲ့သော (ဘီအေ၊ ဘီအက်စီ၊ အိုင်အေနှင့် အိုင်အက်စီ) အောင်စာရင်းကို ကြေညာ သည်။ အမျိုးသား ပညာရေးကောင်စီ အကျိုးဆောင် အတွင်းရေးမှူး ဦးကွန်းက စာမေးပွဲအောင်စာရင်းကို ဖတ်ပြပြီး၊ အမ်အေဦးမောင်ကြီးက စာမေးပွဲ အောင်သူများ အား အောင်လက်မှတ် အသီးသီးကို ထုတ်ပေးသည်။

ထို့နောက် ဦးခမ္မောဇယစာရ ကိုယ်တော်က တရား အနည်းငယ် ဟောသည်။ ထို့နောက် ပထမကျော် ဦးစောက “အောင်သူတကာတို့၏ ဓိပတိ အောင်ကျက်သရေ” အစရှိသော သြဘာစာများကို ဖတ်ကြားသည်။ တက်ရောက်လာကြသော လူထုပရိသတ်က သာဓုသုံးကြိမ် ခေါ်ကြသည်။

ထို့နောက် အမျိုးသားကောလိပ် ကျောင်းသားများက အဖျော်ရည် များကို ဘုန်းတော်ကြီးများအား ဆက်ကပ် လှူဒါန်းသည်။ ဘုန်းတော်ကြီး များ ပြန်ကြွသွားပြီးနောက် အမ်အေ ဦးမောင်ကြီးက ကြွရောက်လာကြ သော ပရိသတ်တို့အား ကျေးဇူးတင်စကား ပြောကြား၍ အခမ်းအနားကို ရုပ်သိမ်းလိုက်သည်။”

• တီအေ အောင်မြင်သူ	၁၃ ယောက်
ဘီအက်စီ အောင်မြင်သူ	၃ ယောက်
အိုင်အေ အောင်မြင်သူ	၂၁ ယောက်
အိုင်အက်စီ အောင်မြင်သူ	၁၉ ယောက်
	၅၆ ယောက်

၁။ ဦးစကျော်၊ မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားပညာရေး လှုပ်ရှားမှုသမိုင်း။

ကျောင်းသားနှင့် ကျောင်းဆရာများ

အမျိုးသားကောလိပ်ကို ကြီးမားသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် စတင် ထူထောင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျောင်းဖွင့်စက သိပ္ပံပညာရပ်ကို သင်ကြားသူ ၃ ဦး၊ ဝိဇ္ဇာပညာရပ်ကို သင်ကြားသူ ၂၀။ ပေါင်း ကျောင်းသား ဦးရေ ၂၃ ယောက်သာ ရှိသည်။ သို့သော် စာသင်နှစ် ကုန်၍ ကျောင်းပိတ်ချိန် စာရင်း အရ ကျောင်းသားပေါင်း ၇၀ ထိ ရှိလာခဲ့သည်။ (၁၈၇၈ ခုနှစ် ရန်ကုန် ကောလိပ် တည်ထောင်စက ထိုမျှပင် ကျောင်းသားဦးရေ မရှိခဲ့ပေ။)

အမျိုးသားကောလိပ်မှာ မကြာမီ ကြီးပွားတိုးတက်လာမည်ဟု မျှော်လင့်ထားသောကြောင့် ဆရာကောင်းများကို ကြိုတင် ရှာထားသည်။ အမျိုးသားကောလိပ်၌ သင်ကြား ပြသသော ဆရာများမှာ အောက်ပါတို့ ဖြစ်ကြသည်။

- ၁။ မြန်မာစာ ပါမောက္ခ ဦးလွန်း (သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း)၊
- ၂။ လက်ထောက်ဆရာ (အစိုးရ ပညာရေးဌာနတွင် ပညာအုပ် လုပ်ခဲ့သူ) ဦးဘချို၊
- ၃။ ပါဠိ ပါမောက္ခ ပထမကျော် ဦးညဏ၊
- ၄။ လက်ထောက်ဆရာ ဦးလူဖေဝင်း၊
- ၅။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပါမောက္ခ ပီဘီကချာနီတိ M.A၊
- ၆။ ရာဇဝင်ပါမောက္ခ အိပ်ချ်ကေ၊ ချကရာဇာတိ M.A၊
- ၇။ စီးပွားရေးနှင့် တိုင်းပြည်ရေးရာဘာသာ၊
ပါမောက္ခ အေ-အင်ရိုး၊ M.A, B.Sc၊
- ၈။ ဓာတုဗေဒ ပါမောက္ခ ဘီဘနာဂျီ၊ M.Sc, F.C.S.C၊
- ၉။ လက်ထောက်ဆရာ ဦးစံညွန့်၊
- ၁၀။ လောကဓာတ်ပညာ ပါမောက္ခ ကီး ကေရိုင်း B.Sc၊
- ၁၁။ သင်္ချာပါမောက္ခ ဘီဘနာဂျီ၊ M.Sc၊
- ၁၂။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးနှင့် လက်မှုပညာ၊
စက်မှုပညာ ပါမောက္ခ ချိဒ်ဗူအာယား၊ B.A, F.F.C.I။

အမျိုးသားကောလိပ်၌ သင်ကြား ပြသပေးကြသော ဆရာများ၏

လစာမှာ နည်းပါးလှသည်။^၁ အများဆုံး ၂၀ဝိ အထိသာ ရကြသည်။ များသော အားဖြင့်ကား တစ်လ ၁၀ဝိ ကျော်သာ ရရှိကြသည်။

အမျိုးသား ကောလိပ်နှင့် ဦးဖိုးကျား

အမျိုးသားကောလိပ်၏ ထူးခြားချက်ကား မြန်မာစာပေနှင့် မြန်မာ့သမိုင်းကို ထူးထူးချွန်ချွန် တတ်မြောက်အောင် သင်ကြားပေးခြင်း ဖြစ်သည်။

ဗျူရိုကရေစီ အင်္ဂလိပ်အစိုးရ လက်အောက်ရှိ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် မြန်မာစာပေကို အလေးထား အားပေးခြင်း မရှိပေ။ ဗဟန်း ကောလိပ်တွင်ကား မြန်မာစာကို လေးစားလာအောင်၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုကို မြတ်နိုးလာအောင် အထူးအလေးထား သင်ကြားပေးသည်။

မြန်မာစာ ပါမောက္ခ ဆရာလွန်းမှာ မျိုးချစ်စိတ် ပြင်းထန်လှသူ ဖြစ်သည်။^၂

“အမျိုးသားရယ်တို့၊ အကျိုးများ အောင်တဲ့
တိုးကျား တို့ အပေါက်ရှာသည်
အမှောက်မှာ ဗိုလ်ဆွဲပေါ့လေး။”^၂

ဟူ၍ သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ကိုဖိုးကျားတို့ သပိတ်မှောက်ခြင်းကို ထောက်ခံ ကြိုဆိုခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

“ဘွိုင်းကောက်အဖြစ်မှာ၊ မေတ္တာ အထယ် မသေးသော်လဲ့၊ ‘မိုင်း’ တယောက် မစွတာ ချစ်ရာ မမယ်သေးနှိုင်းဘု၊ သစ္စာ တကယ် သွေးတွေ ဟဲ့လို့ တွေးသနဲ့ နောင်ဘို့အလို (အိုကွယ်) ခေတ္တရာ နယ်တကျေးဆီက မေးရက် မောင်တို့ကို။ ။ (ဪ) ဝေးခရီးကပေမဲ့၊ အရေးကြီးလျှင်ဖြင့်၊ သွေးနိုးရာ ပါစမြဲပေမို့၊ ဆရာလဲကွာ ပဋ္ဌမအရင် ကနဦးဆီက၊ မြန်မာ့ တခွင်မှာ သမတရှင် မလူးခင်ပ၊ (ထ) ဆင်ထူးကို တမြည်မြည် သင်ခဲ့ သမို့၊ (ထီ) မထင် ကျောင်းတော်သားတွေရဲ့၊ အမည်အစဉ်မှာ ခေါင်း အပေါ် များမှာလ၊ မင်းရို၊ ဆရာကို စာရင်းတို့ကာ ထားလိုက်ကြပေ တော့”^၃

၁။ ဦးကျော်၊ မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားပညာရေး လှုပ်ရှားမှုသမိုင်း။
၂။ မစွတာမောင်မိုင်း၊ ဘွိုင်းကောက်ဋီကာ။ မျက်-၂၉၅။
၃။ မစွတာမောင်မိုင်း၊ ဘွိုင်းကောက်ဋီကာ။ မျက်-၃၃၈။

ဟူသော ယူနီတာစတီဘွဲ့ လေးချိုးကြီးဖြင့် သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ ဘက်မှ မားမားမတ်မတ် ရပ်ကာ ထောက်ခံအားပေး ကူညီခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ ထိုမျှဖြင့် မရောင့်ရဲနိုင်ဘဲ သူရိယ သတင်းစာတိုက်မှ နုတ်ထွက်ကာ ဗဟန်း အမျိုးသားကောလိပ်သို့ လာရောက်၍ မြန်မာစာ ပါမောက္ခအဖြစ် ဆောင် ရွက်သူ ဖြစ်သည်။

မျိုးချစ်စိတ် ပြင်းထန်လှသော ဆရာလွန်းသည် မြန်မာစာပေနှင့် မြန်မာရာဇဝင်ကို သင်ကြားပို့ချရင်း၊ အမျိုးသားများ၏ “နှလုံးအိမ်တွင်းမှ ဇာတိသွေး ဇာတိမာန် မီးဖိုကို မီးမွှေးပေးသည်။”^၁ အမျိုးသားစိတ် တဖိတ် ဖိတ် တောက်လာအောင် အရောင်တင်ပေးသည်။

ကာလကတ္တား တက္ကသိုလ် လက်အောက်ရှိ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင် သင်သော သမိုင်းသည် လက်နက်အင်ပါယာကြီး သမိုင်းဖြစ်သည်။ “အင်္ဂလိပ် တို့က မြန်မာပြည်ကို သိမ်းပိုက်ခြင်းပင် တရားသည်” ဟု သင်ကြားသော သမိုင်း ဖြစ်သည်။ အမျိုးသားကောလိပ်တွင် သင်သောသမိုင်းကား မြန်မာ တိုင်းရင်းသားတို့၏ ရှုထောင့်မှနေ၍ သင်သော သမိုင်း ဖြစ်သည်။ မတရားမှု ကို မတရားဟု မြင်ကာ သင်ပေးသည်။^၂

ဤသို့အားဖြင့် အမျိုးသားစိတ် အပြည့်ရှိသော၊ ဇာတိသွေး ဇာတိ မာန် တဟုန်းဟုန်း တောက်စေသော အမျိုးသားကောလိပ်တွင် (ဘီအေ အောက်တန်းတွင် ပညာဆည်းပူးနေရာမှ သပိတ်မှောက် ထွက်လာခဲ့သော) ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ကိုဖိုးကျားသည် ပညာဆက်လက် ဆည်းပူး သည်။ ၁၉၂၂ ခုနှစ်ခန့်တွင် ကိုဖိုးကျားသည် အမျိုးသားကောလိပ်က ကျင်းပ သော ဘီအေ စာမေးပွဲကို ဖြေဆိုအောင်မြင်ခဲ့သည်။^၃

(အမျိုးသားကောလိပ်မှ ပေးသော ဘွဲ့များကို လွတ်လပ်ရေး ရပြီး နောက်၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်က ၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင် တရားဝင် အသိအမှတ် ပြုသည်။)

၁။ သိန်းစေမြင့်၊ ဆရာလွန်း။ မျက်-၇၄။
၂။ ဦးကျော်၊ မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားပညာရေး လှုပ်ရှားမှုသမိုင်း။
၃။ ၁၉၃၅-၃၆ ဒီဇင်ဘာ-ဇန်နဝါရီလထုတ်၊ စာဆိုတော်မဂ္ဂဇင်း၊ အခုံးတွင် ဦးဖိုးကျား၊ ဘီ-အေ။ U Po Kya, B.A. Inspector of National School. ဟူသော ဇာတန်းနှင့် ဇာတိပုံကို တွေ့ရသည်။ ထိုမဂ္ဂဇင်းတွင် ဦးဖိုးကျား၏ “မြန်မာနိုင်ငံ အောင်လံတော်” ဆောင်းပါး လည်း ပါသည်။

အမျိုးသားနေ့ သတ်မှတ်ခြင်း

ဗဟန်းအရပ်၌ အမျိုးသားကောလိပ် ကျောင်းကြီးကို အောင်မြင်စွာ ဖွင့်လှစ်တည်ထောင်ပြီး ၂ လ အကြာ၊ ၁၉၂၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာ ၂၁ ရက် သောကြာနေ့ မွန်းလွဲ ၂ နာရီ ၄၅ မိနစ် အချိန်တွင် မန္တလေးမြို့၌ နဝမအကြိမ် မြောက် မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ မြန်မာ့အသင်းချုပ် (ဂျီစီဘီအေ) အစည်း အဝေးကြီးကို ကြီးကျယ်ခမ်းနားစွာ ဆင်ယင် ကျင်းပသည်။

ထိုအစည်းအဝေးကြီး၏ စတုတ္ထနေ့ဖြစ်သော အောက်တိုဘာလ ၂၄ ရက် တနင်္လာနေ့တွင် ကန်ကြီးထောင့်မြို့က ဦးဘသော်က “မြန်မာ အမျိုးသားတို့သည် အမျိုးဘာသာ သာသနာကို ချစ်ကြည်လေးမြတ်သော စိတ်ထားရှိကြသည်ကို ခိုင်လုံလေအောင် နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း မှတ်ယူကြရန် နေရှင်နယ်ဒေးခေါ် အမျိုးသားတို့အတွက် နေ့ထူးနေ့မြတ် တစ်ရက် သတ်မှတ် သင့်ကြောင်း” အဆိုတင်သွင်းသည်။ ဦးဘသော်၏ ထိုအဆိုကို ဦးဘစိန် က ထောက်ခံသည်။^၁

ထိုအခါ အချို့က သီပေါမင်း ပါတော်မူသောနေ့၊ အချို့က ဦးဥတ္တမ ထောင်ကျသောနေ့ စသည်တို့ကို သတ်မှတ်သင့်ကြောင်း အမျိုးမျိုး အကြံ ပေးကြသည်။ ထိုအခါ သပိတ်မှောက် ကျောင်းသား ခေါင်းဆောင် (နေရှင် နယ်) ဦးမြင့်က-

“သီပေါမင်း အဖမ်းခံ ခေါ်ဆောင်သွားခြင်း ခံရသည့် ‘ပါတော်မူ နေ့’ ဆိုသည်မှာ ဗမာတစ်မျိုးလုံးအတွက် လွတ်လပ်မှု ဆုံးရှုံးရသည့်နေ့၊ မင်္ဂလာ မရှိသောနေ့ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုနေ့ကို ‘အမျိုးသားနေ့’ ဟု မသတ်မှတ်ထိုက်ပါ။ ဆရာတော်ဦးဥတ္တမ ဖမ်းဆီးထောင်ချခံရသည့် နေ့မှာလည်း ထိုနည်းတူစွာပင် အမင်္ဂလာနေ့ ဖြစ်ပါသည်။ ‘အမျိုးသား နေ့’ ဟု အခေါ်မခံထိုက်ပါ။ သို့ပါ၍ ‘အမျိုးသားနေ့’ ဟု သတ်မှတ်စေ လိုသော နေ့မှာ လွန်ခဲ့သည့်နှစ် (၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်) က အင်္ဂလိပ်တို့၏ ပညာရေး ဖိနှိပ် ချိုးနှိမ်မှုကို တွန်ကန် တော်လှန်ခဲ့ကြသော၊ တစ်နည်း ဆိုရသော် ကောလိပ်ကျောင်းသားတို့က ‘ဘွိုင်းကောက်’ ခေါ် သပိတ် ကြီး မှောက်ခဲ့ကြသော၊ တစ်နည်း ဆိုရပြန်ပါသော် ရန်ကုန်မြို့တွင်

၁။ စစ်ကိုင်းဟန်တင်၊ မြန်မာနိုင်ငံတော် မှတ်တမ်း၊ (၂)။ မျက်-၇၇။

ဗဟန်းအမျိုးသား ကောလိပ်ကြီးနှင့် အမြို့မြို့အရွာရွာတွင် အမျိုးသား ကျောင်းများ ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သော ၁၂၅၂ ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလပြည့် ကျော် ၁၀ ရက် နေ့ကိုသာလျှင် 'အမျိုးသားနေ့'၊ 'အမျိုးသား အောင်ပွဲ နေ့' အဖြစ်ဖြင့် သတ်မှတ်သင့်ပါကြောင်း" ၁

ရှင်းလင်း တင်ပြသည်။

(နေ့ရှင်နယ်) ဦးမြင့်၏ တင်ပြချက်မှာ အကျိုးသင့် အကြောင်းသင့် ရှိရုံမက၊ အလွန်ကောင်းမွန်သော အကြံဉာဏ် ဖြစ်သောကြောင့် အများပင် ဝမ်းမြောက် သဘောတူကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် (နေ့ရှင်နယ်) ဦးမြင့် တင်ပြသည့် ကျောင်းသားများ သပိတ်မှောက် ထွက်လာသော နေ့ကိုသာ လျှင် ထူးမြတ်မင်္ဂလာရှိသည့် အောင်ပွဲနေ့အတွက် အသင့်လျော်ဆုံး ဖြစ် သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကြလေသည်။

ဤသို့ အမျိုးသားနေ့ သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော အမျိုးသား ပညာဝန် ဦးဖိုးကျား၏ အမြင်ကို အမျိုးသားနေ့များ၌ ရေးလေ့ရှိသော ဆောင်းပါးများတွင် တွေ့မြင်ရလေသည်။ အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား ၏ အမြင်မှာ ဤသို့ ဖြစ်ပါသည်။

“ဤနေ့ကို ရွေးမိသည်မှာ အလွန်အကွက်ကျသည်။ အမျိုးသား အောင်ပွဲနေ့ ဟူသော အမည်ကို ခံထိုက်၏။ အကြောင်းတို့ကို အောက် တွင် အကျဉ်းချုပ်၍ ပြလိုက်ပါ၏။

(၁) မြန်မာတို့သည် ငခွေး၊ ငနွား၊ သစ်တုံးများ မဟုတ်ကြ။ ဇာတိမျိုးရိုးနှင့် လူဖြစ်ကြောင်း။ မဟုတ်မတရားလျှင် အလကား မခံ ဟူသော မြန်မာ့မာန်ကို ပြကြသော အချက်တည်း။ ကျွန်နင်းပြား စိတ် မှ သခင်မင်းသား စိတ်သို့ ပြန်လည်လာမှုတည်း။

(၂) မြန်မာတို့ အိပ်မောကျ၍ ရေသာခိုပြီး သူတပါး အကြောင့် ကြကို ခံ၍၊ ပေါတောတော သွပ်တွတ်တွတ်နေကြရာမှ ဖြန်းကနဲ သတိရ၍ ထထကြွကြွ ဖြစ်ကာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အားကိုး၍ စွန့်စားသော အချက်ပင်တည်း။

(၃) ထိုကဲ့သို့ စွန့်စား၍ သပိတ်မှောက်လိုက်ခြင်းကြောင့် ပညာ

၁။ ဝိလ်မူးဘသောင်း၊ ဗမာ့တော်လှန်ရေးသမိုင်း၊ မျက်-၁၉၃-၁၉၄။

ရေးကို အမျိုးပြု၍ တိုင်းပြည် တိုးတက်ရေးအတွက် ၂၅ နှစ်၊ အနှစ် ၃၀ စော၍ တခါတည်း ခုန့်ကျော် တိုးတက်သွား၏။

(၄) ထိုသပိတ်မှောက်ခြင်းကို စွဲ၍ အမျိုးသား ကျောင်းများ ပေါ်လာရာ၊ ယခုအခါ ၅၀ ခန့် ရှိ၏။ ထိုကျောင်းတို့မှာ အမျိုးသားကလေးတို့ကို “လူဖြစ်အောင် သင်ကြားပေးရာ ဗဟိုဌာန” ဖြစ်၏။ အမျိုးသားစစ်သည်တော်များ ထွက်ရာ အရပ် ဖြစ်၏။

(၅) ထိုကျောင်းတို့ကို အုပ်ချုပ်ရန် အမျိုးသား ပညာရေးအဖွဲ့ချုပ်တခု ဖြစ်တည်လာရာ၊ တိုင်းပြည် ပညာရေးအတွက် ပြုပြင်စီမံနိုင်သော တန်ခိုးအာဏာ အတော်အတန် ရလေပြီ။ နောင် ခေတ်ကောင်းသော အခါ မြန်မာပြည် ပညာရေး အလုံးစုံကို ကိုင်မည့်အဖွဲ့ ဖြစ်၏။

(၆) ပညာသည် တိုင်းရေးပြည်ရေး၊ စီးပွားရေး၊ ဘာသာရေး၊ သာသနာရေး၊ အလုံးစုံတို့၏ အခြေခံ စင်စစ်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်လည်း ထို သပိတ်မှောက်ရေးသည် တိုင်းပြည်၏ တိုးတက်ကြီးပွားရေး အခြေခံ ဖြစ်၏။”^၁

အမျိုးသား ပညာရေးနှင့် အထောက်အပံ့

ဤသို့အားဖြင့် တိုင်းပြည်၏ တိုးတက်ကြီးပွားရေးကို ရှေးရှု ဦးတည်သော အမျိုးသား ပညာရေးကို အခြေတည်ခဲ့ကြသည်။ အမျိုးသား ပညာရေး စနစ် အောင်မြင်ရန်အတွက် ငွေကြေးအမြောက်အမြား လိုအပ်ပေသည်။ မြန်မာပြည် အရပ်ရပ်ရှိ အမျိုးသား ကျောင်းများနှင့် ဗဟန်း အမျိုးသား ကောလိပ်တို့မှာ တိုင်းသူပြည်သားတို့ထံမှ ကောက်ခံရရှိသော ငွေပေါ်တွင် အမှီပြု၍ ရှင်သန်ကြရခြင်းဖြစ်ရာ၊ အချိန်ကြာလာသည်နှင့်အမျှ အခြေအနေမှာ ယိမ်းယိုင် လှုပ်နှံလာတော့သည်။

ထို့ကြောင့် ၁၉၂၁ ခု ဧပြီလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ဗဟန်းရပ်၌ ကျင်းပသော သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ၏ ကွန်ဖရင့်က “အမျိုးသား ပညာရေး အတွက် အစိုးရထံမှ အထောက်အပံ့ တောင်းဆိုရန်” အမျိုးသား ပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်နှင့် ဂျီစီဘီအေ အသင်းချုပ်ကြီးတို့အား တိုက်တွန်းခဲ့သည်။

အစိုးရထံမှ အထောက်အပံ့ တောင်းဆိုရေးနှင့် ပတ်သက်၍ မန္တလေး

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ “အမျိုးသားရေး”၊ တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်း။ ၁၉၃၅ ခု ဇန်နဝါရီလ။

မြို့၌ ကျင်းပသော ဂျီစီဘီအေ ကွန်ဖရင့်ကြီး၊ ၁၉၂၁ ခု အောက်တိုဘာလ ၂၁ ရက် တတိယနေ့ အစည်းအဝေးတွင် ပေါင်းတည်မြို့ ဝိုင်အမ်ဘီအေ အသင်း ဦးထွန်းလှက အဆိုသွင်းလေသည်။ ဦးထွန်းလှက-

“အစိုးရ ပညာသင်ကြားရေး ရံပုံငွေသည် အမှန်စင်စစ် ပြည်သူ ပြည်သားတို့၏ မိမိတို့ ပညာသင်ကြားရေးကို မိမိတို့ ကိုယ်ပိုင် စီမံ ဆောင်ရွက်ရန် ဆုံးဖြတ်ပြဋ္ဌာန်းကြပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ပညာ သင်ကြား ရေး အတွက် အစိုးရ အခွန်တော် မစည်းကြပ် မခန့်ခွဲ၊ မကောက်ခံ သင့်ကြောင်း။ အကယ်၍ အခွန်တော် ကောက်ခံလျှင် ဤသို့ ခန့်ခွဲ ကောက်ခံမည့် ငွေများကို တိုင်းရင်းသား ပညာသင်ရေးအတွက် ပြန်၍ ခွဲဝေပေးသင့်လေသည်။ တိုင်းရင်းသား ပညာသင်ရေးသည် ဟုမ္မရူး ခေါ် ကိုယ့်တိုင်းပြည် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် ရရှိရန် မူလပထမ အကြောင်း ရင်းခံ အချက်ကြီး ဖြစ်လေသည်။ အစိုးရတို့သည် မိမိတို့၏ ခံဝန်ချက် များ အတိုင်း ဧကန်အမှန် ဆောင်ရွက်လိုသော စိတ်စေတနာ ရှိကြရိုး မှန်ပါလျှင် ပညာသင်ကြားရေးအတွက် အဟုတ်တကယ် ငွေကြေးထုတ် ပေးရန် သင့်သည်”

ဟု အကျိုးသင့် အကြောင်းသင့် တင်ပြသည်။ ဦးထွန်းလှ၏ အဆိုကို ထောက်ခံသူ၊ ကန့်ကွက်သူ၊ ဖြည့်စွက်သူများဖြင့် စိတ်အား ထက်သန်စွာ ဆွေးနွေးကြသည်။ နောက်ဆုံး၌ ဦးထွန်းလှ၏ အဆိုသည် ဤသို့ အတည် ဖြစ်သွားသည်။

“အစိုးရ ပညာသင်ကြားရေး (မြူနီစီပယ် ရန်ပုံငွေ အပါအဝင်) ရန်ပုံငွေကို တိုင်းရင်းသား ပညာသင်ရေးတွင် အထောက်အပံ့ တောင်းခံ သင့်ကြောင်း၊ ဤသို့ အထောက်အပံ့ ယူရာတွင် အစိုးရ အရာရှိများ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်း မပြုမလုပ်စေရ။”^၁

၂၁ ဦးနှင့် လှိုင်-ပု-ကျော်

ဤသို့ အစိုးရထံမှ အထောက်အပံ့ တောင်းခံရန် ဆုံးဖြတ် အဆို ြီးချိန်တွင် အိုင်အာစီ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် ပေါ်ပေါက်လာသည်။

၁၉၂၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်နေ့တွင် အိန္ဒိယအစိုးရ

၁။ စစ်ကိုင်းဟန်တင်၊ မြန်မာနိုင်ငံတော် မှတ်တမ်း၊ (၂)။ မျက်-၇၂-၇၃။

ဂေဇက်ပြန်တမ်း အထူးထုတ် အမှတ် ၂၂၅ ဖြင့် မြန်မာပြည်ကို အုပ်ချုပ်ရေး စနစ်သစ်တွင် ထည့်သွင်းမည်ဟု မူအားဖြင့် ကြေညာခဲ့၏။ အသေးစိတ် စီမံမှုများကို အချိန်ယူ၍ ဆက်လက် လုပ်ဆောင်သည်။ ဒိုင်အာခီ ဥပဒေပြု ကောင်စီတစ်ရပ်ကို ဖွဲ့စည်းမည်ဖြစ်ရာ၊ ဥပဒေပြု လွှတ်တော်အမတ် စုစု ပေါင်း ၁၀၃ နေရာအနက် ၇၉ နေရာအတွက် ရွေးကောက်ပွဲများကို ၁၉၂၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် ကျင်းပသည်။ ၁၉၂၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂ ရက် တွင် အိန္ဒိယအစိုးရ ဂေဇက် အမှတ် ၁၁၉၂ ဖြင့် မြန်မာပြည်ကို ဘုရင်ခံ အုပ်ချုပ်သော သီးခြား ပြည်နယ်အဖြစ် တည်ထောင်ကြောင်း ကြေညာသည်။

ဒိုင်အာခီ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်အရ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေး စသော ကိစ္စများကို ဥပဒေပြု ကောင်စီက တင်မြှောက်သော ဝန်ကြီးများက တာဝန်ယူရသည်။ ထိုဝန်ကြီးများက ဥပဒေပြု ကောင်စီသို့ အစီရင်ခံရမည်။ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး၊ ဘဏ္ဍာရေး၊ အခွန်တော်ရေး စသော အရေးကြီးသည့် ကိစ္စများကိုမူ ဘုရင်ခံ ကိုယ်တိုင် တာဝန်ယူရန် သီးသန့် ထားသည်။ ထို့ပြင် ဘုရင်ခံက အတိုင်ပင်ခံများ ခန့်အပ်နိုင်သည်။ အုပ်ချုပ် ရေး တစ်ခုတည်းတွင် ခေါင်းနှစ်လုံး တပ်ထားသည်နှင့် တူနေသည်။ ထို့ကြောင့် ဒိုင်အာခီ အုပ်ချုပ်ရေးကို “ခေါင်းနှစ်လုံးတပ် အုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရား” ဟု ခေါ်ဆိုကြသည်။^၁

ဒိုင်အာခီ ခေါင်းနှစ်လုံးတပ် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် ပေါ်ပေါက်လာသော အခါ ဂျီစီဘီအေ အသင်းချုပ်ကြီးသည် ထိုစနစ်ကို လက်ခံသင့်၊ လက်မခံ သင့် ဆုံးဖြတ်ရန် တာဝန်ရှိလာသည်။ ထို့ကြောင့် ၁၉၂၃ ခု မေလတွင် ရန်ကုန်မြို့ ဂျူဗလီကြီး၌ ဦးဘစီကို နာယက တင်၍ ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ ထိုအစည်းအဝေးတွင် (၁) ဦးဘဘေ (၂) ဦးသိမ်းမောင် (၃) ဦးပု အမှူး ရှိသော ၁၄ ဦးသော သူတို့က ဒိုင်အာခီ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို လက်ခံသင့် ကြောင်း စာတမ်းများ တင်သွင်း ထုတ်ဝေကြသည်။ အစိုးရကို ပူးသတ် မည်ဟု ကြေညာကြသည်။ သို့သော် အများစုက ဒိုင်အာခီ အုပ်ချုပ်ရေး စနစ်ကို မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ လက်မခံ၊ ဟုမ္မရူး ခေါ် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး ရမှ ကျေနပ်မည်ဟု အတင်းအကျပ် ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် ဒိုင်အာခီစနစ် ကို လက်ခံသင့်ကြောင်း အဆိုမှာ ရှုံးနိမ့်သွားသည်။

၁။ ဒေါက်တာမောင်မောင်၊ မြန်မာနိုင်ငံရေးစရီးနှင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း။ မျက်-၄၄။

ဤသို့ အဆို ရုံးနိမ့်သွားလင့်ကစား ဒိုင်အာစီစနစ်ကို လက်ခံလိုသူများသည် စိတ်မလျော့ပေ။ “မိမိတို့သည် အတွင်းလမ်းမှ လွတ်လပ်ရေးကြိုးပမ်းပါမည်။ အတွင်း ဝင်၍ ပူးသတ်ရန် ဖြစ်ပါမည်။ အကယ်၍ အထမမြောက်ပါက အများနည်းတူ သပိတ်မှောက်ပါမည်” ဟူသော စာတမ်းကို တိုင်းပြည်သို့ ထုတ်ပြန် ကြေညာသည်။ ဤသို့ ဒိုင်အာစီကို လက်ခံသည့် သူများကို ၂၁ ဦး ဂျီစီဘီအေ ဟု ခေါ်တွင်ကြသည်။

ထိုသူများမှာ (၁) ပုသိမ် ဦးဘစိန် (၂) ရန်ကုန် ဦးမောင်မောင် အုန်းခိုင် (၃) ဦးဘဘေ (၄) အမ်အေ ဦးမောင်ကြီး (၅) ဦးဘလှိုင် (၆) ဦးစိန် (၇) ဦးမောင်မောင်ကြီး [မြန်မာ့အလင်း] (၈) ဦးသင်းမောင် (၉) ဦးပု (၁၀) ဦးလှဖေ (၁၁) ဦးကွန်း (၁၂) ဒေါက်တာဘရင် (၁၃) ဦးထွန်းဝေ (၁၄) ပဲခူး ဦးစံလင်း (၁၅) ဦးထွန်းလှိုင် (၁၆) ညောင်လေးပင် ဦးလွန်းမောင် (၁၇) မန္တလေး ဦးဘဦး (၁၈) သထုံ ဦးကိုကို (၁၉) ကမာရွတ် ဦးသော် (၂၀) ပျော်ဘွယ် ဦးမောင်ကြီး (၂၁) ကျောက်ဆည် ဦးစိန်ဘစသူတို့ ဖြစ်ကြသည်။^၁

ဒိုင်အာစီ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို လက်ခံသော ၂၁ ဦး ဂျီစီဘီအေတို့သည် ၁၉၂၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် ကျင်းပသော အမတ်ရွေးကောက်ပွဲကို ဝင်ရောက် အရွေးခံကြသည်။ ရွေးကောက်သော နေရာနယ်ပယ် စုစုပေါင်း (၇၉) နေရာအနက် ၂၁ ဦး ဂျီစီဘီအေ ဂိုဏ်းသားတို့ဘက်မှ အမတ်နေရာ ၂၈ နေရာ ရရှိခဲ့သည်။

ထိုဒိုင်အာစီ ရွေးကောက်ပွဲတွင် လှိုင်-ပု-ကျော် ဂျီစီဘီအေသည် ဝင်ရောက် ယှဉ်ပြိုင်ခြင်း မပြုရုံမက၊ ဒိုင်အာစီ ရွေးကောက်ပွဲကို သပိတ်မှောက်ရန် လှုံ့ဆော် ဝါဒဖြန့်သည်။ ထို့ကြောင့် ဒိုင်အာစီ ရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲဆန္ဒရှင် တစ်သန်းနှင့် ခုနစ်သိန်းကျော် (၁,၇၆၇,၂၂၇) အနက် လူတစ်ရာလျှင် ၆.၉၂ ရာခိုင်နှုန်းသာ မဲဆန္ဒပေးကြသည်။

ရွေးကောက်ပွဲကြီး ပြီးစီး၍ ဒိုင်အာစီ အုပ်ချုပ်ရေးအရ အစိုးရအဖွဲ့ကို ဖွဲ့ရာ၊ အစိုးရအဖွဲ့မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

- ဘုရင်ခံ။ ။ ဆာဟာကုတ်ဘတ်တလာ၊
- ဘုရင်ခံ ခန့်သော ဝန်ကြီးချုပ်များ။ ။

၁။ ဦးဘစိန်၊ မြန်မာပြည် ဒိုင်ခံရေး ရာစဝင်။ မျက်-၇၁-၇၂။
ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

(၁) ဆာဝီလျက်-ဘဏ္ဍာရေး၊

(၂) ဦးခင်-ပြည်ထဲရေး၊

အမတ်ထဲမှ ဝန်ကြီးချုပ်များ။ ။

(၁) ဆာဂျေအေ ဦးမောင်ကြီး-သစ်တော

(၂) အမ်အေ ဦးမောင်ကြီး-ပညာရေး။^၁

ဒိုင်အာခီ အုပ်ချုပ်ရေး အစိုးရအဖွဲ့တွင် ပညာရေးဌာန ဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်လာသော (ငါးထောင်စား) အမ်အေ ဦးမောင်ကြီးမှာ အမျိုးသား ပညာရေး အဖွဲ့ချုပ် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် စိတ်အားထက်သန် တက်ကြွစွာ ဆောင်ရွက်ခဲ့သူ ဖြစ်လေရာ၊ အမျိုးသား ပညာရေးအဖွဲ့ချုပ်နှင့် အမျိုးသား ပညာရေးကို အထူးအားပေး ကူညီဆောင်ရွက်ပေးသည်။

အမျိုးသားကောလိပ် ပျက်ခြင်း

အမျိုးသား ပညာရေးစနစ် အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် တိုင်းသူပြည်သားတို့၏ စိတ်ရောကိုယ်ပါ ထောက်ပံ့ကူညီမှု များစွာလိုအပ်ပေသည်။ အမျိုးသားကျောင်းများ တည်ထောင် ဖွင့်လှစ်စက တိုင်းသူပြည်သားများသည် စည်းလုံးညီညွတ်စွာ စိတ်ရောကိုယ်ပါ ထောက်ပံ့ ကူညီခဲ့ကြပါ၏။ သို့သော် ဒိုင်အာခီ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို အကြောင်းပြုပြီး ၂၁ ဦး ဂျီစီဘီအေနှင့် လှိုင်-ပု-ကျော် ဝံသာနု ဂျီစီဘီအေတို့ ကွဲသွားသည်မှ စ၍ တိုင်းသူပြည်သားများ၏ စည်းလုံးညီညွတ်မှုလည်း ပြိုကွဲသွားတော့သည်။ အမျိုးသား ပညာရေးကို ထောက်ခံအားပေးမှုလည်း လျော့နည်းသွားတော့သည်။

တိုင်းသူပြည်သား အများစုမှာ ဒိုင်အာခီ အုပ်ချုပ်ရေးကို မနှစ်သက်ကြဘဲ၊ ဟုမ္မရူး ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးကိုသာ လိုလား တောင့်တကြသည်။ အမျိုးသား ပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်တွင် ဦးစီးဆောင်ရွက်နေကြသော ဥက္ကဋ္ဌ အမ်အေ ဦးမောင်ကြီးနှင့် အတွင်းရေးမှူး ဝတ်လုံတော်ရ ဦးမောင်မောင် အုန်းခိုင်တို့က ဒိုင်အာခီ အုပ်ချုပ်ရေးကို လက်ခံကာ ရွေးကောက်ပွဲဝင်ခြင်း၊ ငါးထောင်စား ပညာရေး ဝန်ကြီးချုပ် ရာထူးကို အမ်အေ ဦးမောင်ကြီးက လက်ခံခြင်းတို့ကို ပြုသည့်အတွက် တိုင်းသူပြည်သားများမှာ မကျေမနပ် ဖြစ်ကြသည်။ အမျိုးသား ပညာရေးအဖွဲ့ချုပ်ကို ၂၁ ဦး ဂျီစီဘီအေတို့သာ

၁။ ဦးထွန်းသန်း၊ ဒိုင်ငံရေးရှင်းတမ်း။ မူတ်-၁၆၁။

ထောက်ခံ အားပေးကြသည်။ ယခင်ကကဲ့သို့ တိုင်းသူပြည်သားများ၏ တက်တက်ကြွကြွ အားပေးခြင်းကို မခံရတော့ပေ။

၁၉၂၂ ခုနှစ် ကုန်ခါနီးတွင် အမျိုးသား ပညာရေးအဖွဲ့ချုပ်မှာ ငွေကြေး အထူး ကျပ်တည်းကာ မရှူနိုင် မကယ်နိုင် ဖြစ်လာသည်။ အပြည်ပြည် အရပ်ရပ်တွင် ဖွင့်ထားသော အမျိုးသားကျောင်းများမှာ ယိမ်းယိုင် အားနည်းလာသည်။ ဗမာများ အရပ်ရှိ အမျိုးသား ကောလိပ်မှာလည်း တဖြည်းဖြည်း အားနည်းလာသည်။ ဆရာများ လခ မှန်မှန်မရဘဲ ငတ်တစ်လှည့် ပြတ်တစ်လှည့် ဖြစ်လာသည်။ အငတ်မခံနိုင်သော ဆရာများ တစ်စတစ်စ ထွက်သွားရာ၊ အလွန်စွဲကောင်း၍ မျိုးချစ်စိတ် ပြင်းထန်သော ဆရာများသာ ကျန်ရစ်တော့သည်။ ထိုဆရာများမှာ-

- (၁) မြန်မာစာ ပါမောက္ခ ဆရာလွန်း၊
- (၂) မြန်မာစာ လက်ထောက်ဆရာ ဒီးဒုတ် ဦးဘချို၊
- (၃) ပါဠိ လက်ထောက်ဆရာ ဦးလူဖေဝင်း၊
- (၄) ဓာတုဗေဒ ပါမောက္ခ မစ္စတာဘာနာဂျီ၊
- (၅) ဓာတုဗေဒ လက်ထောက်ဆရာ ဦးစံညွန့်၊
- (၆) ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးနှင့် လက်မှုပညာ၊ စက်မှုပညာ ပါမောက္ခ မစ္စတာအာယား

တို့ ဖြစ်ကြသည်။^၁

ဗဟန်း အမျိုးသား ကောလိပ်ကြီး ပျက်စီးတော့မည့် အခြေအနေကို မြင်ကြသော သူများသည် ဗဟန်းအမျိုးသား ကောလိပ်ကြီး ပျက်စီးမသွားအောင် အစွမ်းကုန် ကြိုးစားကြသည်။ ဒိုင်အာစီ အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ပညာရေးဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်နေသော (ငါးထောင်စား) အမ်အေ ဦးမောင်ကြီး ထံမှ ကျောင်းအတွက် တစ်လကို အလှူငွေ တစ်ထောင် ထည့်ဝင်လှူဒါန်းရန် တောင်းခံသည်။ အမ်အေ ဦးမောင်ကြီးလည်း တောင်းခံသော အလှူငွေကို စိတ်ရောကိုယ်ပါ ထည့်ဝင် လှူဒါန်းသည်။

ထို့ပြင် တိုင်းပြည်၏ ထောက်ခံအားပေးမှုကို ခံရသော လှိုင်-ပု-ကျော် မြန်မာအသင်းချုပ် (ဂျီစီဘီအေ) ခေါင်းဆောင် သမ္မတ ဦးချစ်လှိုင် ထံသို့ သွား၍ အမျိုးသားကောလိပ်ကို အပ်သည်။ အမျိုးသားကောလိပ်

၁။ သိန်းဖေမြင့်၊ ဆရာလွန်း။ မျက်-၉၃။

ဆက်လက် တည်တံ့အောင် ပြုဆောင် ကူညီရန် တောင်းပန်သည်။ သို့သော် သမ္မတ ဦးချစ်လှိုင်က ၂၁ ဦး (ဂျီစီဘီအေ) ၏ နောက်လိုက်များဟု ယူဆကာ ငြင်းပယ်လွှတ်လိုက်သည်။”

ဤသို့အားဖြင့် အမျိုးသားကောလိပ်ကြီး မပျက်အောင် ကြိုးစားကြသည်။ သို့သော် ကြိုးစား၍ အရာမထင်တော့ပြီ။ ၁၉၂၂ ခုနှစ် ကုန်ခါနီးတွင် ဗဟန်း အမျိုးသားကောလိပ်သည် လုံးဝ ပျက်စီးသွားတော့သည်။

ဗဟန်း အမျိုးသားကောလိပ် တည်စက ဝမ်းသာအားရ လက်ခမောင်း တဖြောင့်ဖြောင့် ခတ်ခဲ့သော ဆရာလွန်းသည် ဗဟန်း အမျိုးသားကောလိပ် ပျက်သောအခါ၌ အထူး ကြေကွဲဝမ်းနည်းကာ-

“အထက် နယ်အညာက ကြွခဲ့သကဲ့၊ မျက်နှာငယ် ဈာပနပေမို့၊
မသာအချတွင်ဖြင့် ဧည့်လဲ မလာ၊ (အိုကွယ်) ဆရာမျှ ရယ်နှင့် တပည့်
အနဲသာ”

-အစချီသော “ဗဟန်းကောလိပ် အနိစ္စနဲ့ ကဗျာ၊ ဘာဝနာ လေးချိုးကြီး” ကို ရေး၍ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း၌ ထည့်သွင်း အမျှဝေသည်။

ဆရာလွန်း၏ တပည့်ရင်း ဒီးဒုတ် ဦးဘချိုကလည်း မောရဝတီ တိုက်မှ ထုတ်ဝေသော မြန်မာ့ရီဗျူး ဂျာနယ်တွင် “ကောလိပ် အသုဘရှု ဖိတ်ကြားစာ” တစ်စောင်ကို ရေးသား ငိုကြွေးသည်။

အထောက်အပံ့ ယူသင့်၊ မယူသင့် ပြဿနာ

ဗဟန်းအရပ်ရှိ အမျိုးသားကောလိပ်ကြီးလည်း ပျက်စီးသွားခဲ့ပြီ။ အပြည်ပြည် အရပ်ရပ်ရှိ အမျိုးသား ကျောင်းများသည်လည်း ယိမ်းယိုင်ကာ ပြိုလဲ ပျက်စီးသွားတော့မည့် အခြေအနေသို့ တိုင်လာခဲ့ပြီ။ ထို့ကြောင့် ၁၉၂၃ ခု မတ်လတွင် အမျိုးသား ပညာရေးအဖွဲ့ချုပ်သည် အစိုးရထံ အထောက်အပံ့ပေးရန် တောင်းဆိုရတော့သည်။ ဤတွင် အစိုးရထံမှ အထောက်အပံ့ ယူသင့်၊ မယူသင့် ပြဿနာ ပေါ်လာသည်။

၂၁ ဦး ဂျီစီဘီအေတို့က အစိုးရထံမှ အထောက်အပံ့ ယူသင့်သည် ဟု ထင်မြင်သည်။ အစိုးရ အထောက်အပံ့ငွေမှာ တိုင်းသူပြည်သားများ၏ ငွေဖြစ်သည်။ တိုင်းသူပြည်သားများထံမှ ကောက်ခံရရှိသောငွေကို အစိုးရ

က ထိန်းသိမ်းထားခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်။ တိုင်းသူပြည်သားတို့ ရသင့်ရထိုက်သော ငွေဖြစ်သောကြောင့် မိမိတို့၏ ငွေကို မယူလျှင် နစ်နာရုံမျှသာ ဖြစ်သည်။ တိုင်းသူပြည်သားများ၏ အရုံးသာ ဖြစ်မည်ဟု ယူဆကြသည်။

အစိုးရထံမှ အထောက်အပံ့ကို မယူစေလိုသော သူများကမူ- အစိုးရထံမှ အထောက်အပံ့ ယူလိုက်လျှင် အစိုးရ၏ အအုပ်အချုပ်ကို ခံရမည်။ အစိုးရ စီမံပြဋ္ဌာန်းချက်များကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်။ အစိုးရ၏ ပညာရေး စနစ်ကို ကိုယ်တူကိုယ်ထ နည်းမျိုးဖြင့် တည်ထောင်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ အစိုးရ၏ ညွှန်ကြားမှု အောက်တွင် အမျိုးသား ကျောင်းများ ရောက်ပါက အစိုးရ ကျောင်းများကဲ့သို့ ဖြစ်သွားမည်။ အမျိုးသား ပညာရေးစနစ်မှာ ခဲလေသမျှ သဲရေကျသကဲ့သို့ ဖြစ်သွားသည်။ အဓိပ္ပာယ်မရှိ ဖြစ်သွားမည်ဟု ယူဆကြသည်။^၁

အစိုးရနှင့် ဆွေးနွေးခြင်း

အစိုးရထံမှ အထောက်အပံ့ ယူသင့်၊ မယူသင့် ပြဿနာပေါ်ဆဲ ၁၉၂၃ ခု ဧပြီလတွင် အစိုးရထံမှ အထောက်အပံ့ ရယူရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အစိုးရနှင့် အမျိုးသား ပညာရေး အဖွဲ့ချုပ် ကိုယ်စားလှယ်များ မျက်နှာစုံညီ စည်းဝေးဆွေးနွေးကြသည်။

မျက်နှာစုံညီ အစည်းအဝေးတွင် ပညာရေး ဝန်ကြီးချုပ် အမ်အေ ဦးမောင်ကြီးက နာယကအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ အမျိုးသား ပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်မှ ဦးဘဘော၊ ဦးမောင်မောင်အုန်းခိုင်နှင့် ဆရာဝန် ဦးဘရင် (နောင်- ပညာရေး ဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်သူ) တို့ ပါဝင် ဆွေးနွေးကြသည်။

ထိုဆွေးနွေးပွဲတွင် အမျိုးသား ပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်နှင့် အစိုးရတို့ ကတိစာချုပ် တစ်ခုကို ချုပ်ဆိုကြသည်။ ထိုကတိစာချုပ်တွင် အောက်ပါ အရေးကြီးသော အချက်များ ပါဝင်သည်။

- (၁) ကျောင်းများအတွက် ပြဋ္ဌာန်းထားသော ပညာရေး ဥပဒေများကို နှစ်သက်သဘောကျ ပြင်ဆင်ညှိနှိုင်း၍ ထုတ်ဝေရန်။
- (၂) အစိုးရက ပညာရေး အဆင့်အတန်းကို အနည်းဆုံး စည်းမျဉ်းသတ်မှတ်ပေးရန်၊ ထိုအနည်းဆုံး စည်းမျဉ်းထက် အနည်းဆုံး

၁။ ဦးသန့်၏စာ။ မျက်-၂၆။

သော ပညာသင်ကြားရေးကို အမျိုးသား ကျောင်းများနှင့် အခြား ကျောင်းများက လိုက်နာ သင်ကြားနိုင်ရန်။

- (၃) အမျိုးသားကျောင်းများတွင် သင်ကြားရမည့် ပညာအုပ်များကို အမျိုးသား ပညာရေးအဖွဲ့က ရေးဆွဲသတ်မှတ်ပေးရန်။
- (၄) အမျိုးသား ကျောင်းများကို အမျိုးသား ပညာရေးအဖွဲ့က အုပ်ချုပ်၍၊ ၎င်းအဖွဲ့ကသာလျှင် ပညာရေးဌာနနှင့် ဆက်သွယ် အလုပ်လုပ်ရန်။
- (၅) အထောက်အပံ့ ခံယူလိုသော ကျောင်းများသည် အမျိုးသား ပညာရေးအဖွဲ့မှတစ်ဆင့် လျှောက်ထား၍၊ အစိုးရက ပေးသင့်-မပေးသင့်၊ ပညာရေးအရာရှိ တစ်ဦး တစ်ယောက်ကို လွှတ်၍ စစ်ဆေးရန်။
- (၆) အထောက်အပံ့ရသော ကျောင်းများသို့ ပထမနှစ်အတွက် ကျောင်းသား တစ်ယောက်လျှင် ၁၅ ကျပ်နှုန်း တွက်၍ အထောက်အပံ့ပေးရန်၊ နောင်နှစ်များတွင် ဥပဒေက သတ်မှတ်ထားသော နှုန်းအတိုင်း ပေးရန် (အရှုံးတစ်ဝက်ကို ဆိုလိုသည်)။
- (၇) အမျိုးသား ကျောင်းများမှ ကျောင်းသားများကို အစိုးရ စစ် သော အလယ်တန်းနှင့် အထက်တန်း စာမေးပွဲများတွင် ဝင်ရောက် ဖြေဆိုနိုင်ခွင့် ပြုရန်။^၁

အထောက်အပံ့ ယူခြင်း

အစိုးရနှင့် အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ် ကိုယ်စားလှယ်များ မျက်နှာစုံညီ ဆွေးနွေးပြီးနောက် အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်သည် အစိုးရထံမှ အထောက်အပံ့ယူရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ ၁၉၂၃ ခုနှစ်မှ စ၍ အစိုးရထံမှ အထောက်အပံ့ ယူမည်ဟု ကြေညာလိုက်သည်။

ထိုအခါ အချို့သော ကျောင်းများက “အစိုးရထံမှ အထောက်အပံ့ ယူပါက အစိုးရကျောင်း ဖြစ်သွား၍၊ အစိုးရ၏ အအုပ်အချုပ်ကို ခံရခြင်း၊ အစိုးရ ပြဋ္ဌာန်းချက်တို့ကို လိုက်နာသင်ကြားရခြင်း ဖြစ်လာမည်” ဟု ထင်မှတ် ယုံကြည်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် အစိုးရထံမှ အထောက်အပံ့ မယူရုံ

၁။ ဦးသန့်၏စာ။ မူက-၂၀-၂၉။

မက၊ အစိုးရထံမှ အထောက်အပံ့ယူသော အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ် လက်အောက်မှ ခွဲထွက်သွားကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် အမျိုးသားကျောင်းများ သည်-

- (က) အထောက်အပံ့ ယူသော ကျောင်းနှင့်
- (ခ) အထောက်အပံ့ မယူသော ကျောင်း ဟူ၍

နှစ်မျိုး ကွဲပြားသွားသည်။

အစိုးရထံမှ အထောက်အပံ့ယူသော အမျိုးသား ကျောင်းများ အပါအဝင် အထောက်အပံ့ခံ ကျောင်းများသည် ကုန်ကျငွေမှ ဝင်ငွေကို နုတ်ယူပြီးနောက်၊ ရုံးငွေ၏ တစ်ဝက်ကို အစိုးရက ခံလေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အမျိုးသားကျောင်း တစ်ကျောင်း၏ တစ်နှစ်အတွက် ကုန်ကျငွေ စရိတ်သည် တစ်သောင်း ဖြစ်၍၊ ကျောင်းလခ အဖြစ် လေးထောင် ဖြစ်ပါက ထိုကျောင်းသည် တစ်နှစ်ကို ငွေခြောက်ထောင် ရုံးသည်။ ထိုရုံးငွေ ခြောက်ထောင် အနက် ငွေသုံးထောင်ကို အစိုးရက ထောက်ပံ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ရုံးငွေ တစ်ဝက်ဖြစ်သော ငွေသုံးထောင် အတွက်ကိုမူ ကျောင်းကော်မတီက ရှာပေးရသည်။ ကျောင်းကော်မတီ ရှာပေးရသော ငွေမှာ အများအားဖြင့် အမျိုးသား ကျောင်းဆရာများ၏ အိတ်ထဲက စိုက်ပေးရသော (ဝါ) ထည့်ဝင်လှူဒါန်းရသောငွေ ဖြစ်လေသည်။ အမျိုးသား ကျောင်းဆရာ တစ်ယောက်သည် ခွင့်ပြုလစာငွေ ၁၅၀ ကျပ် ရရှိကြောင်း လက်မှတ်ရေးထိုးရသော်လည်း အမှန်အားဖြင့် လခ ၁၂၀ ကျပ်၊ ၁၂၅ ကျပ် အောက်ကိုသာ ရရှိကြသည်။ ကျန်ငွေ ၂၅ ကျပ်၊ ကျပ် ၃၀ ခန့်ကိုမျှ လစဉ် လှူဒါန်းနေရပေသည်။

အစိုးရထံမှ အထောက်အပံ့ ယူလိုက်ခြင်းကြောင့် ငွေရေးကြေးရေး ကျပ်တည်းကာ၊ မရှူနိုင် မကယ်နိုင် ဖြစ်နေသော အမျိုးသားကျောင်းများမှာ အသက်ရှူပေါက် ရကာ ပျက်စီးပြိုကွဲမည့် အန္တရာယ်မှ လွတ်မြောက်သွားသည်။ အစိုးရထံမှ အထောက်အပံ့မယူရန် ဆုံးဖြတ်ကာ၊ တင်းခံကြသော အမျိုးသားများသည် ကျောင်းတည်တံ့ရေးအတွက် အကြိတ်၍ ခါးစည်းခံကြသော်လည်း ဝန်နှင့်အား၊ မြားနှင့်လေး မမျှ၍ တဖြည်းဖြည်း ရေနည်းငါးပမာ ပျက်စီးသွားကြသည်။

တချို့သော ကျောင်းများမှာ မပျက်စီးမီ အထောက်အပံ့ ယူကြသဖြင့်

အသက်ချမ်းသာရာ ရသွားကြသည်။ ဥဒါဟရုဏ် ဆောင်ရသော်-မြန်
အောင်၊ အိမ်မဲ၊ မော်လမြိုင်၊ အုတ်ဖို၊ တံတားဦး၊ မြိတ်၊ အမျိုးသားကျောင်း
ငါးကျောင်းသည် မပျက်စီးမီ အထောက်အပံ့ရရန် ပြန်လည် လျှောက်ထားရာ၊
မြန်အောင် ကျောင်းမှလွဲ၍ အခြားကျောင်း လေးကျောင်းမှာ အထောက်အပံ့
ရကာ မပျက်စီး အသက်ချမ်းသာရာ ရသွားပေသည်။

“အမျိုးသားပညာရေး ရာစဝင်” ဆောင်းပါးတွင် အမျိုးသားပညာရေး
မဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာ၊ အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားက အမျိုးသားကျောင်း
များ အခြေအနေ စာရင်းကို ဤသို့ ဖော်ပြထားသည်။

၁၂၈၂ ခု (၁၉၂၁ ခု) ကျောင်းများ တည်စက ကျောင်းပေါင်း
၉၃။ ကျောင်းသားပေါင်း ၁၆၀၀၀ ကျော်။

၁၂၈၄ ခု (၁၉၂၃ ခု) အထောက်အပံ့ငွေ ယူစဉ်က ခွဲထွက်
သွားသဖြင့် ကျန်သော ကျောင်းပေါင်း ၆၃။ ကျောင်းသားပေါင်း
၁၆၀၀၀ ခန့်။

၁၂၉၁ ခု (၁၉၂၉ ခု)၊ ယခု လက်ရှိ ကျောင်းပေါင်း ၅၁။
ကျောင်းသားပေါင်း ၁၀၀၀ ကျော်။

ယခုလက်ရှိ ကျောင်းများ

ယောက်ျားကလေး ကျောင်း	
(က) ယောက်ျားကလေး သပ်သပ်	၃
(ခ) ကျား-မ ရောသော ကျောင်း	၄၅
မိန်းကလေးကျောင်း	၃
	၅၁
တနည်းအားဖြင့်သော်-	
အထက်တန်းကျောင်း	၂၆
အောက်တန်းကျောင်း	၂၅
	၅၁

တနည်းအားဖြင့်သော်-

အထောက်အပံ့ ရပြီး ကျောင်း	၄၉
အထောက်အပံ့ ရရန် လျှောက်ထားသော ကျောင်း	၂
ပေါင်း	<hr/> ၅၁

အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်၏ ဆောင်ရွက်ချက်များ

အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်သည် အစိုးရနှင့် မျက်နှာစုံညီ ဆွေးနွေးကာ အထောက်အပံ့ကို လက်ခံပြီးနောက်၊ အစိုးရနှင့် မျက်နှာစုံညီ ဆွေးနွေးချက်အတိုင်း တိကျပြတ်သားစွာ စီမံဆောင်ရွက်လေသည်။ အခက်အခဲအမျိုးမျိုးကို ရင်ဆိုင်ကာ အမျိုးသား ပညာရေးကို အကောင်အထည် ဖော်သည်။ ထိုအကြောင်းကို “အမျိုးသား ပညာရေး ရာဇဝင်”၊ အမျိုးသား ပညာရေး မဂ္ဂဇင်း ဆောင်းပါးတွင် (မြန်မာ) အယ်ဒီတာ အမျိုးသား ပညာဝန် ဦးဖိုးကျားက-

“လွန်ခဲ့သော နှစ်နှစ်လောက်က စ၍ အမျိုးသား ပညာရေး၊ အမျိုးသား ကျောင်းများအတွက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြရာ အတန်ပင် အထမြောက်အောင်မြင်ခဲ့လေပြီ။

လူနည်းနည်းနှင့် ကျကျ ဝိုင်းပြီးလျှင် အားသစ်ကာ ကြိုးစားဆောင်ရွက်နေကြရသည်နှင့် မည်မျှ ထမြောက်ကြောင်းကို လူအများတို့အား ဖော်ပြသင့်သလောက် မဖော်ပြခဲ့ရချေ။

ယခုမှ အမျိုးသား ပညာရေး အခြေအနေ အတန် ခိုင်ခန့်လာပြီး ဖြစ်၍၊ ထိုသို့ ခိုင်ခန့်လာကြောင်းကို ရှင် လူတို့ သိတော်မူကြရန် ဖော်ပြရပေတော့မည်။”

ဟူ၍ အစချီကာ “အမျိုးသား ပညာရေး ရာဇဝင်” ကို တင်ပြသည်။ ဤသို့ တင်ပြရာ၌ “အမျိုးသား ပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်က ဆောင်ရွက်သဖြင့် ရရှိအပ်သော အခွင့်အရေးများနှင့် အမျိုးသားပညာ၏ အကျိုးကျေးဇူးများ” ဟူသော တသီးတခြား ဖော်ပြထားသည်ကို ဤသို့ တွေ့မြင်ရပါသည်။

၁၁။ ။ ပညာရေး ရံပုံငွေမှ အထောက်အပံ့ကို ယူလျှင် အစိုးရက လုံးဝ အုပ်ချုပ်ခြင်း၊ အစိုးရ ပြဋ္ဌာန်းချက်တို့ကို လိုက်နာ သင်ကြားရခြင်း

တို့ အစဉ် ရှိနေရာ၊ ကျွန်ုပ်တို့ ကျောင်းများမှာ ဤသို့ မဟုတ်ဘဲ အောက်၌ ဖော်ပြ ပါရှိလတ္တံ့သော အရေးအခွင့် အကျိုးကျေးဇူးတို့ကို ရရှိလေသည်။

၁၂။ ။ အမျိုးသား ကျောင်းများကို အုပ်ချုပ်ရန်မှာ ဤအမျိုးသား ပညာရေး အဖွဲ့ချုပ် ဖြစ်သည်။ အစိုးရ ပညာရေးဌာနက တိုက်ရိုက် မအုပ်ချုပ်ရ။ အစိုးရက ကျောင်းများသို့ တစ်စုံတရာ မှာကြားရန်ရှိလျှင် အဖွဲ့ချုပ်သို့ တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့ချုပ်မှ တစ်ဆင့် ဖြစ်စေ ကြား မှာရ သည်။ စာပေးစာယူ တို့မှာလည်း အစိုးရမှ ကျောင်းသို့၊ ကျောင်းမှ အစိုးရသို့ တိုက်ရိုက် ဆက်ဆံ ပေးပို့ခြင်း မပြုရ။ အဖွဲ့ချုပ်မှ တစ်ဆင့် ချည်းသာ ပြုရသည်။

၁၃။ ။ အစိုးရ ပညာရေးအဖွဲ့တွင် ၎င်း၊ စာမေးပွဲ ဆိုင်ရာ အသီးအသီး အဖွဲ့များတွင် ၎င်း ဤအဖွဲ့ချုပ်မှ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်ခွင့်ရလေသည်။ ယခုအခါမူ အစိုးရ ပညာရေးအဖွဲ့၏ စိတ်ထား သဘောထားကို မကျေနပ် မနှစ်သက်သဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ ကိုယ်စား လှယ် များကို ပြန်လည် နုတ်သိမ်းလိုက်ပြီ ဖြစ်ပါကြောင်း။ စာမေးပွဲ ဆိုင်ရာ အသီးအသီးအဖွဲ့များ၌ကား ရှေးကအတိုင်း ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်စား လှယ်များ ဆက်လက် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါကြောင်း။

စစ်ဆေးခြင်း ဆိုင်ရာ

၁၄။ ။ အမျိုးသား ကျောင်းများကို အစိုးရ ပညာဝန်များ လာ ရောက် စစ်ဆေးခြင်းကို ခွင့်ပြုရသည်။ အစီရင်ခံစာကို ပညာမင်းကြီး ထံသို့ ပို့ရသည်။ ပညာမင်းကြီးက မှတ်ချက် ရေးပြီးလျှင်၊ အဖွဲ့ချုပ်မှ တစ်ဆင့် ကျောင်းများသို့ ပို့ရသည်။ အဖွဲ့ချုပ်သို့ ရောက်သောအခါ သင့်လျော်သော မှတ်ချက်များ ရေး၍ ဆိုင်ရာ ကျောင်းများသို့ ပို့လိုက် သည်။

၁၅။ ။ အစိုးရ ပညာဝန်များ စစ်ဆေးသည်မှ တပါး အဖွဲ့ချုပ် က အမျိုးသား ပညာဝန်များကိုလည်း စေလွှတ်၍ ကျောင်း၏ အုပ်ချုပ် ရေး၊ ငွေရေးကြေးရေး၊ ပညာသင်ကြားရေး စသော အရပ်ရပ် အတွင်း

အပြင် ရေးများကို စစ်ဆေး ကြည့်ရှုစေလေသည်။ အစီရင်ခံစာကို အဖွဲ့ချုပ်သို့ ပို့၍ အဖွဲ့ချုပ်က ထိုက်သင့်သည် အားလျော်စွာ အရေးယူ စီမံလေသည်။

၁၆။ ။ ကျောင်းပိတ်ရက်များကို ဤအဖွဲ့ချုပ်က စီစဉ် ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရှိသည်။

ပညာသင်ကြားရေး ဆိုင်ရာ

၁၇။ ။ ပညာသင်ကြားရေး၌ အတန်း အဆင့်ထားပုံ၊ သင်ကြားရန် ပညာရပ်များ၊ သင်ရသော အချိန်ကာလ၊ သင်ကြားရန် စာအုပ်များ စသော အရပ်ရပ် ကိစ္စတို့ကို ဤအဖွဲ့ချုပ်က စီစဉ်ခွင့် ရှိလေသည်။ ခြွင်းချက်တစ်ခုကား အစိုးရ သင်ခန်းစာများ အောက်၊ ပညာရည် မယုတ်လျောစေရန် ဤအဖွဲ့ချုပ်က တာဝန်ယူရသည်။

၁၈။ ။ ထိုကဲ့သို့ ဤအဖွဲ့ချုပ်က စီမံပြဋ္ဌာန်းသော အဆင့်အတန်း၊ သင်ခန်းစာ အရပ်ရပ်တို့ကို အမျိုးသား ကျောင်းများသာ မဟုတ်၊ အခြားအင်္ဂလိပ်ကျောင်းများလည်း အလိုရှိလျှင် လိုက်နာ သင်ကြားနိုင်ကြောင်းကို အစိုးရက မြန်မာပြည် ပညာရေး ပြက္ခဒိန် (Educational Calendar) တွင် ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားလေသည်။

၁၉။ ။ ကျွန်ုပ်တို့ သင်ခန်းစာအရ၊ အစိုးရ သင်ခန်းစာထက် ပိုမိုသော၊ အရေးကြီးသော သင်ခန်းစာ အချို့မှာ (က) ဘာသာရေး (ခ) တိုင်းရေးပြည်ရေး (ဂ) မြန်မာအပိုဘာသာတို့ ဖြစ်လေသည်။ ဤသည်တို့တွင်-

(က) ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ကျောင်းသားများအတွက် ဗုဒ္ဓဘာသာ ကျမ်းစာများကို မသင်မနေရ၊ သင်ကြားကြရမည်။ အခြား ဘာသာဝင်တို့မှာ သင်လိုလျှင် သင်ရမည်။ မသင်လိုလျှင် မသင်ရ။ ဤတွင် မကသေး၊ အခြားဘာသာဝင် အရေအတွက် များ၍ မိမိတို့ ဆိုင်ရာ ဘာသာ သင်ကြားရေး အတွက် ဆရာအလိုရှိလျှင် ထားပေးရန် အမျိုးသား ပညာရေး ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ဤသည်ကိုထောက်၍ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ၌ ကျွန်ုပ်တို့ မည်မျှ သဘောထားကြီးကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။ ၎င်းပြင် ဤသို့ ဘာသာရေးကို အမျိုးသားကျောင်းများတွင် သင်ကြားသဖြင့်

သာသနာတော်ရေးအတွက် ၎င်း၊ ကျောင်းသား သူငယ်များအတွက် ၎င်း မည်မျှ တာသွား အကျိုးရှိကြောင်းကို ဆင်ခြင်နိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

(ခ) တိုင်းရေးပြည်ရေး ဘာသာမှာ လူသားတို့ လိုလားသော ဘာသာဖြစ်၍ လွန်ခဲ့သောနှစ်က အစိုးရ ကျောင်းများကပင် လိုက်၍ သင်ကြားရန် အကြံပြုဖူးသည်။ သို့ရာတွင် နောက်၌ တိုင်းရေးပြည်ရေး ပညာသည် ကျောင်းသားများအတွက် နက်နဲလွန်းသည်။ အထူးတလည် မသင်ဘဲနှင့် ရာဇဝင်ဘာသာကို သင်ကြားရာ၌ ရော၍ သင်ကြားသွား လျှင် ပြီးနိုင်သည်ဟု ဆို၍၊ ယခု အစိုးရ ကျောင်းများတွင် တိုင်းရေး ပြည်ရေး ဘာသာ သပ်သပ် မထားတော့ချေ။ ကျွန်ုပ်တို့ ကျောင်းများ၌ မူကား ရှေးကအတိုင်း သင်ကြားမြဲ သင်ကြားလျက် ရှိသည်။

(ဂ) မြန်မာအပိုဘာသာမှာလည်း တိုင်းပြည်က များစွာ လိုလား သဖြင့် အစိုးရ ကျောင်းများမှာပင် ၎င်းဘာသာကို လိုက်နာ သင်ကြား နိုင်ရန် ခွင့်ပြုထားလေပြီ။”^၁

ဦးဖိုးကျား၏ ဆောင်ရွက်ချက်များ

ဦးဖိုးကျားသည် အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်တွင် အမျိုးသား ပညာဝန် အဖြစ် ဝင်ရောက် ထမ်းရွက်ရာ၌ အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ် ၏ ပေးအပ်သော တာဝန်များကို ကျေပွန်အောင် ဆောင်ရွက်သည်။ အမျိုး သား ပညာရေးအတွက် လိုအပ်ချက်များကို တတ်စွမ်းသမျှ ကြိုးစား ဖြည့် တင်းသည်။

ဦးဖိုးကျားသည် အမျိုးသား ပညာရေး အဖွဲ့ချုပ် စေလွှတ်သည့် အမြို့မြို့ အရွာရွာရှိ ကျောင်းများသို့ အနှံ့အစပ် ကျောင်းစစ် ထွက်ရသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ကျောင်းအုပ် မရှိသေးသော အမျိုးသား ကျောင်းများသို့ ခေတ္တ ကျောင်းအုပ်အဖြစ် သွားရောက် ဆောင်ရွက်ရသည်။^၂

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ “အမျိုးသားပညာရေး ရာဇဝင်”၊ အမျိုးသားပညာရေး မဂ္ဂဇင်း။ ၁၉၂၉-မေ။ မျက်-၃-၅။

၂။ “မောင်ဘဦ” ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုတွင်-၄သိမ်မြို့ အမျိုးသားကျောင်းသို့ ခေတ္တ ကျောင်းအုပ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန် အဖွဲ့ချုပ်က စေလွှတ်၍ ဆောင်ရွက်ရကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။

ထို့ပြင် ဦးဖိုးကျားသည် တိုင်းပြည်အတွက် လိုအပ်မည်ဟု ယူဆသော မျိုးချစ်စိတ် ထက်သန်စေမည့် စာအုပ်များ၊ ကိုယ်နှုတ်နှလုံးကို တည့်မတ်ပြုပြင်ပေးမည့် စာအုပ်များကို ရေးသားခြင်း၊ အမျိုးသားကျောင်းတွင် အသုံးပြုရန် လိုနေသော စာအုပ်စာတမ်းများကို ကိုယ်တိုင် ပြုစုခြင်း၊ တည်းဖြတ်ထုတ်ဝေခြင်း၊ လေးစားအပ်သောသူများက တည်းဖြတ်ပေးသော စာအုပ်များ၊ ရေးသားပြုစုသော စာအုပ်များကို ထုတ်ဝေခြင်းဖြင့် အမျိုးသား ပညာရေးတိုးတက်မြင့်မားအောင် အားသွန်ခွန်စိုက် ကြိုးစားဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ဤသို့ ဦးဖိုးကျား အားသွန်ခွန်စိုက် ကြိုးစားဆောင်ရွက်ရာ၌ ဝံသာနုစိတ် ပြင်းထန်ပြီး ဦးဖိုးကျားကို ကြည်ညိုလေးစားနေကြသော မက္ကဆင့်ကုမ္ပဏီစာရေး ဦးမောင်လေးနှင့် ဇနီးဖြစ်သူ သိမ်ကြီးဈေး ကွမ်းရွဲကြီး ဒေါ်ဒေါ်သိန်းတို့သည် ဦးဖိုးကျားအား အထူး အကူအညီ များစွာ ပေးကြသည်။

၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ကျောင်းသားသပိတ် မှောက်စဉ်အခါက သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ဖြစ်သော ကိုဖိုးကျားသည် သပိတ်မှောက်ကျောင်းသားများ စားရေး သောက်ရေးအတွက် သိမ်ကြီး ဈေးသူ ဈေးသားများထံမှာ နေ့စဉ် အလှူခံ ထွက်ခဲ့ရသည်။ ထိုစဉ် သိမ်ကြီးဈေး ကွမ်းရွဲကြီး ဒေါ်ဒေါ်သိန်းတို့နှင့် သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ကိုဖိုးကျားတို့ ခင်မင်ရင်းနှီး သွားကြသည်။ ဦးမောင်ကလေး၊ ဒေါ်ဒေါ်သိန်းတို့မှာ ဦးဖိုးကျား၏ မိဘများ ဖြစ်သော ဦးဖေ၊ ဒေါ်ဒေါ်တို့နှင့် ရင်းနှီးသူများ ဖြစ်နေရာ ဦးမောင်ကလေး၊ ဒေါ်ဒေါ်သိန်းတို့ အိမ်မှာ ကိုဖိုးကျား၏ စားအိမ် သောက်အိမ် ဖြစ်လာခဲ့သည်။

သပိတ်မှောက် ကျောင်းသား ခေါင်းဆောင် ကိုဖိုးကျားမှာ ကောလိပ်သို့ ပြန်မတက်ဘဲ ရာသက်ပန် သပိတ်မှောက်ကာ၊ အမျိုးသား ပညာရေးအဖွဲ့ချုပ်တွင် ဝင်ရောက် အမှုထမ်းသည်။ ပန်းဆိုးတန်း အမှတ် ၄၂ တွင် နေသော ဦးမောင်ကလေး၊ ဒေါ်ဒေါ်သိန်းတို့နှင့် အတူ ပူးပေါင်း နေထိုင်သည်။ ဦးဖိုးကျားကို လေးစားကြည်ညိုကြသော ဦးမောင်ကလေး၊ ဒေါ်ဒေါ်သိန်းတို့လည်း ဦးဖိုးကျားကို အကူအညီ များစွာ ပေးကြသည်။

ဦးဖိုးကျား၏ ပညာရေးအမြင်

အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်၌ ဝင်ရောက် အမှုထမ်းသော ဦးဖိုးကျားသည် ဝံသာနုစိတ် ပြင်းထန် တက်ကြွသူ ဖြစ်ရုံမက၊ ခေတ်မီ တိုးတက်သော ပညာရေးအမြင်လည်း ရှိလေသည်။ ဦးဖိုးကျားသည် မိမိ၏ ပညာရေးအမြင်ကို-

(က) ကျန်းမာခြင်း၊ ကိုယ်လက် ထွားကျိုင်း သန်မာ စွမ်းသန် လျင်မြန် သွက်လက်ခြင်း၊ ကစား ခုန်စား အပြေးအလွှား၊ လက်ဝှေ့၊ နပန်း၊ ဓားခုတ်၊ လှံထိုး၊ သေနတ်ပစ်၊ အမြောက်ပစ် စသည်တို့၌ ကျွမ်းကျင်ခြင်း စသော လက်ရုံးရည်။

(ခ) စာပေကျမ်းဂန် အရပ်ရပ် တတ်ခြင်း၊ နှုတ်မှုလက်မှု၊ စက်မှု စသော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပညာတို့ကို လုံလောက်စွာ တတ်ခြင်း စသော ပညာရည်။

(ဂ) ရိုးသားဖြောင့်မှန် တည်ကြည်၊ အကျင့်စာရိတ္တ ကောင်းခြင်း၊ စိတ်ထားမြင့်မြတ်၍ သူတစ်ပါးအကျိုး ကိုယ့်အကျိုး လောကီ လောကုတ္တရာ အကျိုးတို့ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စိတ်နေစိတ်ထား ယဉ်ကျေး၍ မှန်ရာကို ကြံဝံ့၊ ပြောဝံ့၊ ပြုဝံ့သော သတ္တိရှိခြင်း၊ မှန်ရာ ကောင်းရာကို ပြုလုပ်ရာ၌ စွဲရှိခြင်း၊ မတရားမှုတို့ကို ရွံရှာ၍ တိုင်းပြည်နှင့် လူအများကို ညာမတုတ်လိုသော စိတ်ကောင်း စိတ်မြတ် ရှိခြင်း စသော နှလုံးရည်။

ဤအရည် သုံးပါးကို ပေးစွမ်းနိုင်သော ပညာမျိုးကိုမှ 'ပညာ'ဟု ခေါ်ရသည်။ ဤပညာမျိုးမှသာ အမျိုးဘာသာ သာသနာ ဥစ္စာ ကြီးပွား တိုးတက်ရေးကို ပေးစွမ်းလေသည်။^၁

ဟူ၍ အတိအလင်း ထုတ်ဖော်ခဲ့သည်။

ဦးဖိုးကျား၏ ပညာရေးအမြင်သည် ကျောင်းအတွင်း၌သာ စူးစိုက်သည်မဟုတ်။ ကျောင်းအပြင်သို့လည်း ရောက်လေသည်။ ကျောင်းသားတို့ စာမေးပွဲအောင်ရန် အတွက်သာ မရည်ရွယ်။ လူတိုင်း လူတိုင်း၏ တစ်သက်တာ အကျိုးအတွက်လည်း ပါလေသည်။^၂

၁။ မြို့မဆရာတို့၏ "အမျိုးသားနေ့ ဆိုသည်မှာ"၊ ရန်ကုန်သတင်းစာ၊ ၁၉၆၆ ခု ဒီဇင်ဘာလ ၇။
၂။ တိုက်ရိုက်နှင့် မင်းယုဝေ၊ "ဦးဖိုးကျား"၊ စာဆိုနှင့်သုတေသီ၊ မျက်- ၂၁၃။

ဦးဖိုးကျား၏ ရှေးဦးစာအုပ်များ

ခေတ်မီ တိုးတက်သော ပညာရေးအမြင် ရှိသည့် ဦးဖိုးကျားသည် ထိုအမြင်ဖြင့် စာအုပ်စာတမ်းများ ရေးသားပြုစုကာ တိုင်းပြည်တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်လိုပေသည်။ ထိုဆန္ဒကို ဦးဖိုးကျားသည် ဦးမောင်ကလေး၊ ဒေါ်ဒေါ်သိန်းတို့အား ထုတ်ဖော် ပြောကြားသည်။ ဦးမောင်ကလေး၊ ဒေါ်ဒေါ် သိန်းတို့လည်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြင့် ဦးဖိုးကျား ဆန္ဒပြည့်ဝအောင် ကူညီပါမည်ဟု ကတိပြုကြသည်။

ထို့ကြောင့် ဦးဖိုးကျားသည် ၁၉၁၉ ခု၊ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်များကပင် ရေးသားပြီးစီးသော်လည်း ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ကျောင်းသားသပိတ် အရေးအခင်းကြောင့် အလုပ်များနေသည့်အတွက် ပုံနှိပ်ခြင်း မပြုဘဲ ထားသော ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ စာအုပ်ကို ၁၉၂၄ ခုနှစ် မတ်လတွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

ထို့နောက် နှလုံးရည်၊ ပညာရည်၊ လက်ရုံးရည်တို့နှင့် ပြည့်စုံကြသော မြန်မာပြည်ဖွား တိုင်းရင်းသားများ၏ အကြောင်းကို စိတ်အား တက်ကြွ လာအောင်၊ အတုယူချင်လာအောင်၊ သင်ခန်းစာရအောင် ရေးသားပြုစုသော မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ရာဇဝင် ဖတ်စာ စာအုပ်ကို ၁၉၂၅ ခုနှစ်တွင် ပြုစုထုတ်ဝေသည်။

ထို့နောက် ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရား၏ သီလဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်တို့ကို ကြည်ညိုလေးစားသော စိတ်ဖြင့် ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရား ထေရုပ္ပတ္တိကို ၁၉၂၆ ခု မတ်လတွင် ရေးသားထုတ်ဝေသည်။

ထို့နောက် မြန်မာစာသင်ရာ၌ ကျောင်းသား သူငယ်တို့ အခက်ကြုံနေကြရသော ပေါရာဏ အနက်ကို လွယ်လွယ် သိစေလိုသော စေတနာ ဆန္ဒဖြင့် ပေါရာဏ အဘိဓာန် စာအုပ်ကို ၁၉၂၇ ခု မတ်လ (ခန့်)တွင် ပြုစုထုတ်ဝေသည်။

ထို့နောက် ဦးပုည အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရှာဖွေစုဆောင်း၍ ဦးပုည၏ စာရည်စာသွေးကို ဖော်သည်။ ဦးပုည၏ ရေသည်ပြဇာတ် စာကိုယ်ကို အမှားကင်းစင်အောင် တည်းဖြတ်သည်။ ထို့နောက် ဦးပုည အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် ရေသည်ပြဇာတ် အမည်ဖြင့် ၁၉၂၉ ခုတွင် ထုတ်ဝေသည်။

ထိုစာအုပ်များကို ဦးဖိုးကျားသည် မိမိ၏ ကျောင်းနေဖက် မိတ်ဆွေ၊ သပိတ်မှောက် ကျောင်းသား ခေါင်းဆောင် နေရှင်နယ် ဦးမြင့်၏ အမျိုးသား ပုံနှိပ်တိုက်တွင် ရိုက်နှိပ်သည်။

ကျောင်းသုံးပြဋ္ဌာန်း ခံရခြင်း

ဦးဖိုးကျား ပြုစုသော စာအုပ်များအနက်-

- (၁) မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ရာဇဝင်ဖတ်စာ၊
- (၂) ပေါ်ရာဏ အဘိဓာန်၊
- (၃) ဦးပုည အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် ရေသည်ပြဇာတ်

စာအုပ်တို့မှာ ကျောင်းသားများအတွက် ဆီလျော်လှသဖြင့် အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်က အမျိုးသား ကျောင်းများ၌ ကျောင်းသုံး စာအုပ်များအဖြစ် ရွေးချယ် ပြဋ္ဌာန်းခြင်း ခံရသည်။ များမကြာမီပင် ထိုစာအုပ်များကို အစိုးရက အစိုးရကျောင်းများ၌ ကျောင်းသုံး စာအုပ်များအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်း သုံးစွဲလေသည်။

ဦးဖိုးကျား ရေးသားပြုစုသော စာအုပ်များအနက် “မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်” ရာဇဝင်ဖတ်စာ စာအုပ်ကို ကျောင်းများ၌သာ မဟုတ်ဘဲ အပြင်အပမူ လူအများက နှစ်သက် သုံးစွဲကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဦးဖိုးကျား၏ စာနှင့် ဂုဏ်သတင်းမှာ တိုး၍ သင်းပျံ့လာသည်။

မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် စာပုံနှိပ်တိုက် တည်ခြင်း

ဦးဖိုးကျား ရေးသားပြုစုသော စာအုပ်များမှာ ကျောင်းသုံး ပြဋ္ဌာန်းခံရရုံမက၊ အများပြည်သူ နှစ်သက် ဝယ်ယူ ဖတ်ရှု အားပေးခံရသောကြောင့် ငွေကြေး အရင်းအနှီး စိုက်ထုတ်ပေးသော ဦးမောင်ကလေး၊ ဒေါ်ဒေါ်သိန်းနှင့် ဦးဖိုးကျားတို့မှာ ငွေကြေး ဖြစ်ထွန်း တိုးပွားလာသည်။ ထို့ကြောင့် ကာလဗတ်လမ်း၊ အမှတ် ၁၇၈ ရှိ မြေကွက်ကို ဝယ်ကာ ၁၉၂၈ ခုနှစ်မှစ၍ ကိုယ်ပိုင်အိမ် ဆောက်သည်။ အိမ်ပြီးသောအခါ ကိုယ်ပိုင်ပုံနှိပ်တိုက် ထူထောင်သည်။ မိမိတို့ကို အကျိုးကျေးဇူး ဖြစ်ထွန်းစေခဲ့သော “မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်” ရာဇဝင်ဖတ်စာ စာအုပ်ကို အမှတ်တရ ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် ကိုယ်ပိုင် ပုံနှိပ်တိုက်ကို “မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်” ပုံနှိပ်တိုက်ဟု အမည်ပေးသည်။

မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ပုံနှိပ်တိုက်တွင် အသုံးပြုသော ပုံနှိပ်စက်မှာ အင်္ဂလန် ပြည် ဝိန်း ကုမ္ပဏီမှ ထုတ်သော “ဝိန်း” စက်အမျိုးအစား ဖြစ်သည်။ ပဲခူး မြို့ရှိ စာပုံနှိပ်တိုက်ပိုင်ရှင် တစ်ဦးထံမှ စတင်ဝယ်ယူခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုစာပုံနှိပ်စက်အပြင် စက္ကူဖြတ်စက် တစ်လုံးလည်း ရှိသည်။

မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် စာပုံနှိပ်တိုက်မှာ တည်ထောင်ပြီးနောက် လုပ်ငန်း တဖြည်းဖြည်း တိုးချဲ့လာခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ်စာခုံ၊ မြန်မာစာခုံ အပြည့်အစုံ ရှိလာသည်။ လခစား စာစီသမား ခြောက်ယောက် ရှိလာသည်။ တစ်နေ့ကို ၁၆ မျက်နှာ စာဖောင် ၂ ဖောင်ခန့် မှန်မှန်ကျ၍၊ တစ်နေ့ကို စောင်ရေ အများဆုံး ခြောက်ထောင်အထိ ရိုက်နိုင်ပေသည်။

ပုံနှိပ်တိုက် စာစီသမားများကို ခေါင်းဆောင် ကြီးကြပ်သော ဖိုမင် မှာ ဟင်္သာတမြို့နယ် ရှားခဲရွာသား ဦးစိုးမောင် ဖြစ်သည်။ ဖိုမင်၏ လခမှာ တစ်လ ၃၀ ကျပ် ဖြစ်၍၊ လခစား စာစီသမားများ၏ လခမှာ တစ်လ ၂၅ ကျပ် ဖြစ်သည်။

စက်ဆရာမှာ ဦးညွှတ် ဖြစ်၍၊ စက်လှည့်ပေးရသူမှာ ပါပရား ဖြစ် သည်။ စက်ဆရာ၏ လခမှာ တစ်လ ၃၀ ကျော် ဖြစ်သည်။ စက်လှည့် ပေးရသူ၏ လခမှာ တစ်လ ၂၀ ကျပ် ဖြစ်သည်။

စာကို ရိုသေ၍၊ စာကို လေးစားသော အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုး ကျားသည် မိမိ ပုံနှိပ်တိုက်မှ ရိုက်နှိပ်သော စာအုပ်များ၌ အမှား လုံးဝ မရှိစေရ ဟူသော မူဝါဒကို လက်ကိုင်ထားသည်။ မိမိ ရေးသော စာအုပ် များသာမက၊ သူတစ်ပါး လာရောက် အပ်နှံသော စာအုပ်များကိုပါ အမှား ကင်းစင်အောင် ဂရုစိုက်စေသည်။ နောက်ဆုံး ဖောင်ကို ကိုယ်တိုင် အမြဲ ကြည့်လေ့ရှိသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် စာပုံနှိပ်တိုက်မှာ တဖြည်းဖြည်း ကြီးပွား တိုးတက်လာခဲ့သည်။

အမျိုးသား ပညာရေးမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာ

အမှတ် ၁၇၈ ကာလဗတ်လမ်း၌ ဦးဖိုးကျားတို့ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် စာပုံနှိပ်တိုက် တည်ပြီး မကြာမီ ၁၉၂၉ ခု မေလတွင် အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်မှ “အမျိုးသား ပညာရေးမဂ္ဂဇင်း” ကို စတင် ထုတ်ဝေသည်။

အမျိုးသား ပညာရေးမဂ္ဂဇင်း အတွဲ ၁၊ နံပါတ် ၁ တွင်-

“လွန်ခဲ့သော ရှစ်နှစ်လောက်က စ၍ အမျိုးသား ပညာရေး၊ အမျိုးသား ကျောင်းများအတွက် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြရာ၊ အတန်ပင် အထမြောက်အောင်မြင်ခဲ့လေပြီ။

လူနည်းနည်းနှင့် ကျဲကျဲဝိုင်းပြီးလျှင် အားသစ်ကာ ကြီးစား ဆောင်ရွက်နေကြရသည်နှင့် မည်မျှ ပြီးစီး ထမြောက်ကြောင်းကို လူအများတို့ အား ဖော်ပြသင့်သလောက် မဖော်ပြခဲ့ရချေ။

ယခုမူ အမျိုးသားပညာရေး အခြေအနေ အတန် ခိုင်ခံ့လာပြီ ဖြစ်၍၊ ထိုသို့ ခိုင်ခံ့လာကြောင်းကို ရှင်လူတို့ သိတော်မူကြရန် ဖော်ပြရပေတော့မည်။

ထိုသို့ ဖော်ပြရန် အမျိုးသား ပညာရေး မဂ္ဂဇင်း သတင်းစာကို ထုတ်ရလေသည်။ ဤသတင်းစာတွင် ပညာရေး အရပ်ရပ်တို့ကို ၎င်း၊ အထူးသဖြင့် အမျိုးသားပညာရေးကို ၎င်း ရေးသားပါလိမ့်မည်။”^၁

ဟူ၍ အတိအလင်း ဖော်ပြထားသည်။ ထိုသို့ ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း အမျိုးသားပညာရေး မဂ္ဂဇင်းသည် အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်၏ ရည်ရွယ်ချက်၊ ဦးတည်ချက်၊ လုပ်ဆောင်ချက်များ ပေါ်ထင်အောင်၊ ထမြောက်အောင်မြင်အောင်၊ အများပြည်သူတို့ နားလည်သဘောပေါက်ပြီး ထောက်ခံအားပေးချင်လာအောင် ပြုဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။

အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်၏ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ-

- (က) အမျိုးသား ကျောင်းများ၊ အမျိုးသား ကောလိပ်၊ ပိဋကတ်တိုက်နှင့် အထူးအဆန်း ပြတိုက်များ တည်ထောင်ရန်၊
- (ခ) စာမေးပွဲ အမျိုးမျိုး ကျင်းပ၍ ဘွဲ့တံဆိပ်၊ ဂုဏ်ထူး လက်မှတ် စသည် ထုတ်ပေးရန်၊
- (ဂ) အတတ်ပညာ အရပ်ရပ်တို့ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် သင်ကြားနိုင်ရန်၊ အခြားဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသော အသုံးကျသည့် စာအုပ်များကို မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုရန်၊

၁။ သတင်းစာဆရာ၏ ထင်မြင်ချက်များ၊ “အမျိုးသား ပညာရေး ရာဇဝင်” အမျိုးသား ပညာရေး မဂ္ဂဇင်း၊ ၁၉၂၉ ခု မေလ။ မျက်-၁။

(ဃ) မြန်မာဘာသာဖြင့် စာအုပ်သစ်များ ရေးသားထုတ်ဝေခြင်းကို အားပေးရန်၊

(င) အခြားနည်းအားဖြင့် အမျိုးသားပညာ ကြီးပွားရေးကို ဆောင်ရွက်ရန်

ဖြစ်လေသည်။

ထိုသို့သော အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်၏ ရည်ရွယ်ချက်များကို ထုတ်ဖော် ထင်ရှားစေသော အမျိုးသားပညာရေး မဂ္ဂဇင်း၏ မဂ္ဂဇင်းကော်မတီဝင်များမှာ-

- (၁) ဦးမောင်မောင်အုန်းခိုင်၊ အတွင်းရေးမှူး၊ အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်
- (၂) ဦးစိန်၊ အယ်ဒီတာ၊ မြန်မာ့အလင်း
- (၃) ဦးကျော်မြင့်၊ ဝတ်လုံ၊ ဂုဏ်ထူးဆောင် တွဲဖက်အတွင်းရေးမှူး၊ အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်
- (၄) ဦးဖိုးကျား အမျိုးသားပညာဝန်များ
- (၅) ဦးစိုးဝင်း၊ ဘီအေ ။
- (၆) ဦးထွန်းညို၊ ဘီအေ၊ ဘီအီးဒီ ။

တို့ ဖြစ်ကြသည်။

ဦးထွန်းညိုမှာ အင်္ဂလိပ်စာ အယ်ဒီတာဖြစ်၍၊ ဦးဖိုးကျားမှာ မြန်မာစာ အယ်ဒီတာ ဖြစ်သည်။ ဦးစိုးဝင်းမှာ အလုပ်မန်နေဂျာ ဖြစ်သည်။

အမျိုးသားပညာရေး မဂ္ဂဇင်း လစဉ် ထုတ်ဝေ၍၊ တစ်အုပ် တစ်လ အတွက် တန်ဖိုးငွေမှာ ၈ ပဲ ဖြစ်ပြီး၊ နှစ်ပေး ကြည့်သူများအဖို့ တစ်နှစ်တွက် တန်ဖိုးငွေမှာ ၅ ကျပ် ဖြစ်သည်။

အမျိုးသားပညာရေး မဂ္ဂဇင်းမှာ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ နှစ်ဘာသာ ပါဝင်ပြီး၊ ယေဘုယျအားဖြင့် အင်္ဂလိပ် စာမျက်နှာ ၄၄ မျက်နှာ၊ မြန်မာ စာမျက်နှာ ၃၄ မျက်နှာ ပါဝင်သည်။ ဆောင်းပါး အရေအတွက်အားဖြင့်မူ အင်္ဂလိပ်စာ ဆောင်းပါး ၁၀ ပုဒ်၊ မြန်မာစာ ဆောင်းပါး ၈ ပုဒ် ပါဝင်သည်။

အင်္ဂလိပ်စာ ကဏ္ဍတွင် ပါဝင်ရေးသားကြသူများမှာ-

- (၁) အမျိုးသားပညာဝန် ဦးထွန်းညို
- (၂) ဦးလူဖေဝင်း M.A. ရန်ကုန်ယူနီဗာစီတီကောလိပ်

- (၃) ဦးချစ်သောင်း B.Sc (Ran. & London)
M.Sc (Lond.), A.R.C.S, D.I.S, F.C.S.
- (၄) ဦးဘစိန် T.P.S. စာရင်းစစ် အရာရှိ၊ မီးရထားဌာန
- (၅) ဂျေအက်ဖာနီဗယ်
- (၆) ဦးဘရင် B.A. (Hons), M.L.C.
- (၇) ဦးဘဦး B.A. (Nat)
- (၈) ဒေါ်မမခင် ကျောင်းအုပ်ဆရာမကြီး၊ ဒေါ်ကြည်ကြည် အမျိုးသမီး ကျောင်း၊ ကြည့်မြင်တိုင်
- (၉) ဦးဖေမောင်တင်
- (၁၀) ဦးကြည်တင်၊ မြို့မ ယောက်ျားကလေးကျောင်း
- (၁၁) Rodney Bennet, B.A.
- (၁၂) H.A.L. Fisher
- (၁၃) Mr. Healy

စသည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။

မြန်မာစာ ကဏ္ဍတွင် ပါဝင်ရေးသားကြသူများမှာ-

- (၁) အမျိုးသား ပညာဝန် ဦးဖိုးကျား
- (၂) ပညာဝန်ထောက်မင်း ဦးဖိုးစိန်
- (၃) ကိုတင့်ဆွေ၊ ဘီအေအထက်တန်း၊ သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားဟောင်း
- (၄) ပထမကျော် ဦးသာဟန်
- (၅) ဆရာဦးတင့်၊ မြို့မ ယောက်ျားကလေးကျောင်း
- (၆) ငါးသိုင်းချောင်း ဦးဘစိန်
- (၇) ဆရာဦးဘဂျမ်း၊ ပုသိမ်မြို့၊ အမျိုးသား အထက်တန်းကျောင်း
- (၈) ဉာဏ်ကျယ်ကြီး
- (၉) ဦးသုဝဏ္ဏ၊ မြန်မာပိုင်ကျောင်းတိုက်၊ သီဟိုဠ်ကျွန်း
- (၁၀) ကိုလှရွှင်၊ ကျောင်းဆရာဟောင်း၊ အမျိုးသားကျောင်း စစ်ကိုင်းမြို့
- (၁၁) ဦးဖိုးလတ်
- (၁၂) မောင်ရွှေထီး၊ ပန်းတနော်

(၁၃) တိမ်ကြားနတ်၊ ရတနာပုံ

(၁၄) ဒဂုန်လွန်း

(၁၅) ဦးဖိုးအောင်၊ ဇလွန် နေရှင်နယ်ကျောင်း ကျောင်းကော်မတီ
ဥက္ကဋ္ဌ

(၁၆) အမ်-ဘိုးချိန်

(၁၇) ဒေါ်မမခင် B.A.

စသည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။

ဦးဖိုးကျားသည် မြန်မာအယ်ဒီတာ ဖြစ်၍၊ လစဉ် မဂ္ဂဇင်း ခေါင်းကြီးများ ရေးသားရသည်။ ထိုမဂ္ဂဇင်း ခေါင်းကြီးများကို “သတင်းစာဆရာ၏ ထင်မြင်ချက်များ” အမည်ဖြင့် ရေးသားခဲ့သည်။ မဂ္ဂဇင်း ခေါင်းကြီးများ အပြင် ဦးဖိုးကျားသည် ဆောင်းပါးများ၊ ဒေသန္တရ ခရီးသွားမှတ်တမ်းများ၊ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများကိုလည်း ရေးသားခဲ့သည်။

အမျိုးသားပညာရေး မဂ္ဂဇင်းကို များသောအားဖြင့် ဦးဖိုးကျား၏ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်ပုံနှိပ်တွင် ရိုက်နှိပ်ရာ၊ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ပုံနှိပ်တိုက်မှာ ကြီးပွားသည်ထက် ကြီးပွားလာတော့သည်။

ဦးဖိုးကျား လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း

ကန်တော်လေး ကာလဗတ်လမ်း၌ တိုက်တည်ကာ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ပုံနှိပ်တိုက် တည်ထောင်ပြီး မကြာမီ ၁၉၂၉ ခုနှစ်၌ ဦးဖိုးကျားသည် မိမိနှင့် အလုပ်တူ၊ မိတ်ဆွေရင်း ဖြစ်သော ဦးမောင်ကလေး၊ ဒေါ်ဒေါ်သိန်းတို့၏ သမီး မအေးကြည်နှင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားသည်။ လက်ထပ်မင်္ဂလာ အခမ်းအနားကို မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် တိုက်၌ပင် ကျင်းပသည်။ ဦးဖိုးကျား၏ လက်ထပ်မင်္ဂလာပွဲမှာ သိုက်မြိုက်ခမ်းနားပြီး၊ အလွန် လူစည်ကားလေသည်။

လက်ထပ်စဉ် အခါက ဦးဖိုးကျား၏ အသက်မှာ ၃၉ နှစ် ရှိ၍ မအေးကြည်၏ အသက်မှာ ၂၅ နှစ် ရှိသည်။

မအေးကြည်မှာ ငယ်စဉ်က စိန်မေရီကျောင်းတွင် နေခဲ့သည်။ စတန်းသို့ ရောက်သောအခါ ဝံသာနုစိတ်ဓာတ် ပြင်းထန်သော မိဘများမှာ ဗိုလ်ဆန်သွားမည်ကို စိုးကာ၊ စိန်မေရီကျောင်းမှ နုတ်ပြီး မြို့မ မိန်းကလေးကျောင်းမှ ၁၀ တန်း စာမေးပွဲအောင်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် မအေးကြည်မှာ

ဝံသာနုစိတ်ဓာတ် ပြင်းထန်သည်။ မိမိနှင့် တစ်အိမ်တည်း လက်ပွန်းတတီး နေရသော အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားအား ကြည်ညိုလေးစားရင်း အခံ ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် မိဘများက ဦးဖိုးကျားနှင့် သဘောတူ၍ နားချသောခါ မအေးကြည်သည် အသာ ခေါင်းညိတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဦးဖိုးကျားမှာ စိတ်ရင်း ကောင်း၍၊ လူတစ်ဖက်သားကို ကြင်နာ တတ်သည်။ ကူညီ မ စ တတ်သည်။ တစ်ဖက်သားနှင့် အတိုက်အခံ မပြုတတ်။ တစ်ဖက်သား နားဝင်အောင် အေးအေးသာသာ အကျိုးသင့် အကြောင်းသင့်ပြောတတ်သည်။ ဆုံးမတတ်သည်။ သည်သို့သော သဘော ရှိသောကြောင့် ဦးဖိုးကျားနှင့် မအေးကြည်တို့၏ အိမ်ထောင်ရေးမှာ အသက် အရွယ် ကွာခြားလင့်ကစား အဆင်မပြေမဖြစ်။ သာသာယာယာ ချမ်းချမ်း သာသာ ရှိသည်။ ဦးဖိုးကျားက မအေးကြည်ကို “ရှင်အေးကြည်” ဟု ခေါ် လေ့ ရှိပြီး၊ မအေးကြည်က “ဦးလေး” ဟု နှုတ်ကျိုးနေသည်ကို မပြင်ဘဲ ယခင် ခေါ်နေကျအတိုင်း ဆက်ခေါ်သည်။

ဦးဖိုးကျား-မအေးကြည် ဇနီးမောင်နှံသည် လက်ထပ်ပြီးသော်လည်း အိမ်မခွဲ၊ ထမင်းအိုး မခွဲ၊ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် တိုက်တွင်ပင် ယောက္ခမများနှင့် အတူ ပူးပေါင်းနေသည်။ ယောက္ခမ ဖြစ်သူ ဒေါ်ဒေါ်သိန်းကလည်း မကုန် တန် မကုန်၊ မဖိတ်စဉ်တန် မဖိတ်စဉ်ရအောင် ကြီးကြပ် စီမံပေးသည်။ ဦးဖိုးကျားအားလည်း သားရင်းနှင့်မခြား အထူး ဂရုစိုက် ပြုစု စောင့်ရှောက် သည်။

တစ်ဦးတည်းသောသား ဇော်ဝင်းကျား

ဤသို့ဖြင့် စိတ်နှလုံး ချမ်းမြေ့စွာ နေထိုင်လာခဲ့ရာ၊ ၁၉၃၁ ခုနှစ် မေလ ၁၉ ရက် အင်္ဂါနေ့တွင် မအေးကြည်သည် တစ်ဦးတည်းသော သားဦး ရတနာ ဖွားမြင်သည်။

အလွန်စေ့စပ် သေချာ၍ အမှတ်အသား ကောင်းသော အမျိုးသား ပညာဝန် ဦးဖိုးကျားသည် မိမိသား မွေးဖွားချိန်ကို သူ၏ မှတ်စုတွင် အောက်ပါအတိုင်း အတိအကျ မှတ်သားခဲ့သည်။

“၁၂၉၃ ခု၊ နယုန်လွန်း ၄ ရက်၊ အင်္ဂါနေ့၊ နံနက် ၅ နာရီ မိနစ်

၂၀ အချိန်တွင် မအေးကြည်မှ သားယောက်ျား ဖွားမြင်သည်။ ၁၉၃၁ ခု၊ မေလ ၁၉ ရက် အင်္ဂါနေ့။^၁

ထို့ပြင် ဦးဖိုးကျားသည် မိမိ သား၏ နေ့နံကို တွက်ချက်ပြီးနောက် “မောင်ဇော်ဝင်း” ဟူသော အမည်ကို ကိုယ်တိုင် မှည့်ခဲ့သည်။ မိမိ ဆရာ ရင်း ဆရာလွန်း (သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း) က “စောယွမ်း” ဟူသော အမည် ကို မှည့်ရန် အကြံပေးသည်။ သို့သော် “စောယွမ်း” ဟူသော အမည်မှာ မြန်မာရာဇဝင်တွင် ထွန်းပြောင် တောက်ပသူများ မဟုတ်သောကြောင့် ထိုအမည်ကို မမှည့်ခဲ့။ “မောင်ဇော်ဝင်း” ဟူသော မှည့်ခဲ့သည်။^၂

ဦးဖိုးကျားနှင့် ဇော်ဝင်းကျား

ဦးဖိုးကျားသည် တစ်ဦးတည်းသော ဇော်ဝင်းကျားကို အထူး ချစ် ခင်သည်။ ထို့ကြောင့် ဇော်ဝင်းကျားကို ပညာရေး၌ ဝါသနာထုံလာအောင်၊ လိမ္မာရေးခြား ရှိလာအောင်၊ ကိုယ်ကျင့်တရား ကောင်းအောင် အမျိုးမျိုး ဆုံးမ သွန်သင် ပဲ့ပြင်ခဲ့သည်။ ထိုအကြောင်းအချက်များကို ဇော်ဝင်းကျား ကိုယ်တိုင် ရေးသော “ကျွန်တော် သိသော ကျွန်တော့်အဖေ ဦးဖိုးကျား” စာတမ်း^၃ တွင် တွေ့မြင်ရသည်။ ထိုစာတမ်းအရ ဖော်ပြရသော်-

ဦးဖိုးကျားသည် ဇော်ဝင်းကျား ကျောင်း စတင် မနေသေးမီ၊ အသက် ၇ နှစ်အရွယ်တွင် စာပေနှင့် ရင်းနှီးစေရန် ရည်ရွယ်သည်။ ထို့ကြောင့် အိမ်၌ ရှိနေသော ကိုယ်ပိုင် စာကြည့်တိုက်များမှနေ၍ ထိုခေတ်က ထွက်နေပြီ ဖြစ်သော တိုးတက်ရေး၊ သူရိယ၊ မြန်မာ့အလင်း၊ ကြီးပွားရေး၊ ဆယ်သန်း စသော မဂ္ဂဇင်းများနှင့် ရုပ်ပုံ ဓာတ်ပုံများ၊ ကိုပြူး မပြူး ကြွက်ဖြူလေးတို့ ဝါဝင်သော ကာတွန်းဇာတ်လမ်းများကို ထုတ်ပေးကာ ကိုယ်တိုင် ပြသပြီး ကြည့်ရှု မှတ်သားစေသည်။ ကိုယ်တိုင် စာသားများနှင့် အဓိပ္ပာယ်ကို ရှင်းလင်း ပြောကြား ပြသပေးသည်။ ဤစာများကို ဖတ်ရှုလိုပါက စာရေး စာဖတ်တတ်ရန် လိုသည်ဟု ဆိုကာ ကိုယ်တိုင် စတင်၍ သင်ကြား ပို့ချ ပေးသည်။

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ မှတ်စုများ။ မူကွဲ-၁၄၄။
၂။ ဦးဇော်ဆွေ-ဒေါ်စကြည်တို့ ပြောကြားချက်။
၃။ ဦးဖိုးကျား၊ မှတ်စုများ။ မူကွဲ-၁၀-၁၈။

ထို့နောက် မြို့မ အမျိုးသားကျောင်းသို့ အပ်နှံပြီး သူငယ်တန်းမှ စတင်၍ ပညာသင်ကြားစေသည်။ ဇော်ဝင်းကျား၏ သူငယ်တန်း တန်းပိုင် ဆရာမမှာ (စာပေဗိမာန် ဦးစံထွား၏ ဇနီး) ဆရာမ ဒေါ်ယဉ်မြ ဖြစ်သည်။ ကျောင်းနေ၍ ဇော်ဝင်းကျား ကောင်းစွာ ရေးတတ် ဖတ်တတ်သောအခါ အိမ်အောက်ထပ်ရှိ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် စာပုံနှိပ်တိုက်မှ စက်ပရုများကို တစ်မျက်နှာ လျှင် တစ်ပြားကျနှင့်၊ တစ်ဖောင်လျှင် တစ်မတ်ပေး၍ ဖတ်ရှု ပြင်ဆင် စေသည်။ ဤသို့ ခိုင်းခြင်းမှာ စာပေ၌ ဝါသနာပါပြီး၊ ပုံနှိပ်လုပ်ငန်းကို သဘောပေါက် တတ်ကျွမ်း နားလည်စေရန် ရည်သန်၍ ခိုင်းခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ကျောင်းစာများ လေ့လာပြီးချိန်တွင် ပြင်ပ ဗဟုသုတ ဖြစ်ဖွယ် စာပေများကို ကိုယ်တိုင် ရွေးချယ်ပေးပြီး ဖတ်ရှုစေသည်။

တစ်ဦးတည်းသော သားဖြစ်၍ ချစ်စေခါမူ နေရာတကာ၌ အလိုမလိုက်ပေ။ စာကျက်ချိန်၊ ကစားချိန်၊ နားချိန်တို့ကို စနစ်တကျ လေ့ကျင့်ပေးသည်။ အချိန်မမှန် ပျက်ကွက်၍ ဆုံးမတားမြစ်ခြင်းကို ခံယူပါက အခွင့်အရေးများကို ဖျက်သိမ်းရုံမက ရိုက်နှက်ဆုံးမ ဒဏ်ပေးလေ့ ရှိသည်။

ဇော်ဝင်းကျား ၁၀ နှစ်သား အရွယ်တွင် အိမ်ဘေး ဘောကွင်းထဲရှိ ရေကန်သို့ လူကြီးမပါဘဲ သွားသည်။ အိမ်မှ ယူလာသော သင်္ဘောငယ်ကို ရေထဲသို့ လွှတ်ကာ ကစားသည်။ ထို့ကြောင့် အချိန်နောက်ကျမှ အိမ်သို့ ပြန်ရောက်သည်။ ထိုအကြောင်းကို စစ်ဆေးမေးမြန်း သိရှိရသောအခါ တင်ပါးကို ကြိမ်ဖြင့် ၂ ချက် ရိုက်သည်။ သင်္ဘောကိုလည်း ထုရိုက်ဖျက်ဆီးကာ စွန့်ပစ်လိုက်သည်။

တစ်နေ့တွင် ဇော်ဝင်းကျားသည် အိမ်ရှေ့၌ ကစားရင်း လူငယ်ဘဝကြားဖူးသည့်အတိုင်း ဆဲရေး တိုင်းထွာလိုက်သည်။ ထိုသို့ ဆဲရေး တိုင်းထွာသည်ကို ဦးဖိုးကျား ကြားသိသောအခါ ခေါ်ယူ စစ်ဆေးသည်။ ဇော်ဝင်းကျား ကြောက်ရွံ့ပြီး လိမ်ပြောလိုက်ရာ၊ ဦးဖိုးကျားက ရိုက်နှက်ဆုံးမသည်။ နောက်နောင်တွင် ဆဲရေးခြင်း၊ လိမ်လည်ခြင်းတို့ မပြုရန် ဆုံးမ သွန်သင်သည်။

တစ်ခါသော် ဦးဖိုးကျား အထက်တန်း အဖြေလွှာများ စစ်ဆေးနေခိုက်၊ အထက်မြန်မာပြည် ကျောင်းသား တစ်ဦးထံမှ စာတစ်စောင် ရောက်လာသည်။ ထိုစာတွင် မိမိ ချွတ်ယွင်းချက်ကြောင့် ကောင်းစွာ မဖြေနိုင်ပါ။

ကြောင်း၊ သနားသဖြင့် အအောင်ပေးပါရန် တောင်းပန်ပါကြောင်း စသော အချက်များ ပါဝင်သည်။ ထိုစာကို ဖတ်ရှုပြီးလျှင် ပြီးချင်း ဆုတ်ဖြဲကာ အမှိုက်ခြင်းထဲသို့ လွှင့်ပစ်လိုက်သည်။ ထို့နောက် ဇော်ဝင်းကျားကို ခေါ်ကာ အဘယ်ကြောင့် ဤကဲ့သို့ ပြုလုပ်ရသည်ကို ရှင်းလင်း ပြောပြသည်။ ဤသို့ သိမ်ဖျင်းသော အမှုမျိုးကို မည်သည့်အခါမျှ မပြုလုပ်ရန်လည်း ကြိုတင်၍ ဆုံးမသွန်သင်သည်။

ဤအချက်ကို ထောက်ဆသော် ဦးဖိုးကျားသည် မိမိ သားအား အထူး ချစ်ရုံမက၊ လူတော်လူကောင်း ဖြစ်လာအောင် အမျိုးမျိုး ပဲ့ပြင်ဆုံးမ သွန်သင်ကြောင်းမှာ ထင်ရှားလှသည်။

အလေ့နှင့် ဝါသနာ

သားတစ်ယောက်ဖခင် ဖြစ်လာသော ဦးဖိုးကျား၏ အိမ်ထောင်သည် ဘဝမှာ ချမ်းမြေ့ကြည်နူးဖွယ် ဖြစ်သည်။ ယောက္ခမများက ဂရုစိုက်ကာ၊ ဇနီးသည်ကလည်း လေးစား ချစ်ကြင်စွာ ပြုစုသည်။ ဦးဖိုးကျားသည် ပါစုံ (ငါး)ချဉ်၊ ချဉ်ရည်ဟင်း စသော တောစာများကို နှစ်သက်ရာ၊ ထို အစားအစာများကို အထူး ဂရုပြုကာ စီမံပေးကြသည်။

ဦးဖိုးကျားသည် စည်းစနစ်ကျနသောသူ ဖြစ်သည်။ သူ၏ စာရေး စားပွဲကို သပ်သပ်ရပ်ရပ် ကျကျနန ထားသည်။ သူတစ်ပါး လာရောက် ရွပ်ပွသည်ကို လုံးဝ မနှစ်သက်ပေ။ ထို့ပြင် ဦးဖိုးကျားသည် ဗဟုသုတ လိုလား လိုက်စားသောသူ ဖြစ်၍ စာအုပ်စာတမ်း အမြောက်အမြား ဝယ်ယူ ခုဆောင်းထားသည်။ (သီဟိုဠ် သံအမတ်ကြီး) ဦးတင့်ဆွေ၏ အလိုအရ ဆိုသော် စာအုပ်ဆိုင်များမှ လွဲလျှင် ဦးဖိုးကျား၏ အိမ်၌ မြန်မာစာအုပ် အများဆုံး ရှိသည်။ ထိုစာအုပ်များကိုလည်း ဦးဖိုးကျားသည် အမြဲတစေ လေ့လာ ဖတ်ရှုသည်။ ဝယ်ပြီး ချောင်ထိုးထားတတ်သူ မဟုတ်။ စာအုပ်ကို ဘန်ဖိုးထား လေးစားသော ဦးဖိုးကျားသည် မိမိ၏ စာအုပ်စင်အား သူ တစ်ပါး လာဖွဲ့သည်ကို လုံးဝ မနှစ်သက်ပေ။ ထိုအချက်ကို သိထားကြ သော အိမ်သားများသည် ဦးဖိုးကျား၏ စာရေးစားပွဲကို မည်သူမျှ မဖွေကြ။ ဦးဖိုးကျား၏ စာအုပ်စင်ကို မည်သူမျှ မမွေ့ကြ။ မိမိတို့ ဖတ်လိုသော စာအုပ် စာတမ်းများ ရှိပါက၊ ဦးဖိုးကျားထံ ပြောဆိုပြီးမှ ယူငင် ဖတ်ရှုကြသည်။

ဦးဖိုးကျားသည် စာရေးစာဖတ် မလုပ်ဖြစ်လျှင် ရေဒီယိုမှ သီချင်းကြီးများကို နားထောင်လေ့ရှိသည်။ နားတွေ့သည် သီချင်း လာလျှင် မီးပိတ်ခိုင်းပြီး ကောက်ခနဲ ထကာ၊ လုံချည် အောက်ပိုးကျိုက်ကာ အခန်းထဲတွင် ခေါက်တုံ့ခေါက်ပြန် လျှောက်၍ နားထောင်တတ်သည်။ ထိုအခါများ၌ အိမ်သူ အိမ်သားများသည် ဦးဖိုးကျား နားသောတအာရုံ မပျက်ရအောင် သတိထားပြီး ဆင်ဆင်ခြင်ခြင် နေကြသည်။

ဦးဖိုးကျားသည် စည်းစနစ်နှင့် ရိုးရိုး မှန်မှန် အေးအေး နေသည်။ ဦးဖိုးကျားကို ချစ်ခင်ကြည်ညိုလေးစားသော၊ စိတ်ဓာတ်ခံရှိသော အိမ်သားများကလည်း ဦးဖိုးကျား မနှစ်သက်သော အမှုများကို ဂရုထားကာ ရှောင်ရှားကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဦးဖိုးကျား၏ အိမ်ထောင်သည် ဘဝမှာ သာယာဖြောင့်ဖြူးလှသည်။ ကြည်နူး ချမ်းမြေ့ဖွယ် ကောင်းလှသည်။

ဦးဖိုးကျား၏ တစ်နေ့တာ ခရီး

ဦးဖိုးကျားသည် အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်က စေလွှတ်သော ကျောင်းများသို့ သွားရောက် စစ်ဆေးရသောအခါမှ တစ်ပါး၊ အခြား ရက်များတွင် ရန်ကုန်၌သာ နေပြီး အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်သို့ သွားရောက် ရုံးတက်ရသည်။

ရန်ကုန်မြို့၌ နေစဉ် ဦးဖိုးကျား ပြုဆောင်လေ့ရှိသော တစ်နေ့တာခရီး အစီအစဉ်မှာ ယေဘုယျအားဖြင့် ဤသို့ ဖြစ်သည်။

ဦးဖိုးကျားသည် နံနက် ၆:၃၀ တွင် အိပ်ရာမှ ထ တတ်သည်။ အိပ်ရာမှ နိုးပြီးနောက် ပဲပြတံနှင့် လက်ဖက်ရည်ကြမ်း ဖြစ်စေ၊ ပေါင်မုန့်ထောပတ်သုတ်နှင့် နွားနို့ ဖြစ်စေ စားသောက်တတ်သည်။ ထို့နောက် ခြေခင်း လက်ခင်း သာပါက လမ်းလျှောက်ထွက်သည်။ လမ်းလျှောက်မှ ပြန်လာပြီးနောက် ခေတ္တနားနေပြီး ရေမိုးချိုးသည်။ နံနက် ၉:၀၀ တိတိတွင် အသင့်ပြင်ထားသော ထမင်းကို သုံးဆောင်သည်။

ထို့နောက် မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် စာပုံနှိပ်တိုက် ရှိရာ၊ အောက်ထပ်စက်ခန်း၊ ထပ်ခိုးတွင် နေသော ဒရိုင်ဘာ ကိုဘတင်ကို ခေါ်ကာ အမှတ် ၁၇၂-စပတ်လမ်း (ယခု ဗိုလ်အောင်ကျော်လမ်း) ရှိ မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသား ပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်သို့ ကိုယ်ပိုင် မော်ရစ်မိုင်နာ ကားစိမ်းလေးဖြင့် ရုံးတက်သွား

သည်။ ဤသို့ ရုံးတက်ရာ၌ ဦးဖိုးကျားသည် တိုက်ပုံ ပင်နီ၊ ပင်ပြာ၊ ပင်ဝါ အမျိုးမျိုးကို ဝတ်လေ့ရှိသည်။ မာဆရိုက်လုံချည် အမျိုးမျိုးကို ဝတ်လေ့ ရှိသည်။ ပိုးလုံချည်ကိုကား လုံးဝ ဝတ်လေ့မရှိပေ။ (ရုံးသို့ ရောက်သော အခါ၊ သားဖြစ်သူ ဇော်ဝင်းကျားကို မြို့မ ကျောင်းသို့ ကျောင်းပို့ခြင်း၊ ဈေးသွားခြင်း စသော ကိစ္စများ ရှိသောကြောင့် ကားကို အိမ်သို့ ပြန်လွှတ် လိုက်သည်။)

နေ့ခင်း ရုံးနားချိန်တွင် ဦးဖိုးကျားသည် အိမ်သို့ တစ်ခေါက် ပြန် လာလေ့ မရှိပေ။ အိမ်က အသင့်ပြင်ဆင်ပေးလိုက်သော လက်ဖက်ရည်နှင့် ကြက်ဥကြော်၊ ပေါင်မုန့် စသည်တို့ကို သုံးဆောင်သည်။ ထို့နောက် ရုံး လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ပြီး ညနေ ၃:၀၀ နာရီတွင် အသင့် လာရောက် ကြိုဆိုသော အိမ်မှ ကားဖြင့် အိမ်သို့ တန်းပြန်သည်။ အိမ်သို့ ရောက်သော အခါ စွပ်ကျယ်အဟောင်း၊ ချည်လုံချည် တစ်ပတ်နှစ်ဖြင့် နေလေ့ရှိသည်။

ညနေ ၅:၀၀ နာရီတွင် ညစာကို သုံးဆောင်သည်။ ထို့နောက် ပက်လက် ကုလားထိုင် တစ်လုံးဖြင့် နားနားနေနေ အပန်းဖြေနေလေ့ ရှိ သည်။ အာလာပသလ္လာပ ပြောကြား ဆွေးနွေးလေ့ ရှိသည်။ အိမ်လည်လေ့ မရှိပေ။

ညဘက် ပျင်းသောအခါ၌ ယောက္ခမ ဒေါ်ဒေါ်သိန်း၊ ခယ်မ မမြရီ တို့နှင့် သုံးယောက်သား ၂၁ ပေါက် ဖဲကစားလေ့ ရှိသည်။ များသော အားဖြင့်ကား ညဘက်တွင် ည ၁၁ နာရီအထိ စာရေးခြင်း၊ စာဖတ်ခြင်းကို ပြုလေ့ရှိသည်။ ဦးဖိုးကျားသည် စာရေးသောအချိန်၌ စားပွဲတွင် ထိုင်ကာ လျှောက်လွှာစာရွက်ဖြင့် ရေးလေ့ရှိသည်။ ပြင်ရာ ဖျက်ရာ နည်းပြီး၊ လက်ရေး လက်သား ကောင်းမွန်လေသည်။

စာပေရေးရာ ဆောင်ရွက်ချက်များ

ကိုယ် ဆည်းပူး ရရှိထားသော ပညာဗဟုသုတများကို မြှုပ်မထား ဘဲ၊ တိုင်းပြည်ကို ဝေငှပေးဖို့ တာဝန်ရှိသည်ဟု ယူဆသော ဦးဖိုးကျားသည် တိုင်းပြည်အတွက် အကျိုးရှိမည့် စာအုပ်စာတမ်းများကို ပြုစုရုံမျှမက စာပေ ရေးရာ၊ မြန်မာစာ မြန်မာမှုရေးရာ ဆောင်းပါးများ ရေးသားခြင်း၊ ကိုယ်တိုင် ကိုယ်ကျ ဟောပြောခြင်း၊ ဆောင်ရွက်ခြင်းများကိုလည်း လုပ်ဆောင်သည်။

ဤသို့သော ဦးဖိုးကျား၏ ဆောင်ရွက်ချက်များကို “ဦးဖိုးကျား” ဆောင်းပါးတွင် တိုက်စိုးက ဤသို့ လေ့လာဖော်ပြခဲ့သည်။

“သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်းနှင့် စပ်၍ ခေတ်မြန်မာစာ အတို ရေးသင့်ကြောင်း၊ စာလုံးကို ချို့၍ ပစ်သင့်ကြောင်းဖြင့် သူက ရေးလေသည်။ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို စသူများက ဝင်၍ ငြင်းကြ၏။ ။ “မဲဇာတောင်ခြေ ရတုလာ” “ရောင်ဝါမထွန်း ချမ်းရှာလွန်း၍” စာပိုဒ်တွင် နေမချမ်း၊ လူချမ်းသည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်ကြောင်းဖြင့် သူက ရေးလေသည်။ အဝေးရောက်မင်း ဦးအောင်ကြီး စသူများက ဝင်၍ ငြင်းကြ၏။ မြန်မာသဘင်ကို ညဉ့်ဝက် က သင့်ကြောင်း၊ အဝတ်အစား၊ အစီအစဉ်၊ ပြက်လုံး စသည်တို့ ပြုပြင်သင့်ကြောင်းဖြင့် သူက ရေးလေသည်။ ဆောင်းပါးရှင် အများကပင် ပါဝင်၍ ငြင်းကြ၏။

တစ်ဖန် မြန်မာမှုနှင့် စပ်၍သော် မြန်မာ ပန်းချီ အားပေးရန် ပန်းချီကလပ် ပြုခဲ့သို့ သူ တက်လိုက်လေသေးသည်။ မြန်မာဂီတ သဘောကို တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက် မြန်မာအသင်းတွင် သူ ဟောလိုက်လေသေးသည်။ စာပေသမားချင်း ဖြစ်သော ဇေယျ၏ မင်္ဂလာဆောင်တွင် သူကိုယ်တိုင် သြဘာစာနှင့် လေးချိုး ရေး၍ သူကိုယ်တိုင် ရွတ်လိုက်လေသေးသည်။ အဆင့်အတန်းမီသော စာအုပ်များ အကြောင်းကို ရေဒီယိုက သူ ဝေဖန်လိုက်လေသေးသည်။ လမ်းကြူ၍ ကျပင်း ဘုန်းကြီးကျောင်း ဝင်ကာ ပေမူ သူ ရှာလိုက်လေသေးသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ပညာပြန့်ပွားရေး အသင်း အစည်းအဝေးကို သူ တက်လိုက်လေသေးသည်။ အမျိုးသား (အောင်ပွဲ)နေ့ အခမ်းအနား၌ သူ ဆော်သြလိုက်လေသေးသည်။”^၁

ထင်ရှားသော ဟောပြောပွဲ

ဤသို့ မနားမနေ ရေးနိုင် သွားနိုင်၊ ဟောနိုင်လှသောကြောင့် ဦးဖိုးကျား၏ ဂုဏ်သတင်းမှာ အထူးပျံ့နှံ့ ထင်ရှားလှသည်။

ဦးဖိုးကျားသည် မြို့မ အမျိုးသားကျောင်း၊ မြန်မာစာ အသင်းမှ ဖိတ်ကြား၍ မြန်မာစာ၊ မြန်မာမှု အကြောင်းကို နှစ်စဉ် သွားရောက် ဟော

၁။ တိုက်စိုးနှင့် ဇင်းယုဝေ၊ “ဦးဖိုးကျား”၊ စာဆိုနှင့်သုတေသီ၊ မျက်-၂၁၆-၂၁၇။

ပြောခဲ့သည်။ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်သို့ ကျောင်းစစ် သွားသည့်အခါတွင် လည်း ရောက်ရာ မြို့ရွာတိုင်း၌ အလှူဦးသင့်တိုင်း စာပေ ဟောပြောခြင်းကို ပြုဆောင်ခဲ့သည်။

ထိုသို့ စာပေဟောပြောပွဲများကို ဟောပြောခဲ့သည့်အနက် ၁၉၃၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် ကျင်းပသော ရန်ကုန် မြို့မအမျိုးသားကျောင်း ရန်ပုံငွေ ရှာ ပွဲကြီးတွင် ဟောပြောသော စာပေဟောပြောပွဲမှာ ထင်ရှားသည်။ ထိုရန်ပုံငွေရှာပွဲကြီးတွင် ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်နှင့် ဦးဖိုးခြူးတို့ တွဲ၍ အနောက်တိုင်း တီးဝိုင်း တစ်ဝိုင်းနှင့် တီးမှုတ်ကြသည်။ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို၊ ဝတ်လုံ ဦးအောင်လှ၊ ဦးဘရင်-ဇနီး ဒေါ်ခင်ညွန့်တို့က “ပန်းမြိုင်လယ်” ယိုးဒယားကို သီကြို ဆိုကြသည်။ (သမိုင်းပါမောက္ခ) ဦးဘညွန့်နှင့် မိနီ ဘခက်တို့က အမျိုးသမီးအကနှင့် တူရိယာအဖွဲ့ တစ်ဖွဲ့ကို တာဝန်ယူ ကပြ ဖျော်ဖြေကြသည်။ ကျောက်ဆည်အမတ် ဦးစိန်ဘက အဲထူးသည်။ (သီဟိုဠ် သံအမတ်) ဦးတင့်ဆွေက ရကန် ဆိုသည်။ မြန်မာ့အလင်း ဦးစိန်းက ရတု ဆိုသည်။ ဒဂုန်ပ ဦးဘတင်နှင့် ဒေါ်မြညွန့်တို့က နှစ်ပါးသွား က သည်။ ကာတွန်း ဦးဘကလေး (ရွှေရိုး)ကလည်း မိမိ ပညာဖြင့် ကူညီ ဆောင် သည်။ ထိုရန်ပုံငွေရှာ ပွဲကြီးတွင် အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားသည် “ရှေးခေတ်ဟောင်း အောက်မေ့ဖွယ်” အကြောင်းကို ဟောပြောသည်။”

နယ်ချဲ့အစိုးရနှင့် အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်

ဤသို့ အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား ကြီးကြီးစားစား တက်တက် ကြွကြွ ဟောပြော ရေးသားနေချိန်တွင် အင်္ဂလိပ်အစိုးရ၏ နည်းအမျိုးမျိုး ဖြင့် နှောင့်ယှက် ဖြိုခွဲနေမှုကြောင့် အမျိုးသားကျောင်းများမှာ အကျပ် အတည်းနှင့် ရင်ဆိုင်နေရပေသည်။

အင်္ဂလိပ်အစိုးရသည် မလွဲသာသောကြောင့် အမျိုးသား ကျောင်း များကို အထောက်အပံ့ ပေးခဲ့ရ၏။ အထောက်အပံ့ ပေးပြီးနောက်တွင် အင်္ဂလိပ်အစိုးရသည် အစိုးရ ပညာဝန်များကို ခန့်ထားကာ၊ အမျိုးသား ကျောင်းများကို အပြစ်ရှာ စစ်ဆေးစေသည်။ ဆရာဖြစ်လက်မှတ် မရှိသော ဆရာများကို အထောက်အပံ့ မပေးဟု အမိန့်ချကာ အမျိုးသား ကျောင်း

၁။ ဒေါ်အမာ။ ရွှေရိုးဘကလေး၊ ပထမတွဲ။ မူက်-၃။

ဆရာ အမြောက်အမြားကို အလုပ်ဖြုတ်ပစ်သည်။ အမျိုးသားကျောင်း အချို့က အသိအမှတ်ပြုပြီး၊ အထောက်အပံ့ပေးရန် လျှောက်ထားသည် များကို အကြောင်းအမျိုးမျိုးပြပြီး ပယ်ချခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ခရစ်ယာန်ကျောင်း နှင့် အပြိုင်အဆိုင် ဖြစ်လာသော အချို့ အမျိုးသားကျောင်းများကို အထောက် အပံ့ မပေးဘဲ ရပ်စဲခြင်းဖြင့် အားနည်း ပြိုကွဲသွားအောင် ပြုဆောင်ခဲ့သည်။

ဤသို့ နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်အစိုးရက အမျိုးသားကျောင်းများကို အကျပ် ကိုင်ကာ အမျိုးမျိုး အနှောင့်အယှက် ပေးသည်ကို ဦးဖိုးကျား ပါဝင် ဆောင် ရွက်နေသော အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်က အစွမ်းကုန် အကာအကွယ် ပေးခဲ့သည်။ ကြက်သငယ်များကို စွန့်ရဲသုတ်ချိမသွားအောင် ကြက်သားအုပ် မကြီးက အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခဲ့သည်။

အမျိုးသားကျောင်းများ အကျပ်အတည်း

နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်အစိုးရ ရန်မှ လွတ်ကင်းအောင် အမျိုးသားပညာ ရေး အဖွဲ့ချုပ်သည် အမျိုးသားကျောင်းများကို အစွမ်းကုန် စောင့်ရှောက် ကာကွယ်ပေး နေလင့်ကစား၊ အမျိုးသားကျောင်းများမှာ ပြည်သူလူထု၏ တက်ကြွသော ကူညီအားပေးမှုကိုလည်း ရှေးယခင်ကကဲ့သို့ မရရှိခဲ့သော ကြောင့် တဖြည်းဖြည်း အားနည်းလျက်ရှိ၏။ သို့သော် ဦးဖိုးကျား အပါ အဝင် မျိုးချစ်စိတ် ထက်သန် တက်ကြွသော အမျိုးသား ပညာဝန်များ၊ အမျိုးသား ကျောင်းဆရာများသည် ထိုအချက်ကို ဂရုမထားခဲ့ချေ။ ငွေရေး ကြေးရေး ချို့တဲ့သည်ကို သည်းညည်းခံကာ တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအတွက် ကိုယ်စွမ်းရှိသမျှ ဉာဏ်စွမ်းရှိသမျှ တက်ကြွစွာ ဆောင်ရွက်မြဲ ဆောင်ရွက် လျက် ရှိ၏။

အမျိုးသားကျောင်းများနှင့် အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်တို့ အကျပ်အတည်း ရင်ဆိုင်နေရသည်ကို သိရှိသော ဆယ်သန်းမဂ္ဂဇင်း ကိုယ်စားလှယ်က အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားနှင့် တွေ့ဆုံကာ သဘော ထားကို စုံစမ်းခဲ့သည်။

‘ဆရာ၊ သပိတ်မှောက်စဉ် အခါက အမျိုးသားကျောင်းများ ထထ ကြွကြွ ဖြစ်ကြပါတယ်။ ယခုအခါ ထိုသို့ မဖြစ်တော့ပါ။ အကြောင်းရင်း ကို အမိန့်ရှိပါ’

ဟု မေးမြန်းခဲ့သည်။ ထိုအခါ ဦးဖိုးကျားက ဤသို့ အဖြေပေးခဲ့သည်။

‘ဒီအမေးကို ဖြေကြားဖို့ရာ အကြောင်း လေးချက် မြင်ပါတယ်။ ဘယ်လိုပါလဲ ဆိုတော့၊ ပထမ အကြောင်းရင်းက ဓမ္မတာ တရားပါပဲ။ ဘယ်လို အလုပ်မျိုးမှာမဆို အစ ပထမမှာ ထကြွလုံ့လ အများဆုံး ရှိ တတ်တယ်။ နောင်ခါ တဖြည်းဖြည်း လျော့တတ်မြဲပါပဲ။ ဒါက ဓမ္မတာ တရား အတိုင်းပဲ။

ဒုတိယ အကြောင်းရင်းက အစ ပထမမှာ စေတနာ နည်းနည်း ရှိသူ၊ စေတနာ များများရှိသူ မျိုးစုံပါနေလို့ များပြား အားကြီးတယ်။ နောက်ကာလကြာတိုင်း စေတနာ နည်းသူတွေ တဖြည်းဖြည်း နောက် ချန်ရစ်ပြီး၊ စေတနာကောင်းတဲ့ ဆန်ခါတင်တွေသာ ကျန်တတ်တယ်။

တတိယ အကြောင်းရင်းက စေတနာပင် ရှိသော်လဲ စီးပွားရေး အလုပ်အကိုင် အရေးကိစ္စတို့မှာ အကြောင်း မညီညွတ်တာနဲ့ ဆောင် ရွက်တဲ့ လူများ လျော့ပါးသွားရတယ်။

စတုတ္ထ အကြောင်းက ယခုအခါ စီးပွားရေး ကျပ်တည်းတော့ ငွေ အား လူအားနဲ့ မထောက်ခိုင်အောင် ဖြစ်ကြတယ်။

ဒီလို လေးချက်သော အကြောင်းရင်းကြောင့် ရှေးကလို ထထ ကြွကြွ မရှိသော်လဲ ကျွန်ုပ် တစ်ခု ဝမ်းသာတာ ရှိတယ်။ အမျိုးသား ကျောင်းများ တည်ထောင်စက မည်သူမျှ ကျောင်းပိုင် အဆောက်အဦ မရှိဘူး ဆိုပါတော့။ အများအားဖြင့် ဘုန်းကြီးကျောင်း၊ ဇရပ်၊ တန်ဆောင်း စတဲ့ နေရာမျိုးတွေမှာ ကျောင်းဖွင့်ခဲ့ကြရတာတယ်။ ယခုအခါဆိုရင် အမျိုးသား ကျောင်းပေါင်း ၄၈ ကျောင်းအနက် ကျောင်း လေးဆယ် ကျော်ကျော်ကြီးဟာ ကျောင်းပိုင် အဆောက်အဦနဲ့ ဖြစ်ကုန်ကြပြီ။

အမျိုးသား ကျောင်းတွေကို ယခုအခါ ဂိုဏ်းဂဏ ပါတီမရွေး မေတ္တာစေတနာနဲ့ ကြိုက်ညီခြင်း အတူတူ ဖြစ်ကြတယ်။ အယုတ်သဖြင့် မနာလိုသူ မရှိလှဘူးလို့ ဆိုသင့်ပါရဲ့။ နယ်တွေမှာလဲ အမျိုးသား ကျောင်းများဟာ ပိုပြီး ထင်ရှားကျော်ကြားလျက် ရှိတယ်။ ဒါဟာ စင်စစ် ဝမ်းသာစရာပါပဲ။^၁

ဦးဖိုးကျား၏ အဖြေတွင် အမျိုးသားကျောင်းများ၏ အခြေအနေ

၁။ အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားနှင့် တွေ့ဆုံခြင်း၊ ဆယ်သန်း မဂ္ဂဇင်း၊ ၁၉၃၅ အောက်တိုဘာ လ၊ နံပါတ် ၁၀။ မူကုံး-၄၈-၄၉။

အကျပ်အတည်းကိုလည်း တွေ့ရသည်။ အခြေအနေ အကျပ်အတည်းကို ရင်ဆိုင်ရလင့်ကစား ဇွဲမလျှော့ အရှုံးမပေးသော၊ အကောင်းဘက်မှ ကြည့်ကာ အားတင်း ကြံ့ခိုင်တတ်သော ဦးဖိုးကျား၏ စိတ်နေ သဘောထားကို လည်း မြင်ရသည်။

အသံလွှင့် ဟောပြောခြင်း

အမျိုးသား ပညာဝန် ဦးဖိုးကျားသည် အမျိုးသားပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်တွင် အမှုထမ်းရင်း စာပေ ပြုစုခြင်း၊ စာပေ ဟောပြောခြင်းများကို ပြုဆောင်သကဲ့သို့၊ အသံလွှင့်ရုံမှ မိမိ ပညာဗဟုသုတများကို ပြောဟောဝေငှခြင်းကိုလည်း ပြုဆောင်ခဲ့သည်။

ဦးဖိုးကျားသည် “မြောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာမဟာယာနဂိုဏ်း” အကြောင်းကို ည ၇း၁၅ မိနစ်တွင် တစ်ပတ်တစ်ခါ ၁၅ မိနစ်ကြာမျှ အသံလွှင့် ဟောပြောခဲ့သည်။^၁ ထို့ပြင် အဆင့်အတန်းမီသော စာအုပ်များ အကြောင်းကိုလည်း အသံလွှင့်ရုံမှ ဝေဖန်ဟောပြောခဲ့သည်။

၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် ပြည်မြို့၊ ပဉ္စရူပံ စာပုံနှိပ်တိုက်မှ ဦးခ၏ “မိန်းမမှု” စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဦးဖိုးကျားသည် ထိုစာအုပ်ကို အသံလွှင့်ရုံမှ ၁၅ မိနစ် ဝေဖန်ဟောပြောခဲ့သည်။ ဦးဖိုးကျား၏ ဝေဖန်ဟောပြောချက် အကျဉ်းချုပ်ကို ဤသို့ တွေ့မြင်ရသည်။

“ပြည်မြို့က ‘ရွှေတာခြင်း စာအုပ်နှင့် တစ္ဆေညွန့်ပေါင်းကျမ်း’ ထုတ်သူ ဦးခ ရေးသားသည့် ‘မိန်းမမှု’ စာအုပ်ဟာ အင်မတန် သဘောကျစရာ ကောင်းပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့သည့် မိန်းမမှု စာအုပ်ထဲမှာ ဘာတွေများ ပါသလဲဆိုတော့ သူပဲ ကြံကြံဖန်ဖန် စဉ်းစားပြီး ရေးသားထားတာကတော့ အပျိုဖြန်း၊ အပျိုစင်၊ အပျိုကြီး၊ အပျိုဟိုင်း တဲ့။ အဲသည် အပျိုတွေရဲ့ အသက်ပိုင်းနှင့် ဖြစ်တတ် ပျက်တတ်သည့် သဘောသွား ၄ မျိုး ၄ စား ဇွဲခြားပြီး ပြထားပါတယ်။

ပြီးတော့ အဲသည် အပျိုများမှာ ရှိအပ်သည့် အပျိုဂုဏ်က ဘယ်

၁။ ဦးဇော်ဆွေ-ဒေါ်ကြည်တို့ ပြောပြချက်။

ဟာ ဘယ်ဟာ။ အပျိုများ စွဲလမ်းတတ်သည့် ပျိုအာရုံက ဘယ်သင်း ဘယ်သင်း။ အပျိုတွေကို ဖျက်ဆီးနေတဲ့ ပျိုရန်သူက ဘယ်သူ ဘယ်သူ။ အိမ်ထောင်ရေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး လက်ထပ်သည့် စခန်းမှာ အတော် အသိ ခက်တဲ့ အချက်က ပျိုဖူးစာ တဲ့။ အဲသည်လို အမျိုးသမီးများ သိသင့် သိထိုက်သည့် ဟာတွေကို သူပဲ ရှာရှာဖွေဖွေ အခန်း ၉ ခန်း ခွဲခြားပြီး ရေးသားထားပါတယ်။

စာအုပ်ရေးသူရဲ့ စေတနာက မြန်မာအမျိုးသမီးကလေးများ အပျက် အစီး နည်းပါးအောင် အတော်ကြိုးစားကာ မျက်မြင်ဒိဋ္ဌတွေကို ဥပမာ ပြုပြီး အကျယ်တဝင့် ဆုံးမထားပုံတွေ ဖတ်ရတော့၊ ဖတ်ရင်း ဖတ်ရင်း ပျင်းဖို့ နေနေသာသာ၊ အသောများပါ ထည့်သွင်းထားသဖြင့် အချိန် ကုန်မှာတောင် စိုးနေရပါတယ်။

နိပိုလုံဘုရင်ကြီး ပြောဖူးသည့် စကားရပ်မှာ သားကောင်းမိခင် ဖြစ်လိုလျှင်တဲ့၊ အပျိုစင် မိခင်လောင်းများ ဣန္ဒြေရရ သိက္ခာရှိရှိ ပိပိ ပြားပြား နေထိုင်သွားလာကြရမယ်တဲ့။ အဲသည်တော့ အခုပေါ်တဲ့ မိန်းမမှု စာအုပ်ဟာ မြန်မာပြည် စာအုပ်ကောင်းများ စာရင်းတွင် သွတ်သွင်း ထိုက်သည့် စာအုပ်တစ်အုပ် ဖြစ်ကြောင်း ဆိုလိုရင်း ဖြစ်တယ်”^၁

ဦးဖိုးကျားသည် “မိန်းမမှု” စာအုပ်အပြင် စာအုပ် အတော်များများ ကို အသံလွှင့်ရုံမှ ဝေဖန်ဟောပြောခဲ့သည်။

ဦးဖိုးကျားတို့ ခေတ်အခါက ဦးဖိုးကျား နည်းတူ အသံလွှင့် ဟော ပြောရသည့် အကျော်အမော်များမှာ- မြို့မကျောင်းဆရာကြီး ဦးဘလွင်၊ အရေးပိုင်မင်း ဦးဘိုးစ၊ ဆရာဖြစ်သင် ကျောင်းအုပ်ကြီး ဦးဘ၊ အမျိုးသမီး ပညာဝန်ထောက် ဒေါ်မြရွှေ၊ ပြန်ကြားရေးဝန်ဟောင်း ဦးထွန်းညို စသူတို့ ဖြစ်သည်။^၂

ဦးဖိုးကျား၏ အဟောအပြော

အမျိုးသား ပညာဝန် ဦးဖိုးကျားမှာ မနေမနား ရေးနိုင် ဟောနိုင်သော

၁။ ပဉ္စရုပ် ဦးစ၊ မိန်းမမှု။
၂။ သိပ္ပံမောင်ဝ၊ မှတ်တမ်းဝင် စာပေများ။ မျက်-၁၄၄။

သူ ဖြစ်သည်။ စကားအရာ၌ လိမ္မာသည်။ လိပ်ပတ်လည်အောင် ပြောတတ်သည်ဟု ကျော်စော ထင်ရှားလှသည်။

မြန်မာ့နေ့စဉ် ဦးထွန်းဖေက “ဦးဖိုးကျား ပါးစပ်မှ ပုလဲလုံး ကလေးများ စီ၍ ထွက်လာဘိသကဲ့သို့ စိကာပတ်ကုံး ရှိလေသည်” ဟု ချီးကျူးသည်။ စာပေဗိမာန် ဦးစံထွားကမူ “ကျောင်းသူ ကျောင်းသားများကို ဦးဖိုးကျား ရာဇဝင် ခင်းပြသည့်အခါ ဦးဖိုးကျား ပြောပုံသည် ရာဇဝင်လာ ပုဂ္ဂိုလ်များကို ကိုယ်တိုင် သိသည့်အလား ရင်းရင်းနှီးနှီး ရှိလှသည်။ အေးအေးသာသာ ရှိလှသည်” ဟု မှတ်ချက်ချသည်။^၁

စာရေးဆရာ မဟာဆွေကမူ “ဦးဖိုးကျားသည် ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာ ယဉ်ကျေး၏။ စကားပြော သိမ်မွေ့၍ လိပ်ပတ်လည်အောင် စိတ်ရှည် လက်ရှည် ပြောတတ်၏။ ရယ်စရာ မှတ်သားစရာများလည်း ပြောတတ်၏” ဟု ဆိုသည်။^၂

စာရေးဆရာ ရန်အောင်ကမူ “သူကား မျိုးချစ်စိတ် လွန်စွာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးလည်း ဖြစ်၏။ စကားဆိုရာ သာယာပြေပြစ်အောင်လည်း ပြောနိုင်၏။ နှစ်ဦး နှစ်ဝ မြွေမသေ တုတ်မကျိုး ဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းလည်း ရှိ၏။ အပြောတွင် သာမက အရေးအသားတွင်လည်း သူမတူအောင် ကလောင် ထက်၏” ဟု ချီးကျူးသည်။ ဤသို့ ချီးကျူးရာ၌ စာရေးဆရာ ရန်အောင်သည် မိမိ ကိုယ်တွေ့မျက်မြင် အဖြစ်အပျက်ကို သာဓက တင်ပြခဲ့သည်။ စာရေးဆရာ ရန်အောင် တင်ပြသော အဖြစ်အပျက်များမှာ ဤသို့ ဖြစ်ပါသည်။

၁၉၃၆ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့မှ စကာ ဒုတိယ ကျောင်းသားသပိတ် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ ထို့နောက် မကြာမီပင် “အမျိုးသားတက္ကသိုလ်” တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်ရန် မြို့မကျောင်းတွင် အစည်းအဝေး ပြုလုပ်ကြသည်။ ထိုအစည်းအဝေးတွင် သူဌေးကြီး ဆာဦးသွင် နာယက အဖြစ် ဆောင်ရွက်၍ သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားများ၊ မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ၊ မြို့မမြို့ဖများ အများအပြား တက်ရောက်ကြသည်။ အစည်းအဝေးတွင်

၁။ တိုက်ခိုးနှင့် မင်းယုဝေ၊ ‘ဦးဖိုးကျား’၊ စာဆိုနှင့်သုတေသီ။ မျက်-၂၁၉-၂၂၀။
၂။ မဟာဆွေ၊ ‘စစ်အတွင်း ကွယ်လွန်သူ စာဆိုတော်ကြီးများ’၊ စဝနဂ္ဂာနယ်။ ၁၉၄၆ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ။

အမျိုးသား တက္ကသိုလ် တည်ထောင်ရန် တညီတညွတ် ဆုံးဖြတ်ကြပြီး၊ လိုအပ်သောငွေ ကောက်ခံရန် ဆက်လက် ဆွေးနွေးကြသည်။ အစည်းအဝေး နာယက ဆာဦးသွင်က အမျိုးသား တက္ကသိုလ်အတွက် မိမိက အလှူငွေ တစ်ထောင် ထည့်ဝင် လှူဒါန်းမည် ဖြစ်ကြောင်း ကြေညာလိုက်သည်။ ထိုအခါ အိုးဝေမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာ သပိတ်မှောက် ကျောင်းသား ခေါင်းဆောင် ကိုအောင်ဆန်းက ရုတ်တရက် ထ ကာ-

“အမျိုးသား တက္ကသိုလ် တကယ် ဖြစ်မြောက် တည်တံ့ရေးအတွက် ငွေသိန်းနဲ့ ချီပြီး လိုပါလိမ့်မယ်။ ဒီတော့ သူဌေးကြီး တစ်ယောက်လုံး က ငွေကလေး တစ်ထောင်ထဲ ထဲ့တာဟာ မနဲလွန်းပေဘူးလား”

ဟု ဝေဖန်လိုက်သည်။ ဤတွင် အစည်းအဝေးလာ ပရိသတ်မှာ အံ့အား သင့်ပြီး ကြောင်နေကြသည်။ အခက်အခဲ အကျဉ်းအကျပ် ဖြစ်သွားသည်။ ထိုအနက် အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားက နေရာမှ ထ ကာ-

“အမျိုးသား တက္ကသိုလ်ကြီး ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် ငွေသိန်းနဲ့ ချီပြီး လိုတယ် ဆိုတာလဲ မှန်ပါတယ်။ သို့ပေမယ့် ဦးသွင်လို ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးက ငွေတထောင် ထဲ့တာကိုတော့ဖြင့် နဲတယ်လို့ မဆိုနိုင်ပါဘူး။ ဘာကြောင့် လဲ ဆိုတော့ ယခုလောလောဆယ် သူ့စေတနာ သဒ္ဓါတရား အလျောက် ထဲ့လိုက်ခြင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။ နောင် တက္ကသိုလ် တကယ် ဖြစ်မြောက် တဲ့အခါ စေတနာတွေ ပိုလာပြီး နောက်ထပ် ထဲ့လိမ့်အုံးမယ်လို့ မျှော် လင့်နိုင်ပါသေးတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဒီလောက် အဖိုးတန်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ကြီးဟာ တက္ကသိုလ် ဖြစ်မြောက်ရေး အစည်းအဝေးကို အချိန်ကုန် လှပန်း ခံကာ လာပြီး နာယကအဖြစ် ဆောင်ရွက်တဲ့ တန်ဖိုးဟာလဲ မဆုံးဖြတ်နိုင်အောင် ကြီးမားလှပါပေတယ်”

ဟု ကြားဝင်ပြောသည်။ ထိုအခါမှာ ဆာဦးသွင်၊ ကိုအောင်ဆန်းနှင့်တကွ ပရိသတ်အားလုံးမှာ ပြုံးနိုင် ရယ်နိုင်လာသည်ဟု ဆိုသည်။”

၁။ ရန်အောင်၊ “တက္ကသိုလ်တွင် ကျွန်တော် နေခဲ့စဉ်က”၊ ရန်အောင်စာ၊ ရန်အောင်ဘဝ။ မူတို- ၂၀-၃၀။

ထိုအချက်များကို ထောက်ဆသော် အမျိုးသား ပညာဝန် ဦးဖိုးကျား မှာ သူတစ်ဖက်သား နားဝင်အောင် အကျိုးသင့် အကြောင်းသင့် ပြောတတ် သူ ဖြစ်ကြောင်း၊ အဟောအပြော ကောင်းကြောင်း ထင်ရှားလှသည်။

အမျိုးသား တက္ကသိုလ်နှင့် ဦးဖိုးကျား

အမျိုးသား တက္ကသိုလ် တည်ထောင်ရန် အများသဘောတူ ဆုံး ဖြတ်ခဲ့သည့်အတိုင်း၊ အမျိုးသား တက္ကသိုလ်ကို မြို့မကျောင်း အဆောက် အဦတွင် ဖွင့်လှစ်သည်။

အမျိုးသား တက္ကသိုလ် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌမှာ ဆာဦးသွင် ဖြစ် ၍၊ အကျိုးဆောင် ကျောင်းအုပ်ကြီးမှာ မြို့မ ဆရာဦးဘလွင် ဖြစ်သည်။ ကျောင်းဆရာများမှာ ၄၀ ခန့်ရှိ၍၊ ဆရာတစ်ယောက်ကို ဉာဏ်ပူဇော်ခ အဖြစ် တစ်လကို ၄၅ ၄၀/၅၀ ကျပ်ခန့် ကန်တော့သည်။

အမျိုးသား တက္ကသိုလ်တွင် ဦးဖိုးကျားသည် ဆရာလွန်း (ဆရာ ကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း)၊ ကထိက ဦးသက်တင် တို့နှင့်အတူ ရာဇဝင် ဘာသာကို ဝင်ရောက် သင်ကြား ပို့ချခဲ့သည်။

မြန်မာစာ ဘာသာရပ်အတွက် သင်ကြား ပို့ချသော ဆရာများနှင့် စာအုပ်များမှာ-

- (၁) ဒီးဒုတ်ဦးဘချို- စတုဓမ္မသာရ ကိုးခန်းပျို့။
- (၂) အငြိမ်းစား ပညာအုပ် ဦးဖိုးစိန်- မြန်မာသဒ္ဒါ။
- (၃) ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာ ကထိက ဦးဇမောင်- မင်း ဇေယျရန္တမိတ်နှင့် ရှင်သံခို ရတု။
- (၄) မြန်မာစာ ကထိကဟောင်း ဦးပွား- စိန္တကျော်သူရတု။
- (၅) မြန်မာစာ ကထိက ဦးတိုးအောင်-ဘလ္လာတိယပျို့။
- (၆) ဂျက်ဆင်ကောလိပ် မြန်မာစာကထိက ဦးစိန်ဝင်း-ဦးပုည မေတ္တာစာ

တို့ ဖြစ်ကြသည်။^၁

ထို့ပြင် အမျိုးသား တက္ကသိုလ်တွင် သင်ကြားပေးသော အခြား ဘာသာများနှင့် ဆရာများမှာ-

၁။ ဦးကျော်၊ ၁၉၃၆ ခု အမျိုးသားတက္ကသိုလ်သမိုင်း။

- (၁) မြန်မာ့အလင်း ဦးစိန်း-သတင်းစာ ပညာ။
- (၂) သူရိယ ဦးလှဖေ- ဘောဂဗေဒ ပညာ။
- (၃) ဒေါက်တာထင်အောင်-အင်္ဂလိပ်စာနှင့် နိုင်ငံရေး ရာဇဝင်။
- (၄) ပါမောက္ခ ဦးအောင်လှနှင့် ဝတ်လုံ ဦးမောင်-သင်္ချာပညာ။
- (၅) ပညာဝန် ဦးစံရွှေနှင့် ပညာရေး အရာရှိဟောင်း ဦးထွန်းညို-ပထဝီပညာ။
- (၆) အငြိမ်းစား ပညာအုပ် ဝဇီရဗုဒ္ဓိ ဦးဖိုးစိန်- မြန်မာစာ စာစီစာကုံး။
- (၇) ကထိက ဦးသက်တင်- ရာဇဝင်နှင့် မြန်မာကဗျာဖွဲ့နည်း။
- (၈) ဦးဘဂျမ်း-သခင်လှဖေ (ဗိုလ်လက်ျာ) နှင့် ဦးထွန်းအုံ-အင်္ဂလိပ်စာ

တို့ ဖြစ်ကြသည်။^၁

အမျိုးသား တက္ကသိုလ် ဖွင့်သောအချိန်မှာ ည ၆:၃၀ မှ ၈:၁၅ ဖြစ်သည်။ ကျောင်းဖွင့်စက ကျောင်းသား ၁၅၀ ခန့်ရှိသည်။ အမျိုးသား တက္ကသိုလ်မှာ အင်္ဂလိပ် နယ်ချဲ့အစိုးရ၏ အမျိုးမျိုး နှိပ်ကွပ်မှုကြောင့် တဖြည်းဖြည်း ပျက်စီးသွားရရှာသည်။

ဇနီးသည် ကွယ်လွန်ခြင်း

အမျိုးသား ပညာရေး အဖွဲ့ချုပ်တွင် အမှုထမ်းရင်း ဦးဖိုးကျားသည် စာပေ ပြုစုရေးသားခြင်း၊ ဟောပြောခြင်း စသည်ဖြင့် စာပေအကျိုး၊ တိုင်းပြည် အကျိုးကို ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့စွာ ဆောင်ရွက်နေခိုက် ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် ယောက္ခမ ဦးမောင်ကလေး ကွယ်လွန်အနိစ္စ ရောက်သည်။ ဤသို့ ကွယ်လွန်အနိစ္စ ရောက်သည်တွင် လည်ပင်းကြီးရောဂါ၊ မီးယပ်ရောဂါ ရှိနေသော သမီးဖြစ်သူ မအေးကြည်သည် ထိတ်လန့်သွားသည်။ ထိုအခါမှ စ၍ ကျန်းမာလာသည်မရှိဘဲ တဖြည်းဖြည်း တရှောင်ရှောင် ဖြစ်လာသည်။ ၁၉၃၉ ခု ဇန်နဝါရီလ တစ်ရက် တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ဦးဖိုးကျား၏ ဇနီးသည် ဒေါ်အေးကြည် ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်သည်။^၂

၁။ ရန်အောင်၊ "တက္ကသိုလ်တွင် ကျွန်တော် နေခဲ့စဉ်က"၊ ရန်အောင်စာ၊ ရန်အောင်တံ၊ မူက- ၃၁-၃၂။

၂။ ဦးရုစံဆွေ-ဒေါ်အေးကြည်တို့ ဖြောကြားချက်။

ဒေါ်အေးကြည် အသုဘချမည့် နေ့တွင် ဦးဖိုးကျားသည် ကြေကွဲ
ဝမ်းနည်းသော အမူအရာဖြင့် သားဖြစ်သူ ဇော်ဝင်းကျားအား ငေးစိုက် ကြည့်
ကာ “မင်း မမ ခေါ်ရမယ့်သူ မရှိတော့ဘူး” ဟု ဆိုသည်။ ထို့နောက် မည်
သည့် စကားကိုမျှ မပြောတော့ဘဲ ဆိတ်ဆိတ် နေသည်။^၁

ဦးဖိုးကျားသည် ဒေါ်အေးကြည် မကွယ်လွန်မီ ၁၉၃၈ ခုနှစ်ခန့်တွင်
လက်ပံတန်းမြို့သို့ ကျောင်းစစ် သွားရင်း၊ လက်ပံတန်းမြို့ အရှေ့ဘက်
တောင်ခြေရှိ ကျွဲခြံရွာသို့ ရောက်ခဲ့သည်။ ဤရွာအနီးရှိ ဖိုးဝိုင်း အစုမှ ကို
ထွန်းကျော်၏ မိတဆိုး ရှင်ပြုနှင့် ကြံကြိုက်၍ ဝင်ရောက် ကူညီ ဆောင်ရွက်
ပေးခဲ့သည်။ ထိုအဖြစ်အပျက်ကို “မိတဆိုး ရှင်ပြု” အမည်ဖြင့် ကိုယ်တွေ့
ဝတ္ထု ရေးခဲ့သည်။ ထိုဝတ္ထုရေးပြီး မကြာမီ ဇနီးဖြစ်သူ မအေးကြည် ကွယ်လွန်
အနိစ္စ ရောက်သည်။ ဦးဖိုးကျားသည် တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် ဖြစ်ရသော ထို
အဖြစ်အပျက်ကို စကား အလွန်းသင့်တိုင်း ပြောကြားကာ၊ ဝမ်းနည်းကြေကွဲ
တတ်သည်။^၂

ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ဒဏ်

ဇနီးသည် ကွယ်လွန်သည့် ၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင် တိုင်းရေးပြည်ရေး
အခြေအနေသည် တစ်စ တစ်စ ဆိုးဝါးလာသည်။ မငြိမ်မသက် ဖြစ်လာ
သည်။ လှုပ်လှုပ်ရွရွ ဖြစ်လာသည်။

၁၉၃၉ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ တစ်ရက်နေ့တွင် ဟစ်တလာ ခေါင်း
ဆောင်သော ဂျာမန်နာဇီတို့သည် ပိုလန်ပြည်ကို စတင် ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်
ကြသည်။ ထိုအခါမှ စ၍ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး စတင် ဖြစ်ပွားသည်။ ဗြိတိန်
နိုင်ငံမှ လွဲ၍ အနောက်ဥရောပနိုင်ငံများ အားလုံးလိုလိုပင် ဟစ်တလာ၏
စစ်ဖနောင့်အောက်သို့ ကျရောက်သွားသည်။ ဤသို့ ဥရောပတိုက်၌ စစ်
ကြီး ဖြစ်နေခိုက်တွင် အာရှ အရှေ့တောင်ပိုင်းသို့ စစ်ရိပ်စစ်ငွေ့များ ယှက်သန်း
လာသည်။ မြန်မာပြည်တွင် လေကြောင်းရန် ကာကွယ်ရေးအတွက် အစီ
အစဉ်များ ပြုလုပ်လာရသည်။ အင်္ဂလိပ် အစိုးရသည် ၁၉၄၁ ခုနှစ် မတ်လ

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ မှတ်စုများ။ မျက်-၁၇။
၂။ ဦးဇော်ဆွေ-ဒေါ်အေးကြည်တို့ ပြောကြားချက်။

၂၂ ရက်နေ့မှ ဧပြီလ တစ်ရက်နေ့ထိ ရန်ကုန်မြို့တွင် မှောင်ချရေးကို အကောင်အထည်ဖော် ကျင့်သုံးသည်။

၁၉၄၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၈ ရက်နေ့ မနက်လင်းအားကြီးတွင် ဂျပန် ဗုံးကြဲလေယာဉ်နှင့် တော်ပီဒိုလက်နက်များ တင်ဆောင်လာသည့် လေယာဉ်ကြီး ၁၅၀ တို့က (အမေရိကန် ရေတပ် အခြေစိုက်စခန်းကြီး တည်ရာ) ပစ်ဖိတ်ဒေသ ဟာဝိုင်းအီကျွန်းရှိ ပုလဲဆိပ်ကမ်းကို ရှောင်တခင် ဝင်၍ တိုက်ခိုက်ကြသည်။ ဗြိတိန်နှင့် အမေရိကန်ကိုလည်း တရားဝင် စစ်ကြေညာသည်။^၁

၁၉၄၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့ နံနက် ၁၀ နာရီတွင် ဂျပန် ဗုံးကြဲလေယာဉ်ပျံ အစင်း ၇၀ ခန့်သည် တိုက်လေယာဉ် အစင်း ၃၀ ခန့် စောင့်ရှောက် လိုက်ပါပြီးနောက် မင်္ဂလာဒုံ လေယာဉ်ကွင်းကို ဗုံးကြဲသည်။ ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းကိုလည်း ဗုံးကြဲသည်။ ထိုအခါ အင်္ဂလိပ် လေတပ်မှ ဘတ်ဖဲလိုး (Buffaloes) တိုက်လေယာဉ် အချို့နှင့် အမေရိကန် အေဗီဂျီ (American Volunteer Group) လေတပ်မှ တိုမာဟော့ (Tomahawks) တိုက်လေယာဉ်တို့ တက်၍ တိုက်ကြသည်။ ထိုအခါ ဗုံးကြဲသည်ကို မမြင်ဖူးသော သူများသည် ကောင်းကင်ယံ၌ လေယာဉ်ပျံချင်း တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားနေသည်ကို ရပ်ကြည့်ကြသည်။ ဤတွင် ဂျပန်လေတပ်က လူစုစု ရှိရာသို့ ဗုံးများ ဖြုတ်ချပြီး စက်သေနတ်နှင့် နိမ့်နိမ့်ကလေး ဆင်းပြီး ပစ်ကြရာ အတုံးအရုံး သေကုန်ကြသည်။^၂ ဤသို့ ပထမအကြိမ် ရန်ကုန်ကို ဗုံးကြဲစဉ်က လူပေါင်း ၂၀၀၀ ခန့် သေသည်။ ၂၅၀၀ ခန့် ဒဏ်ရာ ရသည်ဟု ဗြိတိသျှအစိုးရက ကြေညာသည်။^၃

၁၉၄၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၅ ရက်နေ့ နံနက် ၁၀ နာရီခွဲတွင် ဗုံးကြဲ လေယာဉ် ၈၀ နှင့် တိုက်လေယာဉ် ၂၀ ပါသော ဂျပန်လေတပ်က ဒုတိယအကြိမ် ဗုံးကြဲသည်။ အရပ်သူ အရပ်သား ၇၅၀ ခန့် သေဆုံးပြီး၊ ၁၇၀၀ ခန့် ဒဏ်ရာရသည်။ မီးလောင်ဗုံးများပါ ကြဲသဖြင့် အလုံရပ်ကွက် မီးလောင်သည်။

၁။ လူထုဦးလှ၊ သတင်းစာများ၊ ပြောပြတဲ့ စစ်တွင်းဗမာပြည်၊ ပထမတွဲ။ မျက်-၃၁။
၂။ ဒေါက်တာမောင်မောင်၊ မြန်မာ့နိုင်ငံရေး စရိုးနှင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း၊ မျက်-၁၆၉။
၃။ လူထုဦးလှ၊ သတင်းစာများ၊ ပြောပြတဲ့ စစ်တွင်းဗမာပြည်၊ ပထမတွဲ။ မျက်-၃၄။

ထိုအခါမှ စ၍ ရန်ကုန်မှ အလုပ်သမား ဂေါ်ရင်ဂျီ ကုလားများနှင့် အခြား အိန္ဒိယတိုင်းသားတို့မှာ အိန္ဒိယပြည်သို့ ပန်းတောင်း-တောင်ကုတ် လမ်းများမှ ခြေကျင် ဖြတ်ပြန်ကြသည်။ အထုပ်အပိုးများဖြင့် ရန်ကုန်မှ မိုင် ၁၈၀ ဝေးသော ပြည်မြို့သွား လမ်းမကြီးအတိုင်း ခြေကျင် ထွက်ခွာသွား ကြသည်။ မြို့သူမြို့သား အများစုလည်း ခရိုင်၊ မြို့နယ် ဒေသများသို့ သင်္ဘော၊ မီးရထား၊ မော်တော်ကားများဖြင့် ဘေးလွတ်မည်ထင်သော၊ ဆွေမျိုးများ ရှိသည့် ဒေသ စသည့် အရပ်များသို့ ထွက်ခွာသွားကြသည်။”

စစ်ဘေး တိမ်းရှောင်ခြင်း

ရန်ကုန်တွင် အခြေအနေ ဆိုးဝါးလာသောကြောင့် ဦးဖိုးကျား၊ ယောက္ခမ ဒေါ်ဒေါ်သိန်း၊ ခယ်မ မမြရီ၊ သား ဇော်ဝင်းကျား၊ ဒရိုင်ဘာ ကိုဘတင်နှင့် ဇနီး မတင်၊ စုစုပေါင်း လူခြောက်ယောက်သည် ၁၉၄၁ ခု ဒီဇင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့တွင် ဦးဖိုးကျားပိုင် မော်ရစ်မိုင်နာ ကားစိမ်းကလေး ပေါ်သို့ “တပြေးစာ” ပစ္စည်းအနည်းငယ် တင်၍ ဆွေမျိုးများရှိရာ ဟင်္သာတ ဘက်သို့ ထွက်ခွာလာခဲ့သည်။

ဤသို့ ထွက်ခွာလာခဲ့ကြရာ၊ မှော်ဘီမြို့သို့ အရောက်တွင် ခေတ္တ နားနေကြ၏။ မှော်ဘီ ဆရာသိန်းကြီးနှင့် နန်းဦးကျောင်း ဆရာတော်တို့ အမျိုးပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ရန်ကုန်ဘက်မှ ရောက်နေနှင့်ကြသော မိတ်ဆွေ များကပါ “စစ်ကြောင်းရှေ့က မပြေးစေလိုကြ၍” ဝိုင်းဝန်း တားမြစ်ကြ သည်။ ထို့ကြောင့် ဦးဖိုးကျားတို့ မိသားစုလည်း မှော်ဘီမြို့ သရက်တော လမ်းထဲတွင် အိမ်ငှား နေထိုင်ကြသည်။ ထိုသို့ နေထိုင်ခိုက်တွင် မှော်ဘီ ဆရာသိန်းကြီး ကွယ်လွန်ရာ၊ ဦးဖိုးကျားလည်း စိတ်အား ထက်သန်စွာ ကူညီဆောင်ရွက်ပြီး၊ အသုဘကို ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ပို့ဆောင်ခဲ့သည်။

ထိုသို့ နေထိုင်စဉ်တွင် အင်္ဂလိပ်တပ်များ ဆုတ်ခွာကြရာ၊ မြို့ခံလူ များပါ မနေဝံ့ကြတော့ဘဲ ထပ်မံ ပြေးကြသောကြောင့် ဦးဖိုးကျားလည်း ငှားရမ်း နေထိုင်သော အိမ်ရှင်များနှင့်အတူ မှော်ဘီမြို့အပိုင် ချောင်းဝရွာ သို့ လှည်းဖြင့် ပြေးကြရသည်။ ချောင်းဝရွာတွင် သုံးရက်ခန့်မျှ စုနေစဉ်၊

၁။ လူထုဦးလှ၊ သတင်းစာများ ပြောပြတဲ့ စစ်တွင်းဖမာပြည်၊ ပထမတွဲ။ မျက်-၃၄-၃၅။
 မာပြည်စာအုပ်တိုက်

စားပြရန်ကြောင့် သမ္မန်ဖြင့် အောက်ဘက်သို့ စုန်လာခဲ့ပြီး၊ ထန်းတပင် မြို့တွင် ဝင်ရောက် ခိုနားကြသည်။^၁

ဦးဖိုးကျား ကွယ်လွန်ခြင်း

ထန်းတပင်မြို့တွင် ဦးဖိုးကျားတို့ မိသားစုသည် မြို့ရိုးလမ်း ဦးမောင်ရွှေ အိမ်၌ တည်းခိုကြသည်။ ထိုသို့ တည်းခိုနေခိုက်တွင် ဆီးချိုရောဂါ အခံရှိသော ဦးဖိုးကျား၏ ခြေသလုံးတွင် အနာပေါက်လာသည်။^၂

ထိုအခါ ထန်းတပင်မြို့၊ အရှေ့ပိုင်းရှိ (ဆရာဝန် ဆိုသူ) ဦးထွန်းမောင်အား ပြသ ကုမစေသည်။ ဦးထွန်းမောင်က ဆေးထည့်၊ ပတ်တီးစည်းပြီး ကိုးရက်ကြာမှ ဖြေရန် ပြောသည်။ ကိုးရက်ကြာ၍ ပတ်တီးဖြေသော အခါ အနာမှာ မပျောက်ရုံမက အတွင်းလှိုက်၍ စားနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် အခြား ဆရာများနှင့် ပြောင်း၍ အမျိုးမျိုး ကုသသည်။ သို့သော် အနာမှာ သက်သာလာသည် မရှိဘဲ တိုး၍သာ ဆိုးဝါးလာသည်။ တစ်လခန့်အကြာ ၁၉၄၂ ခု ဧပြီလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ထိုအနာကြောင့်ပင် ဦးဖိုးကျား ကွယ်လွန်ရသည်။

အသုဘကို ၅ ရက် ထားပြီး၊ ဧပြီလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် ထန်းတပင်မြို့ထိပ် ဘုန်းကြီးကျောင်း အနီးရှိ သုသာန်တွင် မြေမြှုပ်သင်္ဂြိုဟ်သည်။^၃

အသုဘ ပို့ကြခြင်း

ဦးဖိုးကျားသည် စစ်ဘေး တိမ်းရှောင်ရင်း မြို့ငယ် ရွာငယ်၌ မထင်မရှား ကွယ်လွန်ခဲ့ရသော်လည်း ဦးဖိုးကျား၏စာ၊ ဦးဖိုးကျား၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကြောင့် ဦးဖိုးကျား အမည် ကြားရုံမျှဖြင့် လက်လှမ်းမီရာ လူများသည် ဂရုစိုက်၍ အသုဘ လိုက်ပို့ခဲ့ကြသည်။

ထိုအချက်သည် ဦးဖိုးကျား အသုဘ ချသောအခါနှင့် အကြောင်း

၁။ ဇော်ဝင်းကျား၊ 'ကျွန်တော် သိသော ကျွန်တော်အဖေ ဦးဖိုးကျား'၊ ဦးဖိုးကျား မှတ်စုများ။ မျက်-၁၇။

၂။ ဇော်ဝင်းကျား၊ 'ကျွန်တော် သိသော ကျွန်တော်အဖေ ဦးဖိုးကျား'၊ ဦးဖိုးကျား မှတ်စုများ။ မျက်-၁၇-၁၈။

၃။ ဦးချစ်ဆွေ-ဒေါ်ကြည်၏ ပြောကြားချက်။

တိုက်ဆိုင် ကြုံတွေ့ပြီး၊ အသုဘသို့ ကိုယ်တိုင် လိုက်ပို့ခဲ့ရသော စာရေးဆရာ ငွေဥဒေါင်း၏ မှတ်တမ်းတွင် ထင်ရှားလာပါတော့သည်။

စာရေးဆရာ ငွေဥဒေါင်းသည် စစ်ကို ရှောင်ရင်း ဟင်္သာတဘက်သို့ ရောက်နေခဲ့ရာမှ “ရန်ကုန်သို့ ဂျပန်နှင့် ဘီအိုင်အေ တပ်များ ရောက်နေပြီ။ အုပ်ချုပ်ရေး ရှိလာပြီ” ဟူသော သတင်းကြားရသည်။ ထို့ကြောင့် ဟင်္သာတဘက်မှ လှေတစ်စင်း ငှားကာ ရန်ကုန်သို့ စွန့်စွန့်စားစား ပြန်လာသည်။ ခရီးဖော်အဖြစ် နေရှင်နယ် ဦးမြင့်နှင့် နဂါးနီ ဂျာနယ်မှ အယ်ဒီတာ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးလည်း ပါလာသည်။ ထန်းတပင်မြို့သို့ လှေ ခဏ အကပ်တွင် ဦးဖိုးကျား အသုဘနှင့် ဆုံစည်းရာ၊ ဦးဖိုးကျားကို ကြည်ညိုလေးစားသော စိတ်ဖြင့် အသုဘ လိုက်ပို့ကြသည်။ စာရေးဆရာ ငွေဥဒေါင်း၏ မှတ်တမ်းမှာ ဤသို့ ဖြစ်ပါသည်။

ရန်ကုန်အနီး ထန်းတပင်မြို့တွင် လှေဆိုက်မိသောအခါ၊ မိုးကလေးတစ်မိမိမ့် အကြား၌ ကြေးစည်သံ တဝေဝေဖြင့် မြို့ထိပ်မှ အသုဘချသွားသော လူတန်းကြီးကို လှေပေါ်မှ လှမ်း၍ မြင်ရသည်။

“အခုနေအခါမှာ အသုဘချတာ မြင်ရတာ လွမ်းစရာပဲ။ ကြေးစည်တွေ ဘာတွေနဲ့ ဆိုတော့ လူကြီးနဲ့ တူပါရဲ့” ဟု အနီးရှိ ဈေးသည်တစ်ယောက်အား လှမ်း၍ ပြောလိုက်မိရာ “သနားစရာပါတော် ... ရန်ကုန်က စစ်ပြေး ဧည့်သည်ပါ။ လူကြီးပါပဲ။ အမျိုးသား ပညာဝန် ဦးဖိုးကျား ဆိုလား” ဟု ဈေးသည်က ပြန်အပြောတွင် ကျွန်တော်က “ဟင် ...” ဟု ဆိုကာ လှေတွင်းသို့ လှည့်ကြည့်လိုက်ဆဲမှာပင် နဂါးနီ အယ်ဒီတာသည် ထီးဆွဲ၍ လှေပေါ်မှ ဟန်ပြင်ပြီး ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရ၏။ နေရှင်နယ် ဦးမြင့်ကလည်း သူ၏ ကောင်းဘွိုင့် သက္ကလပ် ဦးထုပ်ကြီးကို ဆွဲ၍ ဆောင်းကာ “လာကြဗျို့၊ ကြုံတုံးမှာ ပို့ကြရအောင်” ဟု ဆိုကာ ၃ ယောက်သား လှေပေါ်မှ ခုန်ဆင်းကြသည်။

ကမ်းပေါ်သို့ ရောက်၍ ထပ်မေးလိုက်သောအခါ အမျိုးသား ပညာဝန် ဦးဖိုးကျား ဖြစ်ကြောင်း သေချာ၍ ကျွန်တော်တို့သည် အသုဘကို အမှီလိုက်ကြသည်။ ဦးဖိုးကျား၏ ရုပ်ကလပ်ကို မြို့ထိပ် ဘုန်းကြီးကျောင်း အနီးရှိ သုဿန်တွင် ချသည်။ နေရှင်နယ် ဦးမြင့်မှာ အသိများနှင့် တွေ့၍ အကျိုးအကြောင်း မေးမြန်းပြောဆိုသည်။ ကျွန်တော်တို့

ကား ဦးဖိုးကျားအပေါ် စာပေ သံယောဇဉ် တစ်ခုတည်းဖြင့်ပင် အသုဘကို ပို့ဆောင် လွမ်းဆွတ်ခဲ့ရပေသည်။^၁

တာတေ၏ နောင်ကြီးကျား

ဦးဖိုးကျား၏ အသုဘကို စာရေးဆရာ ငွေဥဒေါင်းတို့ လူစု ပို့ဆောင် လွမ်းဆွတ်ခဲ့ကြသကဲ့သို့ပင်၊ ဦးဖိုးကျား ကွယ်လွန်သည့် သတင်းစကားကို ကြားသိကြရသူများသည်လည်း အထူး ကြေကွဲ လွမ်းဆွတ်ကြသည်။ ဦးဖိုးကျား၏ ဂုဏ်၊ ဦးဖိုးကျား၏ စေတနာ၊ ဦးဖိုးကျား၏ ဓလေ့များကို ပြန်ပြောင်း အောက်မေ့ရင်း နှမြော တ သ ကြသည်။

ဦးဖိုးကျားနှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်သော (ကွယ်လွန်သူ သံအမတ်၊ စာရေး ဆရာ၊ သတင်းစာဆရာ၊ ကျောင်းဆရာ) ဦးတင့်ဆွေက “တာတေ” ကလောင်အမည်ဖြင့် ၁၉၄၂ ခု ဩဂုတ်လ တစ်ရက်၊ စနေနေ့ထုတ် တိုင်းချစ် သတင်းစာတွင်- “နောင်ကြီးကျား” ဆောင်းပါးဖြင့် ဤသို့ မှတ်တမ်းတင် နှမြော တ သ ခဲ့သည်။

ကိုးဆယ့်ခြောက်ပါးသော ရောဂါဝေဒနာဖြင့် နောင်ကြီးကျား အနိစ္စ ရောက်ရရှာလေပြီ ဟူသော သတင်းကို ကြားရသောအခါ ကျွန်တော်၏ စိတ်ထဲတွင် မြင့်မိုရ်တောင်ကြီး ပြိုလေပြီဟု အောက်မေ့မိ၏။ ဝမ်းလည်း နည်း၏။ နှမြောလည်း နှမြော၏။ မြန်မာနိုင်ငံ ခေတ်သစ် ထူထောင်သော အခါကျမှ အမျိုးကောင်းသားတယောက် ပျက်စီးလေခြင်းဟု တောက် တခေါက်ခေါက် နေမိတော့၏။

ပညာဝန် ဦးဖိုးကျားသည် ကျွန်တော်၏ မိတ်ဆွေလည်း ဖြစ်၏။ ကျွန်တော်၏ ဆရာသမားလည်း ဖြစ်၏။ ဦးဖိုးကျားနှင့် ကျွန်တော် ရင်းနှီးစွာ ချစ်ကျွမ်းဝင်ခဲ့ကြသည်မှာ အနှစ် ၂၀ ကျော်လေပြီ။ ဦးဖိုးကျားနှင့် တခါ တွေ့လျှင် တမျိုး ဗဟုသုတ တိုး၏။ ကျွန်တော်က သူ့ကို နောင်ကြီးကျားဟု ခေါ်၏။ သူက ကျွန်တော့်ကို ကိုရင်ဟု ခေါ်လေ့ရှိ၏။ လူချင်း တွေ့လျှင် ရယ်စရာအရွမ်း ပြောလေ့ရှိ၏။ သူ၏အိမ်သို့ သွားလျှင် စာအုပ်တွေ အများကြီး တွေ့ရ၏။ မြန်မာစာအုပ်တွေ အများဆုံး စုဆောင်းထားသော ပုဂ္ဂိုလ်အချို့တွင် ဦးဖိုးကျား အပါအဝင် ဖြစ်ပေ၏။

၁။ ငွေဥဒေါင်း၊ စာဝင်္ကတာ၊ တတိယတွဲ၊ မျက်-၆၈။
ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

ဦးဖိုးကျားသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် စကားပြော အကောင်းဆုံး လူငယ်တဦးဟု သပိတ်မှောက်ခေတ်တွင် ကျော်ကြားခဲ့၏။ မြန်မာနိုင်ငံ တနိုင်ငံလုံး လှည့်လည်၍ တရားဟောပြောခဲ့ဘူး၏။ သို့ရာတွင် ဦးဖိုးကျား သည် နိုင်ငံရေးတွင် မပါဝင်ဘဲ ပညာရေးဘက်၌သာ အားထုတ်ခဲ့၏။ စာရေး စာဘတ် အလုပ်ကို လုပ်ခြင်းအားဖြင့် အေးအေး နေထိုင်လိုသော စိတ်ဆန္ဒ အမြဲ ရှိခဲ့သည်ဟု ဆိုသင့်၏။

လူတွေ့လျှင် တဟားဟား နေအောင် ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် စကားပြော တတ်သော ကျွန်တော်၏ မိတ်ဆွေကြီး ဒေါ်ကြည်သည် လွန်ခဲ့သော ၄-၅ နှစ်လောက်က ကျွန်တော်တို့ကို စွန့်ခွာသွား၏။ ယခုတဖန် ဒေါ်ကြည်၏ ခင်ပွန်းဖြစ်သူ နောင်ကြီးကျားကလည်း ကျွန်တော်တို့ကို စွန့်ခွာသွားပြန်လေပြီ။ စိတ်အားငယ်ဘွယ် ကောင်းလှချေ၏တကား။^၁

မြန်မာပြည် စာရေးဆရာများအသင်း၏ မှတ်တမ်း

ဤသို့ ဦးတင့်ဆွေက နှမြောတသကြောင်း မှတ်တမ်းတင်သကဲ့သို့၊ မြန်မာပြည် စာရေးဆရာများ အသင်းကလည်း ဝမ်းနည်းကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။

(မြန်မာပြည် စာရေးဆရာများ အသင်းကို သူရိယ ဦးသိမ်းမောင်၊ ကြီးပွားရေး ဦးလှ၊ ဂျာနယ်ကျော် ဦးချစ်မောင်၊ ဇေယျ ဦးသိန်းတို့၏ ဆော်ဩချက် အရ ၁၃၀၄ ခုနှစ် ဝါခေါင်လပြည့်ကျော် ၁၄ ရက်နေ့ (၁၉၄၂ ခု စက်တင်ဘာလ ၉ ရက်) တွင် ရန်နိုင်ဈေး (ယခု ဗိုလ်ချုပ်ဈေး) အထက်ထပ်ရှိ ကျန်းမာရေး ပြတိုက်ခန်းတွင် စည်းဝေး ကျင်းပ ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ဥက္ကဋ္ဌ သူရိယ ဦးသိမ်းမောင်၊ ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌ ဒဂုန်နတ်ရှင်၊ အကျိုးဆောင် ဇေယျ၊ တွဲဖက်အကျိုးဆောင် သီရိမောင်တို့ကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်ကြသည်။)

မြန်မာပြည် စာရေးဆရာများ အသင်းမှ ၁၉၄၂ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၈ ရက်နေ့ထုတ် စာရေးဆရာ မဂ္ဂဇင်း၊ အမှတ် ၁ တွင် အောက်ပါ ဝမ်းနည်းကြောင်း မှတ်တမ်းကို တွေ့မြင်ရပါသည်။

၁။ လူထုဦးလှ၊ သတင်းစာများ ပြောပြတဲ့ စစ်တွင်းခမာပြည်၊ ပထမတွဲ။ မျက်- ၂၁၄- ၂၁၅။

“စစ်ကြီးအတွင်းဝယ် မြန်မာပြည် စာရေးဆရာ အကျော်အမော် ဖြစ်ကြသော မှော်ပီ ဆရာသိန်းကြီး၊ အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား၊ ဦးစိန်တင် (သိပ္ပံမောင်ဝ)၊ ဗဟိုရုံစည် ဦးဘဦးတို့ ကွယ်လွန်အနိစ္စ ရောက် ကြသည့်အတွက် ၁၃၀၄ ခု ဝါခေါင်လဆုတ် ၁၄ ရက်နေ့ အသင်းလုံး ကျွတ် အစည်းအဝေးကြီးက ဝမ်းနည်းကြောင်း မှတ်တမ်းတင်၍ ကွယ်လွန် သူများအား အရိုအသေ ပြုကြပါသည်။”

ဦးဖိုးကျား၏ အုတ်ဂူ

ဤသို့ အများပြည်သူ၏ လေးစား ချစ်ကြည်ခြင်းကို ခံရသော ကွယ်လွန်သူ ဦးဖိုးကျားကို ထန်းတပင်မြို့ သုသာန်တွင် အခြေအနေအရ မထင်မရှား မြေမြှုပ် သဂြိုဟ်ခဲ့ရသည်။

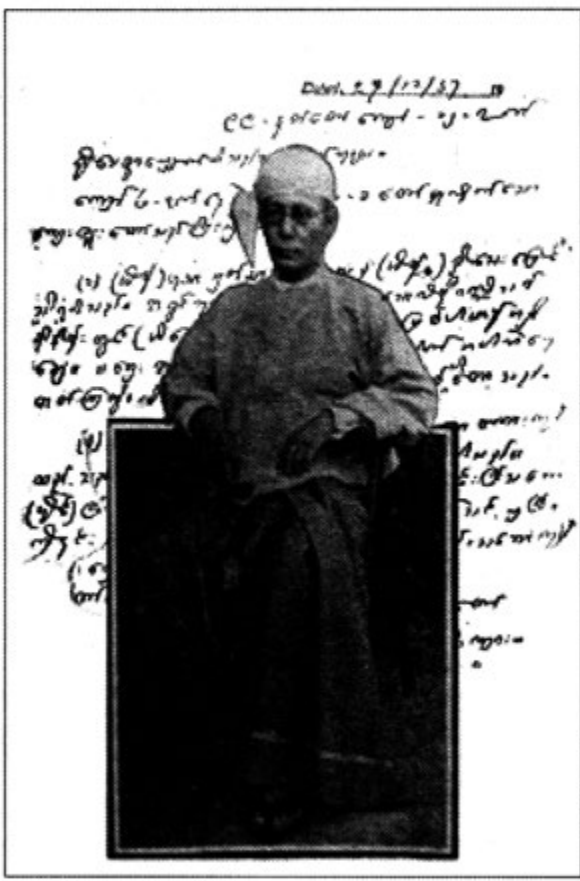
သို့သော် ၁၉၅၃ ခုနှစ်တွင်မူ စာရေးဆရာ ဦးရန်အောင်၏ ဦးဆောင် ဆော်ဩချက်အရ ထိုစဉ်က ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး ဦးထွန်းဖေ၊ ဗမာ့ခေတ် ဦးအုန်းခင်နှင့် ပုသိမ်အသင်း စသည်တို့က ထန်းတပင် သုသာန်ရှိ ဦး ဖိုးကျား၏ အရိုးကို တူးဖော် ယူဆောင်လာကြသည်။ ထို့နောက် အရိုးအိုးကို ရန်ကုန်မြို့ ကြံတောသုသာန် အဟောင်း၊ အဝင်ဝ ဇရပ်အနီးတွင် အုတ်ဂူ ရွှေ့ပြောင်း တည်ဆောက်ထားကြသည်။^၂ အုတ်ဂူပေါ်တွင် ရေးထိုးထား သော ကမ္မည်းစာတမ်းကား ဤသို့ပါတည်း။

စာရေးဆရာကြီး
အမျိုးသား ပညာဝန်
ဦးဖိုးကျား
အသက် ၅၁ နှစ်
၁၉၄၂ ခု၊ ဧပြီလ ၁၁ ရက်နေ့
ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်သည်။

၁။ လူထုဦးလှ၊ သတင်းစာများ ပြောပြတဲ့ စစ်တွင်းဗမာပြည်၊ ဒုတိယတွဲ။ မူက- ၂၇၉။
၂။ ဇော်ဝင်းကျား၊ “ကျွန်တော် သိသော ကျွန်တော်အဖေ ဦးဖိုးကျား”။ ဦးဖိုးကျား မှတ်စုများ။ မူက-၁၈။

“ကျားသေ သားရေ ချန်ရသည်။ လူသေ နာမည် ကျန်ရမည်” ဟူသော ဆိုရိုးစကား ကျန်ခဲ့သည်။ ဦးဖိုးကျားကား ကွယ်လွန်ခဲ့ပေပြီ။ သို့သော် ဦးဖိုးကျား၏ ကောင်းမြတ် ပျံ့သင်းသော အမည်သတင်းသည် မြန်မာစာပေသမိုင်း၊ မြန်မာ့အမျိုးသား ပညာရေးသမိုင်း၊ မြန်မာ့သမိုင်းတို့တွင် မွှေးပျံ့သင်းလှိုင်လျက် တင်ကျန်ရစ်ခဲ့သည် တကား။

အမျိုးသား ပညာဝန်
ဦးဖိုးကျား၏ စာပေ

အမျိုးသား ပညာဝန် ဦးဖိုးကျား

အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားသည် ငယ်စဉ်မှ စ၍ စာပေရေးရာ၌ အလေ့အလာ များသူ ဖြစ်ရာ၊ ၁၉၁၈-၁၉၁၉ ခုနှစ် အိုင်အေ အထက်တန်းသို့ ရောက်သည့်အခါ၌ သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်းများတွင် ဆောင်းပါး အတိုအထွာများကို စတင် ရေးသားတော့သည်။ ထိုအခါမှ စ၍ စာပေလောကထဲသို့ တစ်စတစ်စ ချင်းနင်း ဝင်ရောက်လာခဲ့သည်။

ထို့နောက် အမျိုးသား ပညာဝန်အဖြစ် အမျိုးသား ပညာရေး တိုးတက်မှုကို တာဝန်ယူ ဦးဆောင်ရသော အခါတွင်မူ တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအတွက် အထူး လိုအပ်သော စာအုပ်များကို အဆက်မပြတ် ပြုစု ရေးသားခဲ့သည်။ ထို့ပြင် စာပေရေးရာ၊ ယဉ်ကျေးမှုရေးရာ၊ သမိုင်းရေးရာ ပြုပြင်ရေး ဆောင်းပါးများကိုလည်း အဆက်မပြတ် ရေးသားလာခဲ့သည်။

- ဦးဖိုးကျား ပြုစုရေးသားခဲ့သော (လုံးချင်း) စာအုပ်များမှာ-
- ၁။ ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ (၁၉၂၄ ခု)
 - ၂။ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် (၁၉၂၅ ခု)
 - ၃။ ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရား ထေရုပ္ပတ္တိ (၁၉၂၆ ခု)
 - ၄။ ပေါရာဏ အဘိဓာန် (၁၉၂၇ ခု)
 - ၅။ စလေဦးပုည အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် ရေသည်ပြဇာတ် (၁၉၂၉ ခု)
 - ၆။ ဝိဇယပြဇာတ် (၁၉၃၀ ခု)
 - ၇။ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ နံပါတ် [၁] (၁၉၃၄ ခု)
 - ၈။ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ နံပါတ် [၂] (၁၉၃၄ ခု)
 - ၉။ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ နံပါတ် [၃] (၁၉၃၄ ခု)
 - ၁၀။ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ နံပါတ် [၄] (၁၉၃၄ ခု)
 - ၁၁။ သီပေါမင်း ပါတော်မူ အရေးတော်ပုံ (၁၉၃၆ ခု)
 - ၁၂။ ခေတ်မှီ မြန်မာရာဇဝင်အကျဉ်း (၁၉၃၇ ခု)
 - ၁၃။ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ နံပါတ် [၅] (၃၇ မင်း)
 - ၁၄။ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ နံပါတ် [၆] (အလောင်းတော်ကဿပ) (၁၉၃၈ ခု)
 - ၁၅။ မြောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာ မဟာယနဂိုဏ်း (၁၉၄၀ ခု)

တို့ ဖြစ်ကြသည်။

ထိုစာအုပ်များအပြင် ဦးဖိုးကျား တေးမှတ်ထားသော မှတ်စု မှတ်ရာ များကို စီစဉ်ကာ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသော အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား မှတ်စု များ (၁၉၆၈ ခု) လည်း ရှိပေသည်။ မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ် အသီးသီးတွင် ရေးသားထားသော ဆောင်းပါးများလည်း အမြောက်အမြား ရှိပေသည်။

ဦးဖိုးကျား ရေးသားခဲ့သမျှသော စာအုပ်များ၊ ဆောင်းပါးများကို ခွဲခြားစိတ်ဖြာ၍ လေ့လာကြည့်သော အခါတွင်-

- ၁။ ရာဇဝင်ဆရာ ဦးဖိုးကျား၊
- ၂။ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုဆရာ ဦးဖိုးကျား၊
- ၃။ ဦးဖိုးကျား၏ စာပေအထွေထွေ

ဟူ၍ ပိုင်းခြား လေ့လာနိုင်ကြောင်း တွေ့မြင်ရသည်။

ဤသို့ ပိုင်းခြား လေ့လာပါက အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား၏ စာပေရေးရာ စွမ်းဆောင်ချက်သည် ပို၍ ထင်ရှား ပီပြင်လာမည်။ ပို၍ လင်းလက် တောက်ပလာမည်။ ပို၍ ထွန်းပြောင် ထိန်လင်းလာမည် ဟု မှတ်ယူမိပါသတည်း။

ပဉ္စမပိုင်း

ရာဇဝင်ဆရာ ဦးဖိုးကျား

ပြုစုရေးသားခဲ့သော ရာဇဝင်စာအုပ်များ

အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားကို အများပြည်သူလူထုက “ရာဇဝင်ဆရာ” အဖြစ် အသိအမှတ် ပြုထားကြသည်။ လက်ခံ ယူဆထားကြသည်။ ဤသို့ ဖြစ်ရခြင်းမှာ ဦးဖိုးကျား ပြုစု ရေးသားခဲ့သော ရာဇဝင်စာအုပ်များ၊ ဆောင်းပါးများ၏ ဂုဏ်ကြောင့်လည်း ဖြစ်သည်။ ရာဇဝင်နှင့် စပ်လျဉ်းသော အကြောင်းအရာများ၌ အများပြည်သူလူထု နှစ်သက်စွဲလမ်း သွားအောင် ဟောနိုင် ပြောနိုင်သော ဦးဖိုးကျား၏ နှုတ်မှု စွမ်းရည်ကြောင့်လည်း ဖြစ်ပေသည်။

ဦးဖိုးကျား ပြုစု ရေးသားခဲ့သော ရာဇဝင် စာအုပ်များမှာ-

- ၁။ ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ (၁၉၂၄ ခု)၊
- ၂။ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ရာဇဝင်ဖတ်စာ (၁၉၂၅ ခု)၊
- ၃။ သီပေါမင်း ပါတော်မူ အရေးတော်ပုံ (၁၉၃၆ ခု)၊
- ၄။ ခေတ်မှီ မြန်မာရာဇဝင် အကျဉ်း (၁၉၃၇ ခု)

တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုစာအုပ်များ အပြင်-

- ၁။ ပုဂံရာဇဝင် သက္ကရာဇ်များ၊
- ၂။ မြန်မာနိုင်ငံ အောင်လံတော်

စသော ဆောင်းပါးများလည်း ရေးခဲ့သေးသည်။

ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ

အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား ပထမဦးဆုံး ရေးသားပြုစုသော ရာဇဝင်စာအုပ်မှာ “ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိစာတမ်း” ဖြစ်၍၊

၁၉၂၄ ခု မေလ ၄ ရက် (၁၂၈၅ ခု တပို့တွဲလဆုတ် ၁၄ ရက်) တွင် ရေးသား ပြုစု ပြီးစီးသည်။ စာမျက်နှာပေါင်း ၁၉၆ မျက်နှာ ရှိသည်။ စာမျက်နှာ ၁ မှ ၁၃၉ မှာ “ပုသိမ်ရာဇဝင်” အကြောင်း ဖြစ်၍၊ စာမျက်နှာ ၁၄၁ မှ ၁၉၆ မှာ “ဦးထွန်းရှိန်” အကြောင်း ဖြစ်သည်။ ဤနေရာ၌ “ပုသိမ် ရာဇဝင်” အကြောင်းကို လေ့လာတင်ပြပါမည်။

ဦးဖိုးကျား၏ ရည်ရွယ်ချက်

အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားသည် “ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ” ကို ရေးသားပြုစုရာတွင် ရည်ရွယ်ချက်နှစ်မျိုး ထားရှိခဲ့သည်။ ထိုရည်ရွယ်ချက်နှစ်မျိုး ထားရှိခဲ့သည့် အကြောင်းကိုလည်း ဤသို့ အတိ အလင်း ဖော်ပြထားပေသည်။

“မြန်မာပြည်မှ ပဌမအကြိမ် ဘိလပ်နိုင်ငံ လွှတ်တော်ကြီးသို့ တိုင်းပြည်လွတ်လပ်ရေးအတွက် သွားရောက် တောင်းခံကြသော ကိုယ် စားလယ်ကြီး သုံးဦး အနက် တစ်ဦး အပါအဝင် ဖြစ်သော ဦးထွန်းရှိန် မှာ တိုင်းပြည်အကျိုး၊ သာသနာတော် အကျိုးများကို ရွက်ဆောင်ခဲ့သူ မှန်သဖြင့် မပျောက်မပျက်ကောင်း။ နောင်လာသူများတို့ မှတ်သားအပ်၊ နည်းယူအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ဖြစ်ခဲ့သည်။

လောက၌ လူတို့ သဘောသည် ရဲရင့်သူကို တွေ့မြင်ရလျှင် ရဲရင့် လာတတ်သည်။ ပညာရှိကို တွေ့လျှင် ပညာရှိလာတတ်သည်။ လိမ္မာ သူကို တွေ့လျှင် လိမ္မာလာတတ်သည် စသည်ဖြင့် အတုယူတတ်သည် ကား ဓမ္မတာပင်လည်း ဖြစ်ခဲ့သည်။

ဤသို့ တစ်ဦးကို တစ်ဦးက အားကျ၍ အများအကျိုးကို ဆောင် ရွက်တတ်သူ၊ ဆောင်ရွက်နိုင်သူ ပေါများလာက မြန်မာပြည်နှင့်တကွ သတ္တဝါ ခပ်သိမ်းတို့၏အကျိုး ဖွံ့ဖြိုး တိုးပွားဖွယ်လည်း ဖြစ်ခဲ့သည်။

တစ်ကြောင်းလည်း ရှေး အတီးကာလက ထင်ရှား ကျော်စော မှတ်သားထိုက် မှတ်သားဘွယ် ဖြစ်သော ရဟန်း၊ မင်းဧကရာဇ်၊ စစ် သူကြီး၊ ပညာရှိတို့မှ စသော ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်ချွန်၊ ပုဂ္ဂိုလ်မွန်တို့၏ အကြောင်းချင်းတများကိုလည်း ရှာဖွေစုဆောင်း၍ “ပုဂ္ဂလအဘိဓာန်

ကြီး" တစ်ခု "ရေးပြလိုသော အာသိဆန္ဒ" ပြီးမြောက်ခြင်း ပဌမ အခြေလည်း ဖြစ်စေတော့ဟု စိတ်ထားရင်းလည်း ရှိခဲ့သည်။

ဤသို့သော အကြောင်းအကျိုးတို့ကို မြော်စုလျက် ဤ "ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိစာတမ်း" ကို ကိုယ်ဘိ အားစိုက်၊ နှိုက်ချွတ် ကုတ်ကော်၊ ထုတ်ဘော် ရေးသားပါလိမ့်။^၁

ဦးဖိုးကျား၏ အတိအလင်း ဖော်ပြချက်ကို ထောက်ဆသော် "ပုသိမ်ရာဇဝင်" ထက် "ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ" ကို အလေးပေးလိုကြောင်း ထင်ရှားသည်။ သို့သော် အသေအချာ လေ့လာသောအခါ၌ကား "ပုသိမ်ရာဇဝင်" ရော၊ "ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ" ကိုပါ လက်တဆုံး နှိုက်၍ စုစုဆောင်းဆောင်း ရှာဖွေရေးသားထားကြောင်း တွေ့မြင်ရသည်။

ပါဝင်သော အခန်းများ

ဦးဖိုးကျားသည် "ပုသိမ်ရာဇဝင်" ကို အခန်းပေါင်း ၂၈ ခန်း* ခွဲကာ ရေးသား တင်ပြထားသည်။ ယင်းတို့မှာ-

- ၁။ မြန်မာသက္ကရာဇ်များကို ရှင်းလင်းပြခြင်း၊
- ၂။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပါဝင်သော နိုင်ငံဟောင်းများ၊
- ၃။ ပုသိမ်မြို့မ၊
- ၄။ သာသနာနှစ် ၂၁၈၊ ရွှေအာဏာဘုရား တည်ခန်း၊
- ၅။ သက္ကရာဇ် ၄၅၀ ကျော်၊ အလောင်းစည်သူမင်းကြီး ပုသိမ်သို့ ရောက်ခန်း၊
- ၆။ သက္ကရာဇ် ၅၃၆ ခု၊ ဝါသုဒတ္တ ညီနောင်တို့ ပုသိမ်မြို့ကို တည်ခန်း၊
- ၇။ သက္ကရာဇ် ၅၄၂ ခု၊ ဝါသုဒတ္တ နန်းစံ ၆ နှစ်။ ပုဂံ နရပတိ စည်သူမင်းကြီး လက်ထက်၊ ပုသိမ်သား ဆပဒ သာမဏေ အကြောင်း၊
- ၈။ သက္ကရာဇ် ၅၈၃ ခု၊ ပသီကုလား မင်းများ လာရောက် အုပ်စိုးခြင်း။ ပသီမြို့ဟု တွင်ခြင်း၊

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ "ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ"၊ ပထမနှင့် ဒုတိယအုပ်စု။ စာ ဆ-၈။
 * မူရင်းစာအုပ်တွင် ၅၂ ခန်း ခွဲထားသည်။ (ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်)

- ၉။ သက္ကရာဇ် ၅၉၅၊ တလိုင်းမင်း ပြည်စိုးခြင်း၊ ပုသိမ် အမည်
ဟောင်း ပြန်တွင်ခြင်း၊
- ၁၀။ သက္ကရာဇ် ၆၀၀၊ သို့မဟုတ် ၆၀၀ ကျော်၊ သမုဒ္ဒယောသ
နှင့် ဥမ္မာဒန္တတို့ အကြောင်း၊
- ၁၁။ သက္ကရာဇ် ၆၁၇-၆၄၈၊ တရုတ်ပြေးမင်းနှင့် ပုသိမ်မြို့ ဆက်ဆံ
ပုံ၊
- ၁၂။ သက္ကရာဇ် ၇၅၀ ခန့်၊ မြန်မာများနှင့် တလိုင်းများ စစ် ဖြစ်
ကြရာ၊ ပုသိမ်နှင့် ဆက်ဆံပုံ၊
- ၁၃။ သက္ကရာဇ် ၇၇၀ ခု၊ ပုသိမ်စား အမတ်ဒိန် အကြောင်း၊
- ၁၄။ သက္ကရာဇ် ၇၈၈-၈၀၀၊ မိုးညှင်းမင်း လက်ထက်၊
- ၁၅။ သက္ကရာဇ် ၈၁၄-၈၃၁၊ ပုသိမ်မင်း ဗညားအိန် အကြောင်း၊
- ၁၆။ သက္ကရာဇ် ၈၃၄-၈၃၇၊ ဓမ္မစေတီ သာသနာပြုပုံနှင့် ပုသိမ်
သင်္ဘောဆိပ်၊
- ၁၇။ သက္ကရာဇ် ၉၄၈ ခု၊ သိုးဆောင်းလူမျိုး တစ်ယောက်၏ မှတ်
တမ်း၊
- ၁၈။ သက္ကရာဇ် ၁၀၇၁၊ ၁၁၀၄-၁၁၂၂၊ အလောင်းဘုရားနှင့်
ပုသိမ်၊
- ၁၉။ သက္ကရာဇ် ၁၁၄၅ ခု၊
- ၂၀။ သက္ကရာဇ် ၁၂၀၈-၁၂၁၄၊
- ၂၁။ ပုသိမ်မြို့နှင့် ပတ်သက်၍ မှတ်တမ်းအချက်များ၊
- ၂၂။ ဝိုင်-အမ်-ဘီ-အေ ခေါ် ဗုဒ္ဓဘာသာကလျာဏယုဝ အသင်း
သည် မြန်မာပြည်၌ ပုသိမ်မြို့က စ၍ ဖြစ်တည်ကြောင်း၊
- ၂၃။ ပုသိမ်မြို့၌ ရှေးက နေရာဟောင်းများကို ယခု နေရာသစ်တို့
နှင့် တိုက်ဆိုင်၍ ပြခြင်း၊
- ၂၄။ “ပရောဝါ၊ ဆာပါ-လည်မှာရောက်လို့ တို့နောက် လိုက်ပြန်
ရင်း၊ တို့က ကြိုက်ပြန်ရင်း” ဟူသော တေးနှင့် ပုသိမ်မြို့
ဆက်ဆံပုံ၊
- ၂၅။ မြို့အရှေ့ဘက်ဆီ၌ ရှိသော ကန် ၃ ဆင့် အကြောင်း၊
- ၂၆။ ပုသိမ်မြို့၏ တွင်ဘူးသော အမည်များ၊

၂၇။ ပုသိမ်ကို (န) သတ်၊ (မ) သတ် ဆင်ခြင်ဖွယ်၊

၂၈။ ရွှေမုဋ္ဌော ဘုရားသမိုင်း အကျဉ်းချုပ်

တို့ ဖြစ်ကြသည်။

ပါဝင်သော အခန်းကဏ္ဍများကို လေ့လာဆင်ခြင်ပါက ဦးဖိုးကျားသည် ပုသိမ်နှင့် စပ်လျဉ်းသမျှ ထူးခြားထင်ရှားသော အကြောင်းအချက်များကို စုစုဆောင်းဆောင်း ရှာဖွေ ဖော်ပြထားကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။

ထို့ကြောင့်လည်း ဦးဖိုးကျားက ဤသို့ အတိအလင်း မိန့်ဆိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

“ပုသိမ်ရာဇဝင် ဟူရာ၌လည်း ပုသိမ်မြို့ ကွက်ကွက် အတွက်သာ မဟုတ်။ အတန်ပင် ကျယ်ဝန်း ပါဝင်လျက် ဗဟုသုတ မှတ်သားစရာ အဖြာဖြာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သည် ဖြစ်၍ သုတေသန ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အတွက် အကျိုးများလိမ့်မည်ဟု မြော်လင့်ပါ၏။ မြော်လင့်သည့်အတိုင်း မိမိ နှစ်သက်ရာကို ရွေးချယ်သုံးဆောင်နိုင်ကြပါစေသတည်း။”^၁

ရေးသား ပြုစုပုံ

ဦးဖိုးကျားသည် စာတစ်စောင်တဖွဲ့ ရေးသားပြုစုတိုင်း “ကိုးကားသော ကျမ်းများ” စာရင်း ထည့်သွင်းရမည်ကို သဘောပေါက်သူ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။ သို့သော် ဦးဖိုးကျား၏ အဦး အစ ပထမစာအုပ် ဖြစ်သော ဤစာအုပ်တွင်မူ “ကိုးကားသော ကျမ်းများစာရင်း” ကို ဖော်ပြထားခြင်း မရှိပါ။ ဤသို့ တသီးတသန့် ဖော်ပြထားခြင်း မရှိသော်လည်း အလျဉ်းသင့်ရာတို့၌ မိမိ ကိုးကားသော ကျမ်းအမည်တို့ကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ထိုသို့ ဖော်ပြထားချက်များအရ ဦးဖိုးကျားသည် “ပုသိမ်ရာဇဝင်” ကို ရေးသားရာ၌ အောက်ပါ စာအုပ်များကို အဓိကထား ကိုးကားကြောင်း သိရှိရပါသည်။

- ၁။ မှန်နန်းရာဇဝင်၊
- ၂။ ပုသိမ်သမိုင်း၊
- ၃။ ရွှေမုဋ္ဌော ဘုရားသမိုင်း၊

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ။ မျက်-၁၉၆။

- ၄။ စစ်ကဲတော်မင်း ဦးရွှေနေော်ရေး “မွန်ရာဇဝင်နှင့် စေတီတော် သမိုင်း ပေါင်းချုပ်” ၊
- ၅။ ဟံသာဝတီ စီရင်စု၊ တံတားရွာ အလယ်ကျောင်း ဘုန်းတော်ကြီး ဆရာတော် ဂုဏ်ဂုဗ္ဗိ စီရင်သည့် “မွန်ရာဇဝင်” ပေစာ၊
- ၆။ ဟံသာဝတီနယ်၊ အလွှာရွာ၊ အလွှာဘုန်းတော်ကြီး စီရင်သည့် “မွန်ရာဇဝင်” ၊
- ၇။ သထုံရာဇဝင်၊
- ၈။ ဓမ္မစေတီ အတ္ထုပ္ပတ္တိရာဇဝင်၊
- ၉။ Ralf Fitch ရလ်ဖ်ဖစ်ချ် မှတ်တမ်း၊
- ၁၀။ Caesar Frederilie ဆီးဇာဖရီဒါရစ်၏ မှတ်တမ်း၊
- ၁၁။ ဘိုးတော်ဘုရား လက်ထက်၊ ပုသိမ်မြို့၊ ၄၅ ခု စစ်တမ်း၊ ပုရပိုက်မူ၊
- ၁၂။ ကိုးခန်းပျို့၊

ထိုစာအုပ်များ အပြင် “ပုသိမ်” ဟူသော ဝေါဟာရနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး-

- ၁။ ကလျာဏီ ကျောက်စာ၊
- ၂။ ဒေါက်တာ ဖော့ချမ်းမား (Dr. Foreg Lammer) နှင့် ဓမ္မတာ စတီဗင်ဆန် (Mr. C. Stevenson) တို့၏ အကြံအဆ၊
- ၃။ အင်းရဲကြီးရွာ၊ ဦးကျောက်ဖူး ရေးသည့် “စေတီယဘောဒ ဝိဝါဒသမထ ဝိနိစ္ဆယကျမ်း”

စသည်တို့ကို ကိုးကားပါသည်။

ပုသိမ်ကို (န) သတ်သင့်၊ (မ) သတ်သင့် ဝိဝါဒနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး-

- ၁။ ဦးဩ၏ “ကဝိလက္ခဏသတ်ပုံ” ၊
- ၂။ ဦးကျော်ထွန်း၏ “ကဝိမျက်မှန်သတ်ပုံ” ၊
- ၃။ ကိုးခန်းပျို့၊
- ၄။ ပုသိမ်ရာဇဝင်သမိုင်း၊
- ၅။ ကလျာဏီသိမ် ကျောက်စာ

စသည်တို့ကို ကိုးကားပါသည်။

ဤသို့သော စာအုပ်စာတမ်းများအပြင် ဦးဖိုးကျားသည် ရှေးသူကြီး သူမတို့ ပြောကြား မိန့်ဆိုချက် (သက်ကြီးစကား) များကိုပါ ဖော်ပြ မှတ်တမ်းတင်ထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ထူးခြားချက်နှင့် ချို့တဲ့ချက်

ဦးဖိုးကျား၏ “ပုသိမ်ရာဇဝင်” သည် ပုသိမ်နှင့် စပ်လျဉ်းသမျှ ထူးခြား ထင်ရှားသော အကြောင်းအချက်များကို စုစုဆောင်းဆောင်း ရှာဖွေ ဖော်ပြထားသော စာအုပ်တစ်အုပ် ဖြစ်ပါသည်။

ဤစာအုပ်၏ ထူးခြားချက်မှာ ထိုသို့ စုစုဆောင်းဆောင်း ရှာဖွေ ဖော်ပြထားသော ဂုဏ်ပင် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် ကျမ်း ကြီး ကျမ်းခိုင်တွင် မတွေ့နိုင်သော အကြောင်းအချက်များကို ရှာရှာဖွေဖွေ မေးမြန်း စုံစမ်းကာ ဖော်ပြထားချက်မှာလည်း ဤစာအုပ်၏ ထူးခြားချက် ပင် ဖြစ်သည်ဟု ယူနိုင်ပါသည်။

ပုသိမ်မြို့က ထူးခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြသည့်-

- (၁) ဆပဒ မထေရ်
- (၂) ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ
- (၃) ပုသိမ်ထိပ်ထားကြီး

အကြောင်းသည် မှတ်သားဖွယ် ကောင်းပါသည်။

၁၉၀၈ ပြည့်နှစ်တွင် ပုသိမ်မြို့၌ ဝိုင်၊ အမ်၊ ဘီ၊ အေ ခေါ် ဗုဒ္ဓဘာသာ ကလျာဏယုဝအသင်း စတင် ပေါ်ပေါက်လာပုံ အကြောင်းမှာ စိတ်ဝင်စား ဖွယ် ကောင်းပါသည်။ မြို့အရှေ့ဘက်ဆီ၌ ရှိသော ကန်သုံးဆင့် အကြောင်း ရှာဖွေဖော်ပြထားပုံမှာ နှစ်သက်ဖွယ် ကောင်းပါသည်။ ပုသိမ်မြို့၌ ရှေးက နေရာဟောင်းများကို ယခု နေရာသစ်တို့နှင့် အသေးစိတ် တိုက်ဆိုင်ပြပုံမှာ ဗဟုသုတ တိုးပွားဖွယ် ဖြစ်ပါသည်။

ပုသိမ်ကို (န) သတ်သင့်၊ (မ) သတ်သင့် ဝိဝါဒနှင့် ပတ်သက်၍ ပုသိမ်ကို (န) သတ်၊ (မ) သတ် နှစ်ရပ်လုံးပင် ရေးကြကြောင်း အထောက် အထား ပြပြီးနောက်-

“ကျွန်ုပ်၏ သဘောမှာ မ-သတ်ကို ပို၍ နှစ်သက်သည်။ သို့ရာတွင် န-သတ် မှားသည်ဟု ကျွန်ုပ် မဆိုလိုပေ”^၁

ဟု ဦးဖိုးကျား ဆိုပုံမှာ မှတ်သားဖွယ် ကောင်းပါသည်။ ဦးဖိုးကျား၏ တစ်ယူသန် မဟုတ်သော၊ ကျယ်ပြန့်သော စိတ်ထား သဘောထားကို လက်ခနဲ မြင်ရပါသည်။

ဤသို့သော ထူးခြားချက်များနှင့် ပြည့်စုံသော “ပုသိမ်ရာဇဝင်” တွင် ချို့တဲ့ချက်များလည်း ရှိပါသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ထို ချို့တဲ့ချက်ကား ပုသိမ်၏ အတိတ်ရာဇဝင်ကို စုံစုံလင်လင် တင်ပြသလောက်၊ ပုသိမ်၏ မျက်မှောက်ခေတ် ရာဇဝင်ကို စုံစုံလင်လင် မတင်ပြခြင်းပင် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။^၂

ဤသို့ ပုသိမ်၏ မျက်မှောက်ခေတ် ရာဇဝင်ကို စုံစုံလင်လင် မတင်ပြခြင်းမှာ ဦးဖိုးကျားက-

“၎င်းနောက်သော်ကား ယခုလူတို့ သိရှိနိုင်ကြသော ကာလအတွင်း တွင် ဖြစ်၍ ရေးသားရန် မလိုတော့ချေ”^၃

ဟု သဘောထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထိုအချက်ကို ထည့်သွင်း တွက်ဆပါက ပုသိမ်၏ မျက်မှောက်ခေတ် ရာဇဝင်ကို စုံစုံလင်လင် မတင်ပြခြင်းကို ချို့တဲ့ချက်အဖြစ် မဆိုသင့် မဆိုထိုက်ဟုပင် ယူနိုင်ပါသည်။

ဦးဖိုးကျားသည် “ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ” စာအုပ်ကို ၁၉၂၄ ခုနှစ်တွင် ပုံနှိပ်သော်လည်း၊ ၁၉၁၉-၁၉၂၀ ခုနှစ်ခန့်ကပင် ရေးသားခဲ့ကြောင်းကို

“ဤစာများကို နောက်လေး-ငါးနှစ်ကပင် ရေးသားပြီးစီးနေသော်လည်း ကျောင်းသားများ သပိတ်မှောက်ကြသော ခေတ်နှင့် ကြုံနေသဖြင့်

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ မျက်-၁၃၅။

၂။ ဦးဖိုးကျား၏ ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ စာအုပ်ထွက်ပြီး ၄၃ နှစ်အကြာ ၁၉၆၇ ခုနှစ် ဆရာမာဇာ၏ ပုသိမ်ရာဇဝင် စာအုပ်တွင် ပုသိမ်၏ မျက်မှောက်ခေတ် ရာဇဝင်ကို စုံစုံလင်လင် တင်ပြထားသည်။ “ပုသိမ်မြို့နယ်၊ ပုသိမ်ခရိုင် မြစ် ချောင်း အင်း ဆိုင်များနှင့် ရေကြောင်းသွားလာမှု၊ ပုသိမ်ခရိုင် ကြည်းကြောင်းလမ်းများ” အစရှိသော ကဏ္ဍသစ်များမှာ ထူးခြားသည်။

၃။ ဦးဖိုးကျား၊ ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ မျက်-၁၃၉။

ကျွန်ုပ် အလုပ်များလှ၍ ပုံနှိပ်ခြင်း မပြုနိုင်လေ။ ယခုမှပင် ပုံနှိပ်ရပေ
တော့သည်”^၁

ဟူသော စကားအရ သိရှိရပေသည်။ ထိုအချက်ကို ထောက်ဆကာ ကောလိပ်
ကျောင်းသားဘဝ၊ ပညာကို ရှာဖွေဆည်းပူး ပန်းသို့ ခူးနေချိန်တွင် ရေးသား
ပြုစုရသော ပထမ လက်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် ချို့တဲ့ချက်၊ အားနည်းချက်
ပါရှိရခြင်း ဖြစ်သည်ဟု စာနာခွင့်လွတ်မည်ဆိုက ခွင့်လွတ်နိုင်ပါလိမ့်မည်။

“မည်သူမျှ ချို့တဲ့ချက်မကင်း” ဟူသော ဆိုရိုးစကား အတိုင်းပင်
“ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ” စာအုပ်တွင် စစ်စစ် ပေါက်ပေါက်
ရှာဖွေပါက ချို့တဲ့ချက်များ၊ အပြစ်အနာအဆာများ တွေ့ရမည် ဖြစ်သည်။
သို့သော် ဤစာအုပ်၌ပင် ဦးဖိုးကျား၏ ပညာလိုလား နှလုံးသားကို လည်း
ကောင်း၊ အရှာအဖွေ အစုအဆောင်းကို လည်းကောင်း၊ ကျယ်ပြန့်သော
စိတ်ထား နှလုံးထားကို လည်းကောင်း မြင်ရသည်။ ထို့ပြင် တိုင်းပြည်နှင့်
လူမျိုး အကျိုးကို အရှည်တွက်ဆပြီး ရည်သန်လုံ့လပြုပုံကို လည်းကောင်း
မြင်ရသည်။ ထိုသဘောထား၊ ထိုစေတနာများကြောင့်ပင် “ပုသိမ်ရာဇဝင်
နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ” စာအုပ်မှာ ဦးဖိုးကျား၏ အမည်သတင်းနှင့်
ယှဉ်တွဲကာ နောင်အခါများ၌လည်း ပျံ့သင်း ထင်ရှားနေလိမ့်မည်ဟု မှတ်
ယူ မိပါသတည်း။

မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်

ဦးဖိုးကျားသည် ပထမ ပွဲဦးထွက် စာအုပ် ဖြစ်သော “ပုသိမ်ရာဇဝင်
နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ” စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေပြီးနောက်၊ ၁၉၂၅ ခုနှစ်
တွင် “မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်” စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေသည်။

“မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်” စာအုပ်မှာ တစ်နည်းတစ်လမ်းအားဖြင့် ဇာတိ
သွေး ဇာတိမာန် ရင့်သန်တိုးပွားရေးကို လှုံ့ဆော်သော၊ မျိုးချစ်စိတ် တက်ကြွ
ပြင်းထန်ရေးကို နိုးဆွသော၊ အချိန်အခါကာလနှင့် ကိုက်ညီသော၊ မျိုးချစ်
မြန်မာများ လိုလားတောင့်တကြသည့် ရှားရှားပါးပါး ရာဇဝင်စာအုပ်ကောင်း
ဖြစ်လေရာ၊ စာအုပ် ထွက်ထွက်ချင်း ကျော်စောသတင်း ပျံ့နှံ့ထင်ရှားသွား

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ။ မျက်-၁၉၅။

တော့သည်။ အများပြည်သူလူထု နှစ်နှစ်သက်သက် ခုံခုံမင်မင် ဝယ်ယူ ဖတ်ရှုကြသောကြောင့် စာအုပ်ကို ထပ်မံ ရိုက်နှိပ်ရသည်။

၁၉၂၈ ခုနှစ်ထုတ် “ဓာတ်ပုံများနှင့်တကွ ပြင်ဆင်ရိုက်နှိပ်ခြင်း” ဟူ သော စာတမ်းပါသော “မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်” စာအုပ်မှာ စာမျက်နှာ ၃၆၃ မျက်နှာ၊ အခန်း ၁၄၇ ခန်း ပါရှိသည်။

ရေးသား ပြုစုပုံ

“မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်” စာအုပ်ကို ရေးသားပြုစုပုံနှင့် ပတ်သက်၍ ဦး ဖိုးကျားက-

“ဤစာအုပ်တွင် ပါဝင်သော အကြောင်းအရာ ဝတ္ထုများမှာ မြန်မာ ပြည်တွင် အဓိက ဖြစ်သော မြန်မာရာဇဝင်၊ တလိုင်းရာဇဝင်၊ ရခိုင်ရာဇဝင် တို့မှ ထုတ်နုတ်ချက်များ ဖြစ်လေသည်။ ၎င်းပြင်လည်း အကြောင်းအရာ ဝတ္ထုများအနက် ၅ ပုံ ၃ ပုံခန့်မှာ ပုံနှိပ်ပြီး ကျမ်းစာအုပ်များမှ လည်း ကောင်း၊ ၅ ပုံ ၁ ပုံခန့်မှာ ပုံမနှိပ်ရသေးသော ပေ၊ ပုရပိုက်၊ လက်ရေး စာ တို့မှ လည်းကောင်း ရရှိပါသည်။ ကျန် ၅ ပုံ ၁ ပုံခန့်မှာကား စာပေတို့တွင် မရှိသေး။ မိမိကိုယ်တိုင် လိုက်လံစုံစမ်း ရှာဖွေစုဆောင်း၍ ရသော အကြောင်းအရာများ ဖြစ်ပါသည်။”

ဟု ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဦးဖိုးကျား၏ ရည်ရွယ်ချက်

ဦးဖိုးကျားသည် ရေးသားပြုစုပုံကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ဖော်ပြထား သကဲ့သို့ ပြုစုရခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်ကိုလည်း ဤသို့ ထင်ထင်ရှားရှား ဖော်ခဲ့ပါသည်။

“ထိုမှတစ်ပါးလည်း အဆိုပါ ဝတ္ထုများမှာ သာမည ဝတ္ထုများ မဟုတ်။ လက်ရုံးရည်၊ ပညာရည်၊ နှလုံးရည် ဤအရည် သုံးမျိုးတွင် တမျိုးမျိုး၊ သို့မဟုတ် တမျိုးထက် ပိုမို၍ ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အကြောင်းများကိုသာလျှင် ရွေးချယ်၍ ရေးထားခြင်း ဖြစ်ရကား၊ ဝတ္ထု

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်။ မူကဲ (က)။

တိုင်း၌ ၎င်း၏ ဆိုင်ရာ အရည်၊ သို့မဟုတ် အရည်များကို စုံစမ်း၍ ထင်ရှားစေရာသည်။ သို့ ထင်ရှားလာ ကာလ၊ ဖတ်ရှုသင်ကြားသူတို့ စိတ်ပါဝင်စား အားကျအတုယူ ပြုမူကြလတ္တံ့။ ထိုအခါ လောကီ လောကုတ္တရာ အကျိုးနှစ်ပါး ကြီးပွားလတ္တံ့။ ဤကား ရည်ရွယ်ရင်း အချက် တည်း”^၁

ဟု ထင်ထင်ရှားရှား ထုတ်ဖော်ခဲ့သည်။

ထို့ပြင် “မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်” စာအုပ်မှာ ကျောင်းသုံးစာအုပ် ဖြစ်သောကြောင့် အချို့သောသူတို့ မိမိအပေါ်၌ အထင်မှား၊ အမြင်မှား မဖြစ်စေရန် ကြိုတင် ရှင်းလင်းသည့် အနေဖြင့်-

“အကျွန်ုပ်သည် ငွေကြေး အမြတ်အစွန်းကို သဘောမထားပါ။ ကျောင်းသား သူငယ် စသော သူတို့သည် အပြစ်ကင်းစင် ကောင်းမြတ်သော ဇာတိမာန် တက်ကြွ၍၊ စိတ်ထား စိတ်နေ မြင့်မြတ်ကြပြီးခါ၊ လောကီ လောကုတ္တရာ အကျိုးများကို ဆောင်ရွက် ပြည့်စုံကြလျှင်ပင် အကျွန်ုပ်မှာ အလွန်ကျေနပ် ဝမ်းမြောက်လှပြီ ဖြစ်ပါကြောင်း”^၂

ဟု ရေးသား ထုတ်ဖော်ခဲ့သည်။

“မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်” စာအုပ်မှာ စာမျက်နှာ ၃၆၃ မျက်နှာရှိပြီး ဓာတ်ပုံဘလောက် များစွာ ပါဝင်သော ကျောင်းသုံးစာအုပ် ဖြစ်သော်လည်း အဖိုးနှုန်းကို ၁ ကျပ်၊ ၈ ပဲ မျှသာ ထားရှိသည်။ ထိုခေတ်က ကျောင်းသုံးစာအုပ် အချို့မှာ အဆမတန် တန်ဖိုးကြီးမြင့်ထားသည့်အတွက် အဝေဖန်ခံကြရသည်။^၃ “မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်” မှာမူ ထိုသို့ အဝေဖန်ခံရသော စာအုပ်များတွင် မပါရှိပေ။ အမြတ်အစွန်းကို မတွက်ဆ၊ စေတနာ အပြည့်အဝ ထားသည် ဟုပင် လေးစားခြင်း ခံရပေသည်။

ဦးဖိုးကျားသည် အမျိုးသားပညာဝန် ဖြစ်၍၊ ပညာသင်ကြားရေး

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်။ မျက် (က)။
၂။ ဦးဖိုးကျား၊ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်။ မျက် (က)။
၃။ သိပ္ပံမောင်ဝ ခေါ် “ခေတ်စမ်းစာပေ အထွေထွေ” စာအုပ်၊ စာမျက်နှာ- ၂၀၅ တွင် “သတ္တမတန်း ကျောင်းသုံးစာအုပ် ဖြစ်သော ဦးတင်လှ၏ ‘ရာမဝတ္ထု’ ကို စာမျက်နှာ ၁၄၀၊ အဖိုး ၁ ကျပ်၊ ၄ ပဲနှင့် ရောင်းသည့်အတွက် အဖိုး အလွန်ကြီးမြင့်ကြောင်း” ဝေဖန်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဆိုင်ရာတို့၌ သိရှိ ကျွမ်းကျင်သူ၊ နားလည်သဘောပေါက်သူ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း “မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်” စာအုပ်ကို ကျောင်းသုံးစာအုပ်အဖြစ် အသုံးပြုပါက သင်ကြားပြသမည့် ဆရာ၊ ဆရာမများ အခက်အခဲ မတွေ့စေရန် ရည်သန်ပြီး ကြိုတင်၍ အမှာများ ရေးသားခဲ့သည်။ (အဆင့်) အတန်း အလိုက် သင်ကြားနိုင်ရန် စာမျက်နှာအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထုစာအလွယ်အခက်ကို လိုက်၍ လည်းကောင်း အမျိုးမျိုး ခွဲခြားဝေဖန်၍ ပြသထားသည်။^၁

ထို့ပြင် “မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်” စာအုပ်ပါ အကြောင်းအရာထူးများကို အလွယ်တကူ ရှာဖွေကြည့်ရှုနိုင်ရန် စာအုပ်အဆုံးတွင် “အက္ခရာစဉ် မာတိကာ” ကိုလည်း ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားသည်။^၂

ဤသို့ စေတနာ အပြည့်ထားက အစစအရာရာ လိုလေသေး မရှိအောင် ဆောင်ရွက်ထားသောကြောင့်လည်း “မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်” စာအုပ်၏ ဂုဏ်မှာ ပို၍ ကြီးမြင့် ထင်ရှားလာသည်။ ကျောင်းသုံးစာအုပ်အဖြစ် အကြိမ်ကြိမ် ရိုက်နှိပ်ရသည်။ “မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်” စာအုပ်အမည်နှင့် တွဲ၍လည်း ဦးဖိုးကျား၏ အမည်သတင်းမှာ သင်းပျံ့ကြိုင်မွှေးလာသည်။

ထပ်မံ ချဲ့ထွင် ပြုပြင်ခြင်း

ဦးဖိုးကျားသည် ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် “မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ရာဇဝင်ဖတ်စာ” ဟူသော အမည်သစ်ဖြင့် ရေးသား ထုတ်ဝေပြန်သည်။ မည်သို့ ချဲ့ထွင် ပြင်ဆင်သည်ကို ဦးဖိုးကျားက-

“မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်ကို ချဲ့ထွင်သည်ဆိုရာ၌ နောက်ထပ် တွေ့ချက်များ၊ အထူးသဖြင့် ကရင် မှတ်တမ်း၊ ရှမ်း မှတ်တမ်းများမှ ထုတ်နုတ်ချက်များ ပါလာလေသည်။ အကြောင်းအရာနှင့် စပ်သော ဆိုင်ရာ ကဗျာလင်္ကာ သီချင်းများကိုလည်း ထပ်ဖြည့်ထားပါသည်။ ရာဇဝင် တင်လောက်သော၊ အဖက်လွတ်သော၊ ဆုရသော ကဗျာကောင်း ကဗျာမွန်များကိုလည်း ထပ်ဖြည့်ထားပါသည်။

ပြင်ဆင်သည် ဆိုရာ၌ စကားတို့ကို ပိုမို ရှင်းလင်း လွယ်ကူအောင်

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်။ မူကွဲ (၄) (၅) တွင် အကျယ်ရှု။
၂။ ဦးဖိုးကျား၊ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်။ မူကွဲ-၃၆၀-၃၆၃။

ပြင်ရေးပါသည်။ အလွယ်အခက်ကို အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်အောင် စီစဉ်ပါသည်။ ခေတ်အလျောက် ဖတ်ရှုရာ၌ မျက်စိသက်သာစေရန် စာလုံးအကြီး-အထူ တို့ကို သုံးထားပါသည်။ အဆင့်အတန်းနှင့် မျှရုံအတွက်လည်းကောင်း၊ ကိုင်တွယ်ယူငင်ရန် လွယ်ကူစေခြင်းငှာ လည်းကောင်း နှစ်အုပ်ခွဲ၍ ပုံနှိပ်ထားပါသည်။”^၁

ဟု အတိအလင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

ထို့ပြင် ‘မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်’ စာအုပ်တွင် ‘လက်ရုံးရည်၊ ပညာရည်၊ နှလုံးရည်’ ဟူ၍ သာမန်မျှသာ ဆိုခဲ့သည်ကိုလည်း ‘မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ရာဇဝင် ဖတ်စာ’ စာအုပ်တွင် အကျယ်ဖွင့်ပြသည်။^၂ ထို့နောက်-

“ထိုလိုအပ်သော အရည်အချင်းတို့ကို ပေးတတ်သော ပေးနိုင်သော ပညာမျိုး မြန်မာနိုင်ငံတွင် များစွာ လိုလားအပ်လေသည်။ ထိုပညာမျိုးကို စီစဉ်ပေးနိုင်ကြမှသာ လူအများ ကြီးပွားချမ်းသာကြရာသည်။

ကလေး သူငယ်တို့သည် အရည်အချင်းနှင့် ပြည့်စုံသူတို့၏ အကြောင်းအရာများကို ဖတ်ရှုသင်ကြားကြရလျှင် ပုံဝတ္ထုသဖွယ် ဖြစ်၍လည်း နှစ်သက်ပျော်ရွှင် စိတ်ပါဝင်ကြ၍၊ ထိုသို့ အရည်အချင်းတို့ကိုလည်း နှစ်သက်အားကျ အတုယူလိုတတ်ကြ၏။ သို့ယူသဖြင့်လည်း မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ထိုအရည်အချင်းတို့ကို ဖြည့်လျက် ရှိကြလေရာ။”^၃

ဟူ၍ မိမိ၏ ရည်ရွယ်ချက်ကိုပါ ထပ်မံရှင်းပြသည်။

ထို့ပြင် ‘မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ရာဇဝင်ဖတ်စာ’ ကို သင်ကြားကြရခြင်း၏ အကျိုးကျေးဇူး တစ်ရပ်ကိုလည်း ဦးဖိုးကျားက-

“အခြား အကျိုး တစ်ရပ် ရှိသေး၏။ ယခု ဤစာအုပ်တွင် ရာဇဝင်၌ ပါဝင်သူတို့ အကြောင်းများကို သီးခြား သီးခြား သိထားပြီဖြစ်၍၊ နောက် အထက်တန်းများ၌ မြန်မာရာဇဝင် သင်ကြားရာတွင် အလျဉ်းသင့်ရာ အလွယ်ဖြင့် ဆက်စပ်ယူနိုင်ပါလေသည်။”

ဟူ၍ ထုတ်ဖော်ခဲ့လေသည်။

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ရာဇဝင်ဖတ်စာ (၁)၊ (၃)။ မူကွဲ (ဂ) (ဃ)။
၂။ ဦးဖိုးကျား၊ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ရာဇဝင်ဖတ်စာ၊ စကားချီးတွင် အကျယ်၌။
၃။ ဦးဖိုးကျား၊ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ရာဇဝင်ဖတ်စာ။ မူကွဲ (စ)။

ထူးခြား ထင်ရှားချက်များ

“မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ရာဇဝင်ဖတ်စာ” စာအုပ်မှာ လက်ရုံးရည်၊ ပညာရည်၊ နှလုံးရည် အရည်သုံးမျိုးတွင် တစ်မျိုးမျိုး၊ သို့မဟုတ် တစ်မျိုးထက် ပိုမို၍ ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အကြောင်းများကို ရွေးချယ်၍ ရေးထားသော စာအုပ်ဖြစ်၍ အားကျ အတုယူ ပြုမူဖွယ်ရာ အကြောင်းအရာများသာ ပြည့်လျှမ်းလျက် ရှိသည်။ စာရှုသူများအား စိတ်နေ စိတ်ထား မြင့်မြတ်ခြင်း၊ မျိုးချစ်စိတ် ထက်သန်ခြင်း စသည်တို့ကို အားပေး ဖြည့်တင်းလျက် ရှိသည်။ ထိုသို့သော ကောင်းမြတ် ထူးကဲသော ဂုဏ်ကြောင့်လည်း ‘မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ရာဇဝင်ဖတ်စာ’ စာအုပ်ကို ကျောင်းများ၌ သာမက အပြင်အပက လူအများကပါ နှစ်သက်သုံးစွဲခြင်း ဖြစ်သည်။”

“မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ရာဇဝင်ဖတ်စာ” ၏ ထူးခြားချက်များမှာ ကျွမ်းကျင်သော ကျောက်သွေးဆရာသည် အဖိုးတန်ကျောက်ကောင်း၏ အရည်အသွေးကို ပေါ်ထင်အောင် ကွက်တိ ဖော်တိသကဲ့သို့ မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းရင်းသားများ၏ ရာဇဝင်သမိုင်းမှ အတုယူဖွယ်၊ မှတ်သားဖွယ်၊ နာယူဖွယ် ကောင်းမြတ်သော အရည်အသွေးများကို ထုတ်ဖော် ထင်ရှားစေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဥဒါဟရုဏ် ဆောင်ရသော်-

မင်းဆက် ၅၅ ဆက်၊ မြို့သက် ၁၂၆၁ နှစ် ရှိသော ပုဂံခေတ်တွင် မင်းကောင်းမင်းမြတ်များ ရှိသကဲ့သို့ မင်းဆိုး မင်းယုတ်များ ရှိသည်။ လူတော် လူကောင်းများ ရှိသကဲ့သို့၊ လူညံ့လူဖျင်းများ ရှိသည်။ လက်ရုံးရည်၊ ပညာရည်၊ နှလုံးရည် ရှိသူတို့ ရှိသကဲ့သို့၊ လက်ရုံးရည်၊ ပညာရည်၊ နှလုံးရည် မဲ့သူတို့ ရှိသည်။ ဦးဖိုးကျားသည် ထိုသို့သော ပုဂံခေတ်မှ-

- (၁) ဖြူစောထီး အကြောင်း
- (၂) လက်ရုံးရည် ရှိသော မောင်တင့်တယ်နှင့် အသက်ကို စွန့်၍ ချစ်သော နှမတို့ အကြောင်း
- (၃) လူစွမ်းကောင်း ကျန်စစ်သား၊ ငထွေးရူး၊ ငလုံးလက်ဖယ်၊ ညောင်ဦးဖိုးတို့ အကြောင်း
- (၄) သစ္စာရှိသော ကျန်စစ်သား အကြောင်း

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ရာဇဝင်ဖတ်စာ (၁)၊ (၃)။ မူကွဲ (၄)။

- (၅) စွမ်းပကား ရှိသော ငထီးလှိုင် ရွာသူကြီး အကြောင်း
- (၆) ကျန်စစ်သားမင်း ကျေးဇူးသစ္စာ သိမြင်ခြင်း အကြောင်း
- (၇) မြင်းရေး ဆင်ကူး ကျွမ်းကျင်လှစွာသော အလောင်းစည်သူ မင်းကြီး အကြောင်း
- (၈) အနန္တသူရိယအမတ် အကြောင်း
- (၉) ကြင်နာစွာသော မိဖုရား အကြောင်း
- (၁၀) ရဲရင့်သော သူရဲကောင်း အနန္တသူရိယ အကြောင်း
- (၁၁) ကျစွာမင်းကြီး အကြောင်း
- (၁၂) သံပျင်မင်းသမီး အကြောင်း
- (၁၃) မိဖုရားစော အကြောင်း
- (၁၄) အမတ်ကြီး ရာဇသင်္ကြံကို ပြန်ခေါ်ရန် မိဖုရားစော လျှောက်ခန်း
- (၁၅) သရေပစ္စပတေ့ အတွက် မိဖုရားစော လျှောက်ခန်း
- (၁၆) မောင်းမငယ် တစ်ယောက် အတွက် မိဖုရားစော လျှောက်ခြင်း
- (၁၇) ခါးရမ်းသီး အကြောင်း
- (၁၈) မိဖုရားစော လောကဓံတရား လျှောက်ခြင်း
- (၁၉) အထက်သို့ ဆန်တက်ရေးအတွက် မိဖုရားစော လျှောက်ခြင်း
- (၂၀) မိဖုရားစောသည် အသင်္ခံယာ၊ ရာဇသင်္ကြံ၊ သီဟသူတို့ကို နန်းတင်ခြင်း အကြောင်း
- (၂၁) ပင်းယတွင် မိဖုရားစော နန်းဖွင့်မင်္ဂလာ စီမံပေးခြင်း
- (၂၂) အမှုထမ်းကောင်း အုတ်လှ အကြောင်း

ဟူသည့် ထူးခြားထင်ရှားသော အကြောင်းအရာ အဖြစ်အပျက်များကိုသာ ရွေးနုတ် တင်ပြခဲ့သည်။

ထို့အတူလျှင် ပင်းယ-စစ်ကိုင်းခေတ်၊ အင်းဝခေတ်၊ တောင်ငူခေတ်၊ ဒုတိယ အင်းဝခေတ်၊ ကုန်းဘောင်ခေတ်တို့မှလည်း ထူးခြား ထင်ရှားသော အကြောင်းအရာ အဖြစ်အပျက်များကိုသာ ရွေးနုတ် တင်ပြခဲ့သည်။

ဤသို့ တင်ပြရာ၌-

“မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ဟူရာ၌ မြန်မာလူမျိုး တစ်မျိုးတည်းကို ဆို

လိုသည် မဟုတ်။ မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းရင်းသား အားလုံးကို ဆိုလိုရင်း ဖြစ်သည်”^၁

ဟု သဘောပေါက် ယုံကြည်ထားသော ဦးဖိုးကျားသည် မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းရင်း သားတို့၏ ရာဇဝင်သမိုင်းတွင် ထူးခြား ထင်ရှားသော အကြောင်းအရာ အဖြစ်အပျက်များကိုလည်း အထူး ရွေးနုတ် တင်ပြခဲ့သည်။

- (၁) တရားစောင့်သော ရခိုင်မင်း (စောထီး) အကြောင်း
- (၂) ရခိုင်ပညာရှိ မဟာပညာကျော် အကြောင်း

စသည်ဖြင့် ရခိုင်ရာဇဝင်၊ ရခိုင်မှတ်တမ်း၊ မဟာပညာကျော် လျှောက်ထုံး တို့မှ တရားဓမ္မနှင့် ပြည့်ဝသော၊ ဉာဏ်ပညာနှင့် ကြီးရင့်သော၊ နည်းမှီး အတုယူဖွယ် ကောင်းသော အကြောင်းအရာ အဖြစ်အပျက်များကို ရွေးနုတ် တင်ပြခဲ့သည်။

- (၁) ဉာဏ်သွားသော တလိုင်း မဂဒူး အကြောင်း
- (၂) ရာဇဓိရာဇ် အကြောင်း
- (၃) သူရဲကောင်း ဥပါကောင်း အကြောင်း
- (၄) သူရဲကောင်း လဂွမ်းအိန် အကြောင်း
- (၅) သူရဲကောင်း မသလုံ အကြောင်း
- (၆) သူရဲကောင်း သမိန်ဘရမ်း အကြောင်း
- (၇) အမတ်သူရဲကောင်း အမွန်ဒယာ အကြောင်း
- (၈) ပညာရှိ အမတ်ဒိန် အကြောင်း
- (၉) အမတ် စောခံခတ် အကြောင်း

- (၁၀) ဓမ္မစေတီမင်း အကြောင်း
- (၁၁) ပညာရှိသမိန်ဘရမ်း အကြောင်း
- (၁၂) တရားစောင့်သောတလိုင်းမင်း (သုနက္ခတ်ရာဇ) အကြောင်း
- (၁၃) ဉာဏ်ကောင်း၍ ဘုရင်မ ဖြစ်သော မိန်းမတစ်ယောက်

စသည်ဖြင့် မွန်ရာဇဝင်၊ ရာဇဓိရာဇ် အရေးတော်ပုံကျမ်း၊ မွန်မှတ်တမ်း တို့မှ ထူးခြားထင်ရှားသော၊ လေးစား အတုယူဖွယ် ကောင်းသော အကြောင်း အရာ အဖြစ်အပျက်များကို ရွေးနုတ် တင်ပြခဲ့သည်။

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ရာဇဝင်ဖတ်စာ။ မူတ် (ဂ)။

- (၁) ကရင်လူမျိုးခေါင်းဆောင် ထော့မဲဖ
- (၂) ကရင်များ ဖားစည်ကို ရပုံ
- (၃) ငွေတောင်သူ ကရင်အမျိုးသမီး ဒွေးမယ်နော်
- (၄) မောင်တီ
- (၅) မင်းနန္ဒာနှင့် ရှင်မွေ့နွန်း

စသည်ဖြင့် ကရင်ရာဇဝင်၊ ကရင်မှတ်တမ်းများမှ ထူးခြားထင်ရှားသော၊ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသော အကြောင်းအရာများကို ရွေးနုတ် တင်ပြခဲ့သည်။

ထို့ကြောင့် 'မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ရာဇဝင်ဖတ်စာ' သည် မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းရင်းသားအားလုံး၏ လက်ရုံးရည်၊ ပညာရည်၊ နှလုံးရည်တို့ကို ထင်ရှားတောက်ပြောင်အောင် မီးမောင်း ထိုးပြသော စာအုပ်ကောင်း ဖြစ်ကြောင်း ပေါ်ထင်သည်။ ဇာတိသွေး ဇာတိမာန် တက်ကြွအောင် လှုံ့ဆော်သော စာအုပ်ကောင်း ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ဆိုရသော် မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းရင်းသားတို့ ချစ်ကြည် သွေးစည်းရေးကို တစ်ဖက်တစ်လမ်း အားဖြင့် ပြုဆောင်ပေးသော စာအုပ်ကောင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်ပေသည်။

ပထမံရသေ့ ဦးအောင်နှင့် မဟာဆွေ ဝေဖန်ချက်

“မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ရာဇဝင်ဖတ်စာ” စာအုပ်မှာ မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းရင်းသားတို့၏ ထူးခြားထင်ရှားသော အကြောင်းအရာ အဖြစ်အပျက်များကို ထုတ်နုတ် ရေးသားသော စာအုပ်ဖြစ်ရာ၊ ဦးဖိုးကျားသည် “မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်” တွင် မြန်မာအများ ယုံကြည်လက်ခံကြသော ပထမံရသေ့ ဦးအောင် အကြောင်းကို ထည့်သွင်း ရေးသားခဲ့သည်။

ဤသို့ “ပထမံရသေ့ ဦးအောင်” အကြောင်းကို ရေးသားရာ၌ ဦးဖိုးကျားက-

“မောင်ဖေရှင်-မမေတင် ပုံပြင်ဝတ္ထုတွင် ၎င်း၊ ၁၃၀၀ ပြည့်နှစ် ဝါခေါင်လထွက် သူရိယမဂ္ဂဇင်းတွင် တောင်တွင်းကြီးမြို့ ရှေး စာဟောင်းများ ရှာဖွေစုဆောင်းရေးအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးအုန်းဝေ ရေးသားချက် တွင် ၎င်း၊ အခြား စာဟောင်းတို့တွင် ၎င်း တွေ့ရချက်တို့ကို အခြေပြု၍ ရေးသားပါသည်။”^၁

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ရာဇဝင်ဖတ်စာ (၅)။ မူက-၃၇၆။

ဟု ဖော်ပြဝန်ခံသည်။ ထို့နောက် ပထမံရသေ့ ဦးအောင် အကြောင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသမျှကို သိရှိသမျှ ရေးသားထုတ်ဖော်သည်။ ဤသို့ ရေးသား ထုတ်ဖော်ရာ၌ ဦးဖိုးကျားက-

“ဖိုးသူတော်ဦးဝိုင်း၏ မြေးတော်၊ စစ်ကိုင်းမင်းနှင့် မြေးတော် ဆင်ဖြူရှင်မယ်တို့က ဖွားသော မြစ်တော် စကြာမင်းသည် ရေချ၍ အသတ် ခံရရာ၌၊ ဤ ဦးအောင်က ကယ်ယူထားသည်ဟု လူအများပင် ထင်မှတ် ကြသည်။ ရုပ်သေး ဇာတ်တို့၌ “စကြာမင်း ရေချ” ဇာတ်ကို များစွာ ပြလေ့ရှိ၏။ သို့ပြရာ၌ ရသေ့ဦးအောင်က ထို (ဖိုးဦး) တောင်မှ လာ၍ ကယ်ဆယ်ယူဆောင်သွားပုံကို တခမ်းတနား ပြကြ၏။ သို့ကြောင့်လည်း ယခုတိုင် လူအချို့တို့မှာ စကြာမင်း မသေသေး။ တစ်နေ့နေ့ ပြန်လာ မည်ဟု ယုံကြည်ကြ၏။ သို့ယုံကြည်ရာ၌ ‘စကြာမင်း’ ယောင်ဆောင်၍ ယုံကြည်တတ်၊ ယုံကြည်လွယ်၊ ပညာဉာဏ် ငယ်သူတို့ထံမှ ငွေကြေး လာဘ်လာဘကို လှည့်ဖြားလိမ်လည်၍ ယူတတ်ခြင်း၊ စကြာလောင်း ပေါ်တတ်၍ ရာဇဝတ်မှု တခါတရံ ခံရခြင်း စသော မနှစ်သက်ဖွယ် တို့ကို မကြာမကြာ ကြားရသည်။”^၁

ဟူ၍ မိမိ ထင်မြင်ချက်၊ မှတ်ချက်တို့ကို ပေးခဲ့သည်။ နောက် ဆက်လက် ၍-

“ထိုပထမံဆရာကြီး ရသေ့ဦးအောင်မှာ လောကီပညာ ထွက်ရပ် လမ်း ပေါက်မြောက်၍ လူတို့အား ကူညီ မ စ နိုင်သည်ဟု ယူဆကာ၊ ယခုအခါ မြန်မာပြည်၌ ထိုဆရာကြီးကို ကိုးကွယ်သူများ အတန်အများ ရှိ၍ ‘ဦးအောင်ဂိုဏ်း’ ဟုပင် ပေါ်ပေါက်ရှိနေလေတော့သတည်း။”^၂

ဟူ၍ မိမိ အတွေ့၊ အသိကို တင်ပြခဲ့သည်။

ဤသို့ ‘ပထမံ ရသေ့ဦးအောင်’ အကြောင်းကို ‘မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်’ စာအုပ်တွင် ဦးဖိုးကျား ထည့်သွင်း ရေးသားခြင်းမှာ လောကီပညာ ထွက်ရပ် ပေါက်သော လူထူး ဖြစ်ခြင်း၊ လူတို့အား ကူညီ မ စ သောသူ ဖြစ်ခြင်းတို့ ကြောင့် ဖြစ်ဟန်တူပေသည်။ ‘ပထမံ ရသေ့ဦးအောင်’ အကြောင်းကို မြန်မာ

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ရာဇဝင်စတုစာ (၃)။ မူက-၃၈၇-၃၈၈။

၂။ မဟာဆွေ၊ ဒမစကြာ။ မူက-၃၂။

နိုင်ငံ တိုင်းရင်းသားအများကပင် ကြားဖူးနားဝ ရှိနေကြသည်။ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သိသူကား မရှိသလောက် ရှားလှသည်။ ထို့ကြောင့် 'မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်' စာအုပ်တွင် 'ပထမ ရသေ့ဦးအောင်' အကြောင်းကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖတ်ရှုရသောအခါ လူအများစုမှာ နှစ်သက်လက်ခံကြသည်။

လူအချို့ကမူ တကယ် ရာဇဝင်အဖြစ်အပျက် အခိုင်အမာ မဟုတ်သော ပါးစပ် ရာဇဝင်ကို (နုနယ်သော ကလေးသူငယ်များ ဖတ်ရှုရသည့် ကျောင်းသုံး စာအုပ်မျိုးတွင်) မထည့်သွင်း မဖော်ပြသင့်ဟု မှတ်ထင် ယူဆကြသည်။ ဝေဖန်ကြသည်။ ထိုသို့ ဝေဖန်သူများအနက် စာရေးဆရာ မဟာဆွေလည်း ပါဝင်သည်။ မဟာဆွေက "ကျွန်ုပ်တို့ မိတ်ဆွေကြီး အမျိုးသား ပညာဝန် ဦးဖိုးကျားအားလည်း ထိုတရားခံထဲမှ လွဲဖယ်ခြင်းငှာ မတတ်နိုင်ပါ။ အကြောင်းမူကား 'ဝ တိုးတာဟာ မြန်မာတန်ခိုးပါတဲ့' ဟူသော မဆီမဆိုင် အဓိပ္ပာယ် သီချင်းသွားကဲ့သို့ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် တွင် ဘိုးဘိုးအောင် အကြောင်း ကလေးတွေ စိတ်ဓာတ်တွင် သွင်းပေးခဲ့သောကြောင့် တည်း။"

မဟာဆွေ၏ ဝေဖန်စာမှာ ပြင်းထန်လှသည်ဟု မှတ်ယူမိသည်။ ဦးဖိုးကျားသည် 'ပထမ ရသေ့ဦးအောင်' အကြောင်းကို ကြားသိ မှတ်သားရသည်အတိုင်း စေတနာကောင်းဖြင့် မျှမျှတတ ချင့်ချင်ချိန်ချိန် တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဦးဖိုးကျား၏ 'ပထမ ရသေ့ဦးအောင်' အကြောင်းကို ဖတ်ရခြင်းကြောင့် ကလေးသူငယ်တို့၏ စိတ်ဓာတ် ပျော့ညံ့သွားမည်ဟု မှတ်ထင်ခြင်းမှာ အစိုးရိမ်လွန်ခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။ ဦးဖိုးကျား ကိုယ်တိုင်က 'ပထမ ရသေ့ဦးအောင်' ကို မှီ၍ လိမ်ညာသူများ ရှိကြောင်းကိုပါ ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပေရာ၊ ကလေးသူငယ်များအဖို့ ဆင်ခြင်စရာ၊ တွေးတောစရာ အသိဉာဏ် ရင့်သန်တိုးပွားစေမည့် အကျိုးကျေးဇူးထူးကိုပင် ရရှိနိုင်ပေသည်ဟု မှတ်ယူနိုင်ပေသည်။

မြိုင် သုံးသပ်ခြင်း

"မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်" စာအုပ်တွင် 'ပထမ ရသေ့ဦးအောင်' ထည့်သွင်းထားခြင်းအတွက် မကျေနပ်၍ ဝေဖန်သူ တစ်ဦးစ၊ နှစ်ဦးစ ရှိသည်မှာအပလူအားလုံးပင် 'မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်' စာအုပ်ကို နှစ်သက်ချီးကျူးကြပေသည်။

ကိုယ့်တိုင်း ကိုယ့်ပြည်ကို ချစ်မြတ်နိုးစိတ်၊ ကိုယ့်လူမျိုး ကိုယ့်သားချင်း အပေါ် ချစ်ခင်တွယ်တာစိတ်၊ လွတ်လပ်ရေးကို မြတ်နိုးသော စိတ်၊ အမှန် တရားကို လိုလားသော စိတ် စသော စိတ်ကောင်း စေတနာကောင်းများကို 'မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်' စာအုပ်မှတစ်ဆင့် ဖတ်ရှုသူတို့၏ သည်းပွတ် နှလုံးတွင်း သို့ စိမ့်ဆင်း ယိုစိမ့်ပြီး၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးကို ရရှိအောင်၊ ရရှိသော လွတ်လပ်ရေးကို မဆုံးရှုံးရအောင်၊ မြတ်မြတ်နိုးနိုး ထိန်းသိမ်းချင်အောင် ပြုဆောင်ခဲ့သည်ဟုပင် ပြောစမှတ်ပြုကြသည်။

ဦးဖိုးကျားအား ရာဇဝင်ဆရာအဖြစ် အထွတ်သို့ တင်သော စာအုပ်ကား 'မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်' စာအုပ်ကောင်းပင် ဖြစ်သည်တကား။ ဦးဖိုးကျားကို နောင်လာနောင်သားများ အမှတ်ရစေမည့် ရာဇဝင် စာအုပ်ထူးကား 'မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်' စာအုပ်ကောင်းပင် ဖြစ်သည် တကား။

သီပေါမင်း ပါတော်မူ အရေးတော်ပုံ

"မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်" စာအုပ်ကြောင့် ရာဇဝင်ဆရာအဖြစ် ထင်ရှားကျော်စောသော ဦးဖိုးကျားသည် ၁၉၃၆ ခု ဖေဖော်ဝါရီလတွင် "သီပေါမင်း ပါတော်မူ အရေးတော်ပုံ" စာအုပ်ကို ရေးသား ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဤသို့ "သီပေါမင်း ပါတော်မူ အရေးတော်ပုံ" စာအုပ်ကို ရေးသားထုတ်ဝေခြင်း အကြောင်းကို ဦးဖိုးကျားက ဤသို့ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ တင်ပြခဲ့သည်။

"၁၂၉၇ ခု၊ နတ်တော်လဆန်း ၅ ရက် (၁၉၃၅ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၉ ရက်) သောကြာနေ့တွင် မြန်မာပြည် သုတေသနအသင်း (Burma Research Society) က ကြီးမှူးလျက် ရန်ကုန်မြို့ ဆေးကောလိပ်ကျောင်းကြီး၌ မစ္စတာနွိုက်စ် (Mr. Noyce) ဆိုသူ၏ ရေးသားချက် ဖြစ်သော သီပေါဘုရင် ပါတော်မူ အကြောင်းကို ဖတ်ပြလေသည်။

မြန်မာပြည် သုတေသနအသင်းမှာ ရှေး အဟောင်းအမြင်း၊ ရာဇဝင်၊ စာပေအရပ်ရပ် ဗဟုသုတ အတွက်ကိုသာလျှင် ရည်ရွယ်ရင်း သက်သက် ရှိလေရကား ထိုရေးသားချက်တို့ မှန်ကန်သည် မမှန်ကန်သည်၊ မသင့်လျော်သော စကားအဓိပ္ပာယ် ပါသည် မပါသည် စသည်တို့မှာ ထိုအသင်း၏ ကိစ္စတာဝန် မဟုတ်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယုံကြည်သည်။ သို့ မဟုတ်ကြောင်းကိုလည်း ထိုအသင်းက ရှင်းလင်း ကြော်ငြာပြီး ဖြစ်လေသည်။

မစ္စတာစွဲကွဲကန် ဆိုသူကား သီပေါဘုရင်ကို ဖမ်းယူစဉ်က လိုက်ပါလာရသူ ကာနယ်စလေဒင် (Colonel Sladen) ၏ အတွင်း လူယုံတော် ဖြစ်သည် ဆိုသည်။ ထိုသို့ ဖမ်းဆီး သိမ်းယူသော အဖြစ်အပျက်တို့ကို ကိုယ်တိုင် တွေ့မြင်လိုက်ရသူဟု ဆိုသည်။

ထိုမစ္စတာစွဲကွဲကန် ရေးသားချက်တို့တွင် မမှန်သော အကြောင်းများ၊ တချို့တဝက်သာ မှန်သော အကြောင်းများ၊ မသင့်လျော်သော စကားအသုံးအနှုန်း အဓိပ္ပာယ်များလည်း ပါရှိလေသည်။

ထိုမစ္စတာစွဲကွဲကန် ရေးသားခြင်း မပြုမီ ရှေးကာလ ကြာမြင့်စွာကပင် စ၍ အင်္ဂလိပ် စသော ဥရောပတိုက်သားတို့သည် ခရီးသည်စာတမ်း စာအုပ်အဖြစ်၊ ရာဇဝင်အဖြစ်၊ ဆောင်းပါးအဖြစ် ... စသည်ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ အကြောင်းကို ရေးကြရာ၌လည်း မှားသည့် နေရာ၌ မှား၊ တချို့မှာ မှန်တဝက်-မှားတဝက်၊ ဝှက်သည့် နေရာ၌ ဝှက်၊ စိတ်ပျက်စရာ စိတ်နာစရာ ... စသည်ဖြင့် များစွာ ရေးကြလှလေပြီ။

မစ္စတာ ကော်စ်၊ မစ္စတာဟာဗီ (Mr.S.W Cocks, Mr.G.E. Harvey) တို့၏ မြန်မာရာဇဝင် တို့မှာကား ကျောင်းသုံးများပင် ဖြစ်၍ လူသိများလေသည်။ အခြား စာအုပ်စာတမ်း တို့မှာကား ထိုဘက်၌ လိုက်စားသူတို့သာ သိရှိကြလေသည်။

ထိုသို့သော အချက်အလက်တို့ကို တနေ့နေ့ ပြန်လှန်ချေပ ရေးသားမည်ဟု ကျွန်ုပ်စိတ်တွင် ထားခဲ့သည်ကား ကာလ ကြာလေပြီ။ စင်စစ်သော်ကား ကျွန်ုပ်သည် အင်္ဂလိပ် ၈ တန်း၊ ၉ တန်း၊ ၁၀ တန်းတို့၌ ထိုနိုင်ငံခြားသားတို့ ရေးကြသော မြန်မာရာဇဝင်ကို သင်ရသော အခါကာလ၊ လွန်ခဲ့သော အနှစ် ၂၀ ကျော်ကပင် ထိုစိတ်ကို ထားခဲ့လေသည်။

ယခု မစ္စတာစွဲကွဲကန် ရေးသားချက်နှင့် ပတ်သက်၍ အကြောင်းစနက် ပေါ်လာလေသဖြင့် ထိုဆိုခဲ့သော နိုင်ငံခြားသားတို့ ရေးသားချက်အရပ်ရပ်တို့ကိုပါ ရော၍ အချက်အလက် ဆိုင်ရာလောကကိုသာ ထုတ်ဖော် ချေပ ရေးသားလိုက်ရပေသည်။

ထိုကျွန်ုပ်၏ ရေးသားချက်တို့ကို ၁၂၉၇ ခု၊ တပို့တွဲလဆန်း ၁၀ ရက် (၁၉၃၆ ခု၊ ဖေဖွာရီလ ၁ ရက်) စနေနေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ အစိုးရဟိုက်စကူးကျောင်း ခန်းမကြီး၌ ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် ဖတ်ပြောလေသည်။

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

ထိုသို့ ဖတ်ပြောရန်အတွက် ရန်ကုန်မြို့ လူငယ်များ ကြီးပွားရေး အသင်းက ကြီးမှူးကာ ဝတ်လုံတော်ရ ဦးသိမ်းမောင်က အစည်းအဝေး ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါလေသည်။

ထိုသို့ ဖတ်ပြောစဉ်က အချိန်ကို ငဲ့၍ အကျဉ်းမျှသာ ဖတ်ပြော ခဲ့သည်ကို ယခု ထပ်ဖြည့် ချဲ့ထွင်ပြင်ဆင်ကာ 'သီပေါမင်း ပါတော်မူ အရေးတော်ပုံ' ဟူသော စာအုပ်ငယ် အဖြစ်ဖြင့် ရိုက်ထုတ်လိုက်ပါသည်။^၁

ဦးစိုးကျား၏ ချေပချက်

ကာနယ်စလေဒင်၏ လူယုံတော်ဆိုသူ မစ္စတာနွိုက်စ် (Mr. Noyce) ၏ ပြောကြားချက်၊ ရာဇဝင်ဆရာ မစ္စတာ ကော်စ် (Mr. S.W. Cocks) ၊ မစ္စတာဟာဗီ (Mr. G. E. Harvey) တို့၏ ရေးသားချက်တို့ကို ခြုံကြည့် သော အခါ-

(က) မြန်မာမင်းတို့သည် အင်္ဂလိပ်အရာရှိမှ စ၍ ကျေးတော်မျိုး၊ ကျွန်တော်မျိုးတို့ကို ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်သောကြောင့် လည်း ကောင်း၊ ဆွေတော် မျိုးတော် စသော လူများစွာတို့ကို ရက်စက် စွာ သတ်ဖြတ်သောကြောင့် လည်းကောင်း သီပေါမင်းပိုင် အထက်မြန်မာနိုင်ငံကို အင်္ဂလိပ်တို့က သိမ်းယူရသည်။

(ခ) ငမောက်ကျောက်ကို အင်္ဂလိပ်တို့ မယူ။ အခြားပစ္စည်းများ ကိုလည်း မတရား သိမ်းယူခြင်း မရှိ။

(ဂ) မြန်မာဘုရင် သီပေါမင်းသည် "သူပုန်မင်း" ဖြစ်သည်- ဟူသော စွပ်စွဲချက် သုံးရပ် တွေ့ရှိရသည်ဟု ဆိုကာ ဦးစိုးကျားသည် ထို အချက်များကို တစ်ချက်ချင်း ချေပ ရေးသားသည်။

ဤသို့ ချေပ ရေးသားရာ၌ ဦးစိုးကျားက အင်္ဂလိပ်လူမျိုးများ အပါ အဝင် ဥရောပတိုက်သားတို့ မြန်မာပြည် အပါအဝင် အရှေ့တိုင်းသို့ လာ ရောက်ကြခြင်းမှာ အပျော်အပါး၊ ပျော်ပွဲစား၊ ဘုရားဖူးလာခြင်း မဟုတ်။ အများအားဖြင့် လောဘလျှင် အကြောင်းခံ ရှိသော ကုန်စည်သွယ်ရေး၊

၁။ ဦးစိုးကျား၊ သီပေါမင်း ပါတော်မူ အရေးတော်ပုံ။ မူက်-၁-၃။

စားကျက်သစ် ရှာရေး၊ နယ်ပယ် ချဲ့ထွင်ရေးများအတွက် လာရောက်ခြင်း ဖြစ်ကြသည်ဟု ဆိုသည်။ ထိုသို့ လာရောက်ကြပြီးနောက် ဆိုင်ရာ နိုင်ငံ၊ ပြည်နယ်တို့၏ ဘုရင် စသော အကြီးအမှူးတို့ထံမှ အသနားခံ တောင်း ယူ၍ ဖြစ်စေ၊ လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ ပေး၍ ဖြစ်စေ၊ တိုက်ယူ၍ ဖြစ်စေ၊ အခြား တစ်နည်းနည်းဖြင့် ဖြစ်စေ မြေကွက်နေရာများ ယူပြီးနောက် ကုန်တိုက် စသည် တည်ဆောက်၍ အခြေတည်ကြသည်။ ထို့သည့်နောက် တစ်နည်း နည်း အားဖြင့် အနေးနှင့် အမြန်၊ ထိုထို ဆိုင်ရာ နယ်ပယ် တိုင်းနိုင်ငံတို့ သည် ယင်းတို့ လက်တွင်းသို့ သက်ဆင်းခြင်းသာလျှင် အဆုံး ရှိလေကုန် တော့၏ဟု ဆိုသည်။ ဤသို့လျှင် ဥရောပတိုက်သား နယ်ချဲ့တို့၏ လုပ်ရိုး လုပ်စဉ်၊ ကျင့်ရိုးကျင့်စဉ်ကို အခြေအမြစ်မှ ထုတ်ဖော်တင်ပြသည်။ ထို့ နောက် ထို ကျင့်ရိုးကျင့်စဉ်အတိုင်း အင်္ဂလိပ်တို့ ကျင့်ဆောင်ခဲ့ပုံကို အသေး စိတ် ဖော်ပြသည်။ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ စစ်ပွဲသုံးကြိမ် ဖြစ်ရခြင်းနှင့် အင်္ဂလိပ် တို့၏ နိုင်ငံထက်စီးနင်း ပြုဆောင်ပုံများကို တိတိကျကျ ထုတ်ဖော်သည်။

ထို့နောက် 'အင်္ဂလိပ် လက်အောက်ခံတို့ကို နှိပ်စက်သည်' ဟူသော အချက်နှင့် 'မင်းညီမင်းသား စသော လူများစုတို့ကို ရက်စက်စွာ သတ် ပစ်သည်' ဟူသော အချက်တို့ကို ဦးစွာ ချေပသည်။

“အင်္ဂလိပ် လက်အောက်ခံတို့ကို နှိပ်စက်သည်” ဟူသော အချက် နှင့် စပ်ဆိုင်သည့် ဖြစ်ရပ်လေးခုကို စုံစမ်း ထုတ်ဖော်ပြီးနောက်-

“ထိုအမှုတို့နှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာတို့က အလွန်လိုက်လျောစွာ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းသည် အင်္ဂလိပ်တို့ ကျေနပ်လောက်ဖွယ် ဖြစ်သည်။ အယုတ်သဖြင့် အင်္ဂလိပ်တို့က စစ်ပြု၍ တိုင်းပြည်ကို သိမ်းလောက်အောင် ကြီးကျယ်သော အကြောင်းများ မဟုတ်ချေ။”^၁

ဟု ချေပသည်။

“မင်းညီမင်းသား စသော လူများစုတို့ကို သတ်ပစ်သည်” ဟူသော အချက်နှင့် ပတ်သက်၍-

“ဤအချက်ကို ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်တိုင် ဝမ်းနည်းလှ၏။ မလွဲသာ၍ သာ စားမြို့ပြန်ရတော့သည်”^၂

၁။ ဦးစိုးကျား၊ သီပေါမင်း ဝါတော်မူ အရေးတော်ပုံ။ မျက်-၁၉။
 ၂။ ဦးစိုးကျား၊ သီပေါမင်း ဝါတော်မူ အရေးတော်ပုံ။ မျက်-၂၁။

ဆိုကာ သီပေါမင်း လက်ထက် မင်းညီမင်းသား ၄၀ ကျော် သတ်ပစ်မှုကို အရှိအတိုင်း တင်ပြသည်။ ထိုသို့ တင်ပြပြီးနောက်-

“ဤသို့ မင်းသွေးများ သေကျေ ပျက်စီးခြင်းအတွက် ဘုရင်၊ မိဖုရား၊ မှူးမတ်၊ လက်သုံးတော်ကိုင်တို့ကို အပြစ်မတင်လိုဘဲ။ ထိုအခါ က မြန်မာနိုင်ငံတွင် တမင်း တက်လျှင် ဆွေသား မျိုးသားတို့ကို စိုးရိမ် ရ၍ ဖယ်ရှားခြင်း ထုံးစံ ရှိနေသည်ကိုသာ အပြစ်တင်ဖွယ် ရှိသည်ဟု ယူဆသင့်သည်။”^၁

ဟု ဆိုပြီးနောက် ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဤသို့ ဖယ်ရှားရသော ထုံးစံ အနှံ့အပြား တွေ့ရပုံကို ဖော်ပြသည်။ ထို့ပြင် အင်္ဂလိပ်ရာဇဝင်၌ နန်းတက်မှု-ရမှုနှင့် စပ်၍ ဆွေသား မျိုးသားချင်းသော် လည်းကောင်း၊ နီးစပ်သူသော် လည်း ကောင်း ရက်စက်စွာ အသတ်အဖြတ်ခံရသည့် အဖြစ်အပျက်များကို ထုတ် နုတ် တင်ပြသည်။ ထိုသို့ တင်ပြပြီးမှ-

“မစ္စတာ ကောက်၊ မစ္စတာ ဟာဗီ၊ မစ္စတာနွိုက် စသော အရေး သမား၊ အပြောသမားတို့သည် ထိုမြန်မာမင်းသား၊ မင်း မြေးများ အသတ် ခံရသည်ကို များစွာစက်ဆုပ် ကြောက်လန့် ဝမ်းနည်းကြသည် ဆိုရာ၌ ပြခဲ့သော အင်္ဂလိပ်ရာဇဝင် စသည်တို့တွင် ပါသော သတ်ဖြတ်မှုတို့ကို သိရသောအခါ၊ ဝါ၊ သတိရသောအခါ ကမ္ဘာလောကကြီး၏ သဘော အဖြစ်အပျက်ကို ပိုမိုနားလည်၍ သက်သာရာ ရကြလိမ့်မည်ဟု မြော်လင့် ၏။”^၂

ဟု သာသာနှင့်နာနာ ချေပသည်။

ထို့နောက် ဦးဖိုးကျားက “ဇမောက်ကျောက်” ကို အင်္ဂလိပ်တို့ မယူ။ အခြား ပစ္စည်းများကိုလည်း မတရား သိမ်းယူခြင်း မရှိ ဟူသော အချက်ကို ချေပသည်။

မစ္စတာနွိုက်၏က ဇမောက်ကျောက်ကို သီပေါမင်းက ဆံထိုးအဖြစ် နှင့် ဦးခေါင်းတွင် စိုက်ကာ ကိုယ်တိုင် ယူဆောင်ကာ သင်္ဘောသို့ ဆင်းသွား

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ သီပေါမင်း ပါတော်မူ အရေးတော်ပုံ။ မျက်-၂၆။

၂။ ဦးဖိုးကျား၊ သီပေါမင်း ပါတော်မူ အရေးတော်ပုံ။ မျက်-၃၄။

သည် ဟူသော အဆိုမှာ မဟုတ်မမှန် အခြေအမြစ် မရှိကြောင်းကို ဦးဖိုးကျားက-

- (၁) ကုန်းဘောင် ရာဇဝင်၊
- (၂) စတုတ္ထသမီးတော်၏ အရေးတော်ပုံ၊
- (၃) စတုတ္ထသမီးတော်၏ ရှင်းလင်းချက်၊
- (၄) တတိယသမီးတော်၏ ရေးသားချက်၊
- (၅) သီပေါမင်း၏ အပါးတော်မြဲ ဦးစံရွှေ၏ ဂီရိရတနာ ဆောင်းပါးမဟာ

တို့ကို ကိုးကား ချေပသည်။ ကာနယ်စလေဒင်၏ လက်သို့ အပ်ရသော ငမောက်ကျောက် အပါအဝင် ရတနာပစ္စည်းများ စာရင်းကို (ကုန်းဘောင် ရာဇဝင်နှင့် စတုတ္ထသမီးတော်၏ အရေးတော်ပုံ စာအုပ်များတွင် ဖော်ပြသည့် အတိုင်း) ထုတ်ဖော် စာရင်းတင်သည်။ ထို့နောက်-

“အထက်တွင် ပြပြီးသော ပစ္စည်းအရပ်ရပ်တို့ကို ကာနယ်စလေဒင်က သူခိုး ဓားပြမှ ကာကွယ်ရန် အပ်ထားဖို့ အကြောင်း။ အိန္ဒိယသို့ ရောက်မှ ပြန်၍ ပေးပို့ ဆက်သပါမည် ဆိုသဖြင့် အပ်လိုက်ရခြင်း ဖြစ်သည်။ ကာနယ်စလေဒင်သည် အင်္ဂလိပ်အစိုးရ အရာရှိ နိုင်ငံရေး အရာရှိ ဖြစ်သဖြင့် ကာနယ်စလေဒင်အတွက် အင်္ဂလိပ်အစိုးရမှာ တာဝန်မကင်းနိုင်။”^၁

ဟူ၍ အင်္ဂလိပ်တို့၏ မတော်မတရားမှုကို ထောက်ပြပြီး အပြစ်တင် ချေပသည်။

“မြန်မာဘုရင် သီပေါမင်းသည် သူပုန်မင်း ဖြစ်သည်” ဟူသော အသုံးအနှုန်းကို ၁၉၃၅ ခု ဒီဇင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့ထုတ် ရန်ကုန်တိုင်း အင်္ဂလိပ် သတင်းစာတွင် (Survivors of the Burmese War) မြန်မာစစ်ပွဲ မီလိုက်သူများ ဟူသော ဆောင်းပါး တစ်စောင်တွင် တွေ့ရကြောင်း ဖော်ပြသည်။ ထို့နောက် ဦးဖိုးကျားက-

“သီပေါဘုရင်မှာ မြန်မာနိုင်ငံ အထက်ပိုင်း၏ ဘုရင် ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်ဘုရင်၏ လက်အောက်ခံ မဟုတ်။ မည်သည့် ဘုရင်၏ လက်

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ သီပေါမင်း ပါတော်မူ အရေးတော်ပုံ၊ မျက်-၄၈။

အောက်ခံမျှ မဟုတ်။ သီပေါဘုရင်က အင်္ဂလိပ်ဘုရင်ကို တိုက်ခိုက်ရာ၌ ပြည်ထောင်ချင်းချင်း ဂုဏ်တူ ဘုရင်ချင်း တိုက်ခြင်း ဖြစ်ရကား သီပေါဘုရင်ကို သူပုန်ဟု မဆိုရ၊ မဆိုထိုက်။

သို့ပါလျက်နှင့် သီပေါဘုရင်ကို သူပုန်ဘုရင်ဟု ဆိုခြင်းမှာ-

(က) ထို 'Rebel'-'သူပုန်' ဆိုသော စကားကို သုံးသော အင်္ဂလိပ်တို့သည် မိမိတို့ ဘာသာစကား၏ အဓိပ္ပာယ်ကို မှန်ကန်ကျနစွာ မတတ်၊ မသိ၊ နားမလည်သူများသော်လည်း ဖြစ်ရာသည်။

(ခ) သို့မဟုတ် သီပေါဘုရင်၏ ဘုရင်သီးခြား အဖြစ်ကို မသိသူများ သော်လည်း ဖြစ်ရာသည်။

(ဂ) သို့မဟုတ် ပျော်ပျော်ပါးပါး စားစားသောက်သောက် ရှိကြစဉ် ပြောမိပြောရာ ပြောကြခြင်းသော်လည်း ဖြစ်ရာသည်။"^၁

ဟု အချက်ကျကျ ချေပသည်။

ထိုသို့ အဓိက အကြောင်း သုံးရပ်ကို ချေပရုံမက အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ တတိယစစ် ဖြစ်ရခြင်း အကြောင်းရင်းများအနက် ဘုံဘေဘားမား သစ်ကုမ္ပဏီကို ညှဉ်းပန်းခြင်းကို အကြောင်းတစ်ရပ် အနေဖြင့် အင်္ဂလိပ်တို့ တင်ပြကြရကြောင်း၊ စင်စစ်သော်ကား အပေါ်ယံ သာမည အကြောင်းသာ ဖြစ်၍ (၁) ပြင်သစ်တို့ လွှမ်းမိုးလာခြင်း၊ (၂) ကျွန်းသစ်၊ ရေနံ၊ ပတ္တမြား စသော အဖိုးတန် ဝတ္ထုပစ္စည်းများကို အလိုရှိခြင်းတို့သည်သာ တတိယစစ် ဖြစ်ရခြင်း၏ အကြောင်းရင်းကြီးများ ဖြစ်ကြောင်း ထောက်ပြသည်။

ထို့ပြင် အထက်မြန်မာနိုင်ငံကို အင်္ဂလိပ်တို့ သိမ်းယူရာ၌ ကင်းဝန်မင်းကြီး၏ ပယောဂ မကင်းဟု ကင်းဝန်မင်းကြီး အပေါ်၌ အပြစ်ဖို့လျက် ရှိကြသည့် အချက်ကိုလည်း ရှင်းလင်းသည်။ ကင်းဝန်မင်းကြီး၏ ကြံစည်ရင်း စေတနာကောင်းကြောင်း၊ အကြံအစည်များ မအောင်မြင် ပျက်စီးပြီးလျှင် နောက်ဆုံး၌ မလည်မပတ် ဖြစ်၍ မလိမ့်တပတ် ခံလိုက်ရခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြသည်။

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ သီပေါမင်း ပါတော်မူ အရေးတော်ပုံ။ မျက်-၆၇။

ဦးဖိုးကျား၏ နိဂုံးစကား

ဤသို့ဖြင့် ဦးဖိုးကျားသည် “သီပေါမင်း ပါတော်မူ အရေးတော်ပုံ” စာအုပ်တွင် မြန်မာများဘက်မှ မားမားမတ်မတ် ရပ်တည်ကာ မတော်မတရား ပြောဆိုချက်များကို ချက်ကျကျ ချေပ ရေးထားသည်။ ထိုသို့ ရေးသားပြီး နောက်-

“(သီပေါဘုရင်) နတ်ရွာစံသည်မှ ယခုအထိ၊ အနှစ် ၂၀ ခန့်အတွင်း ၌ စာတအုပ်တွင် လူသတ်ကြီး၊ ယစ်ထုပ်ကြီး သဘောဖြင့် ၎င်း၊ ၁၉၃၄ ခုနှစ် အင်းဝ တံတားကြီး ဖွင့်ပွဲနှင့် စပ်၍ ရေးကြစဉ် သီပေါဘုရင်ကို ယုတ်ညံ့သောသား ဟူ၍ ၎င်း၊ မစ္စတာရှိုက်စ်က သီပေါဘုရင်ကို ဖမ်းယူ စဉ်က သီပေါဘုရင်မှာ စက်တိုင်သို့ သတ်ရန် ယူဆောင်သွားသော ရာဇဝတ်ကောင်ကဲ့သို့ အလွန် ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်သောပုံ ပေါ်နေ ကြောင်း ဟူ၍ ၎င်း၊ အင်္ဂလိပ် သတင်းစာ တစောင်၌ သူပုန်မင်း ဟူ၍ ၎င်း အမျိုးမျိုး စွပ်စွဲ ဆဲရေး ရေရွတ်ကြလေသည်။

ဤမျှ ရဲ့ကြမ်းသော စကားတို့မှာ ရပ်ကြီး ပြည်မသားတို့၏ အသုံးအနှုန်း မဟုတ်ကုန်။ ထိုမှတပါးလည်း ပညာရှိ သူတော်ကောင်း တို့၏ နား၌ အဝင်ဆိုး၍၊ အကျိုးလည်း တစုံတရာ မရှိ၊ ၎်းတိတိ ကြမ်းချော်ချော်နှင့် အတော်ယုတ်မာ ညစ်ညမ်းသော ဆဲရေး ရေရွတ် ခြင်းများသာ ဖြစ်ကုန်၏။ ခံရသူမှာ မထောင်းတာ၊ ပြောဆိုရသူတို့ အတွက်မှာကား ရှက်တတ်လျှင် အတန် ရှက်ဖွယ်ကောင်းသော စကား မျိုးများ ဖြစ်ချေ၏တမဲ့။”^၁

ဟူ၍ သာသာနှင့် နာအောင် ချေပ ရေးသားသည်။ ထို့နောက်-

“မြန်မာနိုင်ငံ ဆုံးရခြင်းသည် ၎င်း၊ ကွယ်လွန်ပြီး မင်းတို့နှင့်တကွ မြန်မာတိုင်းရင်းသားတို့ပါ မကြာမကြာ စော်ကား ရန်စ၊ မထိမဲ့မြင် ပြုခြင်းကို ခံရခြင်းသည် ၎င်း ကျွန်ုပ်တို့ ဖျင်းညံ့ တန်ခိုး အဆိပ် မရှိ လေသောကြောင့် ဖြစ်ရသည်။ ဤနည်းအတိုင်း အိပ်မောကျ၍ နေကြ လျှင် ထို့အောက် ကျွန်ုပ်တို့ လျှောကျ၍ အမျိုးပါ ပျောက်ဆုံးမည်

၁။ ဦးဖိုးကျား။ သီပေါမင်း ပါတော်မူ အရေးတော်ပုံ။ မျက်-၈၀။

စင်းစင်းတည်း။ သို့ငှာရကား၊ ကျားကျား-မမ၊ ကြီးကြီး-ငယ်ငယ်၊ ရှင်ရှင်-လူလူတို့သည် သတိတရား ကြီးစွာဖြင့် မိမိတို့ တိုင်းပြည် တိုးတက် ကြီးပွား ချမ်းသာရေးကို မဆုတ်မနစ်သော လုလွှာ ဝိရိယဖြင့် စီမံဆောင်ရွက်ကြကုန်ရာသတည်း။”^၁

ဟူ၍ နိဂုံးစကား ပြောကြားရင်း သူ့ကျွန်ဘဝ နေကြရသော မြန်မာများကို သွေးထိုး လှုံ့ဆော်ခဲ့သည်။

ဤသို့ အချက်ကျကျ ချေပနိုင်ခြင်း၊ မြန်မာတို့၏ အေးနေသော သွေးကို နွေးသွားအောင် လှုပ်နိုင်ခြင်း စသော ဂုဏ်တို့ကြောင့် “သီပေါမင်း ပါတော်မူ အရေးတော်ပုံ” မှာ စာအုပ်ငယ်လေးပင် ဖြစ်လင့်ကစား အထူး ကျော်စောလေသည်။ ဦးဖိုးကျား၏ ဂုဏ်သတင်းကိုလည်း အပျံ့အနှံ့ ထင်ရှားအောင် ပြုဆောင်နိုင်ပေသည်။

တိုးတက်ရေးမှ စာအုပ်ရည်ညွှန်းချက်

“သီပေါမင်း ပါတော်မူ အရေးတော်ပုံ” စာအုပ်ကို မျိုးချစ်စိတ် ထက်သန်သော မြန်မာတိုင်း အထူးနှစ်သက် ချီးကျူးကြသည်။ ထိုအချက်သည် ၁၉၃၆ ခုနှစ် ဧပြီလထုတ် တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်းပါ “စာအုပ် ရည်ညွှန်းချက်များ” တွင် ထင်ရှားသည်။ “သီပေါမင်း ပါတော်မူ အရေးတော်ပုံ” နှင့် ပတ်သက်၍ စာအုပ်ရည်ညွှန်းချက်တွင် ဤသို့ ဖော်ပြပါသည်။

“အထက်ပါ စာအုပ်မှာ ရတနာပုံ-ဒုတိယနန်းစံ အရှင် သီပေါမင်းတရားကြီးအား မစ္စတာနွိုက်စ် စသော လူမျိုးခြားတို့က မတရားစွာပြောဆိုကြသည်ကို ခိုင်လုံသော အကိုးအကား အထောက်အထားများစွာတို့ဖြင့် အမျိုးသားပညာဝန်မင်း ဦးဖိုးကျားက အခြေအမြစ်က ဖော်၍ ချေပ ရေးသားထားသော စာအုပ်ဖြစ်ရကား၊ ဇာတိသွေး ဇာတိမာန်ကို ထက်သန်လိုသူ၊ ရာဇဝင်ပညာကို ဆည်းပူးသူတိုင်း တအုပ်လျှင် ၄ နှုန်းဖြင့် ရန်ကုန်မြို့၊ ကာလပတ်လမ်း၊ နံပတ် ၁၇၈၊ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် စာပုံနှိပ်တိုက်တွင် ဝယ်ယူ ဖတ်ရှုကြရန် သင့်လျော်ပေသည်။

ဤစာအုပ်ကို ယခုအတိုင်း မြန်မာဘာသာနှင့် မြန်မာပြည်တွင်

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ သီပေါမင်း ပါတော်မူ အရေးတော်ပုံ။ မူကဲ-၈၀။

သာ ပျံ့နှံ့၍ သိစေခြင်းကို ပမာန မထားဘဲ၊ ကမ္ဘာက သိအောင် အင်္ဂလိပ် ဘာသာဖြင့် ပြန်ဆို ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေရန် သင့်လျော်ကြောင်း ကျွန်ုပ်တို့ က အကြံပေးပါသည်။”^၁

ခေတ်မှီ မြန်မာရာဇဝင် အကျဉ်း

“သီပေါမင်း ပါတော်မူ အရေးတော်ပုံ” စာအုပ် ထုတ်ဝေပြီးနောက် ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် ဦးဖိုးကျားသည် “ခေတ်မှီ မြန်မာရာဇဝင်အကျဉ်း” စာအုပ် ကို ထုတ်ဝေသည်။ “ခေတ်မှီ မြန်မာရာဇဝင်အကျဉ်း” စာအုပ်မှာ အလယ် တန်း ကျောင်းများတွင် အသုံးပြုရန် ရည်မှန်းပြီး ပြုစုထားသော စာအုပ် ဖြစ်သည်။ စာအုပ် ပြုစုပြီးသောအခါ ကျောင်းသုံးစာအုပ် ကော်မတီထံသို့ အလယ်တန်း ကျောင်းသုံးစာအုပ်အဖြစ် အသုံးပြုရန် ၁၉၃၆ ခုနှစ် မေလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ခွင့်ပန်အကြောင်းကြားရာ၊ မြန်မာပြည်ရှိ အလယ်တန်း ကျောင်းများတွင် အသုံးပြုရန် ခွင့်ပြုကြောင်း စာကို ၁၉၃၇ ခု မေလ ၂၆ ရက် နေ့တွင် ရရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ခွင့်ပြုသည့်နှစ် ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် “ခေတ်မှီ မြန်မာရာဇဝင်အကျဉ်း” စာအုပ် ပေါ်ထွက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ စာမျက်နှာ ၂၅၆ မျက်နှာ ပါရှိပြီး-

- (၁) မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းရင်းသားများ၊
- (၂) တကောင်းခေတ်၊
- (၃) သရေခေတ္တရာခေတ်၊
- (၄) ပုဂံခေတ်၊
- (၅) ပင်းယနှင့် စစ်ကိုင်းခေတ် (ပထမ ရှမ်းခေတ်)၊
- (၆) အင်းဝခေတ်၊
- (၇) ဒုတိယ ရှမ်းခေတ်၊
- (၈) တောင်ငူမင်းဆက်၊
- (၉) ဒုတိယ အင်းဝခေတ်၊
- (၁၀) ကုန်းဘောင်-ရွှေဘိုခေတ်၊
- (၁၁) နောက်ဆက်တွဲ မှတ်ချက်များ

ဟူ၍ အခန်း (၁၁) ခန်း ပါဝင်သည်။

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ သီပေါမင်း ပါတော်မူ အရေးတော်ပုံ။ မျက်-၈၄။

“ခေတ်မှီ မြန်မာရာဇဝင် အကျဉ်း” ဟူသော အမည်ကို မှည့်ခေါ်ရခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးဖိုးကျားက-

“မြန်မာရာဇဝင်-စာတမ်းဟောင်း ရှိနှင့်ရင်းတွင် ယခုခေတ်အခါ ပေါ်ပေါက် တွေ့ကြုံရသော ကျောက်စာ ရုပ်ထုရုပ်ပုံ အဟောင်းအမြင်း ဝတ္ထုပစ္စည်း စသည်တို့ဖြင့် ဆုံးဖြတ် ဖြည့်စွက်ခါ၊ အဖြစ်အပျက်တို့ကို အစီသင့်အစဉ်သင့် အကြောင်းအကျိုး ဆက်၍ ဆက်၍ ရေးထားပါသည်။ ဤသို့ နောက်ဆုံး ပေါ်ပေါက် တွေ့ကြုံရသော အချက်အလက်တို့နှင့် ပြုပြင်ဖြည့်စွက်၍၊ ခေတ်အလျော် လိုအပ်သော နည်းလမ်းမျိုးတို့ဖြင့် လူငယ်များအတွက် ရေးထားလေသောကြောင့် ‘ခေတ်မှီ မြန်မာရာဇဝင် အကျဉ်း’ ဟု မှည့်ခေါ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသတည်း။”^၁

ဟူ၍ ဖော်ပြခဲ့သည်။

ရေးသား ပြုစုပုံ

“ခေတ်မှီ မြန်မာရာဇဝင်အကျဉ်း” ကို ရေးသားပြုစုပုံနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးဖိုးကျားက-

“ဤကျမ်းငယ်မှာ ယခုခေတ်အခါ ၇ တန်း ၇ ဆင့် အလယ်တန်း ကျောင်းသားများအတွက် ရည်ရွယ်သည်။ သို့လျော်စွာ အကျဉ်း-အလွယ် အခြေခံ ရရှိရုံမျှသာ ရေးရပေသည်။

ယခု မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှိနေကြသော တိုင်းရင်းသားများ ဝင်ရောက် နေလာသည်မှ စ၍ မြန်မာဘုရင် သီပေါမင်း နန်းကျအထိ သို့မဟုတ် အင်္ဂလိပ်မင်းတို့ မြန်မာနိုင်ငံ အလုံးကို သိမ်းယူသည့် အထိသာ ရေးထားပါသည်။ ၎င်းပြင် မွန် (တလိုင်း) ရာဇဝင်၊ ရခိုင်ရာဇဝင်တို့ကို သီးခြား အကျယ်အပြည့်အစုံ မပြဘဲ မြန်မာရာဇဝင်နှင့် စပ်ဆိုင်ရာ လောက်ကိုသာ ပြထားပါသည်။ ဤသို့အားဖြင့် မြန်မာရာဇဝင်ကျမ်း ငယ်၏ နယ်သည် အတန် ကျဉ်းသွားပါသည်။

ထိုကျဉ်းထားသော နယ်တွင်လည်း မှတ်သားစရာ များစွာရှိသည့် အနက် အထင်ပေါ်ဆုံး၊ အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်သော မင်းဆက်များနှင့် အကြောင်းအရာ အဖြစ်အပျက်တို့ကိုသာ ရွေးထုတ်ပြထားပါသည်။

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ ခေတ်မှီ မြန်မာရာဇဝင် အကျဉ်း၊ မူက (ဂ)။

ကလေး သူငယ်တို့ အရွယ်ကို လိုက်၍ နားလည်နိုင်စေရန် စကား အလွယ်ဆုံး တို့ကိုသာ သုံးထားပါသည်။ ရွပ်ထွေး ကောက်ကွေ့နေသော အကြောင်းအရာတို့ကို ရှင်းလင်း ဖြောင့်စင်း၍ ပေးထားပါသည်။ အခန်းလိုက် အခန်းလိုက် ဖြစ်စေ၊ တအုပ်လုံး ခြုံ၍ ဖြစ်စေ နားလည်လွယ် စေရန် စီစဉ်ထားပါသည်။

ဤသို့ အရပ်ရပ်အားဖြင့် အကျဉ်းအလွယ် အခြေခံတို့ကို ရစေ နိုင်ပါသည်။”^၁

ဟူ၍ ရေးသားဖော်ပြခဲ့သည်။

ဦးဖိုးကျား၏ ရည်ရွယ်ချက်

“ခေတ်မှီ မြန်မာရာဇဝင်အကျဉ်း” ကို ရေးသားပြုစုခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်ကိုလည်း ဦးဖိုးကျားက-

“လူငယ်တို့မှာ ပုံဝတ္ထုတို့ကို အထူး ကြိုက်နှစ်သက်တတ်လေ သဖြင့် မင်းစဉ် မင်းဆက် အဖြစ်အပျက်များကို အများအားဖြင့် ဝတ္ထု ဇာတ်လမ်းသဖွယ် ရေးထားပါသည်။

ထိုသို့သော အဖြစ်အပျက် ဝတ္ထုတို့တွင် ဒဏ္ဍာရီသဖွယ် ယုံကြည်ရန် မလွယ်သော အချက်အလက်များလည်း ပါလေရာ၊ ထိုအချက်အလက် တို့ကို “သောဟူ၏” “ဟု ဆိုသည်” ဟူသော စကားမျိုးတို့ဖြင့် ပြထားပါသည်။ ဤသို့သော အချက်အလက်တို့ကို မမှန် ဟူ၍ တခါတည်း ငြင်းပယ်လိုက်ရမည်ကား မဟုတ်၊ သက်သေ အနိုင်အမာ မရသေး၊ သက်သေ ရှာရန်လိုသေးသည်။ သို့မဟုတ် တိုက်ရိုက် မယူရ။ ဥပမာ သဘော၊ ပရိယာယ်သဘော စသည်ဖြင့် အနက်အဓိပ္ပာယ် တမျိုး ယူဆပုံကို ရှင်းပြရန် လိုသေးသည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

စင်စစ်သော်ကား ထိုဒဏ္ဍာရီသဖွယ် အဖြစ်အပျက်တို့မှာ ထို ငယ်ရွယ်သူတို့၏ အကြိုက် စိတ်ရွှင် စိတ်ပါဖွယ် ဖြစ်စေခြင်း၊ ထိုထို ခေတ်အခါက လူတို့ အယူအဆ အထင်အမြင် မည်သို့ ရှိပုံတို့ကို ပြခြင်း၊ ထိုဒဏ္ဍာရီသဖွယ် အဖြစ်အပျက်တို့ အတွင်းမှ အနှစ်အရသာ ပါတန်

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ ခေတ်မှီ မြန်မာရာဇဝင် အကျဉ်း။ မျက် ၈-၈။

သမျှ ပါသည်တို့ကို ထုတ်ယူရခြင်း၊ သူငယ်တို့ နောင် ကြီးပြင်း ဉာဏ် ရင့်သန်သောအခါ စဉ်းစား ကြံစည် စုံစမ်းရှာဖွေရေး၌ ထိုဒဏ္ဍာရီသဖွယ် အဖြစ်အပျက်တို့မှာ များစွာ အကူအညီ အထောက်အပံ့တို့ကို ရစေခြင်း။ ဤသို့ အကျိုးများစွာ ရှိလေသဖြင့် ထိုအချက်အလက်မျိုးတို့ကို သင့်ရာ သင့်ရာ ထည့်၍ ပြလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤရာဇဝင် ကျမ်းငယ်တွင် ပါဝင်သော များစွာသော အကြောင်း အချက်တို့မှာ ထိုငယ်ရွယ်သူတို့သည် အမှားနှင့် အမှန်၊ အဆိုးနှင့် အကောင်း တို့ကို ခွဲခြား သိမြင်ရေး၌ များစွာ အကူအညီ ရစေနိုင်ရန် ရည်သန် ရေးထားပေသည်။ သို့ကြောင့်လည်း ထိုလူငယ်တို့၏ စိတ်နေ သဘောထား၊ အကျင့်စာရိတ္တကို ပြုပြင်နိုင်သော ‘နှလုံးရည်ပညာ’ သို့ မဟုတ် ကိုယ်ကျင့်ပညာ အတွက်လည်း ပါသွားလေသည်။”^၁

ဟူ၍ ရေးသား ထုတ်ဖော်ခဲ့သည်။

ထူးခြား ထင်ရှားချက်များ

“ခေတ်မှီ မြန်မာရာဇဝင်အကျဉ်း” ၏ ထူးခြား ထင်ရှားချက်ကား အရေးအသား လွယ်ကူ ရှင်းလင်းခြင်းနှင့် “အမောင်တို့” အစချီကာ ရင်းရင်း နှီးနှီး ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း သုံးစွဲသော အသုံးအနှုန်းတို့ပင် ဖြစ်သည်။ “ခေတ်မှီ မြန်မာရာဇဝင်အကျဉ်း” တွင် ရေးသား သုံးနှုန်းထားသော ဦးဖိုးကျား၏ ရေးဟန်မှာ ထူးခြားကောင်းမွန်ကာ၊ ဖတ်သူတို့၏ စိတ်နှလုံးကို စွဲငြိ ယူကျွေး နိုင်ပေသည်။

“အမောင်တို့၊ ယခု ငါတို့ နေရာ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရာဇဝင်ကို ငါ သည် ပြောကြားပေအံ့။

ငါတို့ နေရာ မြန်မာနိုင်ငံသည် စည်ပင်ပြန့်ပြော နှစ်သက်မြတ်နိုး အပ်သော နိုင်ငံတည်း။ ထိုနိုင်ငံ၏ အဖြစ်အပျက် ရာဇဝင်ကို ဖတ်၍ သင်ကြား လေ့ကျက်ရာ၌ မကောင်းကို ပယ်၊ အကောင်းကို တိုးတက် ပြုပြင်နိုင်ကြရန် ဖြစ်၏။ ရှေးက မင်းကောင်းမင်းမြတ် စသော သူတို့ ၏ ပြုမူချက်တို့ကို ကြားသိ တွေ့မြင်ရသော် စိတ်ဇော တက်ကြွ၍

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ ခေတ်မှီ မြန်မာရာဇဝင် အကျဉ်း။ မျက်-၁။

လောကီလောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာသော အကျိုးတို့ကို သယ်ပိုး ဆောင်ရွက် နိုင်ကြရန် ဖြစ်၏။

ငါတို့ မြန်မာရာဇဝင်ကို-

- (၁) တကောင်းခေတ်၊
- (၂) သရေခေတ္တရာခေတ်၊
- (၃) ပုဂံခေတ်၊
- (၄) ပင်းယခေတ်၊
- (၅) စစ်ကိုင်းခေတ်၊
- (၆) အင်းဝခေတ်၊
- (၇) ကုန်းဘောင် ရွှေဘိုခေတ်

ဟူ၍ ခုနစ်ခေတ်မျှ အကြမ်း ခွဲခြားရာ၏။ ထိုခေတ်တို့ကို အစဉ်အတိုင်း၊ အမောင်တို့အား ပြောကြားပေအံ့။”^၁

ဟူ၍ ဦးဖိုးကျား စတင် ရေးသားပုံမှာ ရေးရိုး ရေးစဉ် ရာဇဝင်စာအုပ်များမှ လမ်းခွဲလိုက်ရုံမက စာဖတ်သူနှင့် ရင်းရင်းနှီးနှီး ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ထိတွေ့သော နည်းသစ်ကို ထွင်လိုက်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ထိုနည်းသစ်ဖြင့် ဦးဖိုးကျားသည် အလောင်းစည်သူမင်းကြီးကို သားတော်နရသူ လုပ်ကြံသည့် အကြောင်းကို ဖော်ပြပြီးနောက်-

“အမောင်တို့၊ ဤမျှလောက် ဘုန်းကြီးသောမင်းသည် သူတပါး သတ်၍ သေဆုံးရသဖြင့် အလွန် ဝမ်းနည်းဘွယ်ကောင်း၏။ သားက အဖကို သတ်ခြင်းသည် ရာဇဝင် ရိုင်းလှ၏။

ယခုသော် အဖသတ် သားသည် မည်မျှလောက် ဆက်လက် ဆိုးသွမ်း၍ မည်သို့ သေချင်းဆိုး သေသည်ကို ငါတို့ တွေ့ကြရလတ္တံ့”^၂

ဟူ၍ ကဲ့ရဲ့သင့်သည်ကို ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ ရွတ်ချသင့်သည်ကို ရွတ်ချခြင်း၊ အပြစ် တင်သင့်သည်ကို အပြစ်တင်ခြင်း အမှု ပြုလေသည်။

ထို့အတူလျှင် ဦးဖိုးကျားသည် တပင်ရွှေထီး အရက်သေစာ စွဲ၍ မတော်မတရား အမှုကို ပြုဖန်များသောကြောင့် မျူးမတ်တို့က ဘုရင့်နောင်

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ ခေတ်မှီ မြန်မာရာဇဝင် အကျဉ်း။ မျက်-၁။
 ၂။ ဦးဖိုးကျား၊ ခေတ်မှီ မြန်မာရာဇဝင် အကျဉ်း။ မျက်-၈၂။

ကို နန်းတက်ရန် ပန်ကြားကြရာ၊ ဘုရင့်နောင်က လက်မခံဘဲ အကျိုးသင့် အကြောင်းသင့် ပြောကြားကာ၊ ပယ်ရှားသည့် အကြောင်းကို ဖော်ပြပြီး နောက်-

“အမောင်တို့၊ အသက်ကို သတ်၍ နန်းကို ယူကြသည်မှာ ထိုအခါ က ထုံးစံကဲ့သို့ပင် ဖြစ်နေလေပြီ။ အကယ်၍ ဘုရင့်နောင်က ညီတော် ကို သတ်၍ နန်းကို ယူသော်၊ အပြစ်ဆိုဖွယ် မရှိလှဟု ဆိုနိုင်၏။ သို့ရာ တွင် စိတ်ထားမြင့်မြတ်သော ဘုရင့်နောင်သည်ကား ကျေးဇူးသစ္စာ ကြီးစွာဖြင့် ညီတော်ကို စောင့်ရှောက်ပါပေသည်။ ဤသို့ မိမိ အထက်က သူကို ရိုသေတတ်သဖြင့် မိမိ အောက်က သူတို့ထံမှ ရိုသေမြတ်နိုးခြင်း ရနိုင်သည်ကို ထိုဘုရင့်နောင် မင်းဖြစ်ခန်းတွင် ငါတို့ တွေ့ရလတ္တံ့။”^၁

ဟူ၍ ချီးကျူးသင့်သည်ကို ချီးကျူးခြင်း၊ ဂုဏ်ပြု အတုယူသင့်သည်ကို ဂုဏ်ပြု အတုယူထိုက်ကြောင်း ထုတ်ဖော် ပြောကြားခြင်း အမှုပြုလေသည်။

ထိုသို့သော အချက်ထူးကြောင့်ပင် “ခေတ်မှီ မြန်မာရာဇဝင်အကျဉ်း”

သည် ကျောင်းသူ ကျောင်းသား လောကတွင် သာမက စာသမားများ၊ ပြင်ပ ဝါသနာရှင်များ လောကတွင်ပါ ထင်ရှားခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ရာဇဝင် ဆရာ ဦးဖိုးကျား အဖြစ်လည်း ကျော်စောသတင်း ပျံ့နှံ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားသည် ရာဇဝင်ဆိုင်ရာ စာအုပ် လေး အုပ်ကို ပြုစုရေးသားခဲ့ပေသည်။ ထိုစာအုပ်များကို အသေးစိတ် လေ့လာ သောအခါ တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအပေါ် ထားရှိသော ဦးဖိုးကျား၏ စေတနာ သည် ပီပြင်လာသည်။ ရာဇဝင်ကို စနစ်တကျ လေ့လာလိုက်စားသော ခေတ်သစ်ရာဇဝင် သုတေသီ တစ်ဦးအဖြစ် မတွေ့မမြင်ရသော်လည်း ရာဇဝင်ဘာသာရပ်နှင့် ပြည်သူလူထု နီးစပ်အောင်၊ ရာဇဝင်ဘာသာရပ်ကို ကောင်းမြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အကျိုးရှိသည့် ဘက်၌ သုံးတတ် အောင် ပြုဆောင်ခဲ့သော ရာဇဝင်ဆရာ အဖြစ် ပေါ်ထင်လာသည်။ ထို့ ကြောင့် ဦးဖိုးကျားအား “ရာဇဝင်ဆရာ ဦးဖိုးကျား” ဟု တိုင်းပြည်က ချီးကျူး ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသည် ချီးကျူးသင့် ချီးကျူးထိုက်၊ ခေါ်ဝေါ်သင့် ခေါ်ဝေါ်ထိုက် ပါပေသည်ဟု မှတ်ယူမိပါသတည်း။

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ ခေတ်မှီ မြန်မာရာဇဝင် အကျဉ်း။ မျက်-၁၇၁။

ဆဋ္ဌမပိုင်း

ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုဆရာ ဦးဖိုးကျား

ပြုစု ရေးသားခဲ့သော ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ

အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားကို အများပြည်သူလူထုက ရာဇဝင်ဆရာ အဖြစ် အသိအမှတ် ပြုကြသကဲ့သို့ “ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုဆရာ” အဖြစ်လည်း အသိအမှတ် ပြုကြသည်။ လက်ခံ ယူဆထားကြသည်။ ဤသို့ ဖြစ်ရခြင်းမှာ ဦးဖိုးကျား ပြုစုရေးသားခဲ့သော ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဦးဖိုးကျား ပြုစုခဲ့သော ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများမှာ-

- ၁။ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ - နံပါတ် [၁] (၁၉၃၄ ခု)
- ၂။ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ - နံပါတ် [၂] (၁၉၃၄ ခု)
- ၃။ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ - နံပါတ် [၃] (၁၉၃၄ ခု)
- ၄။ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ - နံပါတ် [၄] (၁၉၃၄ ခု)
- ၅။ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ - နံပါတ် [၅] (၃၇ မင်း)
- ၆။ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ - နံပါတ် [၆] (အလောင်းတော်ကဿပ) (၁၉၃၈ ခု)

တို့ ဖြစ်ကြသည်။

ပါဝင်သော ဝတ္ထုများ

ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ နံပါတ် ၁ တွင် ဝတ္ထု ၆ ပုဒ် ပါဝင်သည်။ ယင်းတို့မှာ-

- (၁) သွက်လက်ချက်ချာသော မယ်မျှင်
- (၂) အဖိုးတန်သော အိမ်သူမယ်သန့်
- (၃) မောင်ဘစီ
- (၄) လက်တွေ့ချမ်းသာ ရှာနည်း
- (၅) အခမဲ့ ကူလီထမ်းခြင်း၏ အကျိုး
- (၆) မယ်မြ

တို့ ဖြစ်သည်။

ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ နံပါတ် ၂ တွင် ဝတ္ထု ၆ ပုဒ် ပါဝင်ပါသည်။

ယင်းတို့မှာ-

- (၁) မြို့အုပ်မင်း
- (၂) ဘုရားဖူးသွားခြင်း
- (၃) သာသနာပြု ကိုယ်တော်လေး - ပထမပိုင်း
- (၄) သာသနာပြု ကိုယ်တော်လေး - ဒုတိယပိုင်း
- (၅) သာသနာပြု ကိုယ်တော်လေး - တတိယပိုင်း
- (၆) သာသနာပြု ကိုယ်တော်လေး - စတုတ္ထပိုင်း

တို့ ဖြစ်သည်။

ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ နံပါတ် ၃ တွင် ဝတ္ထု ၅ ပုဒ် ပါဝင်သည်။

ယင်းတို့မှာ-

- (၁) လွဲမှားသော အကြွား
- (၂) သာသနာ့ ရန်ဆူးရန်ငြောင့်။ ရဟန္တာမ၊ ဘုရားငဆောင်၊
တြင်းဂိုဏ်း။ ဗုဒ္ဓရာဇာ။ လူသူတော် မောနေယျ
- (၃) မယ်ဒုက္ခ
- (၄) ရွှေဘိုမဂျမ်းခင်
- (၅) အရက်သမား

တို့ ဖြစ်သည်။

ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ နံပါတ် ၄ တွင် ၄ ပုဒ် ပါဝင်သည်။

တို့မှာ-

- (၁) ခြောက်ပစ်ကင်း
- (၂) ငွေမျက်နှာ

(၃) ကျွန်ုပ် အလိမ္မာတိုးသောနေ့

(၄) ရိုစီခင်တင့်ထူး

တို့ ဖြစ်သည်။

ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ နံပါတ် ၅ မှာ ၃^၇ မင်း အကြောင်းကို အကျယ် တဝင့် ဆန်းစစ် ဝေဖန် ရေးသားထားသော စာအုပ် ဖြစ်သည်။

ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ နံပါတ် ၆ မှာ အလောင်းတော် ကဿပ အကြောင်းကို အကျယ်တဝင့် စိတ်ဝင်စားဖွယ် တင်ပြထားသော စာအုပ် ဖြစ်သည်။

ဦးဖိုးကျား၏ ရည်ရွယ်ချက်

ဤသို့ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ ၆ အုပ်ကို ရေးသားပြုစုခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ လူငယ်လူရွယ်တို့၏ စိတ်နေစိတ်ထား၊ အကျင့်စာရိတ္တတို့ကို ပြုပြင်အားပေးလိုသော စေတနာ ဆန္ဒကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုအချက်ကို ဦးဖိုးကျားက-

“ယခုခေတ်အခါ ကျောင်းသားသူငယ်များ ဖတ်ရန် ဖတ်စာ နှစ်မျိုး လိုအပ်ပေသည်။ တမျိုးမှာ သင်ယူရန် ဖတ်စာ၊ တမျိုးမှာ အလွတ် ဖတ်ရန် ဖတ်စာ ဟူ၍ ခေါ်ဆိုနိုင်သည်။

သင်ယူရန် ဖတ်စာဆိုရာ၌ လုံးစေ့ ပတ်စေ့၊ အဓိပ္ပာယ်အစုံအလင် နှင့် အသေးစိတ်၍ ဖတ်ကြား၊ သင်ယူ၊ မှတ်သားရသော ဖတ်စာမျိုး ဖြစ်သည်။ (ယခုအခါ ပထမတန်း၊ ဒုတိယတန်း စသည့် ဖတ်စာမျိုး၊ ဝေဿန္တရာ၊ ဇနက စသော ဝတ္ထုမျိုးများကို ဆိုလိုသည်။)

အလွတ်ဖတ်ရန် ဖတ်စာ ဆိုရာ၌ လုံးစေ့ ပတ်စေ့ အသေးစိတ်၍ သင်ကြားရသည် မဟုတ်။ အလွတ် လျှောက်၍ ဖတ်သွားပြီးလျှင် ဝတ္ထု ကြောင်း သဘောလောက်ကိုသာ အကြမ်းအားဖြင့် မှတ်သားရလေသည်။ ထိုပြင် ပင်ပန်းစွာ မဟုတ်ဘဲ၊ စိတ်ပါလက်ပါ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်နှင့် ဖတ် သွားစရာ ပုံဝတ္ထု တစ်မျိုးဖြစ်၍လည်း ဆရာမပါဘဲနှင့်ပင် တပည့်တို့ ဘာသာ ဖတ်သွားနိုင်လေသည်။ ဖတ်လည်း ဖတ်သွားချင်ကြလေသည်။

ဤဒုတိယ ဖတ်စာမျိုး ရနိုင်ရန် ဤယခု (ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထု ကောက် နုတ်ချက်များ) ကို ကျွန်ုပ် ရေးထုတ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

တဖန် ယခုခေတ်၌ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖတ်စာ သာမညကိုသာ လိုအပ်သည်မဟုတ်။ လူငယ်လူရွယ်တို့၏ စိတ်နေသဘောထား၊ အကျင့်စာရိတ္တမှ စ၍ ပြုပြင်အားပေးသော ဖတ်စာမျိုးကိုလည်း အထူး လိုအပ်လေသည်။ ရဲရင့်မြင့်မြတ်သော စိတ်၊ တည်ကြည်သောစိတ်၊ တိုးတက်ကြီးပွားလိုသောစိတ်၊ မကောင်းကို ပယ်၍ ကောင်းရာဘက်ကို ပြုပြင်လိုသော စိတ် စသော စိတ်ကောင်း စိတ်မြတ်များကို ဖြစ်စေလျက် သတ္တိ၊ သဘောသကာရ၊ အကျင့်စာရိတ္တ တိုးတက် ကောင်းမွန်ရေးတို့ကို အားပေး ပြုပြင်သော ဖတ်စာမျိုးကို လိုလေသည်။

ယခု ဤဖတ်စာအုပ်ပါ ဝတ္ထုများကို ဖတ်ကြည့်ပါလျှင် အထက်ပါ ရည်ရွယ်ချက်များကို အဓိကထား၍ ရေးထားကြောင်း တွေ့ရှိကြပါလိမ့်မည်။”^၁

ဟု အတိအလင်း ဖော်ပြခဲ့သည်။

ထိုနောက် ဦးဖိုးကျားက ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုတို့ကို ရေးသားရာ၌ ငယ်ရွယ်စဉ် ကျောင်း၊ သိပ္ပံကျောင်းတို့၌ ရှိနေစဉ်က တွေ့ခဲ့ ကြုံခဲ့ ကြားသိခဲ့ရသည်တို့ကို လည်းကောင်း၊ အထူးသဖြင့် ၁၂၈၂ ခု (၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်) သိပ္ပံကျောင်းများ သပိတ်မှောက်စဉ်မှ စ၍၊ အမျိုးသားကျောင်း ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ အရပ်ရပ် အနယ်နယ်သို့ ရောက်ရှိ၊ တွေ့ကြုံ ကြားသိခဲ့ရသည်ကို လည်းကောင်း အခြေပြု၍ ရေးသားပါသည်ဟု ရေးသား ဝန်ခံသည်။

ဦးဖိုးကျား၏ ယုံကြည်ချက်

ဦးဖိုးကျားသည် တိုင်းနိုင်ငံ ပြုပြင်ရေးတွင် စာအုပ်စာတမ်းများ အလွန်အရေးကြီးသည်။ ပြုပြင်ရေး ဝတ္ထုများ လိုအပ်သည်ဟု စွဲစွဲမြဲမြဲ ယုံကြည်သည်။ ထိုသို့ ယုံကြည်သည့်အတွက်-

“ယခုခေတ်အခါ ကာလပေါ် ဝတ္ထုတို့မှာ အများအားဖြင့် ကာမ၊ ရာဂ စသော အဖျင်းအညံ့တို့ များစွာပါလေရာ မကြာမီကမှ ‘ပီမိုးနင်း’၊ ‘မဟာဆွေ’ စသော ဝတ္ထုရေးဆရာ အချို့တို့သည် အထက်တန်းစား

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထု ကောက်နုတ်ချက်များ။ စကားမျိုး

ဝတ္ထုများဟု ခေါ်ဆိုလောက်သော ပြုပြင်ရေး ဝတ္ထုများကို ရေးစ ပြုလာ သည့်အတွက် ဝမ်းမြောက်ဖွယ် ဖြစ်တော့သည်။

ကျွန်ုပ်ဆိုလိုရင်းမှာ တလောကလုံးတွင် ပြုပြင်ရေးဝတ္ထု၊ တရားပြ ဝတ္ထုမျိုးတို့ချည်းသာ ထွက်ရမည်၊ ပေါ်လာရမည် မဆိုလိုပါ။ အကြောင်း သင့်၊ အခွင့်ကောင်းသည့်အခါ ညှပ်၍ ညှပ်၍ တအုပ်ကောင်း၊ နှစ်အုပ် ကောင်း စသည်ဖြင့် ထွက်လာလျှင်ပင် အကျိုးကျေးဇူး အတန်များပါ လေပြီ။

ထိုစကားသည် မှန်၏။ ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြုပြင်ရေး များစွာ လိုနေ၏။ တောတော တောင်တောင် အရပ်ဒေသ မျိုးစုံတို့ကို ကာလပေါ် ဝတ္ထုများ ရောက်ရှိနိုင်၏။ သို့ကြောင့်လည်း ပြုပြင်ရေး ကာလပေါ် ဝတ္ထုများကို အထူးလိုအပ်လေသည်။”^၁

ဟု အလေးအနက် ရေးသားလှုံ့ဆော်သည်။

တိုင်းပြည်နိုင်ငံ ပြုပြင်ရေးအတွက် အထူးလိုအပ်သည်ဟု ယူဆ ယုံကြည်သော ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများကိုလည်း မိမိ ယူဆ ယုံကြည်သည့်အတိုင်း အဆက်မပြတ် ရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဦးဖိုးကျား၏ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထု များမှာ ပြုပြင်ရေး ဝတ္ထုများ ဖြစ်လေရာ၊ ပြုပြင်ရေး ရှုထောင့်မှ လေ့လာ သုံးသပ်သင့်လှပေသည်။

ပြုပြင်ရေးနှင့် ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ နံပါတ် ၁

“ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ နံပါတ် ၁” တွင် ဝတ္ထု ၆ ပုဒ် ပါဝင်သည်။ ဝတ္ထုတိုင်းတွင် ပြုပြင်ရေး ရည်ရွယ်ချက်ကောင်းများ အသီးသီး ပါရှိသည်။

(၁) “သွက်လက်ချက်ချာသော မယ်မျှင်” ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုတွင် စာ ဖတ် ဝါသနာရှိသင့်သည်။ စာဖတ် ဝါသနာရှိပါက ဗဟုသုတ များစွာ ရရှိပြီး စိတ်ကူး အကြံအစည်တို့သည် ကြီးပွားချမ်းသာနိုင်သည် ဟူသော ပြုပြင်ရေး အယူအဆကို တင်ပြသည်။

(၂) “အဖိုးတန်သော အိမ်သူ မယ်သန့်” ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုတွင် ငွေ အရမ်းသုံး၊ အရမ်းဖြုန်းခြင်း မပြုဘဲ ခြစ်ခြစ်ခြုတ်ခြုတ် သုံးစွဲသင့်သည်။

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထု ကောက်နုတ်ချက်များ။ စကားမျိုး။

အိမ်ရှင်မ လိမ္မာပါက စီးပွားဖြစ်ထွန်းနိုင်သည် ဟူသော ပြုပြင်ရေး အယူအဆကို တင်ပြသည်။

(၃) “မောင်ဘစီ” ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုတွင် ကိုယ့်အား ကိုယ်ကိုးပြီး ကိုယ့်အလုပ်၊ ကိုယ့်စရိတ်နှင့် ကျောင်းတက်ခြင်းသည် ရှက်စရာ မဟုတ်၊ ဂုဏ်ယူစရာ ဖြစ်သည်။ ရိုးသားသော အလုပ် ဟူသမျှတို့သည် မြင့်မြတ်သည် ဟူသော ပြုပြင်ရေး အယူအဆကို တင်ပြသည်။

(၄) “လက်တွေ့ချမ်းသာရှာနည်း” ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုတွင် မိမိ စိတ်ဆင်းရဲသော် မိမိထက် ဆိုးသူနှင့် ယှဉ်ကြည့်လျှင် သက်သာရာ ရနိုင်သည်။ မိမိထက် သာသူကို ကြည့်၍ စိတ်မကျေမချမ်း စိတ်ဆင်းရဲရသည်ထက် မိမိအောက် နိမ့်သူကို ကြည့်၍ စိတ်ချမ်းသာရခြင်းက သာ၍ ကောင်းသည်။ မိမိ အထက်က လူလောက် မချမ်းသာဟု ညည်းညူနေမည့်အစား မိမိအောက်က လူလောက် ဆင်းရဲခြင်းမှ လွတ်ကင်းသည်ကို ကျေးဇူးတင်ရမည်။ မိမိ၌ ဥစ္စာ၊ ပညာ၊ ဂုဏ် အတော်အတန်ရှိ၍ မာန်တက်ကြွလိုသော စိတ်များ ပေါ်ပေါက်လာသော်၊ မိမိထက် သာသူတို့ကို ကြည့်၍ မာန်ကို ချိုးဖျက်နိုင်သည်။ ဆင်းရဲ၊ ချမ်းသာသည် အဆုံး၌ စိတ်တွင် တည်၏။ စိတ်ကို နိုင်သလောက် ချမ်းသာရ၏ ဟူသော ပြုပြင်ရေး အယူအဆကို တင်ပြသည်။

(၅) “အခမဲ့ ကူညီထမ်းခြင်း၏ အကျိုး” ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုတွင် ပညာတွင် ဂုဏ်မပြိုင်ဘဲ အဝတ်အစား၊ အနေအထိုင်တို့တွင် ကြွားဝါ ဂုဏ်ပြိုင်နေကြသော ကောလိပ်ကျောင်းသား အချို့၏ အပြုအမူကို အနုနည်းဖြင့် ဝေဖန်ပြီး၊ ကျောင်းနေစဉ်၌ အကြွားအဝါကို လျှော့ကာ ပညာကို လိုလိုလားလား ဆည်းပူးသင့်သည် ဟူသော ပြုပြင်ရေး အယူအဆကို တင်ပြသည်။

(၆) “မယ်မြ” ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုတွင် ကိုယ့်လူမျိုးကို အထင်မကြီးဘဲ၊ အမျိုး မစောင့်စည်းဘဲ လူမျိုးခြား (ကုလား) ကို အထင်ကြီးပြီး လက်ထပ်ထိမ်းမြားမိသော မိန်းမ၏ ဒုက္ခကို ဖော်ပြကာ၊ မြန်မာအမျိုးသမီးများ အမျိုးကို စောင့်စည်းသင့်သည် ဟူသော ပြုပြင်ရေး အယူအဆကို တင်ပြသည်။

ပြုပြင်ရေးနှင့် ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ နံပါတ် ၂

ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ နံပါတ် ၂ တွင် ဝတ္ထု ၆ ပုဒ် ပါဝင်၍၊ ဝတ္ထုတိုင်း၌ ပြုပြင်ရေး အယူအဆ သဘောတရားများ ပါဝင်သည်ကို တွေ့ရသည်။

(၁) “မြို့အုပ်မင်း” ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုတွင် စိတ်ကောင်း စေတနာကောင်းဖြင့် ရပ်ကျိုး ရွာကျိုးကို အနစ်နာခံကာ ကျိတ်ပြီး ဆောင်ရွက်သော မြို့အုပ်တစ်ဦး၏ အဖြစ်ကို ဥဒါဟရဏ် ဆောင်ကာ မင်းမာန်တက်ပြီး သောက်စား၊ ပျော်ပါး၊ ကစား၊ အကျင့်ပျက်သော မင်းမှုထမ်းများ ဆင်ခြင်သံဝေဂ ရအောင်၊ တိုင်းပြည်မြို့ရွာအကျိုး ဆောင်ရွက်ချင်အောင် ပြုပြင်ရေး အယူအဆကို တင်ပြသည်။

(၂) “ဘုရားဖူးသွားခြင်း” ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုတွင် ဘုရားသို့ အပျော်အပါး သွားရောက် ဖူးမြော်ခြင်းထက် ဘုရားသခင်၏ အဆုံးအမနှင့်အညီ ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်သူများကို ကူညီဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ပို၍ မြင့်မြတ်သည် ဟူသော ပြုပြင်ရေး အယူအဆကို တင်ပြသည်။

(၃) “သာသနာပြု ကိုယ်တော်လေး” ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထု (လေးပိုင်း) တွင် ချင်းပြည်စပ်၌ ဗုဒ္ဓဘာသာရဟန်းတော်တစ်ပါး သာသနာပြုနေသည်ကို တွေ့ရှိ ကြည့်ညိုဖွယ်ကောင်းသည့် အဖြစ်ကို တင်ပြသည်။

ဤသို့ တင်ပြရာ၌-

- (က) ဗုဒ္ဓဘာသာ အရေအတွက် တိုးပွားရေး၊
- (ခ) ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ၏ စေတနာ တိုးပွားရေး၊
- (ဂ) ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များအား အမှူးပြု၍ အားလုံးသော သတ္တဝါများ ကြီးပွားချမ်းသာရေး၊ ပစ္စည်းလေးပါး၊ ဒါယကာ စသည်တို့၏ အကျိုးစီးပွား ဆောင်ရွက်ရေး

တို့နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ပြုပြင်ရေး အယူအဆများကို ဆွေးနွေးတင်ပြသည်။

ပြုပြင်ရေးနှင့် ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ နံပါတ် ၃

ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ နံပါတ် ၃ တွင် ဝတ္ထု ၄ ပုဒ် ပါဝင်၍၊ ဝတ္ထုတိုင်း၌ ပြုပြင်ရေး အယူအဆ သဘောတရားများ ပါဝင်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။

(၁) “လွဲမှားသောအကြား” ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုတွင် ဂုဏ်ပကာသနကို ရှေ့တန်းတင်ကာ ကြားချင်ဝါချင်သူတစ်ဦး ခိုကိုးရာမဲ့ ဖြစ်ရပုံကို ဥဒါဟရဏ် ဆောင်ကာ၊ ဂုဏ်ပကာသန နောက်သို့ မလိုက်သင့် ဟူသော ပြုပြင်ရေး အယူအဆကို တင်ပြသည်။

(၂) “သာသနာရန်ဆူး ရန်ငြောင့်၊ ရဟန္တာမ၊ ဘုရားငဆောင်၊ ကြင်း ဂိုဏ်း၊ ဗုဒ္ဓရာဇာ၊ လူသူတော်၊ မောနေယျ” ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုတွင် ဘာသာ ရေးကို ဗန်းပြကာ လိမ်လည်လှည့်ဖြား အမြတ်ထုတ်ပုံ အမျိုးမျိုးကို တင်ပြ ပြီး၊ စစ်မှန် သန့်ရှင်းသော သာသနာ ထွန်းကားလာရေးကို ပြုပြင်သော စိတ်ထားဖြင့် တင်ပြသည်။

(၃) “မယ်ဒုက္ခ” ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုတွင် ဒုက္ခရောက်နေသော မိန်းမ တစ်ဦးကို အကူအညီပေးပုံကို တင်ပြပြီး၊ ရိုးအသောသူသည် ဆင်းရဲသော် လည်း သူတစ်ပါး ကြည်ညို၍ ချီးမြှောက်ခြင်းကို ခံရသည်။ ချမ်းသာသူကို တစ်စုံတစ်ရာ ပေး၍ မျက်နှာ လုပ်ရသည်ထက် ဆင်းရဲသူကို ထောက်မ ရခြင်းသည် သာ၍ ကောင်း၏။ အပေးခံရသူမှာ ၁ ပြား၊ ၂ ပြားကိုပင် အလွန် ထင်၏။ ပေးကမ်းရသူမှာ သဒ္ဓါလွန်ကဲ၍ အလွန် ဝမ်းမြောက်သွား သည်။ နောက်ဆုံး၌ တွေ့ကြုံကြ၊ ကွဲကြ၊ ကွေကွင်းကြရမည်တည်း။ တရား နှင့် ဖြေရ၏ ဟူသော ပြုပြင်ရေး အယူအဆကို တင်ပြသည်။

(၄) “ရွှေဘိုမဂျမ်းခင်” ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုတွင် ရွှေဘိုမဂျမ်းခင်နှင့် တွေ့ ကြုံရသည်ကို ဇာတ်လမ်း ဆင်ကာ၊ ဒေသန္တရ ဗဟုသုတ ရှာဖွေဆည်းပူး သင့်သည်။ အဝေးအနီး မတွက်ဆဘဲ ပညာကို ဆည်းပူး သင်ယူ သင့် သည် ဟူသော အယူအဆကို သွယ်ဝိုက်တင်ပြသည်။

(၅) “အရက်သမား” ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုတွင် အရက်ကြောင့် ပျက်စီး ရသည့် အဖြစ်ကို တင်ပြပြီး အရက်ကို ရှောင်ကြဉ်သင့်သည် ဟူသော ပြုပြင် ရေး အယူအဆကို တင်ပြသည်။

ပြုပြင်ရေးနှင့် ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ နံပါတ် ၄

ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ နံပါတ် ၄ တွင် ဝတ္ထု ၄ ပုဒ် ပါဝင်ပြီး၊ ဝတ္ထု တိုင်းတွင် ပြုပြင်ရေး အယူအဆ သဘောထားများ ပါဝင်နေသည်ကို တွေ့ရ သည်။

(၁) “ခြောက်ပစ်ကင်း” ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုတွင် မိမိ၏ အပြစ်ကို မမြင် တတ်သည့်အပြင်၊ မိမိ အပြစ်ကို ဖုံးကွယ် ဖျောက်ဖျက်၍ သူတစ်ပါး အပေါ်၌ အပြစ်ပုံချတတ်သူတို့ မကြည်မသာ မချမ်းမသာ ဖြစ်ကြရပုံနှင့် မိမိ အပြစ် ကို ဝန်ခံရန် ဦးမလေးသည့်အပြင်၊ သူတစ်ပါး အပြစ်ကိုပင် မိမိ အပြစ် ပြု၍ သူတစ်ပါးကို နှစ်သက်စေတတ်သူတို့ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာရာ ရပုံတို့ကို နှိုင်းယှဉ်ပြပြီး စိတ်ဓာတ်ပြုပြင်ရေး အယူအဆကို တင်ပြသည်။

(၂) “ငွေမျက်နှာ” ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုတွင် ကံ၊ ဉာဏ်၊ ဝီရိယကြောင့် ငွေရခြင်းနှင့် မကောင်းမှုကြောင့် ငွေရခြင်းတို့ကို နှိုင်းယှဉ်ပြသော ပြုပြင်ရေး ဝတ္ထု ဖြစ်သည်။

(၃) “ကျွန်ုပ် အလိမ္မာတိုးသောနေ့” ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုတွင် လူ၏ စိတ် သည် ဆန်းကြယ်၍ ဥပါဒါန်ကြောင့် ဥပဒ် ရောက်တတ်သည်။ မိမိ၏ အယူအဆသာ မှန်သည်ဟု လှေ့နံ့စားထစ် မမှတ်သင့်။ အခြေအနေ အရပ်ရပ် အရ ပြောင်းလဲ၍ ကျင့်သုံးရသည့်အခါများ ရှိတတ်သည် ဟူသော အယူ အဆကို တင်ပြသည်။

(၄) “ရိုစီခင်တင့်ထူး” ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုတွင် ဗိုလ်ဆန်သော မိန်းမပျို တစ်ယောက် စိတ်ပြောင်းကာ မြန်မာ ပီသလာပုံ ဖော်ပြရင်း၊ ဗေဒင်ပညာ သည် အခြေခံတွက်ပုံမှ မှားနေ၍ ယုံစား အားထား၍ မသင့်။ စိုက်ပျိုးရေး ပညာ စသော လက်တွေ့ ပြုဆောင်ရွက်ရမည့် ပညာရပ်များကို စာတွေ့ အသိဖြင့် သိရုံဖြင့် မကျေနပ်သင့် ဟူသော ပြုပြင်ရေး အယူအဆများကို တင်ပြသည်။

ပြုပြင်ရေးနှင့် ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထု ကောက်နုတ်ချက်များ

ဦးဖိုးကျားသည် ၁၉၃၄ ခုနှစ်တွင် ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ နံပါတ် ၁ မှ နံပါတ် ၄ အထိ လေးအုပ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုသို့ ထုတ်ဝေပြီး သုံးနှစ် အကြာ ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် ထိုထုတ်ဝေပြီး ဝတ္ထုများမှ သင့်နိုးရာ ဝတ္ထုများကို ကောက်နုတ်ပြီးလျှင် တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်း၌ နောက် ထပ်မံ ရေးသော ဝတ္ထု သုံးပုဒ်ကို စုပေါင်းပြီး “ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထု ကောက်နုတ်ချက်များ” အမည် ဖြင့် စာအုပ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

“ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထု ကောက်နုတ်ချက်များ” စာအုပ်တွင် ပါရှိသော နောက်ထပ် ဝတ္ထု သုံးပုဒ်မှာ-

- (၁) လူရိုး၊
- (၂) မင်းကတော်၊
- (၃) မိတဆိုး ရှင်ပြု

ဝတ္ထုတို့ ဖြစ်သည်။ ထိုဝတ္ထု သုံးပုဒ်တွင်လည်း ပြုပြင်ရေး အယူအဆ သဘောထားများ ပါဝင်နေသည်ကို တွေ့မြင်ရသည်။

(၁) “လူရိုး” ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုတွင် လူပေါ်လူညွန့် ခူးစားသည်ဆိုသော လူလည်များမှာ နောက်ဆုံး၌ ဘေးတွေ့ရပြီး၊ ရိုးသားစွာ လုပ်ကိုင်စားသောက်သူများသာ ကြီးပွားချမ်းသာသည်။ မကောင်းသော အမှုအကျင့်များကို ပယ်ဖျောက်ရမည် ဟူသော ပြုပြင်ရေး အယူအဆကို တင်ပြသည်။

(၂) “မင်းကတော်” ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုတွင် မင်းကတော် ဟူသည့် ဂုဏ်ပကာသနကို မက်မောမိသော မိန်းမတစ်ဦး နောင်တကြီးစွာ ရသည့်အဖြစ်ကို တင်ပြရင်း၊ ဂုဏ်ပကာသနကို မမက်မောသင့်။ လူကြီး သူကြီးများ၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများကို ကြည့်ရှု ပြုစုသင့်သည် ဟူသော ပြုပြင်ရေး အယူအဆကို တင်ပြသည်။

(၃) “မိတဆိုး ရှင်ပြု” ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုတွင် ကျေးလက်တောရွာတစ်ရွာမှ မိတဆိုး ရှင်ပြုတွင် တတ်နိုင်သည့်ဘက်မှ ပါဝင်ကူညီ ဆောင်ရွက်ပုံကို ဖော်ပြပြီးနောက်၊ တောကျေးလက်ကလူများ အသိအလိမ္မာ တိုးပြီး အနေအစား ချောင်လည် ချမ်းသာလာအောင် ပြုပြင်စီမံ ကူညီပေးရန် အထူးလိုအပ်သည် ဟူသော ပြုပြင်ရေး အယူအဆကို တင်ပြသည်။

ပြုပြင်ရေးနှင့် ၃၇ မင်း

ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထု (တို) များကို ရေးသားကာ ပြုပြင်ရေးကို တစိုက်မတ်မတ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ဦးဖိုးကျားသည် မြန်မာပြည်၌ ကျန်ရှိ အမြစ်တွယ်နေသေးသော ၃၇ မင်း အကြောင်းကို ခိုင်ခံ့သော အကိုးအကား အထောက်အထားများကို ရှာဖွေပြီး-

- (၁) ဗုဒ္ဓဘာသာ ၃၇ မင်း
- (၂) အတွင်း ၃၇ မင်း
- (၃) နတ်ကြီး ငါးပါး
- (၄) မဟာပိန္နဲနတ်
- (၅) အပြင် ၃၇ မင်း

- (၆) ဝန်ကြီး ပဒေသရာဇာ၏ စာရင်းအရ တူး-မတူးသော အပြင် ၃၇ မင်းတို့ကို ပြချက်
- (၇) အပြင် ၃၇ မင်းတို့ကို ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာ၍ ပြချက်
- (၈) နတ်ကိုးကွယ်ရင်း ဖြစ်လာပုံ
- (၉) အပြင် ၃၇ မင်းတွင် ပါ-မပါသော နတ်များ
- (၁၀) နတ်လက်သစ်
- (၁၁) မသေမီ နတ်ဖြစ်နေသူများ (တက်ခေတ် နတ်စာရင်း)
- (၁၂) စိတ်၏ ဆန်းကြယ်အားကြီးပုံ
- (၁၃) နတ်ပူးခြင်း၊ ဝင်ခြင်း
- (၁၄) ဘုရင်က စ၍ ယုံကြည်ကိုးကွယ် အားပေးခြင်း
- (၁၅) နတ်တို့အား ပြန်သော အမိန့်တော်
- (၁၆) သာသနာသည် နတ်ကိုးကွယ်မှုကို လုံးဝ မနှိမ်နိုင်
- (၁၇) နတ်များ တည်ရှိသလော
- (၁၈) ရာဇဝင်စာတမ်းများအရ နတ် စသည်များ
- (၁၉) ဆေးဝါး မန္တရားဖြင့် ပြုလုပ်သော သိကြား
- (၂၀) သိကြားလိမ်
- (၂၁) ဥဒိန်ကျော်ခေါင်နတ်
- (၂၂) သရဲတစ္ဆေများနှင့် စပ်၍ ပြချက်
- (၂၃) ငချမ်းကောင်း
- (၂၄) ငအောင်ထွန်းနှင့် ဘုန်းကြီးတစ္ဆေ
- (၂၅) လူများကို ယဇ်ပူဇော်ပုံ
- (၂၆) နတ်ကိုးကွယ်ခြင်းကို နှိမ်နင်းသော မင်းများ
- (၂၇) ဗိဿနိုး နတ်မင်း၏ ဖြစ်တော်စဉ် ၁၀ မျိုး
- (၂၈) နတ်ကိုးကွယ်ခြင်း၌ ဆုံးမသော ကဗျာများ

ဟူ၍ အခန်းပေါင်း ၂၈ ခန်း ခွဲကာ အကျယ်တဝင့် ရေးသားပြီး ကိုယ်တွေ့ ဝတ္ထုများ နံပါတ် ၅ အမည်ဖြင့် ထုတ်ဝေတင်ပြသည်။

ဤသို့ တင်ပြသွားပြီးနောက်၊ ဦးဖိုးကျားက နတ်နှင့် ပတ်သက် သည့် မိမိ၏ အယူအဆကို-

“ဤသို့ ဘုရား အစရှိသော သူမွန်သူမြတ်တို့ ဆုံးမအပ်သည့်

အတိုင်း နတ်ကိုးကွယ်မှု၌ အပြစ်များစွာ ရှိလေသည်။ မစွန့်နိုင်၍ ကိုးကွယ်
သော်လည်း သတိတရား ကြီးစွာထား၍ အပြင်းအထန် အလွန်အကျွံ
မဖြစ်စေဘဲ လောကသံသရာ အပြစ်ကင်းလွတ်အောင် ကြိုးစားကြရမည်။

နတ်၊ တစ္ဆေ၊ သရဲ စသည်တို့ ဝင်သည်၊ ပူးသည် ဆိုရာ၌ ထိုနတ်
စသည်တို့ မည်မျှ ပါဝင်မည်ကိုကား မသိရချေ။ အပြင်က ပယောဂတို့
ကြောင့် စိတ်ပြောင်းလဲ ချောက်ခြားခြင်းကား မုချ ဖြစ်လေသည်။ ဟန်
ဆောင် ဝင်သော နတ်ဝင်ခြင်းတို့လည်း ရှိကြလေရာ၏။ အချုပ်ဆိုသော်
ယုံကြည်စွဲလန်းမှုသည် အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်နေလေသည်။

လူတို့မှာလည်း အနည်းနှင့်အများ တစ်တရာကို ယုံကြည် လွယ်
တတ်သည် အားလျော်စွာ နတ်-စုန်းက စ၍ စိတ်ကုဆရာ၊ တောင်ဝှေး
ဆရာ၊ ပျောက်စေဆရာ ... စသည်ဖြင့် ထူးထူးဆန်းဆန်း ကြော်ငြာ၊
ထင်ရှားစေ၍ မသိ နားမလည်ရှာသူတို့အား လှည့်ပတ်ခါ လာဘ်
သပ်ပကာ ယူကြခြင်းကို ကျွန်ုပ်တို့ မနှစ်မြို့ကုန်။”^၁

ဟူ၍ တင်ပြသည်။

ထိုနောက် ဦးဖိုးကျားသည် နတ်ကတော် တစ်ဦးက လာဘ်သပ်
ပကာ ရရန် မိမိကို ဆွယ်ပုံကို ဖော်ပြသည်။ ထိုသို့ ဖော်ပြပြီးနောက် ၃၇
မင်း စာအုပ်ကို ရေးသားရခြင်း အကြောင်းကို-

“လာဘ်သပ်ပကာကို ယူသည်ထက်၊ လူကို ချိုင့်သည်က သာ၍
ဆိုး၏။ အချို့တို့သည် ရောဂါသည် မိန်းမတို့ကို အမျိုးမျိုးဖြင့် လှည့်
ပတ်၍ ဖျက်ဆီးလိုက်ကြလေသည်။ ရောဂါသည်ကို ဆရာနှင့် လက်
ချင်း ထပ်၍ ကုရမည်၊ ရင်ချင်းအပ်၍ ကုရမည်ဟု ဆို၍ ကုရသော
ဆရာညစ်တို့ကိုလည်း ကြားဖူး၊ တွေ့ဖူး၏။ တစ်ခါက ရွှေတိဂုံဘုရား
အနီး၌ ဆရာဆိုသူ တစ်ဦးသည် မိန်းမပျိုတစ်ယောက်၏ လည်နှင့်
ပါးနားတို့တွင် ယားယံသော အဖုအပိမ့်တို့ ထွက်ပေါ်နေသည်ကို ၎င်း
ဆရာ၏ လျှာဖြင့် လျက်၍ ကုရမည်ဆို၍ အကယ်ပင် ထိုသို့ လျက်၍
ကုလေသည်။ ထိုသူငယ်မသည် အိမ်သို့ ပြန်ရသည်မရှိ။ ဆရာအနီး
တွင် စွဲ၍ ကုရမည် ဆို၍ ဆရာအနီးတွင် နေရလေသည်။

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ ၃၇ မင်း။ မျက်-၁၁၅။

ဤသို့လျှင် ယုံကြည်စွဲလန်းမှု တစုခုကို စွဲ၍ လောက သံသရာ မတရားသောအဖြစ်၊ အကျိုးယုတ်သော အဖြစ်တို့ နည်းပါး ပ ပျောက် စေလိုသော စေတနာဖြင့် ဤနတ် စသည်တို့၏ အကြောင်းတို့ကို ခပ်ကျယ်ကျယ် ရေးလိုက်ပါသတည်း။”^၁

ဟူ၍ အတိအလင်း ထုတ်ဖော်ခဲ့သည်။

ဦးဖိုးကျား၏ ထုတ်ဖော်ချက်နှင့် ရေးသားတင်ပြပုံကို ထောက်ဆ သော် “ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ နံပါတ် ၅ (၃၇ မင်း)” စာအုပ်ကို ပြုပြင်ရေး စိတ်ဓာတ်ဖြင့် ရေးသားကြောင်း ထင်ရှားပါသည်။

အလောင်းတော် ကဿပနှင့် ဦးဖိုးကျား၏ ရည်ရွယ်ချက်

ပြုပြင်ရေး ဝတ္ထုများ လိုအပ်သည်ဟု ယုံကြည်လက်ခံသော ဦး ဖိုးကျားသည် ပြုပြင်ရေး ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများကို အဆက် မပြတ် ရေးသား ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ နံပါတ် ၆ ဖြစ်သော “အလောင်းတော် ကဿပ” စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေသည်။

“အလောင်းတော် ကဿပ” စာအုပ်ကို စကားချိုး အပါအဝင် အခန်း ပေါင်း ၂၁ ခန်း ခွဲကာ ရေးသားထားသည်။ ထိုအခန်းများကို အသေးစိတ် လေ့လာ ဖတ်ရှုသောအခါ ဦးဖိုးကျား၏ စေတနာ၊ ရည်ရွယ်ချက်ကို တွေ့ မြင်ရသည်။

ဦးဖိုးကျား၏ စေတနာ၊ ရည်ရွယ်ချက်ကား ဒေသန္တရ ဗဟုသုတ ပြည့်စုံစေလိုခြင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်ကို သတိပြုမိစေလိုခြင်း၊ “မျက်မြင်မှာ ဉာဏ် တွဲ၍၊ အနည်းနည်း ရှုပါ” ဟူသည့်အတိုင်း မှန်၏-မမှန်၏၊ ဖြစ်နိုင်၏- မဖြစ်နိုင်၏၊ အမျိုးမျိုး ဝေဖန်သုံးသပ်သည့် အလေ့အကျင့် တိုးပွားစေလို ခြင်း စသည်တို့ပင် ဖြစ်လေသည်။

ထိုစေတနာ၊ ထိုရည်ရွယ်ချက်ကြောင့်ပင် “အလောင်းတော်ကဿပ” သို့ သွားရာ လမ်းခရီး အတွေ့အကြုံကို အသေးစိတ် ရေးဖွဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ အထက်အညာနှင့် ဆိုင်သော ကဗျာများကို တစုတဝေး ဖော်ပြခြင်း ဖြစ် သည်။

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ ၃၇ မင်း၊ မျက်-၁၁၇။

- (၁) ပြာပုံတောင် ရှင်မ၊
- (၂) အလောင်းတော်ကဿပ တည်နေပုံ၊
- (၃) အလောင်းတော်ကဿပ ရာဇဝင်၊
- (၄) ကဿပ ၁၂ မျိုး၊
- (၅) ပေါင်လောင်ရှင် ကဿပ၊
- (၆) လူနေများ၊
- (၇) ကျောက်စာနှင့် ဘိုးတော်စစ်တမ်း၊
- (၈) ရှင်မဟာကဿပ ရုပ်တုတော်

စသော အကြောင်းအရာများကို ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်ပါသည်။

ဦးဖိုးကျား၏ “မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်” စာပုံနှိပ်တိုက်တွင် မြို့မတိုင်းရင်းသား တန်းမြင့်ကျောင်း မဂ္ဂဇင်း ဖြစ်သော “ဝံသယုဝ မဂ္ဂဇင်း” ကို ရိုက်လေ့ရှိရာ၊ ၁၉၃၅ ခုနှစ် “အထူး ဝံသယုဝ မဂ္ဂဇင်း” ကိုလည်း မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် စာပုံနှိပ် တိုက်တွင်ပင် ရိုက်နှိပ်ခဲ့သည်။

ထိုမဂ္ဂဇင်းတွင် “ဒေသန္တရ ဗဟုသုတရှာမှီးရန် ခရီးသွားလမ်းညွှန် စာတမ်း” ပါရှိပြီး အလောင်းတော် ကဿပသွား ခရီးစဉ် မြေပုံနှင့် ရှုကြည့် မှတ်ဖွယ် အသွယ်သွယ် ဟူသော လမ်းညွှန်မေးခွန်းများလည်း ပါရှိသည်။

၁၉၃၅ ခုနှစ် အထူး ဝံသယုဝ မဂ္ဂဇင်း ထွက်ပြီး သုံးနှစ်အကြာ၊ ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင်မှ ဦးဖိုးကျား၏ “အလောင်းတော် ကဿပ” စာအုပ် ထွက် ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အထူး ဝံသယုဝ မဂ္ဂဇင်းမှ အကြံဉာဏ် ရကာ၊ ဒေသန္တရ ဗဟုသုတ ရှာဖွေဆည်းပူးလိုသူများအတွက် ရည်ရွယ်ကာ “အလောင်းတော် ကဿပ” စာအုပ်ကို ရေးသားခြင်း ဖြစ်သလောဟု မှတ် ထင် တွေးတောမိသည်။

ဒေသန္တရ ဗဟုသုတ ရှာဖွေဆည်းပူးခြင်းသည် ကိုယ်ကျန်းမာပြီး စိတ်ဓာတ် ရင့်ကျက်ခိုင်မာခြင်း၊ ဗဟုသုတ ကြွယ်ဝခြင်း၊ အဆင်အခြင် အမြော်အမြင်ဉာဏ် ရင့်သန်ခြင်းတို့ကို ပေးစွမ်းသည်ဖြစ်ရာ “အလောင်း တော် ကဿပ” စာအုပ်ကို ရေးသားသော ဦးဖိုးကျား၏ စေတနာ၊ ရည်ရွယ် ချက်ကို လေးစား ချီးကျူးသင့်လှပါသည်။

ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများနှင့် အမှီး ပြဿနာ

ဦးဖိုးကျားသည် ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများကို မိမိ အတွေ့အကြုံအရ ရေးသားသည်ဟု ဆိုလင့်ကစား အချို့သော ဝတ္ထုများမှာ မှီးထားသော ဝတ္ထုများ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသည်။

မှီးထားသည်ဟု ဆိုကြသော ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများမှာ-

- (၁) အခမဲ့ ကူလီထမ်းခြင်း၏ အကျိုး
- (၂) ဘုရားဖူး သွားခြင်း
- (၃) အရက်သမား

တို့ ဖြစ်ကြသည်။

“အခမဲ့ ကူလီထမ်းခြင်း၏ အကျိုး” ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုမှာ ကာလကတ္တား တက္ကသိုလ်၊ သက္ကတ ကောလိပ် ကျောင်းအုပ်ကြီး ‘အစ်ဝဝါချန်ဒရာ ဗိဒယာ ဆာဂါ’ ၏ ကိုယ်တွေ့အဖြစ်အပျက်ကို မှီးသည်ဟု ဆိုကြသည်။ သို့သော် အခိုင်အမာ အတိအကျကား မသိရပေ။

“ဘုရားဖူးသွားခြင်း” ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုမှာ ရုရှား စာရေးဆရာကြီး တော်စတိုင်း ရေးသားသော “အဘိုးအို နှစ်ယောက်” (Two Old Men) ဝတ္ထုတို မှီးသည်ဟု ဆိုကြသည်။ မူရင်းနှင့် တိုက်ဆိုင်ကြည့်သောအခါ ဇာတ်လမ်း ကျောရိုးမှာ လုံးဝ ဆင်တူနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့သော် ဦးဖိုးကျား၏ ဝတ္ထုမှာ မြန်မာ့ရေမြေ၊ မြန်မာ့သဘာဝနှင့် ကိုက်ညီပြီး၊ ပင်ကို ရေး မြန်မာဝတ္ထုဟု မှတ်ထင်ယူဆအောင် မြန်မာပီနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဦးဖိုးကျား၏ အမှီးစွမ်းရည်မှာ ပြောင်မြောက်ကြောင်း ထင်ရှားပေသည်။

“အရက်သမား” ဝတ္ထုမှာ ဒဂုန်လွန်း ရေးသော “အဆိပ်ပင်”^၂ ဝတ္ထု ကို ပြုပြင်ရေးသားသော ဝတ္ထု ဖြစ်ပါသည်။ (ဒဂုန်လွန်း ထံမှ ခွင့်ပြုချက် ရယူသည်။ မရယူသည်ကိုကား မသိရပါ။)

“အဆိပ်ပင်” ဝတ္ထုတွင် ဘထူး အရက်ပြတ်ရခြင်းမှာ “အရက်သောက် သူသည် ဘုရား မကြိုက်၊ နတ်မကြိုက်၊ လူမကြိုက် ဖြစ်သည်။ လောက

၁။ Two Old Men ဝတ္ထုတို မူရင်းကို တော်စတိုင်း၏ Twenty Three Tales စာအုပ် တွင် လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထုတို ဘာသာပြန်ကို တက္ကသိုလ်ဆုမြိုင်နှင့် သန်းရွှေ မြန်မာပြန်သော “တော်စတိုင်း၏ ပုံပြင်များ” စာအုပ်တွင် လည်းကောင်း ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

၂။ နောက်ဆက်တွဲ (က) တွင် အပြည့်အစုံ ဖော်ပြထားသည်။

တွင်လည်း အကျိုးမရှိ၊ သံသရာတွင်လည်း အကျိုး မရှိကြောင်း” ရေးသားထားသော တပည့်၏ စာစီစာကုံးကို ဖတ်ရခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ဖော်ပြပြီး၊ “အရက်သမား” ဝတ္ထုတွင်မူ ဘမြစ် အရက်ပြတ်ရခြင်းမှာ လှလှဆိုသော လူမမည် သူငယ်မ၏ စိတ်တွင် ဖြစ်ပေါ်လာသမျှကို အရိုးခံ သက်သက်ဖြင့် ရေးသားစီကုံးသည့် “အရက်သမားကြီး အကြောင်း” ဟူသော စာစီစာကုံးကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ဖော်ပြ ပြုပြင် ရေးသားထားသည်။

ဦးဖိုးကျား ပြုပြင်ရေးသားသော “အရက်သမား” ဝတ္ထုမှာ ဒဂုန်လွန်း ရေးသားသော “အဆိပ်ပင်” ဝတ္ထုထက် ပို၍ ဖတ်ကောင်းကာ၊ ပို၍ အသင့်ယုတ္တိတန်ပြီး၊ ပို၍ အနုပညာမြောက်သည်ကို တွေ့မြင်ရပါသည်။

ထိုအချက်များကြောင့် ဦးဖိုးကျားကို မိုးခြင်း အတတ်ပညာ၌ ကျွမ်းကျင် ပြောင်မြောက်သော စာရေးဆရာအဖြစ် ချီးကျူးသင့်လှသည်။

သတ္တမပိုင်း

ဦးဖိုးကျား၏ စာပေအထွေထွေ

ပြုစု ရေးသားခဲ့သော အခြားစာအုပ်များ

“ရာဇဝင်ဆရာ” “ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုဆရာ” အဖြစ် ထင်ရှားကျော်စောသော အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားသည် ရာဇဝင်ဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်းများ၊ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ အပြင် အခြား စာပေအထွေထွေကိုလည်း ရေးသားပြုစုခဲ့သည်။

ဦးဖိုးကျား ရေးသားပြုစုခဲ့သော စာပေအထွေထွေတို့မှာ-

- (၁) ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ (၁၉၂၄ ခု)၊
- (၂) ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားထေရ်ပုဂ္ဂိုလ် (၁၉၂၆ ခု)၊
- (၃) ပေါရာဏ အဘိဓာန် (၁၉၂၇ ခု)၊
- (၄) စလေဦးပုည အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် ရေသည်ပြဇာတ် (၁၉၂၉ ခု)၊
- (၅) ဝိဇယ ပြဇာတ် (၁၉၃၀ ခု)၊
- (၆) ငါးရာငါးဆယ် ကောက်နုတ်ချက်များ၊
- (၇) မြောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာ မဟာယာနဂိုဏ်း (၁၉၄၀ ခု)၊
- (၈) ဦးဖိုးကျား၏ မှတ်စု (၁၉၆၈ ခု)

တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုစာပေ အထွေထွေကို မျိုးတူရာ စုပေါင်း၍ (အကြမ်းဖျင်း) လေ့လာတင်ပြလိုပါသည်။

ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ

“ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ” မှာ ၁၉၂၄ ခု “ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ” စာအုပ်တွင် ပူးတွဲပါရှိသော အတ္ထုပ္ပတ္တိပင် ဖြစ်သည်။

ဦးဖိုးကျားသည် “ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ” ကို အခန်း ၁၃ ခန်း ခွဲကာ တင်ပြသည်။ ယင်းတို့မှာ-

- (၁) မျိုးရိုးကို ပြခြင်း၊
- (၂) မောင်ထွန်းရှိန် သူငယ်ဘဝ၊
- (၃) ကျောင်းသားဘဝ၊
- (၄) ကောလိပ်ကျောင်းသားဘဝ၊
- (၅) ရန်ကုန်၌ ကျောင်းဆရာဘဝ၊
- (၆) မန္တလေးမြို့၌ ကျောင်းဆရာဘဝ၊
- (၇) ကျောင်း ကြီးပွားခြင်း၊ ဦးထွန်းရှိန် ခဲပေါက်ခံရခြင်း၊ မန္တလေးမြို့ မိန်းမကလေး ကျောင်းအတွက် ဆောင်ရွက်ပုံ၊ ဝီရိယရှိပုံ။
- (၈) မန္တလေး၌ လက်ထပ်မင်္ဂလာပြုခြင်း၊ ခင်ခင်ညွန့် အကြောင်း၊ လက်ထပ်ခြင်း၊ ဇနီး ခင်ပွန်းတို့ ကွဲကြရှာခြင်း။
- (၉) ဘိလပ်သို့ သွားခြင်း၊ ဦးထွန်းရှိန်ကို ကျောင်းဆရာကြီး ရာထူးမှ ဖြုတ်ခြင်း၊ မြန်မာပြည်သို့ ပြန်ရောက်ခြင်း။
- (၁၀) တရားဟောလည်ခန်း။
- (၁၁) ဦးထွန်းရှိန် ဒုတိယအကြိမ် လက်ထပ်ခန်း။ တရားဟောတစ်ကြိမ် ထွက်ပြန်ခြင်း။
- (၁၂) ဦးထွန်းရှိန် အနိစ္စရောက်ခြင်း၊ မသာအခမ်းအနား၊ ၎င်းတမ်းချင်း သုံးပုဒ်။
- (၁၃) သတ္တိထူးများ။

တို့ ဖြစ်သည်။

ဦးဖိုးကျားသည် ဦးထွန်းရှိန်ကို ‘တိုင်းပြည်အကျိုး၊ သာသနာတော်အကျိုးများကို ရွက်ဆောင်ခဲ့သူ မှန်သဖြင့် မပျောက်မပျက်ကောင်း နောင်လာသူများတို့ မှတ်သားအပ်၊ နည်းယူအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်’^၁ ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ထင်ကာ အထူးကြည်ညို လေးစားသည်။ ထို့ကြောင့် ဦးထွန်းရှိန်၏ လေးစားစရာ၊ အတုယူစရာ ကောင်းမြတ်သော အရည်အသွေးများကိုသာ ထုတ်ဖော် မှတ်တမ်းတင်သည်။

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ။ မျက် (ဆ)။

ဦးထွန်းရှိန်နှင့် ရင်းနှီး၍ လုပ်ဖော်ဆောင်ဖက် ဖြစ်သော မန္တလေး ဦးဘဦး၏ ပြောပြချက်ဟု ဆိုကာ၊ ဦးထွန်းရှိန်၏ ဂုဏ်ပုဒ်များကို ထုတ်ဖော်ပြသည်။

ထို့ပြင် ဦးထွန်းရှိန်၏ သတ္တိထူးများကို ဤသို့ အကျယ်တဝင့် ချီးကျူးသည်။

“ဦးထွန်းရှိန်သည် စကားပြော ကောင်းလှ၏။ ရှင်းလင်း ပြတ်သား၍ လူနားဝင်အောင် ပြောတတ်၏။

မန္တလေး ကျောင်းကြီး ထမြောက် အောင်မြင်အောင် ရွက်ဆောင် ရေး၍ လူအမျိုးမျိုးကို လှည့်လည် ဟောပြောရ၏။

ဘိလပ်သို့ သွားရောက်စဉ်ကလည်း အသင်းအပင်း စသည်တို့၌ ၎င်း၊ ခေါ်ဘိတ်သည့် နေရာတို့၌ ၎င်း၊ ပြောရေး ဆိုခွင့် ရှိရာ၌ ၎င်း ဦးထွန်းရှိန်ပင် စကားပြောကာ နေရ၏။ ပါလီမန်လူကြီးတို့အား မြန်မာပြည်၌ လူအပေါင်းတို့ မည်သို့ မည်မျှ ဆင်းရဲပုံ၊ နေရပုံများကို ကွက်ကွက် ကွင်းကွင်း ပြောသောအခါ၊ ၎င်းလူကြီးတို့ သနားစိတ် ပေါ်လာ၍ စုတ်သတ်ရသော ဟူ၏။ ပြောပုံဆိုပုံမှာ မကြာမှီက အနိစ္စ ရောက်သွားသော နန်းရင်းဝန် မစ္စတာ ဗိုနာလောနှင့် တူသည်ဟု အများ ပြောကြသည်။

ဘိလပ်က ပြန်ရောက်ပြီးနောက် မြန်မာပြည်တွင် လှည့်လည်၍ တရား ဟောပြောသည်၌ မည်မျှ စွမ်းဆောင်ကြောင်းကိုကား တိုင်းပြည်က အသိ ဖြစ်သည်။”^၁

ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရား ထေရုပ္ပတ္တိ

“ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ” ကို ထုတ်ဝေပြီး ၂ နှစ်အကြာ၊ ၁၉၂၆ ခုနှစ်တွင် “ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရား ထေရုပ္ပတ္တိ” ကို ဦးစိုးကျားသည် ရေးသား ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ စာမျက်နှာပေါင်း ၁၀၀ ရှိသည်။

၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ကျောင်းသားသပိတ်တွင် ကျောင်းသား ကြီးငယ်

၁။ ဦးစိုးကျား၊ ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ။ မျက်-၁၉၁-၁၉၂။

သုံးထောင်ခန့်တို့သည် ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရား၏ ခြေတော်ရင်း၊ ကျောင်းတိုက်အာဝါသကို အားကိုး၍ မှီခိုခဲ့ရသည်။ စားသောက်သုံးဆောင်ဖွယ် ဆန်၊ ဆီ၊ ငါးခြောက်၊ သစ်သီး စသည်တို့ ထောက်ပံ့ပေးကမ်းသည်ကို ခံယူခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင် ဆရာတော် ဘုရားနှင့် သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ဦးဖိုးကျားတို့ ဆရာရင်း၊ ဒါယကာရင်း ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။

ထို့ကြောင့်လည်း ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင်ဆရာတော် ပျံလွန်တော်မူသွားသောအခါ၊ ဦးဖိုးကျားသည် ဆရာတော်၏ နိဗ္ဗာန်ကျောင်းချ အခမ်းအနားတွင် တိုက်အုပ်၊ တိုက်ကြပ် ဘုန်းတော်ကြီး၏ အမိန့်တော်အရ ဆရာတော်၏ ထေရုပ္ပတ္တိ အကျဉ်းကို နှုတ်ဖြင့် ပြောဆိုလျှောက်ထားသည်။ ထိုအခါ ကျောင်းတော်ရာတိုက်၊ သုံးထပ်ကျောင်း ဘုန်းတော်ကြီးနှင့် သိမ်ဦးကျောင်း ဘုန်းတော်ကြီးတို့က ‘ငါ့တပည့် နှုတ်ဖြင့် လျှောက်သော ထေရုပ္ပတ္တိ အကျဉ်းကို စာဖြင့် ရေးထားသင့်၏။ ရေးထားလော့’ ဟု အမိန့်ပေးတော်မူသောကြောင့် “ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရား၏ ထေရုပ္ပတ္တိ” ကို မကျဉ်းမကျယ် မှတ်သားကြည်ညိုဖွယ် ရေးသားခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤသို့ ရေးသားရာ၌ ဦးသဒ္ဓမ္မအရှင် စီရင်တော်မူသော “ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိစာတမ်း” နှင့် ညောင်တုန်း ဆရာတော်၏ စာတမ်းတို့ကို ကိုးကားကြောင်း သိရှိရသည်။

ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင်ဆရာတော်ကြီး၏ အကြောင်းကို ဦးဖိုးကျားက အပိုင်း ၅ ပိုင်းဖြင့် ရေးသားသည်။

ပထမပိုင်းတွင် သန္ဓေတည်သည်မှ ရဟန်းဖြစ်သည့်တိုင် အကြောင်းအရာများ။ ဒုတိယပိုင်းတွင် ရဟန်းဖြစ်သည်မှ ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင်တိုက်သို့ ရောက်သည့်တိုင် အကြောင်းအရာများ။ တတိယပိုင်းတွင် ကျောင်းတော်ရာသို့ ရောက်သည်မှ ပျံလွန်တော်မူသည့်တိုင် အကြောင်းအရာများ။ စတုတ္ထပိုင်းတွင် ဆရာတော်၏ ဂုဏ်တော်များကို ပြခန်း။ ပဉ္စမပိုင်းတွင် ကျောင်းတော်ရာ ဆရာတော်ဘုရားအကြောင်း အကျဉ်းချုပ်တို့ ပါဝင်သည်။

ဦးဖိုးကျားသည် ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရုပ္ပတ္တိကို မကျဉ်းမကျယ် မှတ်သား ကြည်ညိုဖွယ် ရေးသားမည်ဟု ဆိုသည့်အတိုင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ မှတ်သား ကြည်ညိုဖွယ် သီလ

ဂုဏ်၊ သမာဓိဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ် ဂုဏ်ပုဒ်များ၊ အကျင့်သိက္ခာများကို ပေါ်လွင် ထင်ရှားအောင် ထုတ်ဖော် မှတ်တမ်းတင်သည်။

ဦးဖိုးကျားသည် “ပြီးပြီသော ဂုဏ်တော်များ” ဟူ၍ ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ဂုဏ်တော်အချို့ကို မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။^၁

ဤသို့ ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ မှတ်သားကြည်ညိုဖွယ် ဂုဏ်ပုဒ်များ၊ အကျင့်သိက္ခာများကို ထုတ်ဖော် မှတ်တမ်းတင်ရာတွင် ဦးဖိုးကျားသည် စကားအလျဉ်းသင့်သော နေရာတိုင်း၌ ဆရာတော် ဘုရားကြီးကဲ့သို့ မှတ်သားကြည်ညိုဖွယ် ဂုဏ်ပုဒ်များ၊ အကျင့်သိက္ခာများ ရှိတော်မူကြသည့် (ကြက်သွန်ခင်း ဆရာတော်၊ မုန်တောဆရာတော်၊ မင်းရွာဆရာတော်၊ ရွှေကျောင်းဆရာတော်၊ တောင်ဖီလာဆရာတော်၊ ရွှေဥမင် ဆရာတော်၊ ရှင်မဟာအရိယာဝံသ၊ ရေငုံဘုန်းတော်ကြီး) စသော ဆရာတော်များ အကြောင်းကိုပါ ထည့်သွင်း၍ ထုတ်ဖော် မှတ်တမ်းတင်သွားသည်။

“ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရား၏ ထေရုပ္ပတ္တိ” ကို ဖတ်ရှုရသည်မှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ်၊ ကြည်ညိုဖွယ်၊ မှတ်သားဖွယ် ကောင်းကာ၊ ကြည်ညိုသဒ္ဓါစိတ်များ တစ်စိတ်စိတ် တိုးပွားစေသည်ကို ခံစား ကြုံတွေ့ရပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဦးဖိုးကျားကို ရည်ရွယ်ချက် ပေါက်မြောက်အောင် ရေးသားတင်ပြနိုင်သော အတ္ထုပ္ပတ္တိ ဆရာအဖြစ် မှတ်ယူနိုင်ပေတော့သည်။

စလေ ဦးပုည အတ္ထုပ္ပတ္တိ

ဦးဖိုးကျားသည် တိုင်းပြည်အကျိုးဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးနှင့် သဒ္ဓါကြည်ညိုဖွယ် အကျင့်သိက္ခာနှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်းတော်တို့၏ အကြောင်းကို ရေးသား မှတ်တမ်းတင်သကဲ့သို့၊ ၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင် မြန်မာစာပေလောကတွင် ထင်ရှားသော စာဆိုတစ်ဦး ဖြစ်သည့် စလေဦးပုည အကြောင်းကို “စလေဦးပုည အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် ရေသည်ပြဇာတ်” စာအုပ်တွင် ရေးသား မှတ်တမ်းတင်သည်။

ဤသို့ စလေဦးပုည အကြောင်းကို မှတ်တမ်းတင်ရာ၌ ဦးဖိုးကျားသည် စလေဦးပုညနှင့် ပတ်သက်သမျှသော အထောက်အထား အကိုး

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ ကျောင်းတော်ရာ ရွှေကျင်ဆရာတော်ဘုရား ထေရုပ္ပတ္တိ။ မျက်-၇၈။

အကားများကို ရှာဖွေ ညှိနှိုင်း တိုက်ဆိုင်ပြီး၊ သုတေသန ပြုကာ ရေးသား ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤသို့ စလေဦးပုည အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရေးရာ၌- အမျိုးအမည် ဇာတိ။ မွေးဖွားခြင်း။ အမည်ပေးခန်း။ ကျောင်းသို့ ပို့ခန်း၊ စာသင်ခန်း။ သာယာဝတီမင်း ထံသို့ ဝင်ခန်း။ ပညာဆက်လက် သင်ခန်း။ သာယာဝတီမင်းထံ သို့ တတိယအကြိမ် ဝင်ရောက်ခြင်း။ ဗန်းမော်ဆရာတော်ထံ၌ ရှင်ပြုခန်း၊ ဆက်လက်၍ ပညာသင်ခန်း။ အမိအဖများ ပျက်စီး၍ သာယာဝတီမင်းက ချီးမြှောက်ပုံ။ ရဟန်းဘဝသို့ ရောက်ခြင်း။ သိက္ခာချပြီးနောက် ရှင်သာမဏေ ပြုပြန်ခြင်း။ လူထွက်၍ မင်းခစား ပြုခြင်း။ သာမဏေ ပြုပြန်၍ စာများကို ရေးခြင်း။ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးနှင့် တွေ့ခန်း။ နောက်ဆုံး လူထွက်၍ ရာထူးဌာနန္တရ ရခြင်း၊ ဇာတ်များကို ရေးခြင်း။ ရေသည်ပြဇာတ်ကို ရေးခြင်းအကြောင်း။ နောက်ဆုံး ပေါ်ပေါက်လာချက်။ မြင်ကွန်းမင်းသား မြင်းခုံတိုင် မင်းသားတို့နှင့် ဆက်ဆံပုံ။ မြင်ကွန်း-မြင်းခုံတိုင် မင်းသားတို့ ထကြွခြင်း။ ဦးပုည အနိစ္စရောက်ခန်း ဟူ၍ ခေါင်းစဉ်ငယ်များ ခွဲခြားတပ်ကာ အသေးစိတ် ရေးသားခဲ့သည်။ ထို့ပြင် “စလေဦးပုညအကြောင်း အကျဉ်းချုပ်” ဟူ၍ အဓိက အချက် (၁၂) ချက်ဖြင့် ပြန်လည် အကျဉ်းချုံးကာ မှတ်သားလွယ်အောင် ရေးသားခဲ့သည်။

ထို့နောက် ဦးဖိုးကျားသည်-

- (၁) စလေဦးပုည၏ ပုံပန်းသဏ္ဍာန်နှင့် အလေ့အကျင့်များ၊
- (၂) စလေဦးပုည၏ ဂုဏ်များ၊
- (၃) ဦးပုည၏ အစွမ်းသတ္တိများ၊

ကို စလေဦးပုည ရေးသော စာများကို အထောက်အထား အကိုးအကား ပြုကာ ဦးပုည၏ စာရည်စာသွေး ပေါ်ထင်အောင် ကြိုးစားအားထုတ်သွားသည်။ ထို့ကြောင့် ဦးဖိုးကျား၏ “စလေဦးပုည အတ္ထုပ္ပတ္တိ” မှာ စလေဦးပုည၏ ဘဝဖြစ်စဉ်နှင့် စလေဦးပုည၏ စာရည်စာသွေး သုံးသပ်ချက် နှစ်ရပ် ပါဝင်သည်ဟု ဆိုသင့်သည်။

“စလေဦးပုည၏ ဘဝဖြစ်စဉ်” မှာ သုတေသနပြုခြင်း၏ အသီးအပွင့် ဖြစ်၍၊ “စလေဦးပုည၏ စာရည်စာသွေး သုံးသပ်ချက်” မှာ ဦးဖိုးကျား၏ စာပေအမြင်၊ စာပေဗဟုသုတ၊ စာပေ အလေ့အလာတို့မှ ဖူးပွင့်သော အဖူး

အပွင့် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပို၍ စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းသည်။ ပို၍ အဖိုးတန်ပေသည်။

ဦးဖိုးကျား၏ စလေဦးပုည၏ စာရည်စာသွေး လေ့လာသုံးသပ်ချက် အချို့မှာ ဤသို့ ဖြစ်ပါသည်။

“စလေဦးပုည စာတို့၏ ဂုဏ်အထူးကား စကားလုံး ပြောင်ခြင်း၊ စကားလုံး မပိုဘဲ လိုရာနှင့် ကိုက်၍ ကိုက်၍ သွားခြင်း၊ ရေးထားသော စာတွင် နှုတ်၍မရ၊ အစားထိုး၍ မရ၊ ပြင်၍ မရခြင်း။ အကယ်၍ ပြုပြင်သော် အဓိပ္ပာယ် ပေါ့ပျက်သွားလေတော့သည်။ အထူးကား ဖတ်နေစဉ် စိတ်ရွှင်လန်း တက်ကြွလာတတ်လေသည်။”^၁

“စလေဆရာ၏ ကဗျာတို့မှာ များပြား၏။ နက်နဲ၏။ စာသား ကောင်း၏။ အကျိုးအကြောင်း အကွက်တည့်အောင် ပြတတ်၏။ န၏။ ကြမ်း၏။ အသို့လျှင် အကျွန်ုပ်တို့ ကုန်အောင် ပြတတ်၏။ န၏။ ကြမ်း၏။ အသို့လျှင် အကျွန်ုပ်တို့ ကုန်အောင် ခြီးနိုင်အံ့နည်း။”^၂

ရေသည်ပြဇာတ်နှင့် ဝိဇယပြဇာတ်

ဦးဖိုးကျား၏ “စလေဦးပုည အတ္ထုပ္ပတ္တိ” တွင် စလေဦးပုည၏ စာများနှင့် မြန်မာစာပေ၌ ဦးဖိုးကျား နှံ့စပ်ပုံ၊ အလေ့အထ များပုံကို အထင်အရှား တွေ့မြင်ရသည်။ စလေဦးပုည၏ စာများနှင့် မြန်မာစာပေကို နှံ့စပ်၍ အလေ့အလာများသော ဦးဖိုးကျားသည် သူ နှစ်သက်သော “ရေသည်ပြဇာတ်နှင့် ဝိဇယပြဇာတ်” တို့ကို တည်းဖြတ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ဤသို့ ရေသည်ပြဇာတ်နှင့် ဝိဇယပြဇာတ်ကို တည်းဖြတ်ရာ၌ ဦးဖိုးကျားသည် မူရင်း စာကိုယ်ကို မူကွဲအမျိုးမျိုးဖြင့် တိုက်ဆိုင် တည်းဖြတ်ခြင်းကို မပြုပေ။ စာဆို စလေဦးပုည၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် စာရည်စာသွေး လေ့လာချက်ကို ထည့်ပေးခြင်း၊ ရေသည်ပြဇာတ်၊ ဝိဇယပြဇာတ်တို့နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် မူလ အကြောင်းအရာ အပြည့်အစုံကို ဖော်ပြခြင်း၊ ရေသည်ပြဇာတ်နှင့် ဝိဇယပြဇာတ်တို့ပါ ခက်ဆစ်များကို “နောက်ဆက်တွဲ” တွင် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆို ရှင်းလင်းပေးခြင်းတို့ ပြုဆောင်ခဲ့သည်။

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ စလေဦးပုည အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် ရေသည်ပြဇာတ်။ မျက်-၅၄။
၂။ ဦးဖိုးကျား၊ စလေဦးပုည အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် ရေသည်ပြဇာတ်။ မျက်-၆၁။

ထို့ကြောင့် ဦးဖိုးကျား တည်းဖြတ်သော ရေသည်ပြဇာတ်နှင့် ဝိဇယ ပြဇာတ်တို့မှာ စာသင်သားများနှင့် မြန်မာစာပေ လိုက်စားသူများအတွက် ကြီးစွာသော အထောက်အပံ့ကို ပေးသော စာအုပ်ကောင်းများ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

ပေါရာဏ အဘိဓာန်

မြန်မာစာပေကို စိတ်ပါဝင်စား လိုက်စားသော ဦးဖိုးကျားသည် ကျောင်းသူကျောင်းသားများ၊ မြန်မာစာပေ လိုက်စားသူများ အားလုံးလိုလို အခက်ကြုံရသည့် ပြဿနာ တစ်ရပ်ကို တစ်ဖက်တစ်လမ်း ကူညီဖြေရှင်း သည့် အနေဖြင့် “ပေါရာဏ အဘိဓာန်” ကို ၁၉၂၇ ခုနှစ်တွင် ပြုစုထုတ်ဝေ ခဲ့သည်။

“ပေါရာဏ အဘိဓာန်” ပြုစုရေးသားရခြင်း အကြောင်းကို ဦးဖိုး ကျားက ဤသို့ ဖော်ပြခဲ့သည်။

“၁၂၇၇ ခုနှစ်လောဆီက အကျွန်ုပ်သည် ပုသိမ်မြို့၊ တိုင်တရာ ကျောင်းခေါ် မြန်မာ ကရင် အင်္ဂလိပ်ကျောင်း (၈) တန်းတွင် နေစဉ်က မဟာဇနက ဇာတ်တော်ကြီး ဝတ္ထုကို သင်ကြားရ၏။ ထိုအခါ မဟာ ဇနကမင်းကြီး တောထွက်ခါနီး နန်းပြာသာဒ်များကို ခြီးမွမ်းခန်း၌ (ငါ ၏ နန်းတော်ပြာသာဒ်တို့သည် မှန်ကင်း၊ တုရင်၊ စုလစ်အမွန်း၊ ထိုပိကာ တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သည် ဖြစ်၍၊ အလွန်တင့်တယ်၏) ဟု ပါရှိရာ၊ ထုပိကာ ဆိုသောအရာကို မသိ၍ စုံစမ်းမေးမြန်းရန် အလို့ငှာ ပုသိမ် မြို့၊ ရွှေမုဋ္ဌော ကုန်းတော်သို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် လူကြီး ၂ ဦး၊ ၃ ဦး သို့ ကပ်ခါ တန်ဆောင်းပြာသာဒ်များကို ပြ၍ မေးမြန်းပါသည်။ မသိ သော သူများနှင့် တွေ့ကြုံရလေရကား၊ နှစ်ရက်ဆက်၍သွားရ၏။ ဒုတိယ နေ့မှ အသက် ၄၀ ရွယ် တဦးက ညွှန်ပြပေသောကြောင့် ထုပိကာ ဆိုသော အရာကို တွေ့မြင် မှတ်သားခဲ့ရဘူးသည်။

ထိုအခါ အကျွန်ုပ် စဉ်းစားလိုက်သည်ကား၊ အင်္ဂလိပ်များမှာ အဘိဓာန်ရှိ၍ မသိသော စကားများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အလွယ်တကူနှင့် သိနိုင်၏။ ငါတို့မှာကား မြန်မာအဘိဓာန် သက်သက် မရှိသေး၍၊ ဤ သို့ အခက်အခဲနှင့် တွေ့ရသည်။ သို့ငှာ-

- (၁) မြန်မာအဘိဓာန် သက်သက် တခု ရှိရမည်။
 - (၂) ငါပင် တတ်နိုင်သမျှ ကြီးစား၍ ရေးမည်။
 - (၃) ဤသို့သော အဘိဓာန်တစ်ခု ဖြစ်မြော် အောင်မြင်ရန်မှာ ငါ၏ တသက်တွင် ရည်ရွယ်ချက် အကြီးဆုံး တခု ဖြစ်စေရမည်။ ဟူ၍ စိတ်တွင် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအခါက စ၍ မြန်မာ စကား အရပ်ရပ်တို့ကို ရှာဖွေစုဆောင်း သိုမှီးလာခဲ့သည်မှာ အတန်ပင် ရရှိလေပြီ။
- ဤအတောအတွင်း အမျိုးသားကျောင်းများ ပေါ်ပေါက်လာရာ (၁၂၅၂ ခု) မြန်မာ ယူဂျက်ဗျာ လင်္ကာများကို အားပေး သင်ကြားစေရာ၌ ပေါရာဏကထာ ဟူသော မြန်မာစကားဟောင်း များစွာ ပါဝင်လေသည်။ ကျောင်းသား သူငယ်တို့မှာ ဤသို့သော စကားခက်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သိလို၍ ရှာဖွေကြမည် ဖြစ်ရာ၌ ထုပ်ကာ ကိစ္စကို တွေးမိ၍ ကိုယ်ချင်း စာလှသည်။^၁

အထက်ပါ အကြောင်းတို့နှင့် ကျောင်းသား သူငယ်တို့အတွက် အရှာအဖွေလွယ်၍၊ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖြုတ်ချည်း သိနိုင်ရန် အကွေရာ အစဉ်အတိုင်း ရှိသော၊ ဥဒါဟရုဏ် များစွာ မပါသော၊ ကာလဆန်သော ပေါရာဏ အဘိဓာန်တခု လိုအပ်လေသည်။

ယခင် ဆိုခဲ့သော အကျွန်ုပ် မှန်းထားသည့် မြန်မာအဘိဓာန်တွင် ပေါရာဏ စကားများလည်း ပါမည် မှန်၏။ သို့ရာတွင် ၎င်းအဘိဓာန်မှာ မကြာမီအတွင်း ပြီးနိုင်မည် မဟုတ်ရကား၊ ပေါရာဏ စကားများကိုသာ ရွေးထုတ်၍ မြန်မာအဘိဓာန်၏ အစိတ်အပိုင်း အနေနှင့် ဤပေါရာဏ အဘိဓာန်ကို အမြန် ရေးထုတ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။^၂

ဤသို့ ပေါရာဏ အဘိဓာန်ကို ပြုစုရာ၌-

- (၁) ရှင်မဟာသီလဝံသ စီရင်တော်မူသော “ပေါရာဏကထာ လင်္ကာဟောင်း” ၊
- (၂) တွင်းသင်း တိုက်ဝန် မဟာစည်သူ စီရင်တော်မူသော “တွင်းသင်း ပေါရာဏကထာ” ၊
- (၃) ပေါရာဏကထာ လင်္ကာသစ်။

၁။ ဦးစိုးကျား၊ ပေါရာဏအဘိဓာန်။ မျက် က-၈။
 ၂။ ဦးစိုးကျား၊ ပေါရာဏအဘိဓာန်။ မျက်-င။

- (၄) ဆရာတော် ဦးမဏိ စီရင်အပ်သော “ပေါရာဏကထာ”၊
- (၅) မောင်းထောင်ဆရာတော်ဘုရား စီရင်တော်မူအပ်သော “ပေါရာဏ ကထာပါဠိ”၊
- (၆) သစ်ဆိမ့်ဆရာတော်ဘုရား စီရင်တော်မူသော “ပေါရာဏ ကထာ ဋီကာ”၊
- (၇) ကင်းဝန်မင်းကြီး စီရင်တော်မူသော “ပါရမီတော်ခန်းပျို့ အဖြေချုပ်နှင့် ပကိဏ္ဍက ပေါရာဏကထာ”၊
- (၈) လွှတ်တော်စာရေးကြီး ဦးစံဘ စီရင်သည့် “ပျို့ကဗျာခက်ဆစ် ကော်နုတ်ချက်”၊
- (၉) ပါဠိဆရာ ဦးဖြေ ရေးသားသည့် “ပေါရာဏ မူလကထာ အဘိဓာန်”၊
- (၁၀) ပါဠိဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင် စီရင်သော “ပေါရာဏ အဘိဓာန်”

ဟူသော ကျမ်း ဆယ်ကျမ်းကို အမှီပြုကာ ရေးသားကြောင်း ဦးဖိုးကျားက ဝန်ခံပြီးနောက် “မိမိကိုယ်တိုင် စုံစမ်းရှာဖွေအပ်သော ချွေးနည်းစာကလေး များလည်း ပါပါကြောင်း” ထုတ်ဖော်သည်။

ဦးဖိုးကျား၏ “ပေါရာဏ အဘိဓာန်” မှာ အဓိကအားဖြင့် ၁၉၁၅ ခုနှစ် သြဂုတ်လထုတ် မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနအသင်းဂျာနယ် အတွဲ ၅၊ အပိုင်း ၂ တွင် ပါဝင်သော ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်၏ “ပေါရာဏ အဘိဓာန်” ကို မှီငြမ်း အခြေပြုကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

၁၉၂၇ ခုနှစ်တွင် ပြုစုထုတ်ဝေခဲ့သော “ပေါရာဏ အဘိဓာန်” မှာ ယခုအခါ၌ ချို့တဲ့ချက် အတော်အသင့် ပါရှိသည်ကို တွေ့မြင်ရသည်။ သို့သော် ကျောင်းသူ ကျောင်းသားများ၊ မြန်မာစာပေ လေ့လာလိုက်စားသူ များ အတွက် အသုံးဝင်လျက် ရှိသေးသည်။ ထို့အတူ မြန်မာစာပေ အပေါ် ၌ ထားရှိအပ်သော ဦးဖိုးကျား၏ စေတနာသည် ညှိုးမှိန်မသွားဘဲ တောက်ပ ပြောင်ဝင်းလျက် ရှိပေသည်။

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ ပေါရာဏအဘိဓာန်။ မျက်-င။

ဦးဖိုးကျား၏ မှတ်စုများ

မြန်မာစာပေ၊ မြန်မာမှုနှင့် မြန်မာရာဇဝင်သမိုင်းကို စိတ်ပါဝင်စားသော ဦးဖိုးကျားသည် မြန်မာဓလေ့၊ မြန်မာယဉ်ကျေးမှုနှင့် မြန်မာရာဇဝင်သမိုင်း ဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများကို အမြဲတစေ လေ့လာမှတ်သား ဆည်းပူးခဲ့သည်။ ထိုသို့ အမြဲတစေ လေ့လာမှတ်သား ဆည်းပူးကြောင်းကို “ဦးဖိုးကျား၏ မှတ်စုများ” စာအုပ်က အခိုင်အမာ သက်သေထူလျက် ရှိပေသည်။

“ဦးဖိုးကျား မှတ်စုများ” စာအုပ်တွင်-

- (၁) ကဗျာလင်္ကာမှတ်စု၊
- (၂) စေတီပုထိုး မှတ်စု၊
- (၃) ပုဂ္ဂိုလ်ရေးရာ မှတ်စု၊
- (၄) မြို့သမိုင်း မှတ်စု၊
- (၅) အထွေထွေ မှတ်စု၊
- (၆) အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးမှတ်ထားသည့် မှတ်စု

ဟူ၍ ကဏ္ဍ ခြောက်ရပ် ခွဲခြားထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

မှတ်စုများမှာ ကိုယ်တိုင် တွေ့ရှိချက်၊ သူတစ်ပါး ပြောပြချက်နှင့် စာအုပ်စာတမ်းများမှ ကောက်နုတ် ကူးယူချက် ဟူ၍ ကွဲပြားနေပြီး၊ ဦးဖိုးကျား ကိုယ်တိုင် ရေးသား မှတ်ထားခြင်းနှင့် သူတစ်ပါးကို ကူးခိုင်းပြီး၊ ဖတ်ရှုပြင်ဆင်ခြင်း ဟူ၍ နှစ်မျိုးနှစ်ဖုံ တွေ့သည်ဟု ဆိုပါသည်။

ဦးဖိုးကျား၏ မှတ်စုများကို စီစဉ်တင်ပြသူ မောင်မောင်က-

“ဆရာကြီး ဗဟုသုတ ရှာမှီးပုံမှာ နှောင်းလူတို့ အတုယူစရာ ကောင်းပါသည်။ မှတ်စုတွင် အချက်အလက်အမျိုးမျိုး၊ အကြောင်းအရာ အမျိုးမျိုးတို့ ပါဝင်သည်။ စေတီပုထိုးများ အကြောင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်များ အကြောင်း၊ ကဗျာလင်္ကာ၊ မြို့သမိုင်း၊ ဘုရား ရှိခိုးစာ၊ အထွေထွေမှတ်စု စသည်ဖြင့် အကြောင်းအရာ စုံလင်လှပါသည်။ မှတ်သားရမည်ဆိုလျှင် အင်္ဂလိပ်စာ၊ မြန်မာစာ ဟူ၍ မခွဲခြားဘဲ တွေ့ရှိသမျှကို မှတ်တမ်းတင် ထားသည်။ ထို့ကြောင့် မှတ်စုထဲတွင် အင်္ဂလိပ်စာနှင့် မြန်မာစာ ရောနှော ပါရှိနေပါသည်။ အချို့နေရာများတွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် တဝက်၊

မြန်မာဘာသာဖြင့် တဝက် ရော၍ ရေးသားထားသည်ကိုပင် တွေ့ရပါသည်။ ဆရာကြီး၏ မှတ်စု ရေးသား မှတ်ထားပုံကို သုတေသီများ အတုယူနိုင်ဖွယ်ရာ ရှိသည်ဟု ထင်မိပါသည်။

မှတ်စုမှတ်ရာ၌ ဆရာကြီးသည် အချက်အလက်များ မှတ်မိစေရန်၊ မပျောက်ပျက်စေရန်ကိုသာ အာရုံထားပုံ ရသည်။ ထို့ကြောင့် အချို့နေရာများတွင် သတ်ပုံ သတ်ညွှန်းကိုပင် ဂရုမစိုက်ဘဲ အသံထွက်ပုံအတိုင်း ရေးထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားရာ၌လည်း အလားတူပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် တိုတောင်းသည့် အချိန်အတွင်း မှတ်စု ရေးသားသည့် နည်းအတိုင်း စာလုံး အတိုကောက်များကို သုံးနိုင်သလောက် သုံးထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ တနည်းအားဖြင့်ဆိုသော် ဆရာကြီးသည် မြန်မာစာ အတို ရေးသင့်ကြောင်း၊ စာလုံးကို ချုံး၍ ပစ်သင့်ကြောင်း ရေးသားခဲ့ဘူးရာ၊ သူရေးခဲ့သည့်အတိုင်း လက်တွေ့ကျင့်သုံးကြောင်း ထင်ရှားစေပါသည်။

မှတ်စု ရေးရာတွင် စနစ်ကျပုံ၊ ပြည့်စုံပုံကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။ သူတပါး ပြောပြချက်ကို မှတ်သားလျှင် မည်သူက မည်သည့်နှစ်တွင် ပြောကြားသည်။ စာအုပ်စာတမ်းမှ ကူးယူလျှင်၊ မှတ်ချက် ရေးလျှင် မည်သည့် သတင်းစာ၊ မည်သည့် စာအုပ်မှ ကူးယူသည်ကို နေ့စွဲနှင့် တကွ မှတ်ထားသည်။ သူတပါး ပြောကြားသည်ကို မှတ်သားလျှင် သော် ၎င်း၊ စာအုပ်စာတမ်းမှ ကူးယူလျှင်သော် ၎င်း ရိုးရိုး ကူးရုံ၊ မှတ်သားရုံမျှ မကဘဲ မည်သည့် စာအုပ်စာတမ်းတွင် မည်ကဲ့သို့ မိန့်ဆိုထားသည်ကိုပါ ကွဲလွဲချက်များနှင့်တကွ မှတ်ထားသည်။ ယုတ္တိမတန်လျှင်လည်း ယုတ္တိမရှိကြောင်းကို မှတ်ထားသည်။ လိုအပ်လျှင် ပုံစံများ၊ ပုံကြမ်းများ ရေးဆွဲထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။”^၁

ဟု ရေးသားထုတ်ဖော်သည်။

“ဦးဖိုးကျား၏ မှတ်စုများ” မှာ မြန်မာစာပေ၊ မြန်မာယဉ်ကျေးမှုနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ ရာဇဝင်သမိုင်းဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများကို လေ့လာမှတ်သား

၁။ မောင်မောင်၊ “တင်ဆက်သူ၏ အမှာ”၊ ဦးဖိုးကျား မှတ်စုများ။ မျက် ၅-၇။

ဆည်းပူးထားချက် ဖြစ်သည်။ ကျမ်းကြီး ကျမ်းခိုင်၊ စာအုပ်စာတမ်းများ တွင် မပါသော အဖိုးတန် အကြောင်းအရာများကို သိရှိရသည်။ မှတ်သားစရာ၊ နည်းယူစရာ အကြောင်းအချက်များ၊ ဆက်လက် သုတေသနပြုစရာ အကြောင်းအချက်များတို့ ပါဝင်နေပေသည်။ ထို့ကြောင့် “ဦးဖိုးကျား၏ မှတ်စုများ” မှာ ပျောက်ပျက် တိမ်ကောသွားခြင်း မရှိဘဲ ဆက်လက်တည်တံ့ကာ အကျိုးပြုလျက် ရှိမည်ဟု မှတ်ယူမိပါသည်။

ငါးရာငါးဆယ် ကောက်နုတ်ချက်များ

မြန်မာစာပေ၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုကို လေးစား မြတ်နိုးသော ဦးဖိုးကျားသည် မြန်မာစာပေ၊ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုအတွက် အကျိုးကျေးဇူးကြီးလှသည့် စာတစ်အုပ်ကို ပြုစုခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်ကား “ငါးရာငါးဆယ် ကောက်နုတ်ချက်များ” စာအုပ်ပင် ဖြစ်သည်။

“ငါးရာငါးဆယ် ကောက်နုတ်ချက်များ” စာအုပ်ကို ရေးသားရခြင်း အကြောင်းနှင့် ရေးသားပြုစုပုံကို ဦးဖိုးကျားက ဤသို့ ထုတ်ဖော်ခဲ့သည်။

“ရှေးက ရဟန်းကျောင်းများ၌ ဇာတ်တော်များကို သင်လေ့သင်ထ ရှိကြသည်။ သုတ်တရားများ ဖြစ်၍ လူအများနှင့် အထူး သင့်လျော်သည့်ပြင် ကိုယ်ကျင့်တရားများလည်း အပြည့်ရှိလေသည်။

ယခုခေတ် လူငယ်လူရွယ်တို့မှာ ရှေးကကဲ့သို့ ရဟန်းကျောင်းများ တွင် အများအားဖြင့် နေ့ခွင့်မရကြလေ။ သို့ကြောင့်လည်း ရတနာသုံးပါးနှင့် ဝေးလျက် အကျိုးယုတ်ကြသည်။

သို့ဖြစ်၍ ယခုခေတ်၌ အထူးသဖြင့် လူငယ်လူရွယ်တို့သည် ရတနာသုံးပါးနှင့် နီးစပ် ယဉ်ကျေးလေအောင်၊ အယုတ်သဖြင့် ကိုယ်ကျင့်တရား အများပါသော ဝတ္ထုတို့နှင့် နီးစပ် သိကျွမ်း မှတ်သား အကျိုးများ ရလေအောင် ထိုဇာတ်တော်များကို ဖတ်ရှု သင်ကြားသင့်လေသည်။

ဤတွင် လွန်ခဲ့သော အပိုဒ် ၁၆ (ခ) တွင် ပြခဲ့သော ကျေးဇူးရှင်ညောင်ကန်ဆရာတော်ဘုရားကြီး စီရင်တော်မူသည့် ယခု ဖတ်ရှု သုံးစွဲလျက် ရှိကြသော စကားပြေ ငါးရာငါးဆယ် ဝတ္ထုတော်များမှာ ၆ လက်မ x ၉ လက်မ စာအုပ်နှင့် မျက်နှာ ၃၂၅၀ ခန့်နှင့်ရှင် ရှိ၏။ ယခုအတိုင်း ဖတ်ရှု သင်ကြားကြရန် မလွယ်ကူချေ။ ထို့ကြောင့် လွယ်ကူစွာ

ဖတ်ရှု သင်ကြားနိုင်ကြရန် ထိုဝတ္ထုတော်များကို မူတည်၍ အကျွန်ုပ် ကြံစည်သည်ကား။ ။

- (၁) ဝတ္ထုအရေအတွက် လျော့အောင် ရွေးထုတ်ခြင်း။
 - (က) သဘောတူသော ဝတ္ထုများအနက် ထင်ရှားသော ဝတ္ထုများကိုသာ ထုတ်ယူသည်။
 - (ခ) လူငယ်တို့အတွက် မြင့်လွန်းသော ဝတ္ထုတို့ကို ချန်ထားသည်။
- (၂) စကားလုံး နည်းအောင် ပြုခြင်း။
 - (က) မြန်မာစကား သက်သက်ကိုသာ ထုတ်ယူသည်။
 - (ခ) ထိုစကားတို့ကို လိုရင်းအဓိပ္ပာယ် မပျက်အောင် အကျဉ်းချုံး၍ ရေးထားသည်။
 - (ဂ) နားလည်လွယ်သော စကားလွယ်တို့ကိုသာ သုံးထားသည်။

ဤသို့ ပြုလိုက်သဖြင့် ဝတ္ထု ၅၅၀ အနက် ၂၅၀ မျှ ကောက်ယူ ရရှိ၊ အရေအတွက် တဝက်ခန့်မျှ ရလေသည်။ စာမျက်နှာမှာလည်း ၅ လက်မ x ၇ လက်မ စာအုပ်နှင့် ၇၆၀ သာ ရှိလေသည်။

အတိုချုပ်ကို ဆိုသော် ယခု ကောက်နုတ်ချက်များသည် မူရင်း၏ ၇ ပုံ ၁ ပုံ မျှသာ ဖြစ်လာလေသည်။

ဤသို့အားဖြင့် ဖတ်ရှုသင်ကြား မှတ်သားရန် အလွန်လွယ်ကူ သော အဖြစ်သို့ ရောက်လာလေသည်။^၁

ဤသို့ “ငါးရာငါးဆယ် ကောက်နုတ်ချက်များ” ကို ရေးသားပြုစု ရာ၌ စနစ်ကျနသော ဦးဖိုးကျားသည် ပဏာမနှင့် နိဒါန်းတွင် ပိဋကတ်၊ ဝိနည်း၊ သုတ္တန်၊ အဘိဓမ္မာ ဟူသော စကားများကို ဦးစွာ ရှင်းပြသည်။ ပိဋကတ်သုံးပုံတွင် ပါဝင်သော ကျမ်းများကို ရေတွက်ပြသည်။

ထိုနောက် သုတ္တန် ပိဋကတ်တော်၊ ခုဒ္ဒက နိကာယ် အပါအဝင် ငါးရာငါးဆယ် ဇာတ်တော်များ အကြောင်းကို (က) ဇာတ်တော်တို့၏ ကာလအပိုင်းအခြား၊ (ခ) ဖြစ်တော်မူရာ ဌာနများ၊ (ဂ) ဘဝအဖြစ်များ ဟူ၍ ပိုင်းခြား ရေတွက်ပြသည်။ ထို့နောက် ငါးရာငါးဆယ် ဇာတ်များကို ရေးသား

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ ငါးရာငါးဆယ် ကောက်နုတ်ချက်များ၊ (၁)။ မူကွဲ ၂၂-၂၃။

ပြုစုကြသည့် သမိုင်းကြောင်း ဖြစ်စဉ်ကို တင်ပြသည်။ ထို့ကြောင့် ဦးဖိုးကျား၏ “ပဏာမ နိဒါန်း” မှာ အသုံးဝင် အဖိုးတန်လှပေသည်။

ဦးဖိုးကျားသည် ငါးရှာငါးဆယ် ဝတ္ထုများကို ကောက်နုတ်ရေးသားရာ၌ ပစ္စုပ္ပန် ဝတ္ထုကို ဦးစားပေး ရေးသားခဲ့သည်။ ဤသို့ ရေးသားရာ၌ မှတ်ရလွယ်ကူစေရန် ဥပဒေ၊ သာဓကများကို ထည့်သွင်းပေးခဲ့သည်။

ဥဒါဟရဏ် ဆောင်ရသော်-

လိမ္မာသူကို မှီဝဲရလျှင် အကျိုးကျေးဇူး ကြီး၏။ (အပဏ္ဏကဇာတ်)။
လုံ့လဝီရိယကို မည်သည့်အခါမျှ မလျှော့အပ်ချေ။ (ဝဏ္ဏပထဇာတ်)။ တော်တည့် မှန်ကန်မှုသည် အကျိုးကျေးဇူး ရမြဲတည်း။ (သေရိဝဂါဏိရဇာတ်)။
ပညာဉာဏ်၊ ဝီရိယနှင့် ပြည့်စုံလျှင် ကြီးပွားနိုင်၏။ (ဥဒုသေဋ္ဌဇာတ်) ... စသည်တို့ ဖြစ်သည်။

ငါးရှာငါးဆယ် ဇာတ်များမှာ မြန်မာ ပျို့ကဗျာ စာပေများ၌ အစဉ်အမြဲ ကိုးကား ဖွဲ့ဆိုလေ့ရှိသော အကြောင်းအရာများ ဖြစ်သည်။ ကိုယ်နှုတ်နှလုံးကို ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမရာ၌ ထည့်သွင်း ပြောကြားရသော အကြောင်းအရာများ ဖြစ်သည်။ မြန်မာစာပေနှင့် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုတွင် အထူးအရေးပါ အရာရောက်သော ငါးရှာငါးဆယ် ဇာတ်များကို အလွယ်တကူ လေ့လာဖတ်ရှုနိုင်ရန် ဦးဖိုးကျားသည် ကြိုးစား လုံ့လပြုခဲ့သည်။ ပြုစု ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ မြန်မာနှင့် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု မပျောက်ပျက် မတိမ်ကောသမျှ “ငါးရှာငါးဆယ် ကောက်နုတ်ချက်များ” စာအုပ်မှာ ထင်ရှားတည်တံ့ နေလိမ့်မည်။ ထို့အတူ ဦးဖိုးကျား၏ စေတနာနှင့် ဂုဏ်သတင်းသည်လည်း သင်းပျံ့ တည်နေလိမ့်မည်ဟု မှတ်ယူမိပေသည်။

မြောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ မဟာယာနဂိုဏ်း

“ငါးရှာငါးဆယ် ကောက်နုတ်ချက်များ” ကို ရေးသားပြုစုခဲ့သော ဦးဖိုးကျားသည် ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်တွင် “မြောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ မဟာယာနဂိုဏ်း” စာအုပ်ကို ရေးသားပြုစုသည်။

ဤသို့ ရေးသားပြုစုရာ၌ “မြောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ မဟာယာနဂိုဏ်း” အကြောင်းကို သိသင့်သိထိုက်သည့် အကြောင်းနှင့် ရေးသားပြုစုရခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို ဦးဖိုးကျားက “အချီး” တွင်-

“သာသနာတော် ၂၄၈၃၊ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၀၁ ခု နတ်တော်လ (December 1939) တွင် တရပ်ပြည် သာသနာပိုင်ဆရာတော် တိုင်စူးသည် မြန်မာပြည်သို့ ကြွလာလေသည်။ ထိုဆရာတော်မှာ မြောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာခေါ်-မဟာယာန ဂိုဏ်းဝင် ဖြစ်၍၊ ထိုဆရာတော်မှ ဆက်ခါ၊ မဟာယာန ဂိုဏ်းအကြောင်းကို မြန်မာပြည်ရှိ ကျွန်ုပ်တို့ တောင်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာခေါ်- “ဟိနယာန” ဂိုဏ်းသားတို့က သိလိုကြသော ဆန္ဒ ဖြစ်လာကြလေသည်။

ကမ္ဘာပေါ်တွင် လူဦးရေ ၁၆၄ ကုဋေခွဲ နီးပါး ရှိရာ၊ ကုဋေ ၅၀ နီးပါးမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်၍၊ ကမ္ဘာလူဦးရေ၏ သုံးပုံ တစ်ပုံ နီးပါး လောက် ကိုးကွယ်သော ဘာသာကြီး ဖြစ်လေသည်။

ဤ ကုဋေ ၅၀ နီးပါးတွင် မြန်မာပြည်၊ သီဟိုဠ်ကျွန်း၊ ယိုးဒယား ပြည်၊ ကမ္ဘောဒီးယားပြည်တို့ရှိ လူ ၂၅ သန်း ခန့်မှာ တောင်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်၍ တရုတ်၊ ဂျပန်၊ တိဗက်၊ ရုရှား၊ ဆိုက်ဗေးရီးယား၊ နီပေါ၊ ဘူတန် စသော တိုင်းပြည်တို့ရှိ လူသန်းပေါင်း ၄၆၀ ခန့်မှာ မြောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်ကြ၏။ ဤသို့အားဖြင့် ၁၈ ဆမျှ များပြား သော လူတို့ ကိုးကွယ်သည့် မြောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာ အကြောင်းကို ကျွန်ုပ်တို့ သိထိုက်ပါပေသည်။

သို့အားလျော်စွာ ကျွန်ုပ်သည် ထိုမြောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာ အကြောင်း ကို စုံစမ်းရှာဖွေရာ၊ အသင့်အတန် တွေ့ရှိရလေသည်။”^၁

ထို့နောက် ဦးဖိုးကျားသည် သင်္ဂါယနာ တင်သောအစဉ်၊ မြောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာ ကွဲထွက်သွားခြင်းတို့ကို အသေးစိတ် ဖော်ပြသည်။ မဟာယာန၊ ယာန သုံးမျိုးတို့ကို ရှင်းပြပြီး၊ ဘုရားလောင်း ဝါဒသို့ အယူ တဖြည်းဖြည်း ပြောင်းလဲသွားပုံနှင့် တန္တရဘာသာ၊ မန္တရဘာသာ ဘက်သို့ ပါသွားပုံ တို့ကို ဖော်ပြသည်။

ထို့နောက် တရုတ်ပြည်သို့ မဟာယာနဂိုဏ်း ရောက်ပုံ၊ ဆုတ်ယုတ် တိုးပွားပုံ သမိုင်းစဉ်ကို ဖော်ပြသည်။ ဘုရား အဆင့်ဆင့်၊ ကိုးကွယ်ရာ အဆင့်ဆင့် အမျိုးမျိုးများ၊ ကျမ်းစာများနှင့် လက်ရှိအခြေအနေကို တင်ပြသည်။

၁။ ဦးဖိုးကျား၊ မြောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ မဟာယာနဂိုဏ်း။ မျက် ၁-၃။

ထို့နောက် ဂျပန်ပြည်သို့ မဟာယာနဂိုဏ်း ရောက်ပုံနှင့် လက်ရှိအခြေအနေကို လည်းကောင်း၊ တိဗက်ပြည်သို့ မဟာယာနဂိုဏ်း ရောက်ပုံ၊ ဆုတ်ယုတ်၊ တိုးပွားပုံ သမိုင်းစဉ်နှင့် လက်ရှိအခြေအနေကို ဖော်ပြသည်။

ထို့နောက် မဟာယာန အယူဝါဒ မြန်မာပြည်သို့ ရောက်ပုံ၊ မဟာယာန တရား၊ မဟာယာန နိဗ္ဗာန်နှင့် ထင်ရှားသော မဟာယာန ကျမ်းစာများကို ဖော်ပြသည်။

ဦးဖိုးကျား၏ “မြောက်ပိုင်းဗုဒ္ဓဘာသာ၊ မဟာယာနဂိုဏ်း” စာအုပ်မှာ မဟာယာန ဗုဒ္ဓဘာသာအကြောင်း အကြမ်းဖျင်း တင်ပြသော မိတ်ဆက်စာအုပ် တစ်အုပ်သာ ဖြစ်သည်။ မိတ်ဆက်စာအုပ် ဖြစ်လင့်ကစား မဟာယာန ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ပတ်သက်၍ သိသင့်သိထိုက်သော အကြောင်းအချက်များ ပါဝင်ပေသည်။

“မြောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ မဟာယာနဂိုဏ်း” စာအုပ်ကို ထောက်ထား၍ ဦးဖိုးကျား ဘာသာရေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး အမြင်ကျယ်ပြန့်ပုံ၊ ဗဟုသုတ စုံလင်ကြွယ်ဝပုံတို့ကို တွေ့မြင်ရသည်။ မိမိ သိရှိသော ပညာ ဗဟုသုတကို ဖြန့်ဖြူး ဝေငှလိုသော စိတ်ကောင်း စေတနာကောင်းကိုလည်း တွေ့မြင်ရပါသတည်း။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

ခ။ ဦး၊ ပဉ္စရူပံ။ မိန်းမမှု။ ပဉ္စရူပံ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ပြည်မြို့။
 ငွေဥဒေါင်း။ စာဝက်ပါ၊ တတိယတွဲ။ နဲ့သာ ပုံနှိပ်လုပ်ငန်း၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၅၊
 ဇန်နဝါရီ။

စာဆိုတော်မဂ္ဂစင်း။ ၁၉၃၅-နိုဝင်ဘာ၊ ဒီဇင်ဘာ။ ၁၉၃၆-ဇန်နဝါရီ။
 ဆုမြိုင်၊ တက္ကသိုလ်နှင့် သန်းဆွေ။ တော်လ်စတိုင်း ပုံပြင်များ၊ ရှုမဝ ပုံနှိပ်တိုက်၊
 ရန်ကုန်၊ ၁၉၅၈၊ မတ်လ။

ဆယ်သန်းကျာနယ်။ ၁၉၃၅၊ အောက်တိုဘာလ။

ဇော်ဂျီ။ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း ဋီကာ။ လုပ်အား ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၉၊
 ဇူလိုင်လ။

ဇော်ဝင်းကျား။ 'ကျွန်တော် သိသော ကျွန်တော့်အဖေ ဦးဖိုးကျား၊ ဦးဖိုးကျား
 မှတ်စုများ။ စာပလ္လင် ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၈၊ ဇူလိုင်လ။

ညာဏ။ 'ကျွန်ုပ်နှင့် နိုင်ငံရေး၊ မြဝတီမဂ္ဂစင်း။ ၁၉၅၇၊ အောက်တိုဘာလ။
 ညီညီ၊ ဒေါက်တာ။ 'မြန်မာနိုင်ငံ ပညာရေးစနစ်၊ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း၊ အတွဲ
 ၁၀။ စာပေဗိမာန်၊ ရန်ကုန်။

တိုက်စိုးနှင့် မင်းယုဝေ။ မြန်မာစာမိတ်ခွဲ၊ နဲ့သာ ပုံနှိပ်လုပ်ငန်း။ ရန်ကုန်။
 တိုက်စိုးနှင့် မင်းယုဝေ။ 'ဦးဖိုးကျား၊ စာဆိုနှင့် သုတေသီ၊ နဲ့သာ ပုံနှိပ်လုပ်ငန်း၊
 ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၇၊ ဒီဇင်ဘာလ။

ထွန်းသန်း၊ ဦး။ နိုင်ငံရေး ရှင်းတမ်း။

နှစ်ငါးဆယ် ယဉ်ကျေးမှုရေးရာ။ ဒုတိယတွဲ။ မြန်မာနိုင်ငံ ဘာသာပြန်စာပေအသင်း၊
 ၁၉၅၆၊ နိုဝင်ဘာလ။

ပုည၊ ဦး။ စလေ။ ဝိဇယပြဇာတ်။ ဦးဖိုးကျား တည်းဖြတ်သည်။ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်
 ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။

ပုကလေး၊ ဦး။ 'မြန်မာပြည် သတင်းစာ လောက'၊ ကိုယ်တွေ့သတင်းစာ ပညာ။

ဖိုးကျား၊ ဦး။ 'ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကိုယ်အားကိုးပါ' ဆယ်သန်း ဂျာနယ်။ ရန်ကုန်၊
၁၉၃၅၊ ဇူလိုင်လ။

ဖိုးကျား၊ ဦး။ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ။ နံပါတ် [၁]။ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ပုံနှိပ်တိုက်၊
ရန်ကုန်၊ ၁၂၉၆၊ တန်ဆောင်မုန်းလ။

ဖိုးကျား၊ ဦး။ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ။ နံပါတ် [၂]။ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ပုံနှိပ်တိုက်၊
ရန်ကုန်၊ ၁၂၉၆၊ ကဆုန်လ။

ဖိုးကျား၊ ဦး။ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ။ နံပါတ် [၃]။ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ပုံနှိပ်တိုက်၊
ရန်ကုန်၊ ၁၂၉၆၊ တန်ဆောင်မုန်းလ။

ဖိုးကျား၊ ဦး။ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထု ကောက်နုတ်ချက်။ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ပုံနှိပ်တိုက်၊
ရန်ကုန်၊ ၁၂၉၉၊ ကဆုန်။

ဖိုးကျား၊ ဦး။ 'ခွဲခွဲခြားခြားသော အမျိုးသားများ' တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်း။ ၁၉၃၄၊
ဇူလိုင်လ။

ဖိုးကျား၊ ဦး။ ခေတ်မှီမြန်မာရာဇဝင်အကျဉ်း။ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊
၁၂၉၉။

ဖိုးကျား၊ ဦး။ ငါးရာငါးဆယ် ကောက်နုတ်ချက်များ။ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ပုံနှိပ်တိုက်၊
ရန်ကုန်၊ ၁၉၅၂။

ဖိုးကျား၊ ဦး။ စလေဦးပုည အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် ရေသည်ပြဇာတ်။ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်
ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။

ဖိုးကျား၊ ဦး။ ပုသိမ်ရာဇဝင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ။ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ပုံနှိပ်
တိုက်၊ ရန်ကုန်။

ဖိုးကျား၊ ဦး။ ပေါရာဏ အဘိဓာန်။ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊
၁၃၁၅။

ဖိုးကျား၊ ဦး။ မြောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာ မဟာယာနဂိုဏ်း။ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်
ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။

ဖိုးကျား၊ ဦး။ သီပေါမင်း ပါတော်မူအရေးတော်ပုံ။ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ပုံနှိပ်တိုက်၊
ရန်ကုန်၊ ၁၂၉၇။

ဖိုးကျား၊ ဦး။ 'အမျိုးသား ပညာရေး ရာဇဝင်'၊ အမျိုးသား ပညာရေး မဂ္ဂဇင်း။
၁၉၂၉၊ မေလ။

ဖိုးကျား၊ ဦး။ 'အမျိုးသားနေ့' တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်း။ ၁၉၃၅၊ ဇန်နဝါရီလ။

ဖိုးကျား၊ ဦး။ အလောင်းတော်ကသပ။ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊
၁၃၀၀၊ ကဆုန်လပြည့်။

ဖိုးကျား၊ ဦး။ ဦးဖိုးကျား မှတ်စုများ။ စာပလ္လင် ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၈၊
ဇူလိုင်လ။

ဖိုးကျား၊ ဦး။ ၃၇ မင်း။ မြန်မာ့ဂုဏ်ရည် ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။
ဘခိုင်၊ ဦး။ မြန်မာပြည်နိုင်ငံရေး ရာစဝင်။ ကုမာရ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၆၊
နိုဝင်ဘာလ။

ဘသောင်း၊ ဗိုလ်မှူး။ ဗမာ့တော်လှန်ရေးသမိုင်း။ နဲ့သာ ပုံနှိပ်လုပ်ငန်း၊ ရန်ကုန်၊
၁၉၆၇၊ အောက်တိုဘာလ။

ဘဦး၊ ဦး။ ၁၂၈၂ ဗုဒ္ဓ၏ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဥပဒေ သပိတ်မှောက်ခြင်းနှင့်
မြန်မာအမျိုးသားနေ့ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ ရာစဝင်အကျဉ်းချုပ်။

ဘုန်းကျော်၊ နတ်မောက်။ 'ကိုလိုနီခေတ် အမျိုးသား ကျောင်းများ'၊ ရှေ့သို့ စာ
စောင်။ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၈၊ နိုဝင်ဘာလ။

ဘိုးကွန်း၊ ဦး။ 'ရန်ကုန်ယူနီဗာစတီ သပိတ်မှောက် အတ္ထုပ္ပတ္တိ'၊ အမျိုးသား
ပညာရေး မဂ္ဂဇင်း။ ရန်ကုန်၊ ၁၉၂၉၊ နိုဝင်ဘာလ။

မဟာဆွေ။ 'စစ်အတွင်း ကွယ်လွန်သူ စာဆိုတော်ကြီးများ'၊ ဇဝနဂျာနယ်။ ၁၉၄၆၊
ဖေဖော်ဝါရီလ။

မဟာဆွေ။ ဒမစကြာ။ ၁၃၀၂၊ ဝါဆိုလဆန်း ၁၃ ရက်၊ ရန်ကုန်။
မောင်မောင်၊ ဒေါက်တာ။ မြန်မာ့နိုင်ငံရေး ဓရီးနှင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်း။ ကုမာရ
ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၉၊ မတ်လ။

မောင်မောင်ခင်၊ ဦး။ 'အရေးကြီးတဲ့ ၁၉၂၀ ဗုဒ္ဓ၏'၊ မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာ။
၁၉၆၉၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၅ ရက်။

မောင်မှိုင်း၊ မစ္စတာ။ ဒေါင်း ဋီကာသစ်။ ကြီးပွားရေး ပုံနှိပ်တိုက်၊ မန္တလေး။
မောင်မှိုင်း၊ မစ္စတာ။ ဘွဲ့ငြင်းကောက် ဋီကာ။ ကြီးပွားရေး ပုံနှိပ်တိုက်၊ မန္တလေး။

၁၉၆၀။
မောင်သူတ။ စာဆိုတော်များ အတ္ထုပ္ပတ္တိ။ ရှုမဝ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။

မောင်ဝ၊ သိပ္ပံ။ မှတ်တမ်းဝင် စာပေများ။ ကြေးမုံ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၅၅၊
ဇူလိုင်လ။

မောင်ဝ၊ သိပ္ပံ။ 'ယူနီဗာစတီ ဘွဲ့ငြင်းကောက်'၊ ခေတ်စမ်းစာပေ အထွေထွေ။ ကုမာရ
ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၆၊ အောက်တိုဘာလ။

မောင်ဝ၊ သိပုံ။ 'အဝေးရောက်မင်း ဦးအောင်ကြီး၊ ဧတိစမ်း ရာစဝင်ရေးများ။

ကြေးမုံ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၅၅၊ အောက်တိုဘာလ။

မြို့မမောင်။ 'ဆင်းရဲသားများ၏ဆရာ ဆိုလောက်သော အမျိုးသားပညာဝန်

ဦးဖိုးကျား၊ ဆယ်သန်း ဂျာနယ်။ ၁၉၃၅၊ ဇူလိုင်လ။

မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း။ အတွဲ-၇၊ အတွဲ-၁၀။

ရန်အောင်။ 'တက္ကသိုလ်တွင် ကျွန်တော် နေခဲ့စဉ်က'၊ ရန်အောင်စာ ရန်အောင်

ဘဝ။ ကုမာရ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၈၊ ဖေဖော်ဝါရီလ။

ရွှေဥဒေါင်း။ တစ်သက်တာ မှတ်တမ်းနှင့် အတွေးအခေါ်များ၊ ပထမတွဲ။ ကြီးပွား

ရေး ပုံနှိပ်တိုက်၊ မန္တလေး။

လှ၊ ဦး။ သတင်းစာများ ပြောပြတဲ့ စစ်တွင်းဗမာပြည်၊ ပထမတွဲ၊ ဒုတိယတွဲ။

ကြီးပွားရေး ပုံနှိပ်တိုက်၊ မန္တလေး၊ ၁၉၆၈၊ ဩဂုတ်နှင့် စက်တင်ဘာ။

လှသမိန်။ ဂန္ထဝင် ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်များ အတ္ထုပ္ပတ္တိပေါင်းချုပ်။ ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်၊

ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၁။

သူရိယသတင်းစာ။ ၁၉၂၁-၉၆ ၁၈။

သန့်၊ ဦး။ 'အမျိုးသား ပညာရေး'၊ ကြီးပွားရေး မဂ္ဂဇင်း။ ၁၉၄၁၊ ဩဂုတ်။

သန့်၊ ဦး။ ဦးသန့်၏ စာ။ ပြည်တော် ကျက်သရေ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၇။

သိန်းဖေမြင့်။ 'ဆရာလွန်း'၊ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း ဦးလွန်း အတ္ထုပ္ပတ္တိ။ လုပ်အား

ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၄၊ စက်တင်ဘာလ။

ဟန်တင်၊ စစ်ကိုင်း။ မြန်မာနိုင်ငံတော် မှတ်တမ်း၊ ၁။ စာပေဦး ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊

၁၃၂၉၊ ဝါဆိုလဆန်း (၁) ရက်။

ဟိန်၊ မြို့မ၊ ဆရာ။ 'အမျိုးသားနေ့ ဆိုသည်မှာ'၊ ရန်ကုန်သတင်းစာ။ ၁၉၆၆၊

ဒီဇင်ဘာလ ၇ ရက်။

အမာ၊ ဒေါ်။ ရွှေရိုး တကလေး၊ ပထမတွဲ။ ကြီးပွားရေး ပုံနှိပ်တိုက်၊ မန္တလေး။

၁၉၆၉၊ ဖေဖော်ဝါရီလ။

အမျိုးသား ပညာရေး မဂ္ဂဇင်း။ ၁၉၂၉-မေ။

ဧကျော်၊ ဦး။ ၁၉၃၆ ခု အမျိုးသားတက္ကသိုလ်သမိုင်း။ (လက်နှိပ်စက်မှု)။

ဧကျော်၊ ဦး။ မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားပညာရေး လှုပ်ရှားမှုသမိုင်း။ (လက်နှိပ်စက်မှု)

ဥတ္တမကျော်၊ ဗိုလ်။ 'အမျိုးသားနေ့'၊ ရှေ့သို့ စာစောင်။ ၁၉၆၈၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁

ရက်။

အဆိပ်ပင် ဝတ္ထု*

(ရေးသူ-ဒဂုန်လွန်း)

‘ကဲ-ပါလေ-ကျွန်မကဘဲ ခိုက်ပေးလိုက်ပမယ်။ အောက်လဲ ခေါ်မသွား ပါနဲ့တော့’ ဟု ခင်မြသည် သွက်လက်စွာ ဆရာမပီပီ အင်္ဂလိပ်လို ခပ်သွက်သွက် ပြောလိုက်လျှင် လက်မှတ်စစ်သည် ခင်မြထံမှ ပိုက်ဆံငါးပဲကို ယူကာ ဆင်းသွား လေ၏။

တွဲတစ်တွဲလုံးမှာ ကုလား (၅) ယောက်နှင့် ခင်မြတို့ နှစ်ယောက်သာ ရှိလေ၏။ ခင်မြသည် မိမိက ခိုက်၍ ဒဏ်ဆောင်လိုက်ရသောသူအား အတော် ကြာအောင် ကြည့်နေပြီးမှ-

‘ရှင် ဘယ်ကလဲ၊ ဘယ်သွားမလို့လဲ’ ဟု စတင် မေးလေ၏။

‘ကျွန်တော် သွားတော့ သွားမလို့ဘဲ။ ဘယ်သွားမလို့လဲတော့ ကျွန်တော် မပြောတတ်ဘူး’

‘ရှင့်ဟာ အခက်သားဘဲ’

‘ခက်တယ်-သိပ်ခက်တာဘဲ’

‘ရှင့်နာမည် ဘယ်လိုခေါ်သလဲ၊ ရှင် ဘာလုပ်တတ်သလဲ’

‘ကျွန်တော့်နာမည် ဘထူးတဲ့။ ဘာမှတော့ မလုပ်တတ်ဘူး’

‘ရှင် ရထား- ဘာဖြစ်လို့ ခိုးစီးရသလဲ’

‘ပိုက်ဆံမရှိလို့ပါ။ ခိုးစီးချင်လို့တော့ ဘယ်ဟုတ်မလဲ’

‘တာဖြင့် ရှင်ဟာ တေလေ-ကြမ်းပိုးပေါ့၊ ရှင့်မှာ အလုပ်မရှိဘူး။ အကိုင်လဲ မရှိဘူး။ ရှင့်ဟာရှင် ဘယ်သွားမှန်းလဲ မသိဘူး။ ရှင့်ဇာတ်က အတော် ရှုပ်လှာ တယ် ထင်ပါရဲ့’

* အမျိုးသားပညာရေး မဂ္ဂဇင်း၊ အတွဲ ၃၊ အမှတ် ၄။
၁၉၄၁ ခု၊ ဩဂုတ်လ။ မူကဲ ၁၄၈-၁၅၅။

ဘထူးသည် ခင်မြအား စိုက်ကြည့်ပြီးမှ 'ခင်ဗျား ပြောတာတွေ အကုန် မှန်တာဘဲ။ တခုမှ မလွဲဘူး။ ကျွန်တော် အကြောင်းကိုလဲ ကျွန်တော် မပြော ချင်ဘူး'

ခင်မြသည် ဘထူးအား ကြည့်ရင်း စဉ်းစား၍ နေလေ၏။ မီးရထား မှာလည်း အင်းစိန်သို့ ရောက်ရန် တဘူတာသာ လိုတော့သည် ဖြစ်လေ၏။ ခင်မြသည် မီးရထား ပြုတ်တင်းပေါက်မှ ခေါင်းထွက်၍ ကြည့်လိုက်လျှင် ကြို့ကုန်း တူတာသို့ ရောက်နေသည်ကို တွေ့ရလေ၏။ တဖန်- ဘထူး ဖက်သို့ ခင်မြ သည် အကြံရသော မျက်နှာထားမျိုးနှင့် လှည့်လာကာ 'ရှင် အလုပ်ရရင်ကော လုပ်မလား' ဟု ဘထူးအား မေးလိုက်လေ၏။

ဘထူးသည် 'လုပ်ပါမယ်' ဟု တုံးတိတ်ကြီး ပြန်၍ ဖြေလေ၏။

'ရှင် ထမင်းချက်တတ်တယ် မဟုတ်လား'

'နဲ့နဲ့ပါးပါးတော့ ချက်တတ်ပါတယ်'

'ကဲ တာဖြင့် ကျွန်မနဲ့ အိမ်ကိုလိုက်ခဲ့' ဟု ပြောကာ ဘထူးအား ခင်မြ သည် အိမ်သို့ ခေါ်သွားလေ၏။ အိမ်သို့ ရောက်လျှင် ခင်မြသည် မိမိ၏ အဒေါ် ဖြစ်သူအား ဒေါ်ဒေါ်အတွက် ကူဖော်လှောင်ဖက် ရရန် လူတယောက် ခေါ်လာ ကြောင်း၊ ဘထူးမှာ အလုပ်မှာ မတော်သော်လည်း အနီးအဝေး ခိုင်းစရာရမည် ထင်ကြောင်းများကို ပြောကာ ဘထူးအား အိမ်တွင် ထားလေ၏။

ခင်မြ၏ အဒေါ်ဖြစ်သူမှာလည်း မိမိတို့မှာ မိန်းမသား ယောက်ျားဖော် မရှိ၍ များစွာ ဝမ်းသာကာ၊ ဘထူးအား အိမ်တွင်ပင် တောက်တိုမယ်ရ ခိုင်းစေ စရာများကို ခိုင်းစေကာ ထားလေ၏။

ခင်မြ အိမ်၌ ဘထူး အလုပ်မှာကား ခင်မြအား ဘူတာရုံသို့ မနက် တခေါက် လိုက်ပို့၍ ညနေတွင် သွားကြိုရခြင်းနှင့် အခြား ဝေယျာဝစ္စ အလုပ် များ ဖြစ်လေ၏။

တနေ့သ၌ ခင်မြသည် ဘထူးအား ခေါ်၍မရသဖြင့် ဘထူး နေသော အခန်းတံခါးမှာ ပိတ်ထားသည်ကို ခင်မြ တွေ့ရလေ၏။ အပြင်မှ တံခါးကို ပုတ်ပါသော်လည်း အထဲမှ မည်သို့မျှ အသံမကြားသဖြင့် အပေါက်ငယ် တစ်ခုမှ ချောင်းကြည့်ရာ၊ ဘထူးမှာ မှောက်ထိုး လဲနေသည်ကို တွေ့ရသည့်ပြင် ဘထူး အနား၌ ပုလင်း သုံး လေးလုံးနှင့် ဖန်ခွက်တစ်ခွက်ကိုလည်း တွေ့ရလေ၏။

ခင်မြသည် ထိုနေ့မှ ဘထူး သောက်တတ်မှန်းကို သိလေ၏။ ခင်မြ

သည် တံခါးကို အတင်း တွန်းဖွင့်ကာ၊ ဘထူးအား ထူမ၍ အိပ်ရာပေါ်တွင် တင်ထားခါ၊ အမူးပြေအောင် ရေ-ရေမွှေးများဖြင့် ဖြန်းဆွတ်ပေးလေ၏။ ဘထူးမှာ အတန်ကြာလျှင် သတိရလာလေ၏။ အမူး ပြေပြေခြင်း ဘထူး မြင်ရသော အရာမှာ တည်ကြည်၍ မျက်နှာထား ခပ်ဆိုးဆိုးနှင့် ခင်မြ မျက်နှာပင် ဖြစ်လေ၏။ ဘထူးမှာ ခင်မြ၏ မျက်နှာကို ဤသို့ မြင်လိုက်ရလျှင် စိတ်၌ တမျိုး ပြောင်းလဲသွားကာ မိမိ မဟုတ်တာ လုပ်သည့်အတွက် ခင်မြအား ကြောက်စိတ်များပင် ပေါ်၍လာလေ၏။ ဘထူးသည် မိမိ အဘယ်ကြောင့် ခင်မြအား ကြောက်ရသနည်း ဟူ၍ တွေး၍ မရနိုင်ဘဲ ရှိလေ၏။ ခင်မြသည် မိမိအား ရိုက်နိုင်သလား၊ ဆိုနိုင်သလား၊ ပြောနိုင်သလား။ အဘယ်ကဲ့သို့ ခင်မြ မိမိအား ပြုနိုင်သနည်း ဟူသော ပုစ္ဆာမှာ ဘထူး၏ ဦးနှောက်ထဲတွင် အလုပ်များ၍ နေကြလေ၏။

ခင်မြ၏ တန်ခိုးရှိသော မျက်လုံးများမှာ ဘထူး မျက်နှာပေါ်တွင် ဝဲ၍ နေလေ၏။ ခင်မြသည် ဘထူးအား အစ်မကြီးသည် မောင်ငယ်အား ဆုံးမတော့မည်ကဲ့သို့ ကြည့်၍ နေလေ၏။ ဘထူးလည်း ခင်မြ၏ မျက်လုံးများ ညှို့မြင်း ခံရသဖြင့် ခင်မြ ဆုံးမသ၍ လိုက်နာ နားထောင်ပါတော့မည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ပါသော မျက်လုံးများနှင့် ခင်မြအား ပြန်၍ ကြည့်နေရလေ၏။ ခင်မြ၏ မျက်လုံးများသည် ဘထူးအား တလှည့်၊ ဘထူး မိတ်ဆွေကြီး ဖြစ်ကြသော အရက်ပုလင်းများအား တလှည့်စီ ကြည့်နေပြီး၊ နောက်ဆုံးမှ ကိုဘထူးဟု ဘထူးအား ခတ်ငေါက်ငေါက် ခေါ်လိုက်လေ၏။ ဘထူးမှာ ခင်မြ၏ အသံကို ကြားလိုက်ရလျှင် ဘထူး၏ ဗိုက်ထဲ၌ ရှိသော အူ အသည်းများမှာ ဆတ်ဆတ် တုံ့သွားကြ၍၊ ခင်ဗျာ-ဟု တုန်တုန်ချိချိ ပြန်၍ ထူးလိုက်လေ၏။

ခင်မြ။ ။ ရှင် သောက်တတ်တယ်နော်။

ဘထူး။ ။ ဟုတ်ကဲ့။

ခင်မြ။ ။ ‘ရှင်အကြောင်းတွေ ကျမ အကုန်သိပါပြီ။ ရှင် အရက် သောက်လို့ ပျက်စီးလာတယ် ထင်တယ်။ ရှင်ရုပ် ရှင်ရေကတော့- မိကောင်း ဖခင် သားနဲ့ တူတယ်။ ရှင်အကျင့်ကတော့ ကျမ မပြောချင်ဘူး။ ရှင်ကို ကျမ မောင်လို သဘောထားလို့ ဆုံးမတာ။ ရှင် သည်လို နောက်တခါ သောက်တာ တွေ့ရရင် ကျမတို့ အိမ်မှာ ကြာကြာမနေရဘူး။ ရှင် ကျမတို့နဲ့ မကွဲချင်ရင် အသောက်ကို ဖြတ်ပစ်လိုက်ပါ။ ရှင် သည်လို သောက်တတ်တာဟာ ဘာများ

အကျိုးရှိသလဲ။ အရက်ဟာ အရသာရှိလို့ သည်လောက်များ ရှင် စွဲနေရတာလဲ။ အရက်သောက်ရင် မူးတယ်၊ မူးတာဟာ ရှင်တို့မှာ ဘာများ စည်းစိမ်ထူးသလဲ။ ပိုက်ဆံလဲ ကုန်သေးတယ်။ ဘုရားလဲ မကြိုက်၊ နတ်လဲ မကြိုက်၊ လူလဲ မကြိုက်၊ အရက်သောက်မဲ့ ပိုက်ဆံကို မုန့်တထိုင်တည်း အဝစားပစ်ပါလား။ ရှင်မှာ ဝလဲ ဝဦးမယ်။ မုန့်စားခြင်းဟာ အရသာလဲ ရှိဦးမယ်’

ဘထူးသည် မည်သို့မျှ ပြန်မပြောဘဲ ခင်မြ၏ အပြောကိုသာ ခေါင်းငုံ့၍ ခံနေလေ၏။ ခင်မြမှာ ဘထူး ဤကဲ့သို့ နေသည်ကို အားမရသော စိတ်များ ပေါက်လာပြီးလျှင်၊ ကိုဘထူး ရှင် ဒီက ပြောတာများ နည်းနည်းမှ ဂရုစိုက်ရဲ့ လားဟု ဘထူးအား အသံထား တမျိုးဖြင့် ပြောလေ၏။

ဘထူး။ ။ ‘နားထောင်ပါတယ်။ ကျွန်တော် သောက်ချင်လို့ မဟုတ် ပါဘူး။ သူငယ်ချင်း တယောက် အလယ်လာပြီး သောက်သွားတာနဲ့ သူ သောက်သွားလို့ ကျန်တာကို ကျွန်တော် သောက်မိတာပါ။ တခါမှ မသောက် ဖူးတဲ့ သူမို့ သိပ်မူးတာပါ’ ဟု ခင်မြ ကျေနပ်ရန် ပြောလိုက်လေ၏။

‘ရှင် ဘယ်လိုညာညာ ရှင်မျက်နှာနဲ့ ရှင်မျက်လုံးတွေက သက်သေခံနေ တယ်။ ရှင် ညာလို့မရဘူး။ ဒီတခါတော့ လွန်ပါစေတော့။ နောက်တခါသာ ရှင် မသောက်ဖို့ရာ သတိပေးပါတယ်’

(ဤနေရာ၌ ခင်မြသည် ဘထူးအား အဘယ်ကြောင့် ဤကဲ့သို့ နိုင်နင်း စွာ ပြောနိုင်သနည်း။ ဘထူးကလည်း အဘယ်ကြောင့် တလုံးမကျန် နာခံ ရသနည်း ဟူသော မေးခွန်းကို မေးရန်ရှိသည်။ ဖြေဆိုရန်ကား စိတ်တမျိုး ပြောင်းလွဲကြခြင်းဖြင့်သာ ဤကဲ့သို့ ပြောဆိုကြခြင်း၊ သည်းခံကြခြင်း ဖြစ်သည် ဟု သိနိုင်လေသည်။)

ခင်မြသည် ဘထူးအား ပြောပြီးလျှင် အပြင်သို့ ထွက်သွားလေ၏။ ဘထူးမှာ ခင်မြ ပြောသွားသည်ကို တလုံးစီ တလုံးစီ စဉ်းစားရင်း ကျန်ရစ် လေ၏။

ယောက်ျားချင်း ပြောသည်ထက် မိန်းမတဦးတယောက်က ပြောလျှင် ပို၍ အောင်မြင်လွယ်သည့်အတိုင်း ဘထူးမှာလည်း ခင်မြ ပြောဖန် များသဖြင့် အရက်သောက်ခြင်းမှာ လုံးလုံး ပြတ်လုနီးပင် ရှိလေ၏။

တနေ့တွင် ဘထူးသည် အင်္ဂလိပ် သတင်းစာ တစောင်ကို ဖတ်လျက် ရှိစဉ် ခင်မြ ဝင်လာလေ၏။ ဘထူးမှာ ခင်မြ ဝင်လာမှန်းသိလျှင် သတင်းစာကို

ပြောင်းပြန် လှည့်လိုက်၏။ သတင်းစာတွင် ပါဝင်သော အရပ်များကို ကြည့်လျက် ရှိလေ၏။ ခင်မြသည် ဘထူး ကြည့်နေသော သတင်းစာကို ဆွဲယူကာ ဘထူး ကြည့်သော မျက်နှာကို ကြည့်လိုက်လျှင် “မြန်မာပြည် အခြေအနေ” ဟူသော ခေါင်းစဉ်တပ်၍ ထားသော စာပိုဒ်နှင့် ၎င်းအောက်တွင် ဘထူး ဟူသော နာမည်ကို တွေ့လေ၏။ ခင်မြသည် သတင်းစာမှ ဘထူး ဘက်သို့ ပြောင်းကာ ကြည့်လေ၏။ ဘထူးသည် မိမိ ခေါင်းအုံးပေါ်တွင် ဖြန့်ကြဲထားသော စာတိုစာစ များကို ကောက်သိမ်းလျက် ရှိလေ၏။ ၎င်း စာတိုစာစ ကလေးများမှာလည်း အများအားဖြင့် အင်္ဂလိပ်လို ရေးထားသော စာများ ဖြစ်နေသည်ကို ခင်မြ တွေ့ရလေ၏။

ခင်မြသည် ဘထူးအား ကြည့်ကာ- ‘ကိုဘထူး၊ ရှင် အင်္ဂလိပ်စာ တတ်တယ် မဟုတ်လား’

‘မတတ်ပါဘူး’

‘တာဖြင့် တာ ဘယ်သူ့စာတွေလဲ။ စာတွေကလဲ ရှင်စာတွေ။ ရှင်နာမည်တွေနဲ့ ချည့်ပါလား’

‘မဟုတ်ပါဘူး။ သူများ ရေးခိုင်းထားတာပါ’

‘ဟိုတနေ့ကလဲ ကျွန်မ ဝယ်တဲ့ ဝတ္ထုစာအုပ်တစ်အုပ် ပျောက်သွားတယ်။ ပြီးတော့ ကျွန်မ ရှင်အခန်းထဲမှာ တွေ့တယ်’

‘ကျွန်တော် အရုပ်ကလေး လှလှ မြင်တာနဲ့ ယူကြည့်တာပါ။ မေ့ပြီး ပြန်မထားမိဘဲ နေတာပါ’

‘တာဖြင့် သည်သတင်းစာထဲမှာ ရေးထားတာကော ရှင်နာမည်နဲ့ ပါကလား’

‘ဒါတော့ တခြားလူ ဘထူးပါ။ ကျွန်တော် မဟုတ်ပါဘူး’

‘ကဲ တာဖြင့် သည်ထရုံမှာ ရေးထားတဲ့ အင်္ဂလိပ်လို (look before you leap) ဆိုတာကော ဘသူ ရေးသလဲ။ ကျမတော့ သည်ထရုံပေါ်မှာ တခါမှ မရေးဘူးဘူး။ ရှင် မညာနဲ့၊ ရှင်အကြောင်းကို မှန်မှန်ပြောစမ်းပါ။ ရှင် အနည်းဆုံး ဆယ်တန်းတော့ အောင်ရမယ်’

ဘထူးမှာ မကွယ်သာပြီ ဖြစ်၍ ‘ဟုတ်ပါတယ်၊ ကျွန်တော် ဆယ်တန်း အောင်ပါတယ်။ ဘီအေ စီနီယာမှာ ၂ နှစ် ကျပါတယ်’

‘အရက်သောက်ပြီး တေနေလို့ပေါ့၊ ရှင် ကျောင်းနေတုံးက အရက်ကို

သောက်တတ်တယ် ဟုတ်လား။ တာနဲ့ ပျက်စီးပြီး ရှင် ဖြစ်ချင်သလို ဖြစ်၊ လွင့်ချင်သလို လွင့်လာတယ်ပေါ့။ ကိုဘထူး ရှင် ဒီလိုတတ်ရင် ဒီလို ပါပြုလို့ နေရသလဲ။ ကျမတို့ ကျောင်းမှာ ဆရာတယောက် လိုနေတယ်။ ရှင်လာပြီး ရှောက်ပါ။ ကျမလည်း ကူပြီး ပြောပေးပါမယ်။ ကိုဘထူးကိုလဲ ကျမ ဒီနေ့က စပြီး မခိုင်းတော့ပါဘူး။ ခိုင်းမိတဲ့ ဟာတွေကို အားနာပါတယ်။ ဒေါ်ဒေါ် ပြန်လာ ရင်လဲ ဒီအကြောင်းတွေ အကုန် ပြောပြပါမယ်' ဟု ပြောနေစဉ်ပင် ခင်မြ၏ အဒေါ် ဒေါ်သိုက် ဝင်လာသဖြင့် စကားပြတ်သွား၍ ခင်မြက ဒေါ်သိုက်အား ဘထူး အလိမ်များ ပေါ်ကြောင်း၊ ဘထူးအား နောက် ဈေးနှင့် အခြား ကိစ္စများ တွင် မခိုင်းရန်များကို ပြောလေ၏။ ဒေါ်သိုက်က မိမိလည်း ဘထူး အကြောင်း ကို ရိပ်မိသည်မှာ အတော်ကြာပြီ ဖြစ်ကြောင်းများ ပြန်လှန်ပြောဆိုကာ သုံးယောက်သား ညစာ စားရန် ပြင်ဆင်လျက် ရှိကြလေ၏။

ထိုနေ့သည် ဘထူး ခင်မြတို့ ကျောင်းတွင် စ၍ အလုပ်လုပ်လာသည်မှာ တလကျော် ရှိခဲ့၍၊ အတန်းထဲတွင် စာသင်ရင်းဖြင့် အလုပ်များနေသောနေ့ ဖြစ်လေ၏။ ထိုအချိန်၌ ဘထူးသည် ကျောင်းသားများ၏ စာစီစာကုံးများကို ပြင်ဆင်လျက် ရှိလေ၏။ စာအုပ်များမှာ တအုပ်ပြီး တအုပ် ပြင်၍ နောက်ဆုံး တအုပ်သာ ကျန်ရှိလေတော့၏။ ၎င်း စာအုပ်မှာကား သေသပ် ကျနသော လက်ရေးများဖြင့် ပြည့်နှက်လျက် ရှိလေ၏။ ၎င်း စာအုပ်ထဲတွင် နောက်ဆုံး ရေးထားသော စာစီစာကုံးမှာကား (အရက်သောက်ခြင်း၏ အပြစ်) ဟု ခေါင်းစဉ် တပ်ခါ၊ ၎င်း ခေါင်းစဉ်အောက်တွင် အရက်သောက်သူသည် ဘုရား မကြိုက်၊ နတ်မကြိုက်၊ လူမကြိုက် ဖြစ်သည်။ လောကတွင်လည်း အကျိုးမရှိ၊ သံသရာ တွင်လည်း အကျိုးမရှိကြောင်းများကို ကျကျနန ဖော်ပြထားသည့်အပြင် ကျမ်းစာ အစောင်စောင်၊ ရာဇဝင်အစောင်စောင်၊ မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ အမျိုးမျိုးတို့ကို ကိုးကား တင်ပြကာ ထိထိရောက်ရောက်ကြီး အပြစ်ဆိုကာ ရေးသားထားသော စာစီစာကုံးကို တွေ့ရလေ၏။

ဘထူးသည် ၎င်း စာအုပ်ကို ကြည့်မိကာ စာအုပ်ကို လွှတ်မချဘဲ ရှိလေ ၏။ မိမိထက်ငယ် မိမိ တပည့်ဖြစ်သူကပင် အရက်မကောင်းကြောင်းကို သိ၍ ဆရာ လုပ်သူ မိမိမှာကား အရက်၏ ဖျားယောင်းခြင်းကို ခံရကာ၊ အရက်၏ နှောင့်ယှက်ခြင်းဖြင့် မိမိ လုံးလုံးလျားလျား ပျက်စီးသော အခြေအနေသို့ ရောက် ၍ နေသည်များကို တွေးမိတိုင်း သတိရ၍ ရှက်နေလေ၏။

ဘထူးမှာ ကျောင်းသား၏ စာစီစာကုံးဖြင့် တရားကျ၍ လာလေ၏။

ခင်မြနှင့် တကြိမ် တရား ချတုန်းက ဘထူးမှာ အရက်ကို လုံးလုံး ပြတ်စဲခြင်း မရှိသေးဘဲ ယခု ကျောင်းသား၏ စာစီစာကုံးဖြင့် ဆုံးမချက် ကျမှ လုံးလုံးလျားလျား တရား ကျလေ၏။ ဘထူးသည် ထိုနေ့ ကျောင်းဆင်းလျှင် အိမ်သို့ မပြန်သေးဘဲ ဘုရားသို့ တန်း၍ သွားလေ၏။

ဘုရားသို့ ရောက်လျှင် “အရက်ကို ယူဘဝတွင် မဟုတ်၊ နောင် ဖြစ်လေရာ ဘဝတိုင်းပင် အရက်နှင့် ကင်းရပါလို၏” ဟု ဆုတောင်း စိဋ္ဌာန်ခြင်းကို ပြုလေ၏။

‘မြရေ ဟောဒီမှာ မောင်ဘထူး ဧည့်သည်လာတယ်။ မောင်ဘထူးကို ပြောလိုက်စမ်းပါ’ ဟု ပြောလိုက်သော ဒေါ်သိုက်၏ အသံမှာ ခင်မြနှင့် ဘထူး လက်ဖက်ရည် သောက်နေသော နေရာသို့ ရောက်၍ လာလေ၏။

ဘထူးမှာ အသံကို ကြားသည်နှင့် တပြိုင်နက် မိမိ ခင်မြတို့အိမ် ရောက်သည့်နေ့မှ စ၍ မိမိ၏အသံ ဟူ၍ တခါမျှ မလာဘူးသဖြင့် အံ့အားသင့်၍ နေလေ၏။ အတန်ကြာမှ အိမ်ရှေ့ခန်းသို့ ထွက်၍ လာရာ ဒေါ်သိုက်နှင့် စကား လက်ဆုံကျနေသော လူကြီးတယောက်ကို နောက်မှ နေ၍ မြင်ရလေ၏။ ရှေ့မှ နေ၍ မြင်ရသောအခါ ဘထူးမှာ အံ့အားသင့်၍ သွားလေ၏။ အကြောင်းကား လူကြီးမှာ သားမိုက်အား မနိုင်၍ လွတ်လိုက်ရသော မိမိ ဘခင် ဖြစ်၍နေလေ၏။

ဘထူး၏ အဖေမှာ ဘထူး၏ အရက်ယောင် ပျောက်၍၊ သမာဓိနှင့် ပြည့်ဝနေသော မျက်နှာကို ကြည့်၍ အားရသဖြင့် ပြုံး၍ နေလေ၏။

ဘထူးမှာလည်း ဘခင်ဖြစ်သူနှင့် ပြန်လည် တွေ့ရသဖြင့် များစွာ ဝမ်းသာကာ မိမိ ယခု ရောက်ရှိနေသော အခြေအနေကို ခပ်ကြွားကြွားကြီး ပြလေ၏။ ထိုကဲ့သို့ ဘခင်နှင့် သားမှာ တယောက်ကို တယောက် ကြည့်ရင်း များစွာ အားရနေကြစဉ် ဒေါ်သိုက်က ကြားဝင်၍ ‘ကျမတို့ဖြင့် အစက သည်လို ဆိုတာ နည်းနည်းမှ မရိပ်မိဘူး။ သက်သက် ဆင်းရဲလို့ ထင်ပြီး နေလာကြတာ။ နောက်မှ သူ့အကြောင်းတွေ တဖြေးဖြေး ပေါ်လာတာနဲ့ ကျမ တူမက သူ့ ထက်လဲ နှစ်နှစ်ကြီး၊ ဆရာမလဲ ဖြစ်တော့ ဟိုက အမကြီးလို ဆုံးမရတော့ တာပေါ့။ သူ့အကြောင်းလဲ သူပြန်မပြောဘူး။ ဒါနဲ့ ကျမတို့လဲ သူ့အကြောင်း မသိဘူး’ ဟု ပြောနေကြစဉ် ခင်မြသည် နောက်ဖေးခန်းမှ အိမ်ရှေ့ခန်းသို့ ထွက်လာလေ၏။ ဘထူးက ထဲ ၍ ဒါပေါ့ ဆရာမ မခင်မြ ဆိုတာဟု ခင်မြနှင့်

၎င်းဘခင်အား မိတ်ဖွဲ့ပေးလေ၏။ ခင်မြမှာ ဘထူး ဘခင်အား သွက်လက်စွာ နှုတ်ဆက်၍ လေးယောက်သားမှာ စကားလက်ဆုံ ကျ၍ နေကြလေ၏။

‘တာဖြင့် ကျုပ်သားကို ဆုံးမကြတာ မခင်မြတို့ တူဝရီး နှစ်ယောက်ပေါ့’

ဘထူးက ကြားဖြတ်၍ ‘ကျွန်တော် အရက်ပြတ်သွားတာဟာ မခင်မြ ကလဲ ပြောတာကြောင့်လဲ တကြောင်းဘဲ၊ ပြီးတော့ ကျွန်တော် မခင်မြ ပြော ပေး၍ ဆရာလုပ်နေတုံးမှာ ကျောင်းသား တယောက်ရဲ့ အရက်အကြောင်း စာစီစာကုံး ဖတ်ရလို့လဲ တကြောင်းပဲ ဖေဖေရဲ့’

‘ဆရာအလုပ် ဆိုတာမျိုးဟာ ဆရာ လုပ်ထိုက်အောင်လဲ ဂုဏ်သမာဓိနဲ့ နေမှ၊ အခုတော့ ဆရာ ကိုယ်တိုင်ကပဲ အရက်အိုး ဖြစ်နေကြောင်းကို ကျွန်တော့် ဘာသာ တွေးမိတော့ အလိုလို ရှက်လာတာပေါ့။ လောကမှာ လူများဟာ ကိုယ့် ကိုယ်ကိုယ်လဲ ဆုံးမမှ ရတယ်။ လူများ ဆုံးမလို့ ရချင်မှ ရတာ ဖေဖေရဲ့’

ခင်မြ။ ။ ‘ဦးရဲ့၊ အဆိပ်ပင်များကို မွေးထား၊ ရေလောင်းရင်လဲ တနေ့ တခြား ကြီးပြင်းလာပြီး တနေ့နေ့ လူကို ပြန်လည်၍ ဒုက္ခပေးမှာဘဲ၊ ဒီလိုဘဲ အရက်သောက်ခြင်းကိုလဲ တနေ့တခြား အားပေးနေရင် တနေ့တခြား အရက် နယ်တွင်းက မလွတ်နိုင်ဘဲ ဖြစ်ပြီး၊ လူဟာလဲ လုံးလုံး ပစ်ရတဲ့ အခြေ ဆိုက် ရောက်သွားမှာဘဲ။ အဲသည်တော့ သည်လို အဆိပ်ပင်နဲ့ တူတဲ့ အရက်ကိုလဲ အားပေးနေလို့ မတော်ဘူး ဦးရဲ့၊ ဒါနဲ့ ကျမလည်း မပြတ်ပြတ်အောင် ပြောရ ဆိုရတော့တာဘဲ’ ဟု ပြောကာ ခင်မြသည် ဘထူးဘက်သို့ လှည့်၍ ကြည့်ရင်း ပြောလေ၏။ ဘထူးမှာ ခင်မြအား ပြန်ကြည့်၍ ပြုံးနေလေ၏။

ထိုကဲ့သို့ ပြုံး၍ နေကြသည်မှ တလခန့် ကြာသောအခါ အနား၌ မည်သူမျှ မရှိဘဲ ဘထူးနှင့် ခင်မြသာ ဖြစ်၍ နေလေ၏။ ၎င်းတို့ နှစ်ဦးမှာ ရင်းနှီးစွာ ထိုင်၍ နေကြလေ၏။ အကြောင်းကား ဘထူးမှာ ကျေးဇူးရှင်ကို ကျေးဇူးဆပ်ရာ အားမရသဖြင့် ကျွန်အဖြစ်ဖြင့် ရေစွစရီ လုပ်လိုက်တော့လေ သတည်း။ ဘထူး ဘခင် စက်သူဌေးကလည်း ကျွန်ဝယ်ရာ အဆစ်ပါ ဆိုသကဲ့သို့ သားကို ချွတ်သည့် ကျေးဇူးဟု စက်တလုံးနှင့် လယ်ဧက ၁၀၀၀ လက်ဖွဲ့လိုက် လေသတည်း။

ပြီးပါပြီ။

ရေးသူ-ဒဂုန်လွန်း

“...မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့အတွက် ကျမ်းပြုတင်သွင်းသော အမျိုးသားပညာဝန် ဦးစိုးကျား၏ ဘဝနှင့် စာပေမှာ... ကိုယ်တိုင် သွားရောက် သုတေသနပြုချက်များ၊ တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်များ၊ စာတွေ့လေ့လာချက်များကို အခြေပြု၍ စနစ်တကျ သုတေသနပြုထားသော ကျမ်းပြုပါသည်။ အများသိကြသော ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ၏ နောက်ခံအကြောင်း အချို့ကို ဖော်ထုတ် ပြထားသည်မှာလည်း စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းပါသည်။ ... စာဆိုတစ်ဦး၏ ဘဝနှင့် စာဆို ပြုစုသောစာပေများကို ဆက်စပ်လေ့လာနည်းဖြင့် ပြုစုထားသော မြန်မာစာပေအဖွင့်ကျမ်းတစ်ကျမ်းအဖြစ် တန်ဖိုး ရှိလှသော ဆောင်ရွက်ချက်တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။”

-မောင်စင်မင်(နေဖြူ)၏ အမှာစာ...မှာ

YP496

9 781995 004969